

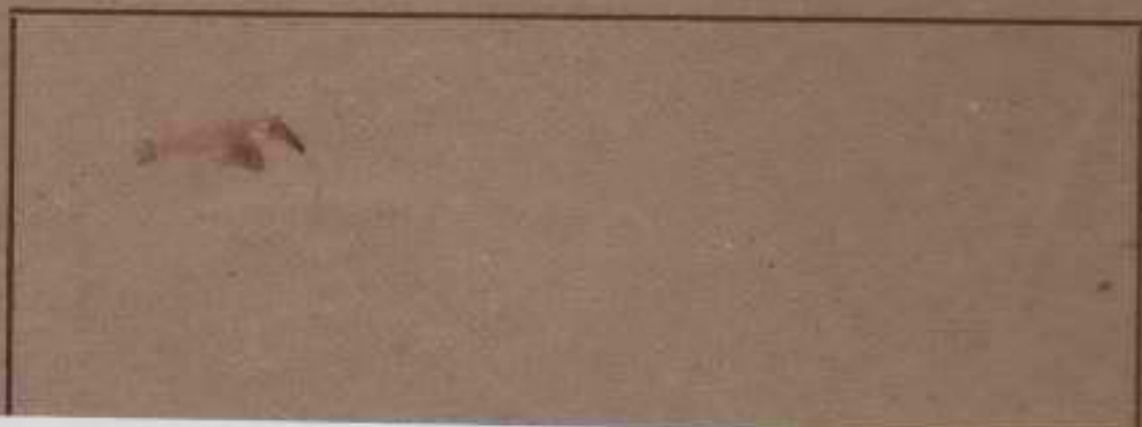
4587

3

מדינת ישראל
משרד החוץ

ישר 111.3
ישראל - ירושלים-משפם
כרך א'
נפתח: 1.1.70
נסגר:

הקנין-זיכרון יאני

מדינת ישראל
ארכיון המדינה

ישראל - ירושלים

שם: מע

חצ - 4587/10

27/01/2008

130.23/8 - 1417
02-120-04-02-03

מזהה פיזי:
מזהה לוגי:
כתובת:

ישר 111.3
כרך א'
נפתח: 1.1.70
נסגר:

Handwritten signature or mark.

ג'פול' 73
73-181N

כרטיס חנוכה התיק מט......

673/2

הנחות יסוד

1.

הרוב היהודי בירושלים

א.

משנות השמונים של המאה ה-19 היו היהודים רוב בירושלים ומסוף שנות התשעים - רוב גדול. כיום 25% מתושבי העיר הם לא יהודים כ-70 אלף ערבים מוסלמים וכ-11 אלף ערבים נוצרים ונוצרים שאינם ערבים.

העיר חייבת להיות חטיבה עירונית אחת

ב.

מעמדה המיוחד בקרב המאמינים בשלוש האמונות ודרישות הקיום (שירותים חיוניים) מחייבים קיום מערכת אחת שתדאג לפיתוח העיר תוך מתן ביטוי מירבי לשאיפותיהם הלאומיות הדתיות והתרבותיות של תושביה.

שמירה על אחדות העיר כבירת ישראל

ג.

מסתי הנחות היסוד דלעיל מחייבת העמדה הישראלית כי הצעות לגבי הרשות המקומית ידונו אך ורק על הבסיס של ירושלים מאוחדת ובירת ישראל. אין בכך משום נקיטת עמדה לגבי הכללת שכונה כלשהיא, שאינה יהודית, המצויה בשולי העיר, בגבולותיה של ירושלים המאוחדת.

חופש הגישה למקומות הקדושים לבני הדתות.

ד.

שליטה מוניציפאלית יהודית במקומות הקדושים ליהודים ובשכונות היהודיות במזרח העיר.

ה.

שליטה מוניציפאלית במקומות המקודשים לנוצרים וברבעים הנוצרים לא תהיה בידי גורם מוניציפאלי ערבי, אפילו במסגרת עיריית גג אחת

ו.

אפשרויות פתרון

2.

המצב הקיים - העיר מהווה חטיבה עירונית אחת תוך שנויים

א.

הנובעים מהאפשרויות הנוגעות למקומות המקודשים ולמוסדות המוסלמיים והנוצריים.

בינאום מזרח ירושלים - שטח רצוף הכולל את מזרח ירושלים (לא

ב.

יכלל בשטח ישראל או מדינה ערבית) ללא הרובע היהודי והכותל (ואולי הרובע הארמני) יועמד תחת שלטון כינ'ל בהנהלת נציגי

מדינות שייבחרו על ידי מועבי'ט.

מעמדם של המוסלמים, העדות והקהילות הנוצריים והמקומות המקודשים לבני דתות אלה וזכויותיהם לגביהם ייקבע על ידי מוסדות או"ם. השירותים החיוניים יינתנו ע"פ הסכם האו"ם לישראל או ירדן.

- ג. מזרח ירושלים תחת פקוח ועדה בינ"ל - תוקם ועדה בינלאומית (על ידי: 1. מינוי על ידי מועבי"ט או העצרת; 2. מינוי אישים על ידי מזכ"ל או"ם) מושבה בירושלים. מוסדות האו"ם יקבלו דווח על הנעשה בעיר ומצב המקומות הקדושים.

- ד. חלוקת ירושלים - מזרח ירושלים עוברת לריבונות ערבית (אפשרות משנה - למעט הכותל, הרובע היהודי ואולי הארמני) בעלת עיריה נפרדת הכפופה לשלטון ערבי.

- ה. חלוקת ירושלים בין שתי מדינות אך קיום עיריה משותפת מזרח ירושלים עוברת לריבונות ערבית (אפשרות משנה כבסעיף ד' או/ו השארת השכונות היהודיות במזרח העיר בריבונות ישראלית), אולם תהיה עיריה משותפת לשני חלקי העיר, בה יכהנו מספר שווה של חברים יהודים וערבים, חלוקת החברים הערבים בין מוסלמים לנוצרים תהיה לפי יחס מספרי קבוע. ראש העיר יהודי ולו שני סגנים, מוסלמי ונוצרי. סמכויות העיריה ייקבעו ויקבלו גושפנקא בחקיקת שתי המדינות ובהסכם בינ"ל.

- ו. עיריה או עיריית-משנה במסגרת של עיריית גג או של עיריה אחת יצירת רשות משנה עירונית למזרח ירושלים (לפי שתי חלופות - עם או בלי הרבעים הנוצריים בין החומות), מתן אוטונומיה עירונית (חינוך, תרבות וסעד), מנגנונים עירוניים מאוחדים לנושאים בעלי חשיבות מרכזית (תיכנון, מיסוי וכד'). עיריית המשנה תיבחר בבחירות שייערכו לתושבי מזרח העיר ותבחר גם נציגותה בעיריית הגג או בעיריה הראשית.

- ז. עיריית משנה או נפרדת במסגרת עיריית גג בצירוף אישור הבחירה על ידי שתי הממשלות - מכנה כבסעיף ו' בצירוף מתן זכות לשתי הממשלות שלא להסכים לנבחרים מסויימים, וכן הוצאת כתב מינוי חתום על ידי נציגי שתי הממשלות.

- ח. אפשרות ז' בצירוף תנאים מיוחדים. 1. אוטונומיה בשאלות רישוי וכד' שאינה פוגעת באחדות העיר ובשליטה הישראלית; 2. תושבי מזרח העיר בעלי נתינות ירדנית יוכלו להצביע לבית הנבחרים הירדני כאשר בחוק הירדני תוכר מזרח העיר כאיזור בחירה;

3. הנתינים הירדניים תושבי מזרח העיר ישלמו מס הכנסה

וכד' לירדן.

מכנים שבידי האו"ם בירושלים

3.

א. הנחה מדינית

יש לשאוף להכרת או"ם בשליטת ישראל במקרקעין, עליהם מצויים - ארמון הנציב, בנין או"ם במעבר מנדלבאום לשעבר, ובית הספר לשוטרים בשייך ג'ראח.

ב. אפשרויות: 1. שליטה ישראלית גמורה ומוסדות או"ם יחדלו לשבת שם; 2. ניצול השטח להקמת מרכז אזורי לאו"ם - הכוונה לארמון הנציב שבו יוקם מרכז אזורי של סוכנויות או"ם במזה"ת.

הערה - בנייר העבודה של הצוות מפורטים היתרונות והחסרונות על האפשרויות השונות לגבי הגורמים המעוניינים במקומות הקדושים. ע"מ לסקור את עיקרי הנייר לא בכללו היתרונות והחסרונות הנ"ל בתמצית זו, אלה מפורטים בנספח לתיק שהוכן על ידי הצוות.

כל המוסד תוכן מסמך זה. כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לבך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוק וסודות רשמיים).
תשי"ז-1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

חברק ובנט - מסונג

מס' 94

בשלה: 091700 יולי 74.

אלו המשרד.

מאת: דומא

דחוף

פריגא

להלן שלא לייחוס מפי אילינג יועצו של קבוט לודג' על ביקור קיסנינגר אצל
האפיפיור :-

- א. הביקור נערך לפי בקשת ארזיב , ונכלל במסגרת של ביקורים שונים שערך
קיסנינגר באירופה , כולל איטליה. הביקור אצל האפיפיור לא היה
מטרה עיקרית אלא משנית לזה באטליה , או לכל היותר באותו זדג.
- ב. לפני בוא קיסנינגר הגיע השגריר קבוט לודג' , והוא ואילינג נפגשו עם
קסדולי , אך לא הגישו כל סדר יום לשיחה. קסדולי , מצדו , הגיש ושימת
הנושאים עליהם רצו לדבר , אך בשיחה מקדמת זו לא הספיקו לנגוע בכולם.
- ג. תוכן פגישת האפיפיור קיסנינגר לדברי אילינג , שלא השתתף בה עצמו , היה
קרוב לזה שהופיע בסמנה ביי קורייה דלה סוזי : האפיפיור דיבר על
ירושלים ועל פתרון הבעיות באופן כללי מאוד , אך לא הגיש כל חכמה
מוחשית ואפ לא כל בקשה להשתתפות חות'קאנ בשיחות גיבה או בפורום אחר.
הוא דיבר במונחים הכלליים הידועים לנו , ודינו של ערכויות בינלאומיות
ויצירת אוויה זה בני כל החזות ירגישו עצמם בירושלים כביחם .
אך הוא לא דיבר במונחים מדיניים , או על חכמיות לבינאום העיר .
- ד. לדברי אילינג ענה קיסנינגר שהם נוהגים לפתור בעיה אחר בעיה , ושה
יש נושאים אחרים העומדים על הפרק - והסדרים בין ישראל - מצרים וישראל -
ירדן , ולא היגע עדיין הזמן לדבר על ירושלים .
- ה. אישיית חושב אילינג שאין לקיסנינגר כל חכמה מוגדחת לגבי ירושלים .
יש להם אמנם תצעות שונות במחמ'ד , אך אין כל החלטה לגבי החכמיות .
- ו. ממה ששמע קבוט לודג' נדמה לאילינג שהאפיפיור היה מעדיף שלא לחכות
סז חיה כדי לדון בבעית ירושלים אך קיסנינגר לא קיבל עמזה זו .
- ז. שאלתי אם דברו על הפלשתינאים . ענה שחושב שנושא זה לא הועלה כלל .
ואם כן רק במונחים כלליים וחומניטריים , מכל מקום אפ מלה על
הפלשתינאים לא הופיעה בדוח שכתב קבוט לודג' אחר הבקור , אותו קרא
אילינג .
- ח. לגבי לבנון - האפיפיור הביע דאגתו , וקיסנינגר ענה שארזיב ותאג לעזור

כל המוסד תוכן מסמך זה. כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוק וסודות רשמיים),
תש"ז-1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

2 -

למעוניינים בכך בסגירת הגבול בצורה יותר מוחלטת כדי למנוע חדירות.
ט. בסיכום אמר אילינג שפגישתו זו עם האפיפיור לא הייתה דבר, הוא אפ
העיר שבפגישתו עם עוזנאים בנמל וזעופה, לפני צאתו, דיבר קיסרינגר
בעיקר על הפגישות שלו באטליה, ולא הזכיר פגישותיו עם האפיפיור.
י. מפנה חשוב לבכ למאמר שבקורייה דלה סרה שהמציאו הוברקה
ושחרגומו הסלא בדיפ. ~~המסמך~~

מברס

הנה דהם מנכל שהבט ששנה למנכל סמנכל פריצאי מזמים אלגום הקר דם אמן ורדי ד. אריאל
/ב/

U. S. INFORMATION SERVICE, AMERICAN EMBASSY
71, Hayarkon St. Tel-Aviv, Tel. 56171 Ext. 209

News Report

JULY 8, 1974

POPE SAID SUPPORTIVE OF U.S.-SOVIET SUMMIT ACCORDS

BY MARIE KOENIG

IPS DIPLOMATIC CORRESPONDENT

MUNICH, JULY 6-- U.S. SECRETARY OF STATE KISSINGER HAS COME AWAY FROM A PRIVATE CALL ON POPE PAUL VI WITH THE IMPRESSION THAT THE PONTIFF'S GENERAL ATTITUDE ON THE RECENT AMERICAN-SOVIET UNION SUMMIT CONFERENCE IS SUPPORTIVE AND POSITIVE.

THIS WAS TOLD TO REPORTERS ABOARD DR. KISSINGER'S PLANE JULY 6 BY A SENIOR U.S. OFFICIAL AS THE SECRETARY OF STATE FLEW TO MUNICH.

DR. KISSINGER TALKED WITH THE POPE AT VATICAN CITY FOR 75 MINUTES. THE POPE, ACCORDING TO THE SENIOR U.S. OFFICIAL GAVE DR. KISSINGER, IN GENERAL TERMS, HIS ATTITUDE ON THE STATUS OF JERUSALEM. AT THE END OF THE DISCUSSION, THE POPE PRESENTED DR. KISSINGER AN AIDE MEMOIRE ON JERUSALEM.

OTHER TOPICS COVERED BY THE PONTIFF AND DR. KISSINGER WERE THE INTERNATIONAL SITUATION AND EUROPEAN-U.S. RELATIONS.

POPE PAUL SENT VERY WARM GREETINGS AND GOOD WISHES TO PRESIDENT NIXON, THE SENIOR U.S. OFFICIAL SAID.

SECRETARY KISSINGER SPENT JULY 5 IN TALKS WITH ITALIAN LEADERS. THE SENIOR U.S. OFFICIAL SAID THE ITALIANS SEEMED SATISFIED WITH THE SUMMIT CONFERENCE BETWEEN PRESIDENT NIXON AND SOVIET GENERAL SECRETARY LEONID BREZHNEV THAT ENDED JULY 3 WITH AMONG OTHER THINGS, AN AGREEMENT TO TRY TO WORK OUT AN EXTENSION OF THE INTERIM ACCORD ON DEPLOYMENT OF OFFENSIVE NUCLEAR WEAPONS UNTIL 1985.

THE SENIOR AMERICAN OFFICIAL SAID THAT DR. KISSINGER HAS BEEN AMAZED BY SOME OF THE PRESS REPORTING ON THE MOSCOW SUMMIT. HE GAVE THIS ASSESSMENT:

--BECAUSE A PERMANENT ACCORD ON NUCLEAR STRATEGIC ARMS WAS NOT ACHIEVED AT MOSCOW, THERE IS PROOF THAT THE UNITED STATES AND SOVIET UNION ARE IN AN ARMS RACE, ACCORDING TO THE CONSERVATIVE JOURNALISTS.

--LIBERAL JOURNALISTS ARE WRITING THAT A PERMANENT ACCORD WAS NOT REACHED BECAUSE THE WATERGATE AFFAIR HAS RUINED U.S. FOREIGN POLICY.

TAKING ISSUE WITH BOTH VIEWPOINTS, THE SENIOR U.S. OFFICIAL SAID SUMMIT ACCORDS ON STRATEGIC ARMS LIMITATIONS WERE THE BEST THAT HAVE BEEN HELD SINCE THE 1972 U.S. SOVIET UNION ACCORDS.

FOR THE FIRST TIME SINCE 1972, THE TWO SIDES ARE DOING SOMETHING OTHER THAN HAGGLING OVER NUMBERS AND GENERALITIES IN THEIR NUCLEAR PERMITS RESOLUTION OF NUCLEAR PROBLEMS, THE HIGH U.S. OFFICIAL MAINTAINED.

HE ALSO SAID THAT WHATEVER NUANCES THERE MAY BE BETWEEN THE U.S. DEFENSE ESTABLISHMENT AND OTHERS IN THE AMERICAN GOVERNMENT, THESE NUANCES NEVER HAD A CHANCE TO TAKE HOLD BECAUSE THERE WAS NO DISAGREEMENT BETWEEN ANYBODY IN THE AMERICAN GOVERNMENT ON THE NUMBERS ON NUCLEAR WEAPONS PUT FORWARD BY PRESIDENT NIXON IN THE MOSCOW NEGOTIATIONS.

IT IS THE DUTY OF THE MILITARY ESTABLISHMENT, THE SENIOR U.S. OFFICIAL SAID, TO THINK OF MILITARY SECURITY. IT IS INHERENT IN

(MORE)

N1

THE NATURE OF ARMS CONTROL NEGOTIATIONS THAT THE MILITARY ESTABLISHMENTS, BY THE NATURE OF THEIR JOBS HAVE TO THINK IN TERMS OF MILITARY NEEDS, HE SAID, ADDING:

IT IS ASKING TOO MUCH OF THE MILITARY FOR THEM TO ORIGINATE ARMS LIMITATIONS, THE SENIOR OFFICIAL SAID.

HE POINTED OUT THAT IN THE WHOLE HISTORY OF ARMS CONTROL LIMITATIONS IN THE UNITED STATES, IDEAS HAVE COME FROM OUTSIDE THE MILITARY. ALL THAT CAN BE ASKED OF THE MILITARY IS TO ACCEPT THE IDEAS AND WORK WITHIN THEIR FRAMEWORK, HE SAID.

THE SOVIET UNION HAS A FAR MORE ACCUTE PROBLEM WITH ITS MILITARY ESTABLISHMENT IN ARMS CONTROL NEGOTIATIONS, THE SENIOR U.S. OFFICIAL SAID.

THE AMERICAN OFFICIAL MADE THESE OTHER POINTS.:

-- ON THE WHOLE, MOSCOW'S PERCEPTION OF ARMS LIMITATION PROBLEMS LAGS A YEAR OR TWO BEHIND WASHINGTON'S. PERCEPTION HAS IMPROVED IN THE LAST THREE YEARS THAT SECRETARY KISSINGER HAS DEALT WITH THE SOVIETS.

-- AT THIS POINT THE SOVIETS ARE STILL CONSCIOUS OF AN INFERIORITY IN THE NUCLEAR FIELD. THEIR DOMINANT DESIRE IS TO CATCH UP WITH THE UNITED STATES.

-- HOWEVER, IT IS THE U.S. ASSESSMENT THAT MOSCOW GENUINELY WANTS TO MAINTAIN A RELAXATION OF TENSIONS.

-- GENERAL SECRETARY BREZHNEV WOULD LIKE TO MAINTAIN THE MOVEMENT FOR DETENTE.

SECRETARY KISSINGER WILL BE IN MUNICH FOR TWO DAYS CONFERRING WITH WEST GERMAN GOVERNMENT OFFICIALS, BRIEFING THEM ON MOSCOW SUMMIT AND ATTENDING THE FINAL MATCHES OF THE WORLD SOCCER CUP GAMES.

~~1411~~ ~~1412~~
משלכת ראש הממשלה במסר

(התנחלות שכם 5.6.74)

אתמול 5 ביוני, נעשה נסיון על ידי קבוצה שמנתה כמה עשרות אנשים להיתמקם בסביבות שכם. במקום היו גם כמה חברי כנסת. נסיון זה כנסיונות שקדמו לו נעשה ללא קבלת אישור הגורמים המוסמכים כדורש במקרה כזה.

ההתיישבות בשטחים מכרזעת כהתאם למדיניות הממשלה והחלטותיה, וזאת בהתחשב בחנאים, בעיתוי, ובצרכים הכסחוניים והמדיניים. כל התיישבות תוכננה מראש, כדי לאפשר למתיישבים חנאים ויכולת קיום כלכלי עצמאי.

במשך היום נעשו נסיונות להידבר עם אנשי הקבוצה. לאחר הביע הקבוצה לשטח התקשרו חברי הכנסת בגין ולאחר מכן שרון אל ראש הממשלה. נאמר להם כי במידה וברצון אנשי הקבוצה להתיישב ביו"ש יש צורך לקיים דיון על המקום והחנאים להתיישבות, בהתאם למדיניות הממשלה, וכי ראש הממשלה הכיע את נכונותו להפגש עם ראשי הקבוצה, לאחר שיפנו את השטח.

במגעים שקוימו עם אנשי הקבוצה בשטח, הם נתבקשו לפנות את המקום, כדי שלא לאלץ את השלטונות לאחוז באמצעים, כוחות הבטחון חזרו והסבירו להם את הצורך להימנע מעימות עם כוחות הבטחון שבמקום.

לפנות ערב ביקשו ראשי הקבוצה כי משלחת מטעמם תהקבל ע"י ראש הממשלה ושר הבטחון, וכי עד אז יאופשר להם לעבור למחנה צבאי באיזור, עד לגמר הבירור, וראש הממשלה ניאות לבקשתם זו.

אולם אחדים מאנשי הקבוצה גילו התנגדות גם להצעה זו והודיעו שלא יפנו את המקום. אז ניתנה הוראה לכוחות הבטחון לפנות את הגברים מהמקום. לאחר זמן הסכימו גם הנשים מרצונן לעלות על האוטובוסים ולפנות את השטח.

הבעיה שעמדה בפני הממשלה, ובמקרה זה, לא היתה בעיה של התיישבות, אלא של קיום חוק, ובענין קיום חוק אין מקום לפשרות.

משלכת ראש הממשלה במסר

(התחלוח שכם 5.6.74)

אתמול 5 ביוני, נעשה נסיון על ידי קבוצה שמנה כמה עשרות אנשים להיחמק במסיבות שכם. במקום היו גם כמה חברי כנסת. נסיון זה כנסיונות שקדמו לו נעשה ללא קבלת אישור הגורמים המוסמכים כדורש במקרה כזה.

ההתיישבות בשטחים מבוזעת בהתאם למדיניות הממשלה והחלטותיה, וזאת בהתחשב בתנאים, כעיתוי, ובצרכים הבטחוניים והמדיניים. כל התיישבות הוכנה מראש, כדי לאפשר למתיישבים תנאים ויכולת קיום כלכלי עצמאי.

במשך היום נעשו נסיונות להידבר עם אנשי הקבוצה. לאחר הגיע הקבוצה לשטח התקשרו חברי הכנסת בגין ולאחר מכן שרון אל ראש הממשלה. נאמר להם כי במידה וברצון אנשי הקבוצה להתיישב ביו"ש יש צורך לקיים דיון על המקום והתנאים להתיישבות, בהתאם למדיניות הממשלה, וכי ראש הממשלה הביע את נכונותו להמשיך עם ראשי הקבוצה, לאחר שיפנו את השטח.

במגעים שקוימו עם אנשי הקבוצה בשטח, הם נתבקשו לפנות את המקום, כדי שלא לאלץ את השלטונות לאחוז באמצעים. כוונה הבטחון חזרו והטכירו להם את הצורך להימנע מעימות עם כוחות הבטחון שבמקום.

לפנות ערב ביקשו ראשי הקבוצה כי משלחת מטעמם תהקבל ע"י ראש הממשלה ושר הבטחון, וכי עד אז יאופשר להם לעבור למחנה צבאי באיזור, עד לגמר הכירור, וראש הממשלה ביאור לבקשתם זו.

אולם אחדים מאנשי הקבוצה גילו התנגדות גם להצעה זו והודיעו שלא יפנו את המקום. אז ניתנה הוראה לכוחות הבטחון לפנות את הגברים מהמקום. לאחר זמן הסכימו גם הנשים מרצונן לעלות על האוטובוסים ולפנות את השטח.

הבעיה שעמדה בפני הממשלה, ובמקרה זה, לא היתה בעיה של התיישבות, אלא של קיום חוק, ובענין קיום חוק אין מקום לפשרות.

כל המוסר תוכן מסמך זה. כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עומד על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוק וסודות רשמיים),
תש"ז-1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסוג

ס ו ד י

אל: המשרד

מאת: רומא

מס' 109

נשלח: 201600 אפריל 74

מ י י ד י

פראג

להלן משיחתי עם שהח קסרולי בהשתתפות מנדס:

1. הבעתי איחולים להחלמת האפיפיור. תודה על קבלת הורי תשכויים.
הערכה למברק האנחומים למשפחות קרית שמונה. אמר שיעכיר הדברים
מיד לאפיפיור.
2. העלאתי הרעיון של ביקור השר קול. ענה שילמד ויודיעני.
3. בקשתי הסבריו המוסמכים להצטרפותו האחרונות של האפיפיור ענה:
אין בהצטרפות האחרונות שום שינוי לגבי ירושלים.
- ב. כאשר לייחסותי הדגיש שחמילה ייבנלאומית שהופיעה
בנוסח הראשון לגבי כל המקומות הקדושים בארץ איננה אלא טעות
שתוקנה. ברור שהכס הקדוש אינו חושב על ערכויות בינלאומיות למקומות
שמחוץ לירושלים.
- ג. בדמיונו רואה האפיפיור את ירושלים כבירת השלום והמונוטאיזם
בה יחוש בני כל הדתות כבביתם. הרעיון הוא כללי. אידיאלי. קשה
לחביעו. במונחים מדויקים ואפ קשה להפכו לשפת המעשה.
- ד. השקפה זו איננה בה התערבות בנושא הדיכונות על העיר שהיהודים רוצים
שהיה ישראלית והערבים כי תהיה ערבית. הכס גם לא יתערב אם שני
הצדדים במסגרת דיוניהם על הפתרון הפוליטי יחליטו שהעיר תהיה
בינלאומית. נושא הסובדניות איננו מענינו של הוואטיקן.
- בהקשר זה יש לזכור שהמצב כיום שונה מהמצב כימי פיוס ה-12.
אז נשקפה הלכה למעשה סכנת חורבן לעיר. האפיפיור חשב אז שכדי להציל
את העיר טוב לתמוך ברעיון בינאומ ובקורפוס ספרטום שהועלה עי האומ.
היום אינן סכנה כזו נשקפת לעיר.
- ו. כאשר מדברים על ערכויות ביייל אינן פרושו שהמצב הנוכחי אינו
מוביל רצון. משלוח מתחלפות ועשויות לבוא אחרות קיצוניות יותר.
משום כך דרושה פלמולה שתבטיח זכויות העדות השונות באופן שתארגנה

כל המוסד תוכן מסמך זה. כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
ותסייחון וסודות רשמיים),
תשי"ז-1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסוג

- 2 -

בתוקף אפ בחילופי משלוח. יתכן שאמשר לפרש ערכויות בינלאומיות כאלו
כהגבלה מסויימת בסודרניות לגבי זכויות העדות השונות.
גם הערכים אינם שבעי רצון מעמדת הוואת"ק. בדל עמדתנו איננה
פוליטית. אולי יש לה השלכות פוליטיות לגבי הגנת הזכויות של
האוכלוסיות השונות. הזכיר מסמך האפיפיור על מצב בני העדה בעיר
בצי"נו שהוא מתייחס לאוכלוסיה הנוצרית הערבית בעיר.

4. מאחר שקטרולי גקרא בדחיפות לאפיפיור הודתי על הסבריו. אמרתי
שיש לי כמה השגות להשמיע כאזנו הנ לגבי הסבריו והנ לדברי האפיפיור
על מצב בני העדה. אמר שברצונו גם לשמוע השגותי וגם לשמוע על המצב
אזור ועל המום עם שכנינו. סיכמנו שנמשיך השיחה בקרוב.

ש ש ר ן

שהח דהם אלון וייך מנכל מ/מנכל פרבאי מאוס א ב מזמים חקר אלגורם דס אמך ל' - א' - 10'
תא/דס

כל המוסר חובן מסמן זה. בולו
או סקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בסחטן תפדינה
יחסי-חוק וסודות רשמיים),
תשיז - 1957.

אין שלום

אב: המשרד
שאת: רומא

מס 85
נשלח: 131945 אפר 74

סודי

מי יד

לשכת שהת, פרגא

- א. בדמשכ למברק מהיום: הערכה בכתב שציפורי מביא עמו כולל בעיקר
הערכה והשוואה בין הצהרת האפיפיור מהחמישה בחודש על מצב הכנסיה
בירצ ובין הצהרתו האחרונה מהעשרה לבקשת להלן תוספת המנתחת
ונאמרה ההצהרה האחרונה לפריטיה.
- ב. בעשרה לחודש הופיע האפיפיור באודנציה כללית. הדברים שנאמרו על ידו
הודפסו וחולקו לעתונאים. אודי זמן קצר הופיע אלסנדרוני בעצמו
והודיע לפתע שאין זה הנוסח הרשמי. הניירות שחולקו נאספו והושמדו
וחולק במקומם הנוסח החוש השונה בחלקו. ואמנם הנוסח אחרון זה היה
היחיד שפורסם באותו יום בערב באוסטרבטורה רומנו. נוסח אחרון זה הוא
היחיד הקובע (שניהם מובדקים בנפרד ובגלוי באיטלקית).
לכל המבדלים בין השניים:
- ג. (1) בנוסח הראשון (שבוטל) מופיע המושג חסות TUTELA
המילה הבינלאומית INTERNAZIONALE המילה הבינלאומית
איןנה מופיעה יותר בנוסח הרשמי (השני) בצמוד למלה חסות
(2) לעומת זאת באותו נוסח ראשון שבוטל לא מופיע כלל המושג המסורתי
לגבי ירושלים (מנמד חוקי מתאים עם ערכות בינלאומית לגבי העיר).
(3) עתה משהוסיפו את המושג המסורתי על ירושלים (והוציאו את המלה
בינלאומית שהיתה צמודה למלה חסות). התקבל משפט מסורבל שכנראה
יש לקרוא אותו ככולל שני חלקים ואחד לגבי כלל המקומות הקדושים
בארץ (וכאן נדדשה חסות אב לאו דווקא בינלאומית וניתה לפרשה כמי
שאיןנה מוציאה מכלל אפשרות חסות ישראלית) והשני המתחם לירושלים
שאיןנו חוזר שאינו שונה כלל מהצהרותיו האחרונות והידועות של האפיפיור
(4) הבדל נוסף צדדי: במסמך הרשמי נוספו המילים צדק GUSTIZIA
EQUITA בקשר לחסד הנוגע לאוכלוסיות הפליטים.
ה. איכו היה נשאר בתוקפו הנוסח הראשון (שבוטל) היה בכך שינוי בעמדת
הוותיקאנ שינוי זה היה נוצר לגבי שתי הנקודות הבאות:
אחת שלילית: באשר היתה נוצרת תביעה לחסות בינלאומית לגבי כל
המקומות הקדושים בכל הארץ.
השנייה חיובית: באשר הראשונה היתה נוצרת החסות למקומות חוזר
למקומות הקדושים בירושלים ולא לעיר.
ו. בסיכום: ככל שהוזכר נוגע לירושלים אין בהצהרה הרשמית שפורסמה כל
אנמנט חדש. לעומת זאת מושמעת קריאה לחסות לגבי המקומות הקדושים
האחרים כאשר קריאה זו איןנה מוציאה מכלל אפשרות שהוותיקאנ יכיר
בנוא העת גם בחסות ישראלית מתאימה.
ז. בוודאי אכתב הערכתי זו בפגישה הקרובה עם קסרולי אתר הפסותא.

ששונ

שהח רתם אלון דיין מנכל ס/מנכל פרגא אירופה א מארס א כ מעה הסברה כזחיים
חקר אלבוס רס אמך
מא/דל

בלתי מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא

101/101

סס" 153

נשלח: 121200 פרץ 74

אל : רושינגטון

מאת: המשרד

ב ה ו ל

חורב"מן.

למברק 117 סעיף ו'.

בתיקון למבוק מזחים 144. פייצל קיים בירדן בקור מלכותי בין 27 לינו'

לכין 2 פבר' 66. ביום שישי 28 ינו' בקר בירושלים העתיקה והתפלל במסגד אל אקבא.

וחרם סכומי כסף למסבדים.

חקר

שהח רהם מנכל ממנכל מפתים אלגום חקר סצפא כנסיות רם אמן

צב/אק

מברק יוצא - מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסד תוכן מסמך זה, בולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסיחוק וסודות רשמיים).
תשי"ז - 1957.

ירושלים

ס מ ר

אלו ררשינוטרן

מאת: המשרד

מס' 144

בטלה 111530 מרץ 74

מ י י ד י

תורבמן - רפית.

בבדיקות בחינתו ובחיקי אמן מאנו שביקורו האחרון של מיוסל בירושלים התקיים
ב- 1946. בחקירת השלטון הירדני לא ביקר כאן. אף אישים ירושלמים ששאלנו אינם
דברים ביקורו כאן.

מזחים

שהח רהט מנכל ממנכל כנסיות מפא מזחים אלגום הקר דם אמן

ב/ב

כל המוסד תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (כסח) המדינה
יחסי-חוק וסודות רשמיים).
תש"ז - 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס-מסווג

אירופאים

שמר

מס. 215

נשלח: 251030 מבר 74

אל :המשרד

מאת:לונדון

מזחים. הסברה.

ירושלים.

המידע בשלכם 231 חשוב, אך זריח הראיה לדעתי לא נכונה. נניח במקרה והחזרה הערבי
לא "מנובדת לכל סובלנות דתית", אזי היו "זכאי- להחזרת ירושלים לידיהם" ?
הטיעון המוצע מהעלם מזכותנו לירושלים הנרבעת במקומה בהסכרית של עם ישראל, בדתו
ובנכסי רוחו, בכניסתנו את העיר בזמננו ובישיבתנו בה בכל הזמנים.

השגריר

שהח רהם מנכל ממנכל ממנכל חקר הסברה מזחים

מכ/מס

מדינת ישראל
משרד המשפטים

ירושלים, ב' בשבט תשל"ד
24 בפברואר 1974

היועץ המשפטי לממשלה
אליהו שרון

ש ו ר
א י ש י

אל: המנהל הכללי משרד ראש הממשלה

הנדון: כנסיית הקבר

הנני מפנה את תשומת לבך לקטע הבא מתוך דברי הנשיא סאדאת בראיון עם העורך
הראשי של אלאנואר הלבנוני:

"וירושלים, כבוד הנשיא?"

השיב: "אין ערבי אחד, שיסכים להפקיר את מסגד "אל אקצא" ואת כנסיית "הקבר"
אלה הם קדושינו, ההיסטוריה שלנו וכבודנו הלאומי".

מן הנוסח משתמע כי הוא רואה את השליטה ע ר ב י ה (להבדיל מן השליטה הנוצרית)
על כנסיית הקבר כזכות מוקנית דבר שיכולה לו כמובן להיות משמעות בהסברינו ומגעינו עם
ה כ נ ס י ו ת.

ב ב ר כ ה,

מאיר שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

העתק:

המנהל הכללי משרד החוץ
מר ש. דיבון משרד החוץ

THE
OFFICE OF THE
ATTORNEY GENERAL

MEMORANDUM FOR THE ATTORNEY GENERAL

RE: [Illegible]

[Illegible]

1. [Illegible]

2. [Illegible]

3. [Illegible]

4. [Illegible]

5. [Illegible]

6. [Illegible]

7. [Illegible]

8. [Illegible]

9. [Illegible]

משרד החוץ

מחלקת העשר

מבקר יוצא - מסווג

ש.נ.נ.ב.

יחידה

אל: בריסל, פריס, בון, האג, לונדון, רומא, גנבה, וינה, אוסלו, ברן,
הלסינקי, קופנהאגן, שטוקהולם, וושינגטון, ניו יורק, ביירס, אומבה
מכסיקו, אסונסיון, בוגוטה, ברזיליה, גוואטמלה, לימה, לה פאז, מונטבידאו
סן חוזה, סנטודומינגו, סנטיאגו, סן פאולו, פנמה, קיטו, קראקס, ריו
קנברה, אנקרה, טהראן, אמבזה, ביקוסיה

בשלה: 221400 פבר 74

מאת: המשרד

שם: שמו

חוזם 951

ירושלים. לשיחות ולמצעי החקירות: הועידה האסלאמית בלאהור תובעת
החזרת ירושלים לערבים. הערבים אינם זכאים לכך כי החתהגותם מנוגדת
לכל סובלנות דתית.

1. בכל מדינות ערב פרט ללבנון האסלאם דת המדינה. בסוריה האסלאם דת
הנשיא. האסלאם מוטיב מרכזי של השלטון במדינות ערב וכרוך בגהאג-
מלחמת קודש מוסלמית.

ראו החוברת: *our way to victory* שנשלחה בדיף האחדון.
2. מאז השיגו עצמאותם קצו מדינות ערב בהדרגה זכויות המעוטים
הנוצרים והכנסיות בנושאי חנוך עצמאות הכנסיה ועוד. הנוצרים במיוחד
בסוריה ובעיראק אזרחים ממדרגה שניה גם במצרים מצבם אינו שפיר.
זכור שלפני יותר משנה שרמו קנאים מוסלמים כנסיות קופטיות ופגעו
בקופטים.

3. הזכירו רדיפות היהודים במדינות ערב. סעודיה וירדן מעולם
לא התירו ישיבת קבע או אף ארעי של יהודים.

4. מוטיבים אנטישמיים מופיעים בקביעות בחתמולח הערבית האנטי ישראלית

ראו החוברת: *AL-AZHAR ARAB THEOLOGIAN'S ON JEWS AND ISRAEL*

5. פיסל קנאי מוסלמי קיצוני שגילו ועושרו העבירוהו על דעתו ראו
זכריו לעיל. הרגל בפתחת החאג. בהתבטאויות וראיונות 2/74 מהחקר
7.1.74 אשר בקור רולו היהודי בריאד וחלקם ללוחי שר החוצ-איטליה
וצרפת חומר אנטישמי כולל הפרוטקולים לשל זקני ציון.

6. קדאפי נושא דגל האסלאם הקנאי בדבור ובמעשה ראו חוזר מזטים 36

מ 11.1. קדאפי גם הפטרון של ארגון הטרור האסלאמי חוזמנו 601 מ 7.2

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא - מסווג

-2-

7. התנהגות ירדן כלפי קדשי ישראל בירושלים עד 1987
8. הגבלת זכויות המוסדות הנוצריים בירושלים על ידי ירדן.
חובית הסברה JERUSALEM - ISSUES AND PERSPECTIVE
9. ארגוני הטרור ובייחוד פתח מדגשים הצד הדתי מוסלמי לחבריהם כנגוד לחימום בעולם העובדה שמסתייעים כספית בקדאפי ובפיסל מחייבת אותם בכך מזתים הסברה

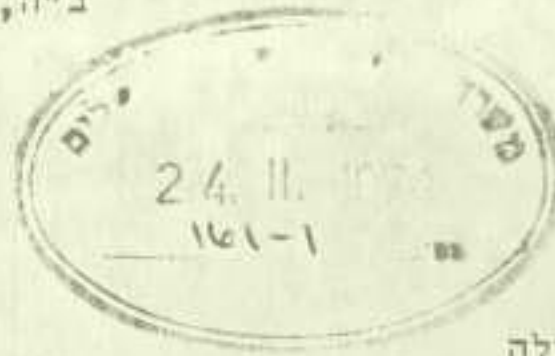
שחת רחם מנכל אלון דיון מ/מנכל סמנכל איר א ב כנסיות מאום א ב מצפא טלס מאסוק
מזתים אלגום חקר הסברה
מב/הב

שר הדתות

ב"ה, כ"ח בשבט תשל"ד

20 בפברואר 1974

לכבוד

ראש הממשלה

משרד ראש הממשלה

ירושלים

Handwritten signature

ברצוני להביא לידיעתך כי בשיחה שקיים מנהל המחלקה לעדות
 הנוצרות במשרדי, ד"ר ש. קולבי עם הנציג האפוסטולי דובר
 על עתיד ירושלים בין היתר אמר הנציג כי הותיקן נסוג מתמיכה
 במובלעת הבינלאומית שעמדה על הפרק בחש"ח וכי הותיקן מעוניין
 בעיר שבחוף החומות ושלש הגבעות: הר הזיתים, הר המורה והר ציון
 וזאת בצורה אמנה בינלאומית שתשמור על האופי המיוחד של עיר
 הקדש.

בברכה
Handwritten signature
 ז. ורהפטיג

העתק: שר החוץ.

ראש העיר
رئيس البلدية
MAYOR OF JERUSALEM

ירושלים, כא' שבט תשל"ד
12.2.74

ירושלים

✓

לכבוד

מר מרדכי גזית,
מנכ"ל משרד ראש הממשלה,
משרד ראש הממשלה,
ירושלים.

מוטקה היקר,

אמרת לי אתמול כי ראש הממשלה מתרעמת על כך כי מכתבי אליה בענין פגישותיו של
מר רוקפלר עם שרים בתל-אביב - נמסר לפרסום בעתונות.

נהגתי כפי שנהגתי מכמה סיבות:

א. חברי כנסת ממפלגת הליכוד ומאגודת ישראל פנו בשאלות לראש הממשלה בנושא זה -
דבר שיזכה ודאי להד נרחב.

ב. הטלביזיה יזמה כתבה בנושא: "סוף השבוע של הממשלה בתל-אביב" ופנתה אלי לשמוע
את דעתי. במקרה כזה הייתי חייב, כראש העיר, להביע את דעתי התקיפה בנושא זה.
נשאלת השאלה אם כראש עיריית ירושלים היה עלי להשאיר לאחרים את היזמה הפומבית
ולעמוד מן הצד בלי לנקוט כל עמדה.

ג. נימוק זה נראה בעיניי החשוב ביותר: בזמנו כתבתי לראש הממשלה באותו נושא - כאשר
הפגישות הראשונות עם מר קיסנינג'ר נערכו בתל-אביב - ולא קבלתי מענה. העובדה
שהפגישות המאוחרות יותר התקיימו בירושלים, היא לדעתי מקרית לגמרי, וקשורה
בעובדה המצערת שגב' גולדה מאיר היתה רחוקה למיטתה בביתה שבירושלים והנושא
העדין חייב היה התייעצות בלתי פוסקת עמה.
אני מניח כי בכל מקרה אחר גם יתר הפגישות עם מר קיסנינג'ר היו מתקיימות בתל-אביב.

אני מצטער מעומק ליבי אם גרמתי לראש הממשלה רוגז, במיוחד כשאינה חשה בטוב, אולם אין
לי כל ברירה מאשר להמשיך וללחום בכל האמצעים העומדים לרשותי את מלחמתה של ירושלים,
ובצער אני חייב לציין שהצלחתי מוגבלת ביותר.

בברכה,

מרדכי גזית

נ.ב. אם תמצא לנכון תוכל להביא את תוכן
מכתבי זה לידיעה ראש הממשלה.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק יוצא

ישראל

ת/664

אלו ודאייגנטון ביו יורק גבנה לונדון פאריס רומא
בון בריסל האג אוסבה שטוקהולם מוסקו אגקרה אמרצה
ניקוסיה.

מאת המשרד

בסלח: 101700 פברואר 74

ירושלים.

1. שהח לבנון בפאע בפנס עם האסיפיור ודן פמו במסבר מות, זכירות העם הפלסטיני,
עמיר ירושלים וקשרי הומויקן עם לבנון ושאר מדינות ערב. בפאע הצהיר אחרי
הפגישה שהוא משוכנע עתה שעמית הומויקן אינה סותרת שאיפות הערבים והחזרת
הריבונות הערבית לירושלים.

2. קלבנון המפורסמה הודעה מטעם המזכירות של מועצת הפמריארכים והבישופים של
הקתולים הקוראת להמוויית חוקה לירושלים שתקבע אופי פקדמוניה הקדושים ומחזה
ההשתלטות הישראלית עליה. בהודעה באמר שהלבנונים כולם (מסולמים גוצרים ויהודים)
דורשים חוקה שתקבע האופי של העיר הקדושה ותבטיח לעיר ישות חופשית מכל צד
שייכפה עי כוח או הסכם של סיקורחים פוליטיים. (רדיו ביירות 8.2).

חקר

שהח דהם פגכל מ/מגכל סמגכל מצפא איר א ב סדמים מאוס א ב הסברה טעם אלגורט חקר פרבאי
טב/כר

מברק מס' 164
נשלח: 281100 דצמ 73

אל: תל אביב
מאת: רומא

והנשלח

סגא.
לחל. קטעים מסתובבות איטלקית מיום 27 בדצמבר.
הקוריות דלה סדה: כותב תחת כותרת: יחזקפות ישראלית נגד האפיפיור ע
על בעית ירושלים. פאולוס ה-6 הואשם בפעילות מוסתרת למען בינאום עיר הקודש
דובר הכס הקדוש הואשם באנטישמיות. לחל. תוכן הסכנה: אשר רב נגרם בותיקן
על החזקפות הקשות נגד המדיניות והמזות של פאולוס ה-6. ההאשמות הועלו על ידי
יוסף בורג מנהיג המפלגה החזית לאומית בנאומו בחל אביב לקראת הבחירות,
ועל ידי העיתון דבר היוצא מטעם הסתודות העובדים הישראלית והמשקם את השם
כל החוגים הממשלתיים, מאחר והסתודות נמצאת בפיקוח המפלגה הלבנדרסטית
ובחזיקה בשלטון.

בקשר לכך אמר נציג מוסטכ בותיקא: יאנו מצטערים שאין מכינים את רוח
פעולותיו של הכס הקדוש בבעית המזת. אין אנו יכולים לחזר על חיפוש פזרון
לבעיה הקשורה למקומות הקדושים. אין במגירותנו והשדון. אנו מוכנים לחפש
בסבלנות את הפזרון יחד עם כל הנוגכים בדבר. האפיפיור דיבר על נושא זה גם
עם הגבוה מאיר וגם עם ושר אבנ. להאשים את פרופסור אלסנדיני באנטישמיות
מוכיח שלא מכירים אותו. זו הוצאת דיבה. עד כא. דבר הותיקא.
דד בורג שאל איפה היה האפיפיור במשך 19 שנים בזמן שלא הירשו ליהודים
לוגיע למקומות הקדושים שלהם וחוללו בהי קברות יהודיים. למה פאולוס ה-6
לא שדה בזמן שהטורים והצטורים והקיפו את ישראל ביום הקדוש ביותר לעם
היהודי. העיתון דבר, מתקיף את הנציגים הותיקאיים העוינים לישראל שחיימו את
אשם ומנסים להזיז את החכמים לבינאום ירושלים ובינ כולם פרופי
אלסנדיני. יתכן ומזכירים את שמו בגלל מאצרו למען מעמד הוקי של ירושלים
שיובסח על ערבויות כינל שהופיעו באוסטריה דלה דומניקה.

מה שחששים במיוחד את העתון והסתודותי היתה ההודעה האנפורמטיבית על ה
הפגישת עם ראשי מדינות אפריקה בו כותבים שירושלים איננה צריכה לחשוד.
חזית שלטון אקטלוזיבי של זה אחת ושיש לחפש פזרון על יסוד החלטות האום.
אכ בהודעה זו נאמר באופן ברור שזאת השקפתם של ראשי מדינות אפריקה, בזמן
שמצד הותיקא נאמר רק שהאפיפיור חזר רק על עמדת הכס הקדוש בענין המקומות
הקדושים ובמיוחד בענין ירושלים ואז זו חזרה על חכמית הבינאום של פיוס
ה-12.

==2==

בנאום האפיפיור ב-21 דצמ, פאולוס ה-6 נמנע מלהיכנס לעובי הכעיה של
מדינת סכני של בעית ירושלים. הוא הסתפק באומרו שמעמד העיר והמקומות הקדושים
ימ חייב לענות לחדושות המיוחדות של העיר לזכויות ולשאיפות הלגטימיות
של שלוש דתות המונותאיסטיות הגדולות. הוא הוסיף גם שהוא מאד העריך את
יהם הכבוד כלפיו שדאגו שלטונות ישראל. העתונ דבר מאשים גם את הוותיקאן על
פעולה נסדחת למען כינאום עיר הקודש בקרב הממשלות הקתוליות: ספרד, צרפת
ואיטליה ובקרב ראשי הכנסייה היוניית אורתודוקסית והארמנית. מטרת הוותיקאן
לפי העתונ, היא להשפיע על ראשי הדתות לחתום על הסכם שיעביר לוותיקאן את
נציגות כל העדות הנוצריות לקראת אפשרות של ומשא ומתן בעניין עתיד העיר.
עתונ דבר מאשים בצורה חריפה ביותר את הוותיקאן ואת CIVILTA CATTOLICA
בסגנון אפולוגטי לגבי הפעולה והתחזית של ארגוני טרור לפני ואחרי
מינכנ. עד כאן הסתבה ביקורתה דלה סרה. מאשרים ברוח דומה הופיעו גם
בעתונ ילה סטמפהי מטורינו, לה נציגונה מפירנצה, איל פופלו המופיע
ברומא מטעם המפלגה הדמונוצרית, והאונ'טהי-עתונ המפלגה הקומוניסטית ואחריה
בעתונ לה נציגונה נאצר גם שחבר הכנסת רפאל אמר שירושלים תשאר מאוחדת
ובירת ישראל וששלטונות ישראל מוכנים לתת עצמאות אדמיניסטרטיבית למקומות
הקדושים של דתות אחרות. כן מוסיף העתונ שחבר וחחפטיג אמר שזכויות הדתות
האחרות בארץ הקודש נובעות כולן מחזכויות של הדת היהודית. כן מצטט ילה-
נציגונה את העתונ דבר שכתב שיש לנקוט בצעדים כדי לכלול את הגורמים
העוינים לישראל, ולגרוחם באופן פומבי ולגלות בפני כולם את פרצופם האמיתי
בנאום המסורתי ליהדות ולישראל.

מ ו נ ד ס.

החן רחם מכלאלון דיין ס/מכל סמכל ספא איר. א פוראי טורם אב ספת הסברה מזחיים
אלבום חקר דם אמן תעוד אילטר
סב / חם

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא

בלתי מסווג

וייל

אל : רוסינבטון ביו יורק בבנה לונדון פריס רומא ברן האב אוטבה אנכרה

אמורה ביקורסיה מהרן

סס"ח/397

בשלה: 271700 דצמ' 73

מאת: המסדר

ירושלים.

"אלבלאש" הלובי במסגר סתרכת (26.12) כי קיים ביבוד בין עמדת ועידת אלביר
לחכבית בומיירי בנוגע לירושלים. בעוד הופיעה המסכה והחליטה לדבוק בערביות
ירושלים הרי בומיירי הוציע בואתיקאן חכבית לביבשות העיר. עבין ביבשות ירושלים
לא הועלה כלל כועידת אלביר. הפתון בורס כי צעדו של בומיירי בלתי הציוני, וצריך
לומר לו כי הפלסטינים הם הקובעים בעבין זה (סי"ע 26).

חקר

סוח דהם מנכל מ/מנכל אלון דיין ס/מנכל מנפא אירופה א-ב מזתים פרבאי מאום א-ב

הסבורה מעת אלבום חקר דם אמן חעור אילסר

אב/דל

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק יוצא

ספ" 460

בשלה: 251400 דצמ. 73

אלז ורטינגטון

מאת: המשרד

אוד.

סלר 374 ס-24 דנא.

הרי הקטע של ירושלים מהחודעה הרשמית שהותיקאן פרסם אחרי פגישת האפיפיור עם ארבעת האישים האפריקנים ביום 22 לאמור:

" ראשי המדינות הביעו להוד קדושתו את השקפותיהם על השלום והבטחון בעולם ובמיוחד בקשר לחיפוש פתרון צודק במשבר במזרח טיביא בחשכון את הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטינאי. בין דאגותיהם בולטת בעיית ירושלים שלדעתם לא היתה צריכה להיות תחת פיקוחה האקסקולוסיבי של דת אחת בלבד ובהקשר למעמדה של העיר יש למצוא פתרון על יסוד החלטת האו"ם.

האב הקדוש הביע את הוקרתו והערכתו לביקור בעל משמעות זה. הוא רשם לפניו בתחושת לב רבה את השקפותיהם של האורחים המכובדים. מצידו האב הקדוש אישר את העניין הרב של הכס הקדוש לבעיות המתייחסות לשלום במזרח. הכס הקדוש מוכן לתת כל תרומה אפשרית לפתרון צודק כשיתוף עם כל אלה המואפפת לאותם האידיאלים.

האב הקדוש אישר עמדת הכס הקדוש לגבי המקומות הקדושים ובמיוחד העיר ירושלים. עד כאן.

פרגאי

שזה דהם מנכל אלון דיין ממנכל סמנכל פרגאי מאוס א ב מפא מאף א מאף ב מזמים הסברה מסת אלגום הקר דם אמן תעוד אילטר תא/ול

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא

בלתי מסווג

147

מס' 147

בשלה 131630 דצמבר 73.

אל: רומא

מאת: המשרד

ירושלים.

אלב' ריד 23.12.

בקריית הוטיקאן נודע לאחר חידוש היחסים המדיניים בין קהיר לוושינגטון ששאלת ביבאום
מ. אשר הועלתה בעבר בפורומים בין"ל - בשלה וסכומלת משום שמדינות ערב תסימור דעים
שירושלים תחזור לבפליה בלי סייבים.

לאור עמדת הוטיקאן בשאלה זו עמיד להיקבע גורל ביקורו של המלך פייצל בקריית הוטיקאן.
ביקור א שחוגים צרביים מסורים שימקיים באם תשובת הוטיקאן תעלה בקבה אחד עם
הזכות הערבית הנדורה. קריית הוטיקאן מייחסת חשיבות רבה לביקורו של פייצל
לאור חשיבותו ההיסטורית.

חקר

שנה ורומם מכל אלון דיין ממכלל סמכל פאגאי מאום א ב סעת הזברה סזתיס אלגום חקר

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק נכנס

יורסל (מ)

פס' 74

בשלה: 121900 דבם 75

אל: המשרד

מאת: רומא

ד ח ו ך

פרקאי

אבסא מ-11 ממקורות אתיופיים כי בסוף דצמבר או בתחילת ינואר יחול ביקור
היילה סילאסי ברתיקן לדיזון עם האסיפיור על אפשרות השגת סטטוס לביבאום ירושלים
הכתבה מזכירה הידיעות הקודמות על ביקור הקיסר ונשיא סודאן אצל האסיפיור בקרוב
ומציינת שלפי מקורות בוספיים השניים מתכוונים לצרף ליוזמתם נשיא לבנון המהונני
כדי שזו תהיה חזית חוסלמית-קרפסית-קתולית. הכתבה במלואה בדיפ. 1 א מ 7

שוח דוהט מנכל ממנכל סמנכל פרבאי איר א מאף מזתים חקר אלגורס סעפ הסכרה תפוד אילסר
לב/מש

נ

ראש העיר
رئيس البلدية
MAYOR OF JERUSALEM

י" כסלו, תשל"ד
6 דצמבר 1973

לכבוד
מר מרדכי גזית
מנכ"ל משרד רה"מ
ירושלים

מוטקה היקר ,

בהמשך לשיחות עם פרופסור ברנרד לואיס והערכותיו בדבר היחסים
האפשריים עם מצרים, מעניין לקרוא את הדו"ח של הארכיבישוף
האנגליקאני אשר חזר לפני זמן קצר מקהיר, בירות וניקוסיה.

צריך כמובן לקחת בחשבון שארכיבישוף אפלטון כותב את התזכיר
מתוך רצונו לנשר על פני ההבדלים ומתוך אופטימיות המאפיינת
אותו בדרך כלל.

בכל אופן זה מסמך מעניין.

בברכה ,

36
טדי קולק

הא/פ/א/ג

א לז רושינגטון ביו יורק פריס לונדון רומא האג בון בריסל

אוסבה אבקיה מוראן ביקרסיה אתונה

מאת המשרד

חוזם 435

נשלח: 251500 גרב 72

ירושלים.

1. מי"פ כ-24/11 שנועדה הפסקה הערבית תוצג חכמה פעולה מסופחת ספורית - סודית בענין ירושלים.

2. כפיא מוראן וקיסר אחיוסיה יבקרו במשותף בוחיקן כדי לעמוד על עמדת האופיור ביחס לירושלים ולהעביר לו רשימת דעת המסולמים והנוצרים האפריקה ובעולם הערבי בנוגע לירושלים.

3. "אקריא" הלבנוני (24/11) על חכמה לבנונית המציעה להעמיד ירושלים אחת סיבה לבנוני אלגולה חצי חכמה בירות ערביות מבהן ביקר דפכני סיסקו בבירות.

ה ק ר

מאת רוחם מכלל מכלל אלון דיין סמכל איר א ב מפת מאום א ב מרצאי מנת המכרה מאום א ב מפתיו אלגום הקר דס אמן אירל

טב / תב

תסגולה	
ח	6
ז	7
מ	בסיס
1	י"א
2	מח"ס
3	אמר
4	ים
5	י"ב

(1 x 100) 7-71

הנדרש/הערות: ביירות/ בראיון לעיתון "אל אנואר" אמר פייסאל כי "אין אנוש
לזלזל באופיה הערבי של ירושלים, "עיר שבה יש מקומות קדושים לנוצרים
ולמוסלמים אך לא ליהודים". על השאלה מה בדבר רבותל המערבי, ענה פייסאל:
"זה מבינה שאליו באים לבנות. אין להם שום זכות היסטורית עליו. הם יכולים
לבנות אחד ושם יכולים לבוא לקונן".

REYNOUTH 22 NOV (AFP)

"NOUS AVONS JETE TOUT NOTRE POIDS DANS LA BATAILLE DE LIBE-
RATION ET NOUS NE NOUS ARRETERONS PAS AVANT D'AVOIR ORTENU CE
QUE NOUS VOULONS", A DECLARE LE ROY FAYSAL DANS UNE INTERVIEW
QUE PUBLIE JEUDI LE QUOTIDIEN LIBANAIS "AL ANOUAR" (PROCHE DU
REGIME EGYPTIEN).

"LES ETATS-UNIS CONNAISSENT CLAIREMENT NOTRE POSITION",
A POURSUIVI LE SOUVERAIN, ET "TOUT CE QUE NOUS POUVONS FAIRE
C'EST LES METTRE EN GARDE CONTRE LA POURSUITE DE L'INFLUENCE
SIONISTE". "JE SAIS, A INDIQUE LE ROI FAYSAL, QUE LES JUIFS
SONT TRES INFLUENTS AUX ETATS-UNIS ET QUE LE SIONISME EST TOUT-
PUISSANT A L'INTERIEUR DES INSTITUTIONS AMERICAINES ET NOTAMMENT
DANS LES INSTITUTIONS LEGISLATIVES ET DANS LES MOYENS D'INFORMATION",

"C'EST POUR CELA, A-T-IL AFFIRME, QUE BEAUCOUP DE PROMESSES
N'ONT PAS ETE TENUES".

LE ROI FAYSAL A ENSUITE REAFFIRME QUE L'ON NE POUVAIT PAS
NEGLIGER LE CARACTERE ARABE DE JERUSALEM, "VILLE DES LIEUX-
SAINTS CHRETIEN ET ISLAMIQUE OU LES JUIFS N'ONT AUCUN LIEU-SAINT".

INTERROGE SUR LE MUR DES LAMENTATIONS, LE ROI FAYSAL A REPONDU,
SELON "AL ANOUAR" : "C'EST UN EDIFICE DEVANT LEQUEL ILS VIENNENT
PLEURER. ILS N'Y ONT AUCUN DROIT HISTORIQUE. ILS PEUVENT EN
CONSTRUIRE UN AUTRE POUR SE LAMENTER". EN CONCLUSION, LE SOUVERAIN
SAOUDIEN A INDIQUE QU'IL N'AVAIT PAS ENVOYE D'EMISSAIRE AU VATWCAN
"MAIS DES CONTACTS AVAIENT ETE ETABLIS PAR L'INTERMEDIAIRE D'UNE
TIERCE PARTIE".

21fe11

EXEMPTION OF THE HEADS OF THE RELIGIOUS
COMMUNITIES FROM PAYMENT OF INDIRECT
AND OTHER VARIOUS TAXES

Resolved -

To require the Minister of Justice, the Minister of Finance and the Minister of Religious Affairs:

- (1) To present for approval by the Government a Bill which shall set out the instances in which Heads of Religious Communities and bodies entrusted with the Holy Places or other places serving for religious worship will be exempt from payment of indirect and other various taxes.
- (2) To propose an amendment of the Foreign Travel Tax (Exemption) Order, 5730 - 1970, so as to provide for exemption from tax for journeys of defined categories by holders of religious office.
- (3) To present the proposals for approval by the Government.

EXPLANATORY NOTES

- (1) The Customs, Excise and Purchase-Tax (Abolition of Special Exemption) Law, 5717 - 1957, provides that no provision of law for the grant of exemption from indirect tax, customs duty, excise duty and purchase-tax, shall be followed. The Schedule to the said Law gives a list of office-holders and bodies which continue to enjoy exemption.

Heads of Religious Communities are not included in the Schedule, and as a consequence the obligation to pay customs duty, excise duty and purchase-tax attaches to them and to goods imported, for example, for building and renovation purposes of the Holy Places and other places of religious worship. In accordance with administrative arrangements settled between the Religious Communities, the Minister of Finance and the Minister of Religious Affairs, a refund of indirect tax paid is available in certain cases, but the administrative process for refunding tax is necessarily drawn-out and not efficacious, and it places an unwarranted burden upon the said religious authorities.

- (2) The Land Appreciation Tax Law, 5723 - 1963, as well, does not provide any special provisions in respect of the matters above-mentioned.
- (3) Accordingly it is now proposed to require the Minister of Justice, the Minister of Finance and Minister of Religious Affairs to prepare a Bill to enable exemption from different kinds of tax to be granted upon investigation and in defined circumstances both to Heads of the Religious Communities and to bodies entrusted with religious sites as indicated above.
- (4) It is also proposed to require the said Ministers to recommend an ammendment of the Foreign Travel Tax (Exemption) Order, 5730 - 1970, for the purpose of prescribing by order exemption from this tax on certain journeys abroad by holders of religious office, so that it becomes possible, for instance, to grant exemption to a priest who wishes to visit his birthplace at intervals not more frequent than those prescribed by the order.

EXEMPTION OF THE HEADS OF THE RELIGIOUS
COMMUNITIES FROM PAYMENT OF INDIRECT
AND OTHER VARIOUS TAXES

Resolved -

To require the Minister of Justice, the Minister of Finance and the Minister of Religious Affairs:

- (1) To present for approval by the Government a Bill which shall set out the instances in which Heads of Religious Communities and bodies entrusted with the Holy Places or other places serving for religious worship will be exempt from payment of indirect and other various taxes.
- (2) To propose an amendment of the Foreign Travel Tax (Exemption) Order, 5730 - 1970, so as to provide for exemption from tax for journeys of defined categories by holders of religious office.
- (3) To present the proposals for approval by the Government.

EXPLANATORY NOTES

- (1) The Customs, Excise and Purchase-Tax (Abolition of Special Exemption) Law, 5717 - 1957, provides that no provision of law for the grant of exemption from indirect tax, customs duty, excise duty and purchase-tax, shall be followed. The Schedule to the said Law gives a list of office-holders and bodies which continue to enjoy exemption.

Heads of Religious Communities are not included in the Schedule, and as a consequence the obligation to pay customs duty, excise duty and purchase-tax attaches to them and to goods imported, for example, for building and renovation purposes of the Holy Places and other places of religious worship. In accordance with administrative arrangements settled between the Religious Communities, the Minister of Finance and the Minister of Religious Affairs, a refund of indirect tax paid is available in certain cases, but the administrative process for refunding tax is necessarily drawn-out and not efficacious, and it places an unwarranted burden upon the said religious authorities.

- (2) The Land Appreciation Tax Law, 5723 - 1963, as well, does not provide any special provisions in respect of the matters above-mentioned.
- (3) Accordingly it is now proposed to require the Minister of Justice, the Minister of Finance and Minister of Religious Affairs to prepare a Bill to enable exemption from different kinds of tax to be granted upon investigation and in defined circumstances both to Heads of the Religious Communities and to bodies entrusted with religious sites as indicated above.
- (4) It is also proposed to require the said Ministers to recommend an amendment of the Foreign Travel Tax (Exemption) Order, 5730 - 1970, for the purpose of prescribing by order exemption from this tax on certain journeys abroad by holders of religious office, so that it becomes possible, for instance, to grant exemption to a priest who wishes to visit his birthplace at intervals not more frequent than those prescribed by the order.

EXEMPTION OF THE HEADS OF THE RELIGIOUS
COMMUNITIES FROM PAYMENT OF INDIRECT
AND OTHER VARIOUS TAXES

File 1

Resolved -

To require the Minister of Justice, the Minister of Finance and the Minister of Religious Affairs:

- (1) To present for approval by the Government a Bill which shall set out the instances in which Heads of Religious Communities and bodies entrusted with the Holy Places or other places serving for religious worship will be exempt from payment of indirect and other various taxes.
- (2) To propose an amendment of the Foreign Travel Tax (Exemption) Order, 5730 - 1970, so as to provide for exemption from tax for journeys of defined categories by holders of religious office.
- (3) To present the proposals for approval by the Government.

EXPLANATORY NOTES

- (1) The Customs, Excise and Purchase-Tax (Abolition of Special Exemption) Law, 5717 - 1957, provides that no provision of law for the grant of exemption from indirect tax, customs duty, excise duty and purchase-tax, shall be followed. The Schedule to the said Law gives a list of office-holders and bodies which continue to enjoy exemption.

Heads of Religious Communities are not included in the Schedule, and as a consequence the obligation to pay customs duty, excise duty and purchase-tax attaches to them and to goods imported, for example, for building and renovation purposes of the Holy Places and other places of religious worship. In accordance with administrative arrangements settled between the Religious Communities, the Minister of Finance and the Minister of Religious Affairs, a refund of indirect tax paid is available in certain cases, but the administrative process for refunding tax is necessarily drawn-out and not efficacious, and it places an unwarranted burden upon the said religious authorities.

- (2) 1 The Land Appreciation Tax Law, 5723 - 1963, as well, does not provide any special provisions in respect of the matters above-mentioned.
- (3) Accordingly it is now proposed to require the Minister of Justice, the Minister of Finance and Minister of Religious Affairs to prepare a Bill to enable exemption from different kinds of tax to be granted upon investigation and in defined circumstances both to Heads of the Religious Communities and to bodies entrusted with religious sites as indicated above.
- (4) It is also proposed to require the said Ministers to recommend an amendment of the Foreign Travel Tax (Exemption) Order, 5730 - 1970, for the purpose of prescribing by order exemption from this tax on certain journeys abroad by holders of religious office, so that it becomes possible, for instance, to grant exemption to a priest who wishes to visit his birthplace at intervals not more frequent than those prescribed by the order.

29.8.73

הורעה לעתונות
בענין מדיניות לפיתוח הבירה

בפגישה שהתקיימה אצל רוח"מבהשחפות שרי האוצר, המשפטים, הפנים,
מסחר ותעשיה, השיכון וחברות וראש עיריית ירושלים, הציג הממונה על
החקציבים, מר א. גפני, את עיקרי החסמים לפיתוח ירושלים ואכלוסה
המואץ בעשור הקרוב. חכנית זו גובשה ע"י צוות עבודה של מספר משרדי
ממשלה ועיריית ירושלים.

בישיבה נמסרו פרטים על הגירול המהיר בקצב הפיתוח והפעילות הכלכלית והחברתית בירושלים, בעיקר מאז מלחמת ששת הימים.

חלקה של ירושלים בהשקעה הלאומית עלה מכ-4% ב-1959 ל-7% ב-1966, 14% ב-1969 ו-16,5% ב-1971, בעוד שאוכלוסית ירושלים מהווה כחומ מ-10% מסך האוכלוסיה בארץ.

גם השקעות הממשלה בירושלים עלו באופן תלול במשך השנים מכ-37 מ' ב-1959 לכ-100 מ' ב-1966 וכ-440 מ' ב-1971 (הכל במחירי 1972).

גידול הפעילות מחבטא בהרחבה ניכרת של היקף הבניה למגורים ולענפי המסע (תעשיה, מסחר, מלונאות ושרוהים) ובשרוהים החברתיים.

רצ"ב נספח המפרט בחונים נוספים בדבר הגידול הנידון.

גידול ללא תקדים זה בקצב הפעילות הכלכלית והחברתית בעיר יצר את התשתית והאפשרות לביצוע אכלוס מואץ של ירושלים בשנים הקרובות. כדי להמשיך בגידולה של העיר על בסיס ההשקעות שנעשו, יש לשים דגש על מדיניות פיתוח מאוזנת מבחינת התאמת התשתית האורבנית (כגון, כבישים, ביוק, מרכז עירוני, חנוך) העסוקה ושרותים חברתיים - לקצב האיכלוס. התכנית שהוצגה בישיבה מחווה את הדרך להשגת פיתוח מאוזן ומשולב כאמור.

לאחר בחינה של מספר אפשרויות לגידול אוכלוסית העיר ותשלכותיהן, מבוססת התכנית על קצב גידול של כ-4% לשנה בחומש הקרוב (1973-1977). בהתאם לכך יהיה מספר החושבים הצפוי בירושלים ב-1977, 381,000 (כ-283,000 יהודים וכ-98,000 ערבים) לעומת כ-314,000 בסוף 1972 (מהם כ-232,000 יהודים, ו-82,000 ערבים).

בהתאם לכך חיבדל האוכלוסיה היהודית בירושלים בכ-51,000 לעומת גידול של כ-35,000 בתומש הקודם. (1968-1972).

בירור זה ~~התבצע~~ הגירה תיוביה נסו לירושלים של כ-27,000 איש, לעומת 8,500 יהודים בחומש הקודם.

ההכניה לחמש הקרוב פתיחת לחתומים הבאים:

- שיכון: לצורך אספקת דיור לתוספת האוכלוסיה חדרשנה כ-20,400 דירות לאוכלוסיה היהודית.

[illegible]

Can't learn words without seeing their natural context.

[illegible]

There were several other persons who saw the car, they told
that some one had been driving around the city and was
driving around the city.

about 1000 ft. long and 100 ft. wide at base. The top is flat and covered with a thin layer of soil. The sides are steep and rocky. The bottom is sandy and covered with a thin layer of soil. The water is clear and shallow.

NOTES: This State has an excellent water supply, and the water is of good quality. The water is of good quality and is of good quality.

...and the fact that the ... on the ...
... (...) ...
... ..

1. 1940-1941 2. 1942-1943 3. 1944-1945 4. 1946-1947 5. 1948-1949
 6. 1950-1951 7. 1952-1953 8. 1954-1955 9. 1956-1957 10. 1958-1959
 11. 1960-1961 12. 1962-1963 13. 1964-1965 14. 1966-1967 15. 1968-1969
 16. 1970-1971 17. 1972-1973 18. 1974-1975 19. 1976-1977 20. 1978-1979
 21. 1980-1981 22. 1982-1983 23. 1984-1985 24. 1986-1987 25. 1988-1989
 26. 1990-1991 27. 1992-1993 28. 1994-1995 29. 1996-1997 30. 1998-1999
 31. 2000-2001 32. 2002-2003 33. 2004-2005 34. 2006-2007 35. 2008-2009
 36. 2010-2011 37. 2012-2013 38. 2014-2015 39. 2016-2017 40. 2018-2019
 41. 2020-2021 42. 2022-2023 43. 2024-2025 44. 2026-2027 45. 2028-2029
 46. 2030-2031 47. 2032-2033 48. 2034-2035 49. 2036-2037 50. 2038-2039
 51. 2040-2041 52. 2042-2043 53. 2044-2045 54. 2046-2047 55. 2048-2049
 56. 2050-2051 57. 2052-2053 58. 2054-2055 59. 2056-2057 60. 2058-2059
 61. 2060-2061 62. 2062-2063 63. 2064-2065 64. 2066-2067 65. 2068-2069
 66. 2070-2071 67. 2072-2073 68. 2074-2075 69. 2076-2077 70. 2078-2079
 71. 2080-2081 72. 2082-2083 73. 2084-2085 74. 2086-2087 75. 2088-2089
 76. 2090-2091 77. 2092-2093 78. 2094-2095 79. 2096-2097 80. 2098-2099
 81. 2100-2101 82. 2102-2103 83. 2104-2105 84. 2106-2107 85. 2108-2109
 86. 2110-2111 87. 2112-2113 88. 2114-2115 89. 2116-2117 90. 2118-2119
 91. 2120-2121 92. 2122-2123 93. 2124-2125 94. 2126-2127 95. 2128-2129
 96. 2130-2131 97. 2132-2133 98. 2134-2135 99. 2136-2137 100. 2138-2139
 101. 2140-2141 102. 2142-2143 103. 2144-2145 104. 2146-2147 105. 2148-2149
 106. 2150-2151 107. 2152-2153 108. 2154-2155 109. 2156-2157 110. 2158-2159
 111. 2160-2161 112. 2162-2163 113. 2164-2165 114. 2166-2167 115. 2168-2169
 116. 2170-2171 117. 2172-2173 118. 2174-2175 119. 2176-2177 120. 2178-2179
 121. 2180-2181 122. 2182-2183 123. 2184-2185 124. 2186-2187 125. 2188-2189
 126. 2190-2191 127. 2192-2193 128. 2194-2195 129. 2196-2197 130. 2198-2199
 131. 2200-2201 132. 2202-2203 133. 2204-2205 134. 2206-2207 135. 2208-2209
 136. 2210-2211 137. 2212-2213 138. 2214-2215 139. 2216-2217 140. 2218-2219
 141. 2220-2221 142. 2222-2223 143. 2224-2225 144. 2226-2227 145. 2228-2229
 146. 2230-2231 147. 2232-2233 148. 2234-2235 149. 2236-2237 150. 2238-2239
 151. 2240-2241 152. 2242-2243 153. 2244-2245 154. 2246-2247 155. 2248-2249
 156. 2250-2251 157. 2252-2253 158. 2254-2255 159. 2256-2257 160. 2258-2259
 161. 2260-2261 162. 2262-2263 163. 2264-2265 164. 2266-2267 165. 2268-2269
 166. 2270-2271 167. 2272-2273 168. 2274-2275 169. 2276-2277 170. 2278-2279
 171. 2280-2281 172. 2282-2283 173. 2284-2285 174. 2286-2287 175. 2288-2289
 176. 2290-2291 177. 2292-2293 178. 2294-2295 179. 2296-2297 180. 2298-2299
 181. 2300-2301 182. 2302-2303 183. 2304-2305 184. 2306-2307 185. 2308-2309
 186. 2310-2311 187. 2312-2313 188. 2314-2315 189. 2316-2317 190. 2318-2319
 191. 2320-2321 192. 2322-2323 193. 2324-2325 194. 2326-2327 195. 2328-2329
 196. 2330-2331 197. 2332-2333 198. 2334-2335 199. 2336-2337 200. 2338-2339
 201. 2340-2341 202. 2342-2343

1. The first step is to identify the problem. This involves understanding the situation and the goals that need to be achieved. It is important to gather all relevant information and to define the problem clearly.

1. Безопасность населения: обеспечение защиты населения от чрезвычайных ситуаций, стихийных бедствий, терроризма, преступлений и других угроз.

THESE THINGS ARE NOT TO BE TAKEN AS A CHALLENGE TO THE
COURT'S AUTHORITY TO REVIEW THE CONSTITUTIONALITY OF
LEGISLATION.

কম্পিউটার প্রযুক্তি এবং ইন্টারনেটের মাধ্যমে বিশ্বের মানুষের মধ্যে যোগাযোগের ক্ষেত্রে বাংলাদেশের অবস্থান।

1. The first of these is the fact that the
 2.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.
 9.
 10.
 11.
 12.
 13.
 14.
 15.
 16.
 17.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22.
 23.
 24.
 25.
 26.
 27.
 28.
 29.
 30.
 31.
 32.
 33.
 34.
 35.
 36.
 37.
 38.
 39.
 40.
 41.
 42.
 43.
 44.
 45.
 46.
 47.
 48.
 49.
 50.
 51.
 52.
 53.
 54.
 55.
 56.
 57.
 58.
 59.
 60.
 61.
 62.
 63.
 64.
 65.
 66.
 67.
 68.
 69.
 70.
 71.
 72.
 73.
 74.
 75.
 76.
 77.
 78.
 79.
 80.
 81.
 82.
 83.
 84.
 85.
 86.
 87.
 88.
 89.
 90.
 91.
 92.
 93.
 94.
 95.
 96.
 97.
 98.
 99.
 100.
 101.
 102.
 103.
 104.
 105.
 106.
 107.
 108.
 109.
 110.
 111.
 112.
 113.
 114.
 115.
 116.
 117.
 118.
 119.
 120.
 121.
 122.
 123.
 124.
 125.
 126.
 127.
 128.
 129.
 130.
 131.
 132.
 133.
 134.
 135.
 136.
 137.
 138.
 139.
 140.
 141.
 142.
 143.
 144.
 145.
 146.
 147.
 148.
 149.
 150.
 151.
 152.
 153.
 154.
 155.
 156.
 157.
 158.
 159.
 160.
 161.
 162.
 163.
 164.
 165.
 166.
 167.
 168.
 169.
 170.
 171.
 172.
 173.
 174.
 175.
 176.
 177.
 178.
 179.
 180.
 181.
 182.
 183.
 184.
 185.
 186.
 187.
 188.
 189.
 190.
 191.
 192.
 193.
 194.
 195.
 196.
 197.
 198.
 199.
 200.
 201.
 202.
 203.
 204.
 205.
 206.
 207.
 208.
 209.
 210.
 211.
 212.
 213.
 214.
 215.
 216.
 217.
 218.
 219.
 220.
 221.
 222.
 223.
 224.
 225.
 226.
 227.
 228.
 229.
 230.
 231.
 232.
 233.
 234.
 235.
 236.
 237.
 238.
 239.
 240.
 241.
 242.
 243.
 244.
 245.
 246.
 247.
 248.
 249.
 250.
 251.
 252.
 253.
 254.
 255.
 256.
 257.
 258.
 259.
 260.
 261.
 262.
 263.
 264.
 265.
 266.
 267.
 268.
 269.
 270.
 271.
 272.
 273.
 274.
 275.
 276.
 277.
 278.
 279.
 280.
 281.
 282.
 283.
 284.
 285.
 286.
 287.
 288.
 289.
 290.
 291.
 292.
 293.
 294.
 295.
 296.
 297.
 298.
 299.
 300.
 301.
 302.
 303.
 304.
 305.
 306.
 307.
 308.
 309.
 310.
 311.
 312.
 313.
 314.
 315.
 316.
 317.
 318.
 319.
 320.
 321.
 322.
 323.
 324.
 325.
 326.
 327.
 328.
 329.
 330.
 331.
 332.
 333.
 334.
 335.
 336.
 337.
 338.
 339.
 340.
 341.
 342.
 343.
 344.
 345.
 346.
 347.
 348.
 349.
 350.
 351.
 352.
 353.
 354.
 355.
 356.
 357.
 358.
 359.
 360.
 361.
 362.
 363.
 364.
 365.
 366.
 367.
 368.
 369.
 370.
 371.
 372.
 373.
 374.
 375.
 376.
 377.
 378.
 379.
 380.
 381.
 382.
 383.
 384.
 385.
 386.
 387.
 388.
 389.
 390.
 391.
 392.
 393.
 394.
 395.
 396.
 397.
 398.
 399.
 400.
 401.
 402.
 403.
 404.
 405.
 406.
 407.
 408.
 409.
 410.
 411.
 412.
 413.
 414.
 415.
 416.
 417.
 418.
 419.
 420.
 421.
 422.
 423.
 424.
 425.
 426.
 427.
 428.
 429.
 430.
 431.
 432.
 433.
 434.
 435.
 436.
 437.
 438.
 439.
 440.
 441.
 442.
 443.
 444.
 445.
 446.
 447.
 448.
 449.
 450.
 451.
 452.
 453.
 454.
 455.
 456.
 457.
 458.
 459.
 460.
 461.
 462.
 463.
 464.
 465.
 466.
 467.
 468.
 469.
 470.
 471.
 472.
 473.
 474.
 475.
 476.
 477.
 478.
 479.
 480.
 481.
 482.
 483.
 484.
 485.
 486.
 487.
 488.
 489.
 490.
 491.
 492.
 493.
 494.
 495.
 496.
 497.
 498.
 499.
 500.
 501.
 502.
 503.
 504.
 505.
 506.
 507.
 508.
 509.
 510.
 511.
 512.
 513.
 514.
 515.
 516.
 517.
 518.
 519.
 520.
 521.
 522.
 523.
 524.
 525.
 526.
 527.
 528.
 529.
 530.
 531.
 532.
 533.
 534.
 535.
 536.
 537.
 538.
 539.
 540.
 541.
 542.
 543.
 544.
 545.
 546.
 547.
 548.
 549.
 550.
 551.
 552.
 553.
 554.
 555.
 556.
 557.
 558.
 559.
 560.
 561.
 562.
 563.
 564.
 565.
 566.
 567.
 568.
 569.
 570.
 571.
 572.
 573.
 574.
 575.
 576.
 577.
 578.
 579.
 580.
 581.
 582.
 583.
 584.
 585.
 586.
 587.
 588.
 589.
 590.
 591.
 592.
 593.
 594.
 595.
 596.
 597.
 598.
 599.

THESE ARE THE NAMES OF THE PERSONS WHOSE NAMES ARE LISTED IN THE
OF THE ABOVE LISTED PERSONS.

[illegible]

ראש הממשלה הרגישה את יחודה של ירושלים כבירת ישראל והצביעה על החשיבות המיוחדת בביסוס הכלכלי והחברתי. בדבריה ציינה ראש הממשלה את הגישה הכוללנית, אורבנית, חברתית וכלכלית, שבאה לידי ביטוי בתכנית שהוצגה.

קרי הפעולה ומדיניות הפיתוח שהוצעו ע"י הצוות הבין-משרדי אומצו ע"י ראש הממשלה בהסכמת כל השרים הנוגעים בדבר וראש עיריית ירושלים.

לסיכום הישיבה, מינתה רוח"פ מטה קבוע משותף למשרדי הממשלה הנוגעים בדבר ולעיריית ירושלים, בראשותו של הממונה על החקציבים מר א. גפני.

תפקידי המטה יהיו: בדיקת חכניות הפיתוח, חיאום הביצוע, זירוז ההליכי האישור, חאום זרימת החקציבים ומעקב על הביצוע.

מדינת ישראל

תאריך: ח' בתמוז תשל"ג
8 ביולי 1973

מספר:

לכבוד
ראש הממשלה
משרד ראש הממשלה
ירושלים
כבוד ראש הממשלה,

הנני מתכבד להגיש בזאת לעיונך דו"ח של הועדה הבינמשרדית אשר מונחה על ידך לבדיקת הדרכים לפתוח מחוואם ומשולב של ירושלים. עקב רגישות הנושא הנני מעביר את הדו"ח בשלב זה אליך ואל שר האוצר בלבד. אעמוד כמובן לרשותך לשם מתן הבהרות נוספות במידה וחדרשנה.

חברי הועדה היו ה"ה:

- א. גפני, יו"ר, משרד האוצר
- א. בן-אפרים, משרד החקבנות
- י. ברזל, משרד הפנים
- י. עוזיאל, עיריית ירושלים
- י. שחם, משרד השיכון
- ד. היכון, משרד מסחר ותעשייה.

עלי להדגיש כי נושא מרכזי בעבודת הועדה היה ההיקף הרצוי של בניה צבורית למגורים בירושלים. נושא זה קשור כמובן בקצב גדול הרצוי של האוכלוסיה היהודית ויש לו השלכות נכרות על הצרכים בתחומי התשתית העירונית והחברתית.

לצערי נחלקו חברי הועדה בנושא זה ושר השיכון יגיש חוות דעה נפרדת.

בהמציה, ניחן לסכם את גישת הועדה כדלקמן:

האוכלוסיה היהודית בירושלים חבדל ב-5 שנים 1973-1977 בכ-50,000 נפש. מזה כ-27,000 נפש מעבר לרובי הטבעי, כתוצאה מהמאמץ שיעשה לאכלוס מואץ של העיר. זאת בהשוואה לכ-35,000 נפש בלבד שנוספו לירושלים ב-5 השנים שעברו 1968-1972, מהם 8,500 עולים בלבד.

בקצב זה, ישמר היחס בין האוכלוסיה היהודית לבין האוכלוסיה הערבית בשיעור של כ-74% יהודים.

SECRET

CONFIDENTIAL

SECRET

SECRET
CONFIDENTIAL
CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

- 1. CONFIDENTIAL
- 2. CONFIDENTIAL
- 3. CONFIDENTIAL
- 4. CONFIDENTIAL
- 5. CONFIDENTIAL
- 6. CONFIDENTIAL
- 7. CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

...

גדול מואץ זה של האוכלוסיה היהודית בעיר המומלץ ע"י הועדה, גורר
עמו שורה של בעיות בחומי התעסוקה, הפגית עולים, פתוח תשחית והקצאת
משאבים. יש להקדיש תשומת לב מיוחדת לבעיות חברתיות העוללות להחריף
על רקע הפתוח המואץ.

הועדה ניסתה להתוות דרך לפתוח מואץ של העיר כד בכד עם מתן תשובה
הולמת לבעיות אלה.

בכבוד רב,

א. בפני
הממונה על ההקציבים

העחק: שר האוצר
מזכיר הממשלה

and may in all circumstances be used for the purpose of
the service of the Government, and may be used for the
purpose of the service of the Government, and may be used
for the purpose of the service of the Government.

and may in all circumstances be used for the purpose of
the service of the Government, and may be used for the
purpose of the service of the Government.

and may in all

and may in all
circumstances be used

and may in all
circumstances be used

י"א אלול תש"ז
ליו"ר

י ר ו ש ל י ם

(1) בלבול עקב תפישה שונה של מהות העיריה.
בשלטון הירדני - המושג היה רחב יותר. על כן הם באים בעניינים שאצלנו נוגעים
למשרדים אחרים.

(2) הקריטריונים של המסוי אינם מתאימים :

- (א) הממוצעים הסטטיסטיים הם "יהודיים".
- (ב) האחריות של המפרנס לאלה שהוא צריך לדאוג רחבה ויפה (הורים, אחיות
לא נשואות, אלמנות).
- (ג) שטח המגורים לצרכי מסוי (אצלם נהוג חדר גדול - אולם) ואיננו מתחשבים
בהתפתחות של המגורים.

אל פג"ר מאז 1967 פיתחנו הליכים חיוביים (חופש הפרט, רמת רווחים יותר גבוהה בשכבות
הנמוכות, בטחון, יציבות המשטר, חופש הדיבור) נוצרה שכבה שיש לה ניגודים עם המלך
חוסיין והמשטר ההאשמי. פג"ר, אבו שלבאייה, שהאדה ואפילו אל קודס, אנשים אלה יודעים
שבמקרה של שלום עם חוסיין יהיה מצבם גרוע מזה שהיה לפני 1967.

כל אימת שנדמה להם שמתחיל לחץ אמריקני או כי ישראל שוקלת הסדר עם חוסיין, כלומר,
עולה החשש של החזרתם לשלטון חוסיין, הם מחפשים את האיזון ע"י פסבדו-תמיכה במחבלים.
(חשוב להבהיר יחסינו לרעיון פדרציה פלשתינאית-ירדנית).

בקשר ליו"ש אינם מאמינים שנחזיר האזורים לחוסיין. וזאת בשל ארגוני המחבלים.

בקשר לרעיון הפדרציה הם נקטו עמדה חיובית מסתייגת וזאת בשל רצונם למנוע כפיה של
המלך באמצעות המושל הכללי שלו על החבל הפלשתינאי ושיתוק מוסדותיהם.

(חוסיין יכול להרגיעם - ע"י מו"מ אתם) - עליו לשמור על עקרון אחד שלא יצהיר הצהרות
בטרם יהיה במגע אתם.

THE HISTORY OF THE

1. The first part of the history is the story of the people of the land of the living, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

2. The second part of the history is the story of the people of the land of the dead, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

3. The third part of the history is the story of the people of the land of the living, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

4. The fourth part of the history is the story of the people of the land of the dead, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

5. The fifth part of the history is the story of the people of the land of the living, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

6. The sixth part of the history is the story of the people of the land of the dead, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

7. The seventh part of the history is the story of the people of the land of the living, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

8. The eighth part of the history is the story of the people of the land of the dead, who were the first to be born, and who were the first to die, and who were the first to be resurrected.

ס צ נ ר י ו א'

(אין הם מפרטים אך למעשה מדברים על זה).

- (1) ישראל באה לידי הסכם עם חוסיין ומחזירה לו מרבית הגדה.
- (2) חוסיין משתלט ביד רמה.
- (3) תושבי יו"ש המאוכזבים מאפשרים למחבלים לפעול.
- (4) פורצות מהומות דוגמת ספטמבר 1970.
- (5) ישראל נאלצת להתערב והכל חוזר לקדמותו.

ס צ נ ר י ו ב'

(הם מדברים על זה גם אם אינם מפרטים בדיוק כבדלהלן:)

- (1) ישראל מפנה יו"ש או חלק מיו"ש באקט חד צדדי, ללא הסכם.
- (2) תוך זמן קצר ישתלטו באזור המפונה ארגוני המחבלים.
- (3) ישראל תיאלץ לפעול נגדם והמצב יחזור לקדמותו.

ס צ נ ר י ו ג'

- (1) המצב הנוכחי הוא היציב ביותר.
- (2) תושבי יו"ש היו מקבלים ברצון מדיניות של הליכה לקראת שלטון מקומי הולך וגדל עד ליצירת פדרציות ערביות (חברון, שומרון ועזה) מחוברות באופן מלא עם ישראל. בכנסת יהיו מושבים קבועים לשלוש פדרציות אלה.
- (3) לא יהיו קשרים מדיני-חוקתי עם ירדן.

ס צ נ ר י ו ד'

חבל בפדרציה עם ירדן בתנאי שחוסיין יעניק לחבל הפלשתינאי אוטונומיה ללא כחל ושרק ומוגדרת היטב ומבטיחה את המשכיות המצב לאחר מותו.

1. The first part of the report is devoted to a general survey of the situation in the country.

2. The second part contains a detailed analysis of the economic situation, with special reference to the agricultural sector.

3. The third part deals with the social and cultural aspects of the situation.

4. The fourth part contains a summary of the findings and a list of recommendations.

5. The fifth part contains a list of references.

6. The sixth part contains a list of appendices.

7. The seventh part contains a list of tables.

8. The eighth part contains a list of figures.

9. The ninth part contains a list of maps.

10. The tenth part contains a list of abbreviations.

11. The eleventh part contains a list of footnotes.

12. The twelfth part contains a list of references.

13. The thirteenth part contains a list of appendices.

14. The fourteenth part contains a list of tables.

15. The fifteenth part contains a list of figures.

16. The sixteenth part contains a list of maps.

17. The seventeenth part contains a list of abbreviations.

ענין פג"ר

- אינו משפיע על הרחוב.
- אך יש לזה השפעה על הדמוי בחו"ל וכן על שכבות שונות בישראל.
- זה הוסבר לא נכון כי נאחזו בנימוק הצנזורה ולא בנימוק קשר עם מחבלים.

ירושלים, 28 מאי 1973

י ר ו ש ל י ם

(1) בלבול עקב תפישה שונה של מהות העיריה.
בשלטון הירדני - המושג היה רחב יותר. על כן הם באים בעניינים שאצלנו נוגעים
למשרדים אחרים.

(2) הקריטריונים של המסוי אינם מתאימים :

- (א) הממוצעים הסטטיסטיים הם "יהודיים".
- (ב) האחריות של המפרנס לאלה שהוא צריך לדאוג רחבה ויפה (הורים, אחות
לא נשואות, אלמנות).
- (ג) שטח המגורים לצרכי מסוי (אצלם נהוג חדר גדול - אולם) ואיננו מתחשבים
בהתפתחות של המגורים.

אל פג"ר מאז 1967 פיתחנו הליכים חיוביים (חופש הפרט, רמת רווחים יותר גבוהה בשכבות
הנמוכות, בטחון, יציבות המשטר, חופש הדיבור) נוצרה שכבה שיש לה ניגודים עם המלך
חוסין והמשטר ההאשמי. פג"ר, אבו שלבאיה, שהאדה ואפילו אל קודם, אנשים אלה יודעים
שבמקרה של שלום עם חוסין יהיה מצבם גרוע מזה שהיה לפני 1967.

כל אימת שנדמה להם שמתחיל לחץ אמריקני או כי ישראל שוקלת הסדר עם חוסין, כלומר,
עולה החשש של החזרתם לשלטון חוסין, הם מחפשים את האיזון ע"י פסבדו-חמיכה במסבליים.
(חשוב להבהיר יחסינו לרעיון פדרציה פלשתינאית-ירדנית).

בקשר ליו"ש אינם מאמינים שנחדר האזורים לחוסין. וזאת בשל ארגונים המחבלים.

בקשר לרעיון הפדרציה הם נקטו עמדה חיובית מסתייגת וזאת בשל רצונם למנוע כפיה של
ומלך באמצעות המושל הכללי שלו על החבל הפלשתינאי ושיחוק מוסדותיהם.

(חוסין יכול להרגיעם - ע"י מו"מ אתם) - עליו לשמור על עקרון אחד של א צהיר הצהרות
בטרם יהיה במגע אתם.

ט צ נ ר י ו א

(אין הם מפרטים אך למעשה מדברים על זה).

- (1) ישראל באה לידי הסכם עם חוסיין ומחזירה לו מרבית הגדה.
- (2) חוסיין משתלט ביד רמה.
- (3) תושבי יו"ש המאוכזבים מאפשרים למחבלים לפעול.
- (4) פורצות מהומות דוגמת ספטמבר 1970.
- (5) ישראל נאלצת להתערב והכל חוזר לקדמותו.

ט צ נ ר י ו ב

(הם מדברים על זה גם אם אינם מפרטים בדיוק כבדלהלן:)

- (1) ישראל מפנה יו"ש או חלק מיו"ש באקט חד צדדי, ללא הסכם.
- (2) תוך זמן קצר ישתלטו באזור המפונה ארגוני המחבלים.
- (3) ישראל תיאלץ לפעול נגדם והמצב יחזור לקדמונו.

ט צ נ ר י ו ג

- (1) המצב הנוכחי הוא היציב ביותר.
- (2) תושבי יו"ש היו מקבלים ברצון מדיניות של הליכה לקראת שלטון מקומי הולך וגדל עד ליצירת פדרציות ערביות (חברון, שומרון ועזה) מחוברות באופן מלא עם ישראל. בכנסת יהיו מושבים קבועים לשלוש פדרציות אלה.
- (3) לא יהיו קשרים מדיני-חוקתי עם ירדן.

ט צ נ ר י ו ד

חבל בפדרציה עם ירדן בתנאי שחוסיין יעניק לחבל הפלשתינאי אוטונומיה ללא כחל ושרק ומוגדרת היטב ומבטיחה את המשכיות המצב לאחר מותו.

ענין פנ"ר

- אינו משפיע על הרחוב.
- אך יש לזה השפעה על הדמוי בחו"ל וכן על שכבות שונות בישראל.
- זה הוסבר לא נכון כי נאחזו בנימוק הצנזורה ולא בנימוק קשר עם מחבלים.

ירושלים, 28 מאי 1973

הוועדה הבין-משרדית לבדיקת קצבי
הפיתוח לירושלים

המלצות לקצב פיתוח מחוואם ומשולב

ירושלים, יולי 1973 .

מבוא

הועדה בחנה השלכות כלכליות וחברתיות הנובעות מקצבי איכלוס אלטרנטיביים של ירושלים ולאור זאת ממליצה הועדה על מדיניות להתפתחות מאוזנת של העיר, כמפורט בגוף הדו"ח.

הועדה הסתמכה בעבודתה בעיקר על מחקרים שנעשו במיוחד לענין זה, בהזמנת משרד השיכון, משרד התחבורה ובהשתתפות עיריית ירושלים והאוצר⁽¹⁾. הועדה זכתה לסיוע רב מצד עיריית ירושלים. כמו כן נעזרה הועדה בתזכירים שהוגשו ע"י נציגי המשרדים אשר השתתפו בוועדה.

קצבי האיכלוס שנבדקו היו: 2.6% גידול שנתי ממוצע של האוכלוסיה היהודית, 3.7% ו- 4.6%.

הועדה מציעה לבחור בקצב גידול ממוצע של 3.7% לשנה בעשור, מהסיבות הבאות:

1. בקצב זה ישאר המשקל היחסי של היהודים והערבים כפי שהיה בסוף 1972.
2. קצב זה מאפשר התפתחות אורבנית מאוזנת. בקצב הגבוה בין השלושה (4.6%), חוזה הועדה חרפה של בעיות פיתוח התשתית הכרוכות בהאצה כזו. זאת לאור הפיגור הקיים כיום בתשתית (כבישים, טלפונים וכו') ולאור צווארי בקבוק שיווצרו בתקופת הפיתוח.
3. הועדה רואה קשיים ניכרים באפשרות להפנות כ- 15% מכלל העליה לירושלים, כפי המחייב מהקצב הגבוה. הועדה גם חוזה במקרה זה הגדלת הלחץ של הגירת ערבים לירושלים מאזורים אחרים, דבר שיקשה על עצם השגת מטרת האכלוס המואץ.

לאור היקף הבניה שכבר בוצע בשנים האחרונות ומספר הדירות שנמצא כבר בבניה או טרם אוכלס, יהיה קצב הגידול השנתי הממוצע בתקופה 1973-1977 למעלה מ- 4%. ובחומש האחרון כ- 3.4%. חלוקה זו של האכלוס תחריף את בעיית הפיגורים בתשתית הקיימת כבר כיום, ואשר טרם באה לידי ביטוי מלא.

(1) המחקרים נעשו ע"י צוות מחברת "תכנון וייעוץ כלכלי".

הועדה ההיחסה בעבודתה להשקעות הנובעות ישירות מהפיתוח המואץ, למכלול ההשקעות החזוי בירושלים בעשור הקרוב ולפעולות מיוחדות שיש לבצען בשכונות והיקות (כגון שיקום ושיפור בשכונות אלה) אשר חכניות הפעולה בהן צריכות להשחנות בעקבות האיכלוס המואץ של ירושלים.

לדו"ח שני חלקים; חלק ראשון שבו מרוכזות המלצות הועדה ומסקנותיה הנובעות מקצב האיכלוס המומלץ. החלק השני כולל פרוס רב יותר של המשמעויות של שלוש האלטרנטיבות שנבדקו בתחומים השונים (בניה למגורים, תעסוקה, קליטת עליה, השקעות תשתית וכו').

חלק ראשון

מסקנות והמלצות

1. כללי

1.1 קצב הגידול המומלץ לאוכלוסיה היהודית בירושלים בעשור הקרוב (1973 עד 1982) הוא 3.7% לשנה.

מספר החושבים בירושלים ב- 1982 יהיה 451,000, מהם 337,000 יהודים, לעומת כ- 314,000 בסוף 1972, מהם כ- 232,000 יהודים.

בקצב זה ישאר המשקל היחסי של היהודים והערבים כפי שהיה בסוף 1972.

להלן משמעויות קונקרטיות להמלצות הועדה בחומים השונים;

2. דיור ואוכלוסיה

בסוף שנת 1972 היו בירושלים כ- 9,400 דירות בתהליך בניה עבור הסקטור היהודי. בנוסף לכך היו כ- 5,300 דירות ריקות שטרם אוכלסו. השנה יוחל בבניה כ- 5,000 דירות נוספות. הועדה מציעה לסיים בניתן של כ- 7,000 דירות נוספות עד סוף 1977. היצע דירות זה יאפשר, בחומם הנזכרי, הגדלת האוכלוסיה היהודית בכ- 51,000 נפש, דהיינו שיעור גידול העולה על 4% לשנה. (מתוך תוספת זו כ- 24,000 נפש כתוצאה מגידול טבעי, וכ- 27,000 נפש כתוצאה ממאמץ האיכלוס).

מאחר שחזוי שהסקטור הפרטי יתחיל ויסיים בשנים 1974-1977 כ- 5,000 דירות, יוטל על הסקטור הציבורי להתחיל ולסיים בתקופה זו כ- 2,000 דירות. חלוקה זו עשויה, כמובן, להשתנות ויש להתאימה מחדש כל שנה, כחמאס להתפתחויות. משמעות ההצעה לגבי היקף הבניה של הסקטור הציבורי היא הפחתה של למעלה ממחצית כהיקף הבניה של סקטור זה, לעומת השנים האחרונות.

יחד עם זאת מוצע לנקוט באמצעים להגברת השימוש בדירות שיבנו ע"י הסקטור הפרטי ליעדים כגון עליה וזוגות צעירים. במיוחד יש להביא ליחר התאמה של דירות אלה, מבחינת שטחן ורמתן, לסטנדרטים הנהוגים במשרד השיכון.

היקף הבניה המומלץ לחומש הקרוב כולל בחוכו הרחבה ניכרת של הבניה למטרות שיקום. מוצע לבנות כ- 700 דירות כל שנה למטרות שיקום שכונות עוני, וזאת בנוסף לפתרונות אחרים העונים על בעיות דומות, כגון הרחבת דיור, מיזוג דירות, הלוואות לשיפור הדיור. הרחבה זו של הבניה למטרות שיקום מתאפשרת עקב ההיקף הגדול של כושר בניה שההרכז בירושלים. מימוש תכנית החומש והאצתה כפי שמומלץ ע"י הוועדה, עשויות לפתור כ- 75%-90%, מכלל המקרים הזכאים לשיקום לפי הקריטריונים של תכנית החומש, על פי הנתונים שבידי משרד השיכון, (הנתונים נאספו לצורך הכנת תכנית החומש הארצית של משרד השיכון).

(פרוט נוסף בנושא זה מצוי בנספח מס' 1).

מאמץ ניכר של בניה יופנה גם לסקטור הערבי. סה"כ היבניה בעשור הקרוב כ- 10,000 דירות, מזה כ- 3,000 למטרות שיקום והחלפת דיור פסול וכ- 7,000 לגידול הטבעי. הוועדה לא עסקה בצד הארגוני של ביצוע תכנית בניה זו.

להלן לוח המפרט את יחידות הדיור שיסופקו לפי יעדי האכלוס, בשני החומשים הבאים, ופירוט מרכיבי סיומי הדירות בחומש הקרוב.

יחידות דיור שיסופקו לפי יעדי האכלוס בשנים 1973-1982

<u>1978-1982</u>	<u>1973-1977</u>		
22,900	24,000		יהודים
12,800	11,400	ריבוי טבעי, שיפור דיור והגירה פנימית	
7,800	9,000	עליה	
	2,500	3,500	שיקום - סך הכל
		בניכוי - דירות מתפנות	
1,600	(-)900	2,200 (-)1,300	שלא תהרסנה
		1,400	רזרבה
700			גידול במלאי תיפקודי
6,400	3,600		לא-יהודים
1,500	1,500	שיקום	
4,900	2,100	ריבוי טבעי	

מרכיבי הסיומים בחומש 1977-1973 (סקטור יהודי)

<u>סה"כ סיומים לאיכלוס</u>		<u>24,000</u>
דירות שניבנו וטרם אוכלסו	5,300	
בניכוי - הפרשה למלאי תפקודי (1)	(-)2,700	2,600
דירות שהסתיימה בנייתן עד סוף 1972 (ליהודים)		9,400
דירות שבניתן החלה או תחול ב- 1973		5,000
דירות שבניתן תוחל ואשר יסתיימו בתקופה 1977-1974		<u>7,000</u>
מזה: מבניה פרטית		5,000
מבניה ציבורית		2,000
(1) 390 ממצאי הדיוור ל- 1977 .		

היקף הבניה מותאם להיקף אוכלוסיה יהודית וערבית בירושלים כדלקמן: (אלפים)

<u>יהודים</u>	<u>לא יהודים</u>	<u>סה"כ</u>	<u>אחוז היהודים</u>	
234.4	81.7	314.1	74.0	סוף 1972
283.0	98.0	381.0	74.3	סוף 1977
334.0	117.4	451.4	74.0	סוף 1982

(פרוט רב יותר של תחזית הצרכים בבניה לסוגיה מצוי בנספח מס' 2).

3. תעסוקה

3.1. הבעיה העיקרית בתחום התעסוקה היא המחסור הגדול הצפוי בעובדים בלתי מקצועיים וחצי מקצועיים, ומכאן מספר גדול של עובדים יומיים המהגורים מחוץ לעיר (יוממים), בתחום השטחים המוחזקים, והבאים מדי יום לירושלים.

3.2. על מנת להקטין היקף יוממות זו (לפחות בשלב ההפעלה, אם לא בשלב ההקמה) מוצעת מדיניות פיתוח תעסוקה אשר העדיף ענפים אשר בהם גדול יחסית משקל העובדים ברמות המקצועיות הגבוהות. (מהנדסים, מדענים, הנדסאים וטכנאים ופועלים מקצועיים).

3.3. תעשייה: בירושלים קיימות מספר מיגבלות לפיתוח התעשייה כגון מחסור במים, יוקר פיתוח השטח, בעיות של זיהום אוויר ושפכים. זאת בנוסף לבעיות המהעוררות עם הקמת תעשיות אשר בהן מרכיב כח האדם הבלתי מקצועי גבוה. (למעלה מ-50%).

לפיכך מוצע לתת עדיפות לתעשיות אשר בהן מרכיב כח האדם המקצועי הוא גבוה ולהקטין את התמיכה במפעלים אשר בהם מרכיב כח האדם הבלתי מקצועי הוא גבוה, כדלקמן:

3.3.1. תנתן עדיפות להקמת תעשיות עתירות מדע בירושלים.

3.3.2. לא יוענק מעמד של מפעל מאושר או מוכר למפעל שמשקל העבודה הבלתי מקצועית והחצי מקצועית בו עולה על 40%.

3.3.3. יש להבטיח את השטחים המתאימים לתעשיות אלה.

3.4. מלונאות: מרכיב העבודה הבלתי מקצועית בהפעלה בתי מלון הוא גבוה. (למעלה מחצי). מיקומם של בתי מלון נוספים קרוב למקורות כח האדם ימנע הגדלה נוספת ביוממות לירושלים ובהשתקעות חלק מיוממים אלה בה.

לפיכך, באם יוחלט על הקמת בתי מלון נוספים, יוקמו אלה מחוץ לתחום שטח השיפוט של ירושלים.

3.5. שרותי רפואה: ניתן לפתח בירושלים, שרותי רפואה ליצוא. כתוצאה מעבודת הועדה נעשים כבר צעדים ראשוניים בכיוון זה ע"י ביה"ח "הדסה".

3.6. העברת משרדי ממשלה לירושלים: סקר ראשוני שנעשה ע"י אגף התקציבים מורה שיחידות ממשלתיות המעסיקות כ- 3,000 עובדים מהוות מועמדות להעברה לירושלים.

מוצע שתוקם ועדה מיוחדת אשר תבדוק אפשרות העברתם של משרדי ממשלה וגופים ממלכתיים אחרים לירושלים, וחציע תכנית ולוח זמנים. הועדה תגיש הפלצותיה תוך ששה חודשים. במרוצת שלוש השנים הבאות יעשו פעולות התכנון והתחלת פעולות הביצוע להעברת אותם משרדים אשר יוחלט על העברתם לירושלים.

בצוע המלצה זו מחייב הפשרה מידית של הקפאת בניה משרדי ממשלה בירושלים.

4. הפנית עולים

4.1. על מנת להבטיח קצב גידול ממוצע של 3.7% לשנה במשך העשור הקרוב, יש להפנות לירושלים כל שנה כ- 5,000 עולים בממוצע (נסו).

4.2. בשנים הראשונות (1973-1977) יהיה מספר העולים השנתי נסו שיופנה לירושלים כ- 5,400, ובשנים האחרונות כ- 4,600 לשנה. משמע שאחוז העולים שיופנו לירושלים בחומש הראשון יהיה כ- 11%, ובחומש השני כ- 9% (מחוז 50,000 עולים נסו). זאת בהשוואה לכ- 1,700 לשנה בממוצע בחקופה 1968-1972.

4.3. יש לעודד היצע של כח אדם יהודי במקצועות לא אקדמאים במגמה להגדיל את היצע כח האדם בדרגים הבינוניים, דבר שיעזור בהפחתת הצורך בחלוח במועסקים מהשטחים.

5. זירוז פיתוח התשתית

5.1. הפיתוח המואץ החזוי בירושלים בחומש הקרוב מחייב, ביתר שאת, הקדשת משאבים להדבקה הפיגור בנושא התשתית, ובעיקר בנושא הכבישים. בעשור הקרוב יש להשקיע בחחום זה (סלילה, חניונים, הפקעות ופיצויים) כ- 900 מליון ל"י, בקצב המומלץ, או כ- 90 מליון ל"י בשנה. בהתחשב בבעיות הארגוניות הכרוכות במעבר להיקף כה גדול של השקעה (לעומת כ- 20-15 מ' שהושקעו בשנה בכבישים בעבר הקרוב) יש להבטיח את הסימון הדרוש ולאפשר התארגנות הגופים המבצעים לגידול ניכר בהיקף הביצוע של עבודות פיתוח התשתית.

5.2. מוצע לאשר היקף השקעות בסלילה בסך של כ- 110 מ' ל"י בשלוש השנים הקרובות (1973-1975) והיתרה, כלומר 390 מ' ל"י, בשבע השנים שלאחר מכן.

5.3. הסכומים להפקעות יוקצבו בהתאם לתכנון העבודה כפי שיעשה לאור עקרונות האכלוס.

5.4. לאור ההיקף הגדול של הפעולה מוצע לשקול הקמת גוף ביצוע מיוחד לביצוע פיתוח התשתית התחבורתית.

6. השתתפות בהוצאות עיריית ירושלים

6.1. הפיתוח המואץ של ירושלים מחייב את העירייה לפעולות מיוחדות, הן בתקציב הרגיל והן בתקציב הפיתוח.

מוצע לסייע לפעולות אלה כדלקמן:

6.2. לצורך מימון פעולות חברה, תרבות, סעד ושרותים ציבוריים שכונתיים בירושלים, הנובעות מהפיתוח המואץ, מוצע להגדיל את מענק הבירה מ- 7.5 מליון ל"י עד ל- 16 מליון ל"י בשנה.

6.3. מכיון שקיים גרעון בתקציב עיריית ירושלים, וגרעון זה גדל עם האכלוס המואץ בשעור של כ- 500 ל"י ליחידת דיור לשנה, יביא משרד הפנים בחשבון עובדה זו בהקצבותיו השנתיות.

6.4. יש לגשת להכנת חכניה פיתוח חמש שנתית לשיקום ולפיתוח שכונות קיימות. (כבישים, תאורה, גיגון, מדרכות וכו'). במסגרת חכנית זו יבוצעו כל שנה חכניות פיתוח בהיקף של כ- 4 מליון ל"י, מהן 1.5 מליון ל"י שינתנו כהלואה לעירייה ו- 2.5 מליון ל"י כמענק (בביצוע העירייה או גופים אחרים).

6.5. יש לבצע פעולות שיקומיות ולהבטיח מהן פחרונות דיור למשפחות ערביות, בעקבות פעולות השיקום הנעשות בעיר העתיקה. הדירות הדרושות לאוכלוסיה הערבית (הן לשיקום ופינוי והן למטרות בידול מבעי) כלולות בחקציב הבניה המוצי לירושלים.

6.6. בעקבות פעולות הבינוי מחדש הנעשות ברובע היהודי, יש להשקיע כ- 2 מליון ל"י לשנה במשך חמש השנים הבאות בפעולות שיפוץ יתר הרובעים בעיר העתיקה.

6.7. יש להשקיע כ- 6 מליון ל"י לשנה במשך חמש שנים הבאות בחשתית מזרח העיר (כבישים, ביוב, מים, תאורה, ציוד) וכ- 5 מליון ל"י לשנה במשך חמש השנים הבאות בהקמת מבני חינוך במקסור הערבי.

6.8. יש לדאוג להמשך פעולות התכנון האורבני הסדיר של העיר, בשיתוף עם משרדי התחבורה והמנים, השיכון ומינהל מקרקעי ישראל.

6.9. בהרכב המימון הקיים, יגדל נטל פרעון המלוות של עיריית ירושלים, כתוצאה מההלוואות אותן לוקחת העירייה למימון פעולות פיתוח התשתית בשכונות החדשות. מאחר שועדה מיוחדת דנה כיום בנושא הרכב המימון של הרשויות המקומיות, לא בדקה הועדה נושא זה.

7. תכנון ושליטה

כיום פועלות בירושלים זרועות ביצוע רבות, כגון משרד השיכון, העירייה, משרד התקשורת, משרד התחבורה, משרד החנוך והתרבות, משרד הקליטה ומשרד הפנים.

על מנת למנוע שגיאות תכנוניות והוצאות מיותרות של כספים הנובעות מאי תיאום בין זרועות הביצוע השונות, מוצע להקים מטה בין משרדי (כולל עיריית ירושלים) ברמה בכירה. מטרה זה ייצגו המשרדים העיקריים הפועלים בירושלים בנושא פיתוחה ואכלוסה. תפקיד המטה יהיה לבדוק את תכניות הפיתוח, לתאם את הביצוע, לזרז את תהליכי האישור, לקיים מעקב על הביצוע ולתאם את זרימת התקציבים לפרויקטים השונים.

8. סה"כ ההשקעות

8.1. סה"כ ההשקעות בעשור הקרוב באלטרנטיבה המוצעת יהיה 11.5 מיליארד ל"י

(במחירי סוף 1972). השקעות אלה נועדות לאספקת שירותים סדירים לאוכלוסיה הקיימת כיום בעיר, לאוכלוסיה שתתווסף כתוצאה מהגידול הטבעי וזו שתתווסף כתוצאה מהפנית עולים לעיר, וכן לפעולות הנובעות מצרכים ארציים.

ההשקעה עבור האוכלוסיה הקיימת (שיקום משכנות עוני, שיפור רווחת הדיור, שיפור שכונות, תוספת טלפונים ותשתית, בריאות) תהיה כ- 3.7 מיליארד ל"י.

ההשקעה לתוספת האוכלוסיה (דיור, תעסוקה ותשתית עירונית) תהיה כ- 6.4 מיליארד ל"י, מזה לגידול הטבעי באוכלוסיה הקיימת כ- 3.8 מיליארד ל"י, ולתוספת מהעליה כ- 2.6 מיליארד ל"י.

גובה ההשקעות בשירותים ארציים בעיר (אוניברסיטה עברית, ממשלה וחיירות) יהיה כ- 1.4 מיליארד ל"י.

חלק שני

משמעויות איכלוס ירושלים בשלושה קצבים אלטרנטיביים

1. קצבי איכלוס אלטרנטיביים של ירושלים ביהודים

על פי נתוני העבר וההחזיות הקיימות לקראת סוף המאה, נמצא כי שיעור הריבוי הסבעי של האוכלוסיה הלא יהודית בירושלים הוא 37 לאלף נפש (3.7%).

גידול האוכלוסיה היהודית בירושלים מריבוי סבעי בלבד, נמוך בהרבה מזה, - 22 לאלף נפש כיום וחזוי לרדת לכדי 14 לאלף נפש באמצע שנות החשעים.

שמירה על משקלם הנוכחי של היהודים ושל הלא יהודים בירושלים מחייבת חוספת עולים לעיר מעבר לעליה שהופנתה לירושלים עד כה.

לוח 1.1 מבטא קצבי איכלוס אלטרנטיביים של יהודים בירושלים בהנחה שבנוסף לריבוי הסבעי הקלט עליה ברמות שונות בבירה.

לוח מס' 1.1: היהודים והלא יהודים בירושלים 1972-1992 (סוף שנה)

	1992				1982				1972	
	קצב 4.6%	קצב 3.7%	קצב 2.6%	ריבוי סבעי בלבד	קצב 4.6%	קצב 3.7%	קצב 2.6%	ריבוי סבעי בלבד		
סה"כ	740.1	648.7	529.5	494.5	481.8	451.4	417.9	396.5	314.1	
יהודים	571.4	480.0	360.8	325.8	364.4	334.0	300.5	279.1	232.4	
לא יהודים	168.7	168.7	168.7	168.7	117.4	117.4	117.4	117.4	81.7	
						(אחוזים)				
סה"כ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
יהודים	77.2	74.0	68.1	65.9	75.6	74.0	71.9	70.4	74.0	
לא יהודים	22.8	26.0	31.9	34.1	24.4	26.0	28.1	29.6	26.0	

משמעויות העליה הנדרשת בכל קצב איכלוס, מובא בלוח מס' 1.2 להלן.

לוח מס' 1.2: מספר העולים השנתי הנדרש בכל קצב איכלוס 1973-1992

1992 - 1983			1982 - 1973			
4.6%	3.7%	2.6%	4.6%	3.7%	2.6%	
13.4	8.4	3.9	7.3	4.7	1.9	מספר העולים (אלפים)
						% העולים לירושלים
						מכלל העליה (מחוך
26.7	16.8	7.8	14.5	9.4	3.8	50,000 עולים)

מלוח 1.2 עולה, כי האצה בקצב איכלוס ירושלים ביהודים מחייבת הפניית חלק הולך וגדל של עולים מכלל העליה החזויה לישראל בטווח התחזית. עד 1982, מדובר בכ- 4% מכלל העולים בלבד בקצב האיכלוס האיטי בין השלושה, כ- 9% בקצב 3.7% וכ- 15% בקצב 4.6%.

מסקנה שניה היא, שרצון להמשיך בקצב איכלוס מסוים עד החילת שנות התשעים מחייב הגדלה ניכרת בחלקם של העולים לירושלים, מכלל העולים, וזאת בעיקר עקב הירידה החזויה בשיעורי הריבוי לאוכלוסיה הירושלמית.

2. השלכות בחחום התעסוקה

איכלוס מואץ של ירושלים ביהודים גורר גידול דיפרנציאלי בעודף הביקוש למועסקים ברמותיהם המקצועיות. לוח 2.1 מפרט את עודף הביקוש הכולל, ולרמה המקצועית הבכירה (אקדמאים וסכנאים) ולפועלים מקצועיים ובלתי-מקצועיים. בעוד שעודף הביקוש לאקדמאים יורד עם ההאצה בקצב האיכלוס והופך לעודף היצע, הרי עודף הביקוש לעובדים המקצועיים והבלתי-מקצועיים עולה עם ההאצה באיכלוס.

לוח מס' 2.1: הרכב עודף הביקוש (המחסור) ב- 1982 בקצבי איכלוס אלטרנטיביים לפי רמות מקצועיות
(א ל פ י ם)

קצב	סה"כ	אקדמאים וסכנאים	עובדים מקצועיים חצי מקצועיים ובלתי-מקצועיים
קצב 2.6	30.6	2.0	28.6
קצב 3.7	28.2	0.9	29.1
קצב 4.6	26.0	-3.7	29.7

מלוח 2.1 מתקבלות מסקנות שונות ביחס לרמות המקצועיות השונות. בעוד שביחס לעובדים המקצועיים והבלתי-מקצועיים, קיים עודף ביקוש ברמה דומה בשלושת קצבי האיכלוס, הרי באשר לרמת האקדמאים והסכנאים הופך המחסור לעודף, עם הגברת קצב האיכלוס של ירושלים, ביהודים.

רמת עודף הביקוש החזויה לראשית שנות ה-80 גדולה פי שלושה לערך מזו שנמדדה בשנת 1971.

המחסור הצפוי בעובדים בלתי מקצועיים (שהם המרכיב העיקרי במחסור הצפוי) עשוי להתמלא בעיקר על ידי מעבר של פועלים מהשטחים לעבודה ואולי אף למגורים בירושלים.

3. השלכות איכלוס מואץ על ההשקעות הדרושות

3.1. סך ההשקעה קצבי האיכלוס האלטרנטיביים

סך ההשקעה החזויה בירושלים תסחכם לפי האומדנים בכ- 9 מיליארד ל"י (מחירי סוף 1972) בקצב האיכלוס האיטי בין השלושה, בכ- 11.5 מיליארד ל"י בקצב 3.7%, (קצב בו ישמר המשקל של היהודים מכלל האוכלוסיה בעיר) ובקצב 4.6%, תסחכם ההשקעה בכ- 13 מיליארד ל"י.

לוח 3.1: ההשקעה בירושלים בשנים 1973-1982 בקצבי איכלוס אלטרנטיביים
(מיליוני ל"י, צהירי סוף 1972)

4.6%	3.7%	2.6%	
<u>13,035</u>	<u>11,515</u>	<u>9,065</u>	1. <u>סה"כ</u>
<u>5,805</u>	<u>4,775</u>	<u>3,575</u>	2. <u>מגורים</u>
4,820	3,960	2,965	2.1. <u>דירות</u>
985	815	610	2.2. <u>פיתוח צמוד ושכונתי</u>
<u>2,140</u>	<u>1,985</u>	<u>1,550</u>	3. <u>השתית עירונית</u>
175	160	120	3.1. <u>ביוב ומים</u>
565	520	405	3.2. <u>מערכת החשמל</u>
800	750	605	3.3. <u>מערכת הטלפונים</u>
540	495	360	3.4. <u>מערכת הכבישים העירוניים</u> <u>וחניה (סלילה בלבד)</u>
60	60	60	3.5. <u>שפור שכונות ותיקות -</u> <u>יהודיות וערביות (עד 1978)</u>
<u>5,090</u>	<u>4,755</u>	<u>3,940</u>	4. <u>מקורות העסוקה ושרותי חברה</u>
590	525	470	4.1. <u>בריאות</u>
980	940	900	4.2. <u>חינוך עברי וערבי</u>
390	380	350	4.3. <u>שירותים ציבוריים אחרים</u>
600	600	600	4.4. <u>חיירות (בחי מלון)</u>
575	560	500	4.5. <u>תעשיה</u>
1,955	1,750	1,120	4.6. <u>שאר ענפי התעסוקה</u>

על השקעות אלה יש להוסיף את ההוצאות להפקעות של קרקע לצרכי כבישים. עד 1982 עשויות הוצאות אלה להסתכם בכ- 320 מליון ל"י בקצב איכלוס בן 2.6%, בכ- 420 מליון בקצב 3.7% ובכ- 500 מליון ל"י בקצב המהיר מבין השלושה. (ההוצאות להפקעות ופנויים אינן כלולות באומדן ההשקעות עקב היוון תשלומי העברה לפי הגדרות החשבונאות הלאומית).

3.2. הבניה למגורים

מאז 1968 עד סוף 1972 הוחל בבנייתן של כ- 24.4 אלף דירות ונסתיימה בנייתן של כ- 15.9 אלף דירות, כפי שנראה מלוח 3.2. התחלות הבניה לסוגיה הואצו משך החקופה עד 1972, בה הואט מספר ההתחלות באופן משמעותי. במקביל עלה מספר הדירות הנמצא בבניה מכ- 3,300 דירות בסוף 1968 לכדי 9,800 בסוף 1972.

עד סוף העשור, (1982) דרוש סיומן של כ- 36 אלף דירות בקצב איכלוס של 2.6%, כ- 48 אלף דירות בקצב 3.7%, וכ- 59 אלף דירות בקצב 4.6%, לאוכלוסיה היהודית, וכ- 10 אלף דירות ללא יהודים. סיומים אלה כוללים את כל גורמי הביקוש כגון: רבוי סבצי, עליה, שיקום ומלאי תיפעולי. (3% מסך הדירות הקיימות).

כיום יש כ- 5,300 דירות שבניתן נסתיימה ואשר טרם אוכלסו, מאלה ניתן לראות כ- 2,000 דירות כמלאי ריק תפעולי.

לוח 3.2: בניה למגורים בירושלים 1968-1972

דירות בבניה סוף שנה	גמר בניה	התחלות בניה	
-	15,895	24,440	1968 - 1972
3,310	1,560	3,200	1968
4,320	2,255	3,685	1969
6,430	3,040	5,150	1970
9,625	4,005	7,200	1971
9,795	5,035	5,205	1972

3.3. חשתי עירונית - מים, ביוב, טלפונים, כבישים וחינוך

3.3.1. מערכת המים העירונית

על פי חכנית האב להספקת מים לירושלים השלמה, יש להבחין בשני שלבי פיתוח. השלב הראשון לביצוע בעשור הנוכחי, והשלב השני במשך שנות ה-80 וה-90.

על פי חכנית זו יש להשקיע כ-20 מיליון ל"י בהרחבת מערכת המים לרמה התואמת את האוכלוסיה בסוף שנות ה-60, כ-60 מיליון ל"י לגידול האוכלוסיה עד 1980 וכ-150 מיליון ל"י להרחבת הרשת עד סוף המאה. כ-1/3 מההשקעה מיועד להוספת קווי חלוקה, כ-1/3 מיועד להרחבת המערכת העירונית הראשית וכ-1/3 להחלפת קווי קיימים.

3.3.2. מערכת הביוב

ההשקעות החזויות במערכת הביוב מחבססות על חכנית האב לביוב לירושלים השלמה. חכנית האב מתיחסת לשלושה איזורי חכנון - צפון העיר, מזרח העיר ודרום העיר. התכנית מבוססת על ניצול הטופוגרפיה העירונית תוך העברה של מספר עורקים מנקזים עקריים שאליהם תחובר כל העיר בפריסה החזויה. בשנתיים האחרונות הושקעו כ-10 מיליון ל"י ולשנה הבאה מתקצבים כ-9 מיליון ל"י להמשך העבודות.

3.3.3. מערכת הטלפונים

על פי תחזיות משרד התקשורת יעלה שיעור קווי הטלפונים ל-100 נפש ב-1981 ל-33.4 בהשוואה ל-12.8 קווי טלפונים ל-100 נפש ב-1970. משמעות הדבר שעד 1982 ידרשו כ-150 אלף קווי טלפון. בנוסף לכך מחייב הדואר מלאי של 15% מעל הנדרש כלומר עוד 22,500 קווים. כך שבסך הכל ידרשו לעיר כ-172,500 קווי טלפון, זאת בהשוואה לכ-45 אלף קווי טלפון שפעלו ב-1970. כלומר הוספת של כ-127 אלף קווי בתקופה מ-1971-1982. הוספת קווים זאת, מחייבת הוספת כ-6-10 מרכזיות נוספות.

על פי התכניות הקיימות במשרד התקשורת, הכוללות הרחבת מרכזיות קיימות והוספת חדשות, תורחב המערכת עד 1975 לכדי 87 אלף קווים. עד 1975 יווספו כ-42 אלף קווים, ומרכזיה חדשה שחסיים בחלק השני של שנות ה-70 תבטיח קיבולת של עד 70 אלף קו. ההשקעות יגיעו לסך של כ-750 מיליון ל"י בתקופה 1973-1982.

3.3.4. מערכת הכבישים

הערכת ההשקעות בכבישים לירושלים מתבססת על נתוני חכנית האב להחבורה לירושלים רבה. החכנית עצמה מבוססת על הנחות ביחס לגידול האוכלוסיה, עליה ברמת המינוע ופריסת המגורים והתעסוקה של האוכלוסיה.

מכיוון שחכנית האב נערכה לשנת 1985, נגזרו ההשקעות הדרושות עד 1982 מחכנית זו.

בקצב האיכלוס של 3.7% בשנה דרושות השקעות המסתכמות בכ- 500 מיליון ל"י בין השנים 1973-1982 בסלילה (הכוללת גם ההשקעות הדרושות לצנרת של המתקנים השונים ומחקני חניה במרכז העיר). בממוצע יש להשקיע בסלילה כ- 50 מיליון לשנה. בנוסף לכך יש לקחת בחשבון כי חלק מהכבישים הממוכננים (להרחבה או לסלילה חדשה) יעברו בשטח בנוי בהווה. העיקר מדובר בכבישים עורקיים הנדרשים בעיר הבנויה בהווה, ואשר לפי בדיקות שונות חייבים להסליל במרכז העיר (כגון: הרחבת רחוב יפו, הרחבת רחוב יחזקאל, הרחבת רחוב אגריפס וכדומה).

רכישת הקרקעות הנדרשות ופינוי החושבים והעסקים בשטחים אלה, נאמדת בסכום כולל של כ- 500 מיליון ל"י בעשור הקרוב.

מכיוון שהמערכת הארגונית הנדרשת לביצוע חכנית הכבישים והחניה, אינה מוכנה לסדרי הגודל בהם מדובר, יש להניח כי ידרשו מספר שנים להתאמה, כך שנראה כסביר שרק לאחר 1975 ניתן יהיה לממש את מרבית ההשקעות הדרושות.

לפיכך, לאור יכולת הביצוע, מעריכים שעד 1975 ועד בכלל יושקעו כ- 150 מיליון ל"י והיתרה בתקופה הבאה.

3.3.5. מערכת החינוך

את הדיון במערכת החינוך יש לחלק למספר קבוצות משנה לפי קבוצות גיל:

- גילאי 3 - 0 - קדם חובה
- 5 - 4 - גן חובה
- 11 - 6 - בית-ספר יסודי
- 14 - 12 - חטיבות ביניים
- 17 - 15 - בית-ספר על יסודי
- האוניברסיטה העברית הירושלים

חינוך עברי

תחזית הצרכים נערכה תוך חיזוי קבוצות הגיל וגודלן בשנת המטרה, וגזירת מספר התלמידים לכיתה. על פי זה, ידרשו הכיתות ברמות השונות כדלקמן:

265	כיתות	3 - 0 - קדם חובה
490	כיתות	5 - 4 - גן חובה
1,395	כיתות	11 - 6 - בי"ס יסודי
685	כיתות	14 - 12 - חטיבת ביניים
<u>495</u>	<u>כיתות</u>	17 - 15 - על יסודי
3,330	כיתות	סה"כ

בחינת מצאי הכיתות הקיים בהשוואה לזה הנדרש מעלה כי יש להוסיף כ- 1,710 כיתות בלבד. בנית כיתות אלה מחייבת השקעה של כ- 200 מיליון ל"י.

באוניברסיטה העברית הונח שיושקעו בעשור הבא כ- 750 מיליון ל"י, זאת על פי הכניות קיימות של האוניברסיטה. עיקר ההשקעות תחבצענה בהר-הצופים, וחלקן בגבעה דס ובבית הספר לרפואה בעין כרם.

חינוך ערבי

במערכת החינוך הערבית יש לבנות בחמש השנים הבאות כ- 50 כיתות לשנה, בהוצאה שנחיה של 5 מיליון ל"י, סה"כ 25 מיליון ל"י.

3.4. הנסל הציבורי במימון ההשקעה הכוללת

הסקטור הציבורי יתחייב במימון ההשקעה בסכומים של כ- 4.4 מיליארד ל"י בקצב האיטי, כ- 5.2 מיליארד ל"י בקצב איכלוס בן 3.7% ובכ- 5.7 מיליארד ל"י בקצב איכלוס בן 4.6%. במילים אחרות, כמחצית מסך ההשקעה החזויה לעשור חסומן על ידי הסקטור הציבורי (קרי ע"י הממשלה). (זאת ללא ההוצאות הכרוכות בהפקעות, פיננסיים ושיקום).

לוח 3.4: המימון הציבורי להשקעה בירושלים 1973-1982
(מיליוני ל"י מחירי סוף 1972)

4.6%	3.7%	2.6%	
5,880	5,315	4,455	1. סה"כ
1,450	1,195	895	2. דיור
1,885	1,745	1,360	3. השתית עירונית
2,545	2,375	2,200	4. מקורות העסוקה ושרותי חברה

3.5. העלות היחסית של קליטת חוספת אוכלוסיה בירושלים

השוואת ההשקעה הנדרשת בירושלים לקליטת חוספות אוכלוסיה בהן מדובר, בהשוואה לקליטת חוספת אוכלוסיה זו באזורים נוחים לפיתוח בשפלה מראה כי קליטת נפש נוספת בירושלים יקרה בכ- 15,000 ל"י. משמעות הדבר כי קליטת משפחה ממוצעת (3.5 נפשות בממוצע) יקרה בירושלים בלמעלה מ- 50 אלף ל"י. זאת בעיקר משום הסופוגרפיה, האדמה הסלעית, הבניה מאבן והצורך בהסקה מרכזית.

בסך הכל מהווה יקור זה חוספת של 500 מיליון ל"י בקצב 3.7%, ושל כ- 960 מיליון ל"י בקצב 4.6%, בהשוואה לקצב איכלוס בשיעור של 2.6% בשנה.

3.6. החלק היחסי של ההשקעה בירושלים מההשקעה הלאומית

מאז איחוד העיר חל גידול בהשקעה בירושלים המהיר מגידול ההשקעה בכלל הארץ (בניכוי אוניות ומטוסים). על פי האומדנים שבידינו, היווה ההשקעה בירושלים כ- 7.5% מכלל ההשקעה ב- 1968, והסתכמה בכ- 13% מכלל ההשקעה ב- 1971. בעיקר בולטת חופעה זו בהשקעה במגורים. השקעה זו היווה כ- 10% ב- 1968, וכ- 15% ב- 1972. ניתן לומר שענף הבניה היווה ענף מוביל בצורה מודגשת יותר אף בהשוואה למצב בכל הארץ.

מאז 1970, היוותה ההשקעה בירושלים חלק נכבד יותר בסך ההשקעה מאשר היוותה אוכלוסיתה בכלל האוכלוסיה הישראלית.

לוח 3.6: ההשקעה בנכסים קבועים בירושלים וחלקה היחסי בכלל ההשקעה 1968 - 1971

השנה	סך ההשקעה בנכסים קבועים	סך ההשקעה במגורים	אחוז ההשקעה בירושלים מכלל ההשקעה הלאומית*	
			בסך ההשקעה	בבניה למגורים
1968	205	65	7.6	9.8
1969	325	125	8.6	12.2
1970	465	210	10.0	13.1
1971	760	305	12.8	14.4
1972	1,015	450	10.2	15.0

* להוציא אוניות ומטוסים

מימוש קצבי האיכלוס בקצבים העולים על 2.6% מחייב הגדלה נוספת בחלקה של ההשקעה בירושלים בכל התחומים, מעבר לחלקה הנוכחי.

מימוש ההשקעות הדרושות, בקצבי האיכלוס האלטרנטיביים, יחייב הפניה כ- 11.5% מכלל ההשקעה הלאומית בת השוואה החזויה עד סוף העשור⁽¹⁾, בקצב איכלוס בן 2.6%, כ- 14.5% בקצב איכלוס בן 3.7%, וכ- 16.5% בקצב איכלוס בן 4.6%.

זאת באשר לחלקה הממוצע של ירושלים בכלל ההשקעה. עם זאת במספר סעיפים, כגון בכבישים נדרש מאמץ גדול יותר. ההשקעה הכוללת בכבישים עירוניים (כולל הפקעות ורכישת נכסים) מסתכמת בכ- 780 מיליון ל"י בקצב האיכלוס בן 2.6%, ובמיליארד ל"י בקצב איכלוס בן 4.6%. כלומר לשנה דרושה השקעה של כ- 80 עד 100 מיליון ל"י, בהשוואה לכ- 15-20 מיליון ל"י שהושקעו מידי שנה בשנתיים האחרונות.

(1) הכוונה להשקעות החזויות ע"י הרשות לתכנון כלכלי לעשור 1971-1980, ללא ההשקעה באוניות, מטוסים, שדות תעופה ונמלים.

4. הוצאות מיוחדות לעיריח ירושלים

איכלוס מואץ של העיר, המתבצע בדרך של בניה שכונות חדשות המקימות רמת פיתוח מלאה כבר בשלבים הראשונים להקמתן, עלול להביא להחרפת המתיחויות החברתיות בעיר. זאת על רקע קיומן של שכונות ותיקות אשר רמת השירותים בהן נמוכה ואשר מצבן הפיסי, מבחינת השתיה עירונית, ירוד.

בעיה דומה קיימת גם ביחס לפער בין רמת השירות ורמת הפיתוח הפיסי הקיימים בין שכונות חדשות ושכונות ערביות ותיקות.

לפיכך קיים צורך בהקצבה סכומים מיוחדים לביצוע פעולות חברתיות, חינוכיות וסיעודיות בשכונות הותיקות של העיר המערבית בסך של כ- 8 מיליון ל"י לשנה.

לביצוע פעולות פיתוח ושיקום בשכונות הותיקות במערב העיר ובמזרחה ולהשלמת מבני חינוך במזרח העיר יש לבצע במשך 5 השנים הבאות פיתוח כולל בהיקף של כ- 85 מ" ל"י, מזה לסקטור הערבי כ- 65 מיליון ל"י.

5. צווארי בקבוק חזויים באיכלוס מואץ של ירושלים

איכלוס מואץ של ירושלים עשוי לגרור התהוותם של צווארי בקבוק, אשר בחלקם ניתנים לפתרון ע"י חכנון ותיאום ובחלקם אינם ניתנים לפתרון מלא. להלן מספר תופעות, אשר לכאורה ניתן לפתורן, כל אחת לחוד, אולם צבירתן עלולה לחבל בהשגת המטרה.

5.1. זמינות העולים לירושלים בקצבי איכלוס מואצים

בעבר נקלטו בירושלים כ- 5% מכלל העולים לישראל, כאשר 1971 בולטת מבחינת קליטת העליה, כ- 8% מסך העולים. עיקר תוספת האוכלוסיה לירושלים מאז 1968 (75%) נבעה מריבוי סבעי, בעוד שבארץ כולה, היווה הריבוי הסבעי כ- 67% בלבד מכלל תוספת האוכלוסיה.

השגת קצבי איכלוס מואצים לירושלים מחייבים הגדלת חלקה של ירושלים בכלל קליטת העליה בארץ, לכדי כ- 7,300 עולים בקצב המהיר שנמדד, שהם כ- 15% מכלל העולים לישראל בעשור הראשון, ולמעלה מ- 26% מהם, בעשור השני.

5.2. זמינות כח עבודה לירושלים בקצבי איכלוס מואצים

5.2.1. זמינות כח עבודה לא מקצועי לירושלים

בכל קצבי האיכלוס שנבחנו, צפוי עודף ביקוש לכח עבודה בכ- 30 אלף איש, רובם עובדים חצי מקצועיים ובלתי מקצועיים. ניחוח ההיצע הפוטנציאלי בפריפריה העירונית, מראה כי הפוטנציאל העיקרי מצוי ביהודה ושומרון. מספר העובדים היוממים המגיע לירושלים היום מאזורים אלה נאמד בכ- 10,000 איש, שהם כ- 30% מכלל היוממים מיהודה, שומרון ורצועת עזה המגיעים לעבודה בישראל. תחזיות הרשות לתכנון כלכלי מניחות היצע של כ- 60 אלף יוממים מאזורים אלה לישראל בסוף העשור הנוכחי. הצורך להפנות קרוב למחצית מכלל היוממים לישראל, לירושלים נראה בעייתי במיוחד.

מימוש בהנחה של קיום היצע יוממים במספרים האמורים מחייב התאמת הפעילות הכלכלית באזורים אלה לצרכים של פיתוח הבירה. כלומר על ממשלת ישראל לשמור כי הפעילות הכלכלית ביהודה ושומרון תתפתח במקביל להתפתחות כח העבודה באזורים אלה. היקף יוממות כזה יכביד על כל פתרון של פתוח כלכלי בשטחים עצמם.

יתרה מזאת, תעסוקה של כ- 25 אלף יוממים החזויים להגיע אל הבירה ממרחקים גדולים (חברון ושכם) משך זמן רב, עשויה לעודד השתכנות חלק מיוממים אלה עם משפחותיהם בירושלים.

בהנחה שכ- 2,500 יוממים ישתכנו בבירה עם משפחותיהם, ייוספו לעיר כ- 12,500 לא יהודים מהם כ- 3,000 מועסקים (כלומר חוספת של כ- 500 מועסקים מעבר ליוממים המשחקים). ולפיכך גדל חלקם של הלא יהודים מעבר לחזוי על ידינו בכ- 10% ב- 1982, ובסך האוכלוסיה יהוו הלא יהודים כ- 28.4% (בקצב 3.7%) בהשוואה לכ- 26% בתחזית (ראה סעיף 1 לעיל).

5.2.2. כח עבודה ברמות המקצועיות הגבוהות ב- 1982

כשבוחנים את קבוצת הסכנאים והאקדמאים מתקבלת התמונה הבאה: בעוד שבקצבים 2.6% ו- 3.7%, קיים עודף ביקוש קטן במועסקים מקבוצות אלה, הרי בקצב 4.6% קיים עודף היצע של כ- 1,400 משרות. מכאן שקיים לכאורה איזון תעסוקתי בקצב איכלוס בן כ- 4% לערך. בחינה של האקדמאים בנפרד, ללא הסכנאים, מעלה תמונה דומה אך חריפה יותר.

5.3. התאמת מערכת הכבישים העירונית

כיום קיים פיגור במערכת הכבישים הנוכחית בהשוואה לנדרשת על פי סטנדרטים מקובלים של משרד התחבורה.

הבניה הרבה בשנים האחרונות מאז איחוד העיר, ועלית רמת המנוע בבירה, הגבירו את הלחץ על מערכת הכבישים הקיימת, הרבה מעבר לחוספת הכבישים בדיעבד.

על פי חזיון לעלית רמת המינוע וגידול האוכלוסיה, נראה כי רמת הכבישים העירונית הנדרשת לירושלים לאמצע העשור הקרוב (1985) תחייב השקעות ניכרות הן בתחום הסלילה והן בתחום ההפקעות. סלילת מערכת הכבישים הרצויה תחייב הפקעות ניכרות והריסה של כ- 6,000-8,000 חדרים המאכלסים כמספר דומה של נפשות, בעיקר באזורים המבוגרים של העיר. נוסף לנטל הכספי המהחייב מהפקעות אלה, קיים קושי משפטי, מנהלי ופוליטי, בפינוי אלפי תושבים ממגוריהם הנוכחיים לצורך סלילת כבישים, נוסף לחדרי מגורים יש לפנות אלפי עסקים וחנויות הנמצאות לאורך כבישים מרכזיים קיימים אשר לפי התכנון יש להרחיבם. סלילת הכבישים בהיקף רחב, תוך הפקעות ופינויים תחייב האצת התכנון, וריכוז כח אדם רב בעלי כישורים מקצועיים מתאימים.

5.4. מרכז העסקים העירוני

חכנויות הפיתוח הקיימות בעיר מניחות שבמקביל לגידול האוכלוסיה, יחוזק מרכז העסקים העירוני במטרה להוות מרכז שירות עירוני. יישום חכנויות אלה מחייב הבטחת נגישות למרכז משכונות המגורים מסביב, הן למועסקים במרכז והן לצרכני השירותים. בנוסף לכבישים המיועדים לשירות המרכז דרושות השקעות ניכרות בבניית חניונים לבאים למרכז במכוניותיהם הפרטיות.

התאמת הבינוי במרכז לביקוש החזוי מחייבת הריסת חלק מהבנינים הקיימים ובינוי מחדש תוך הגברת ניצול הקרקע מבחינה כלכלית, כך שיותר שטח הן לכבישים הדרושים והן לחנויות הדרושות. הריסה ובינוי מחדש יחייבו אף שיקום חלק מהמשפחות המחגורות כיום במרכז ואשר אין בידיהן היכולת לשפר את מצב הדיוו שלהן בכוחות עצמן.

אי מימוש חכנויות השיקום והבינוי מחדש באזור המע"ר, עשוי להקטין את יעילות ההפעלה של החיים הכלכליים בעיר, תוך הגדלת ההוצאות למשק הן בתחום ההשקעות והן בתחום הוצאות ההחזקה, הן של הציבור והן של הפרטים.

1. כללי

1.1. צפיפות דיור

אומדן מספר המשפחות הנזקקות לשיקום עקב הנאי הדיור בו הן מתגוררות בירושלים לוקה מכיוון שלא פורסם עד היום אומדן כזה. מהנתונים הקיימים (סקר הנאי דיור 1971) ניתן להסיק את המסקנות הבאות:

לוח מספר 1: משקי הבית בירושלים לפי צפיפות דיור

לא יהודים	ילידי ישראל	ילידי אירופה אמריקה	ילידי אסיה אפריקה	סה"כ יהודים	סה"כ ירושלים	
12.7	19.1	20.1	16.1	55.3	68.0	סה"כ משקי בית
						<u>צפיפות נפשות לחדר</u>
1.5	8.5	12.8	4.3	35.1	17.2	עד 1 נפש לחדר
0.2	3.6	2.6	1.7	7.9	8.1	1.01-1.49
3.2	2.9	2.4	2.5	13.8	17.0	1.50-2.00
1.8	3.1	1.8	5.1	4.0	5.8	2.01-2.99
6.0	1.0	0.5	2.5	4.0	10.0	3.00+

המקור: הל.מ.ס סקר הנאי דיור 1971, פרסום סכני מס' 405 לוחות 14, ו-20, עמודים 23 ו-40 בהתאמה.

מלוח 1 נראה כי יש כ-10 אלפים משקי בית המתגוררים בתנאי דיור של 3 נפשות ויותר לחדר. מזה, כ-4 אלפים משקי בית יהודיים, המהווים כ-7% מכלל משקי הבית, בדומה למשקל משקי הבית היהודיים בישראל בקבוצה זו.

צפיפות הדיור הממוצעת לאוכלוסיה היהודית בירושלים כ-1971 נמדדה כ-1.4 נפשות לחדר, בהשוואה לכ-1.34 נפשות לחדר בחל-אביב, ו-1.22 נפשות לחדר בחיפה. באוכלוסיה הלא יהודית בירושלים נמדדה צפיפות ממוצעת של כ-3.14 נפשות לחדר בהשוואה לכ-2.8 נפשות בכלל האוכלוסיה הלא יהודית בישראל, 2.74 נפשות לחדר באוכלוסיה הלא יהודית בחל-אביב, 1.81 נפשות לחדר באוכלוסיה הלא יהודית בחיפה.

השכונות בהן צפיפות הדיוור גבוהה במיוחד הן: הקטמונים, מורשה, נחלאות, מחניים, חלקים בקריית יובל.

בידי חברת "פרזות" רשימה שמית של כ- 708 משפחות אשר מתגוררות בצפיפות דיוור העולה על 3 נפשות לחדר. 90 משפחות מתוך 708 אלה, מתגוררות בצפיפות של 6 נפשות ויותר לחדר, 129 משפחות מתגוררות בצפיפות של 5 נפשות לחדר.

1.2. חנאי דיוור לקויים

בדיקה שנערכה ברשות לפינוי ובינוי אזורי שיקום אומדת את מספר המשפחות היהודיות המתגוררות בחנאי דיוור לקויים בכ- 3,300. מספר זה של משפחות כולל רק את אותן המשפחות המתגוררות בחנאי דיוור פגום, אך אינן סובלות מצפיפות דיוור העולה על 3 נפשות לחדר.

על פי סקר חנאי דיוור שנערך בראשית 1971⁽¹⁾ נמצא כי לכ- 6.5% מכלל משקי הבית היהודיים בירושלים אין בית שימוש בדירה, ולכ- 13.3% אין מקלחת או אמבטיה. כלומר לכ- 3,600 משפחות אין בית שימוש בדירחם, ולכ- 7,350 משפחות אין מקלחת בדירחם. (מספרים אלה כוללים גם משפחות שהוזכרו לעיל כמשפחות המתגוררות בצפיפות דיוור גבוהה).

על פי הגדרות השומה של עיריית ירושלים קיימים 2 סיווגים של דירות העשויות להיות אינדיקציה לסוג זה של דירות פגומות בצורה זו או אחרת. ההגדרות לסוגי בנינים אלה הם כדלקמן⁽²⁾.

סוג בנין 4:

דירה בבנין אשר בו דירה אחת או יותר, הבנוי מאבן, בסון או בלוקים, מטוּח מבפנים ומרוצף רצפות מלט, עץ, ומקורה בתקרת בסון ואשר אין לו אמבטיה, או בית כסא, או דירה, שיש בה אמבטיה ובית כסא או מטבח משותף בין משפחות שונות בדירה. או דירה אשר השירותים נפרדים ונמצאים מחוץ לדירה. וכן דירה שנמצאת לפחות מסר ושלושים ס"מ מתחת לפני הקרקע ושבה אמבטיה או מקלחת, בית כסא, מטבח נפרד.

(1) סקר חנאי דיוור 1971, לוח 21 עמ' 43, שם.

(2) ראה עיריית ירושלים, שעורי הארגונוה הכללית, פברואר 1970.

סוג בנין 5:

בנינים רעועים, צריפי עץ, צריפי פח, דירות ללא
אמבטיה ובית כסא, או דירות מרחף אשר תורתן נמצאת
לכל העברים בגובה פני הקרקע או למטה ממנו.

על פי נתוני אגף השומה של עיריית ירושלים, היו ב- 30 לנובמבר 1972
כ- 24,955 דירות מסווגות כסוג 4, וכ- 2,290 דירות מסווגות כסוג 5 בעיר
המערבית. במילים אחרות, כ- 36% מכלל הדירות הרשומות בעירייה לעיר המערבית
היו מסווגות כסוג בנין 4, וכ- 3.4% היו מסווגות כסוג 5.

לוח 2: הדירות שלמטה מהרגיל⁽¹⁾ בירושלים⁽²⁾ 1966-1972⁽³⁾

סמ"כ דירות	מזה: דירות שלמטה מהרגיל	אחוז הדירות שלמטה מהרגיל מכלל הדירות	
1966	55,392	27,358	49.4
1967	57,498	27,743	48.3
1968	59,109	27,981	47.3
1969	61,040	28,031	45.9
1970	62,814	27,638	44.0
1971	65,173	27,621	42.4
1972	68,047	27,246	40.0

המקור: עיריית ירושלים, הגזברות קובץ סטטיסטי מס' 1 וקובץ סטטיסטי
מספר 5.

(1) סוגי בנין 4 ו-5, הגדרות לעיל.
(2) ירושלים המערבית בלבד.
(3) נכון ל- 30.11 כל שנה.

מנהל חברת "פרדוקס" רואה כתושבים המחגורים בסוגי בנין 4 ו-5 את היקף
הבעיה של קבוצות אוכלוסיה הזכאיות לטיפול ציבורי במסגרת הנורמות שנקבעו
בחכנית החומש.

האזורים הבעיתיים ביותר בעיר מבחינת רמת הדיור הם: אזור סנהוריה,
מחניים, שכונת הבוכרים, בית ישראל, ומאה שערים, מורשה וממילא, מחנה
יהודה, זכרוןות, נחלאות, שערי חסד, עין כרם, עיר גנים, אסבסטונים
ומנחת שכונות גונן א'-ס', וימין משה, הר ציון, מקור חיים, בית צפפה.
בשכונות אלה קיימות כ- 55,647 דירות מהן כ- 22,497 דירות מסווגות כבנינים
מסוג 4 ו-5 כלומר כ- 63% מכלל הדירות מסווגות כדירות שלמטה מהרגיל. בסוף 1970

התגוררה בשכונות אלה אוכלוסיה המונה כ- 115,256 נפש, אשר היוותה כ- 53% מכלל אוכלוסית ירושלים היהודית דאז, וגודל משק בית ממוצע בהן היה 3.23 נפשות, נמור מהממוצע העירוני.

1.3. הריסות נדרשות עקב מימוש תכניות הדרכים

מימוש תכנית האב לכבישים לירושלים רבה, מחייב הריסות של כ- 6,700- 8,000 חדרים בעיר, בהתאם לאלטרנטיבות הפריסה שתבחרנה, עד 1985. באלטרנטיבת הפריסה המחייבת הריסות מקסימליות, יש להרחיב ולהאריך את הדרכים הבאות:

הרחבת רח' יפו
הרחבת רח' אגריפס
הרחבת רח' בצלאל
הרחבת והארכת רח' אוסישקין
הרחבת רח' יחזקאל
הרחבת רח' המלך ג'ורג'
סלילת השדרה המרכזית (החוצה את העיר)
הרחבת רח' הנביאים
הרחבת רח' המלך דוד

עקר ההריסות של החדרים מהוכננת באזורי המגורים הצפופים במרכז העיר ובאזורים המבוגרים מסביב למרכז. המאפיין את האזורים האלה, היינו זמן בניתם, שבדרך כלל נבנה עוד לפני הקמת המדינה, וחלקים נבנו עוד בחילת המאה. אזורים אלה מבוגרים בעקרים בטכנולוגיה של התקופה, כלומר בדרך כלל, בניה שאינה עולה על 3 קומות, ללא סידורי חימום, ובניצול קרקע יחסית נמוך, יחסית לערכי הקרקע בהווה. יש להניח שרוב הדירות והחדרים המומלצים להריסה, כלולים בקבוצת הדירות שנידונה לעיל בקבוצת הדירות שמתחת לרגיל (כלומר סוגי בנין 4 ו-5). תכנון מחדש של האזורים הנידונים, המתחייב בחלקו עקב תכנון הדרכים חוף הוספת זכויות בניה על השטח הנוחר לבינוי חוף הפרשה נכונה של שטחי ציבור, עשוי לאפשר הריסה ובינוי מחדש של האזורים ללא סוכסידיה ממשלתית.

2.

פעולות שיקום בירושלים בשנים 1967-1971

בשנים 1969-1971 שפרו כ- 930 משפחות את תנאי הדיור שלהן ע"י הרחבת הדירה, הוספת חדר וכדומה. כ- 60% ממשפחות אלה הסתייעו בחברת עמידר, ואילו יתרון פעלו ביזמתן ילבד. בעקר אמורים הדברים בשכונות גונן, ובמקצת במורשה.

כ- 795 משפחות הסתייעו בשיקומן בחברת פרזות בין השנים 1967-1971 .
כ- 350 משפחות שוקמו בשכונת שמואל הנביא, כ- 100 משפחות בתלפיות, 100 באסבסטונים ומספר דומה בעיר גנים. רב הדירות הועמדו לרשות הדיירים בתנאי שכירות.

בשכונות ימין משה, משכנות שאננים ושמעה פעלה החברה לפיתוח מזרח ירושלים. מחוץ שכונות אלה פונו כ- 142 משפחות. 80 מחוץ קבלו פיצויים ויתרון שוקמו באמצעות חברת פרזות.

ביוזמת משרד השיכון פונו כ- 100 משפחות, אשר רובן התגוררו במבנים שנהרסו או מיועדים להריסה. עקר ההריסות בוצעו ברוממה, מעברת תלפיות, מנחת. חלק מהמשפחות קיבלו דירות בתנאי שכירות מחברת עמידר בתנאי שכירות, חלקן שוקם בדירות חדשות של משרד השיכון, וחלקן קיבלו פיצויים ורכשו דירות בכוחות עצמם.

ניחן לומר כי בסה"כ שוקמו אם בכוחות עצמן ואם בסיוע ציבורי כ- 1,465 משפחות שהן כ- 365 משפחות לשנה בממוצע.

3.

חכניות השיקום הקיימות בירושלים

על פי חכנית החומש של משרד השיכון לשיקום משפחות אשר זכאיות לשיקום בירושלים לשנים 1972-1976, יסופקו כ- 6,500 פתרונות.

הזכאות לשיקום נקבע על פי שני קריטריונים:

1. צפיפות דיור שלמעלה מ- 3 נפשות לחדר.
2. דיור פגום מבחינת סיב המבנה או רמת השירותים בדירה.

ע"פ התכנית הנ"ל הובטחו 6,500 פתרונות בהרכב הבא:

פתרונות

סה"כ	6,500
הרחבת דירות	1,000
שיפוץ דירות	1,250
הלוואות לרכישת דירות	1,500
רכישה ע"י משרד	
השיכון למסירה בשכירות	2,750
מזה: בנייה חדשה	2,250
רכישה מיד שניה	500

בשנת התקציב 1972 הופעלה חכנית של 1,300 פתרונות בהרכב הבא:

300 הלוואות למשפחות (25,000 ל"י למשפחה בממוצע)
350 דירות חדשות שנמסרו בשכירות
250 דירות שופצו
200 הרחבות דירות
100 דירות רכישה מיד שניה נמסרו בשכירות
100 דירות חדשות נמסרו לדיירים בקניה
<u>1,300 סה"כ פתרונות</u>

בשנת 1973 מופעלת חכנית לפתרון כ- 960 משפחות בחלוקה כדלקמן:

315 דירות חדשות למסירה בשכירות
180 הלוואות למשפחות (30,000 ל"י בממוצע למשפחה)
65 דירות רכישה מיד שניה לשכירות
200 דירות שופצו
<u>200 דירות שהורחבו</u>
960 סה"כ פתרונות

מחוך 6,500 הפתרונות ל- 5 שנים יפתרו אם כן עד סוף שנת התקציב 1973
כ- 2,260 פתרונות שהם כ- 35% מכלל הפתרונות שהובטחו עד 1976 .

4. מימוש תכניות השיקום מול צרכי השיקום

העמדת צרכי השיקום כפי שנבחנו בסעיף 1, מול תכניות השיקום כפי שהוצגו
בסעיף 3, ומול הביצוע בשנים 1967-1971 כפי שהוצג בסעיף 2 מאפשר הסקת
המסקנות הבאות:

1. הגדרת הצרכים איננה קלה לאור הנחונים הקיימים. שימוש
באומדני משרד השיכון, האומד את מספר הזכאים בכ- 8,000
משפחות, נראה בשלב זה כמספר סביר של מקרים.

2. מימוש תכניות הסלילה וההרחבה של כבישים בעשור הקרוב,
עשוי לחייב הגדלה מסוימת של מספר המקרים, אך לא במלוא
מספר הפיננסיים המתחייב מתכניות הכבישים.

3. חלק ניכר מפתרונות השיקום ניתנים לביצוע ללא הריסה של
דירות קיימות אלא באמצעים אחרים, כגון איחוד דירות,
הוספת חדרים או שירותים, שיפוצים בדירה, סיוע לחלק
מבני המשפחה ע"י הסיוע הקיים לזוגות צעירים, או סיוע
להעברת קשישים למוסדות מתאימים.

4. התכנית המומלצת ע"י הוועדה הבין משרדית, מציעה בינוי
כ- 6,000 דירות לצרכי שיקום, ומניחה שיהרסו כ- 2,100
דירות קיימות בעשור. חלקן של דירות אלה חייבות להיהרס
עקב תכניות הבינוי והסלילה של הכבישים כפי שפורט לעיל.

יש להניח כי עד סוף העשור יאלצו לההרס בעיר המערבית
כ- 2,800-3,000 דירות, הן לצרכי כבישים והן לאור
צרכים אחרים הנובעים מהתפתחות העיר, גרס בנינים
מבחינה פיסית ומבחינה כלכלית.

7501

1. כללי

1.1. צפיפות דיור

לוח מספר 1: משקי הבית בירושלים לפי צפיפות דיור

לא יהודים	ילידי ישראל	ילידי אירופה אמריקה	ילידי אסיה אפריקה	סה"כ יהודים	סה"כ ירושלים	
12.7	19.1	20.1	16.1	55.3	68.0	סה"כ משקי בית
						<u>צפיפות נפשות לחדר</u>
1.5	8.5	12.8	4.3	35.1	17.2	עד 1 נפש לחדר
0.2	3.6	2.6	1.7	7.9	8.1	1.01-1.49
3.2	2.9	2.4	2.5	13.8	17.0	1.50-2.00
1.8	3.1	1.8	5.1	4.0	5.8	2.01-2.99
6.0	1.0	0.5	2.5	4.0	10.0	3.00+

המקור: הל.מ.ס סקר תנאי דיור 1971, פרסום סבני מס' 405 לוחות 14, ו-20, עמודים 23 ו-40 בהתאמה.

מלוח 1 נראה כי יש כ- 10 אלפים משקי בית המתגוררים בתנאי דיור של 3 נפשות ויותר לחדר. מזה, כ- 4 אלפים משקי בית יהודיים, המהווים כ- 7% מכלל משקי הבית, בדומה למשקל משקי הבית היהודיים בישראל בקבוצה זו.

צפיפות הדיור הממוצעת לאוכלוסיה היהודית בירושלים ב- 1971 נמדדה כ- 1.4 נפשות לחדר, בהשוואה לכ- 1.34 נפשות לחדר בחל-אביב, ו- 1.22 נפשות לחדר בחיפה. באוכלוסיה הלא יהודית בירושלים נמדדה צפיפות ממוצעת של כ- 3.14 נפשות לחדר בהשוואה לכ- 2.8 נפשות בכלל האוכלוסיה הלא יהודית בישראל, 2.74 נפשות לחדר באוכלוסיה הלא יהודית בחל-אביב, 1.81 נפשות לחדר באוכלוסיה הלא יהודית בחיפה.

השכונות בהן צפיפות הדיוור גבוהה במיוחד הן: הקטמונים, מורשה, נחלאות, מחניים, חלקים בקריית יובל.

בידי חברת "פרזות" רשימה שמית של כ- 708 משפחות אשר מתגוררות בצפיפות דיוור העולה על 3 נפשות לחדר. 90 משפחות מתוך 708 אלה, מתגוררות בצפיפות של 6 נפשות ויותר לחדר, 129 משפחות מתגוררות בצפיפות של 5 נפשות לחדר.

1.2. תנאי דיוור לקויים

בדיקה שנערכה ברשות לפינוי ובינוי אזורי שיקום אומדה את מספר המשפחות היהודיות המתגוררות בתנאי דיוור לקויים בכ- 3,300. מספר זה של משפחות כולל רק את אותן המשפחות המתגוררות בתנאי דיוור פגום, אך אינן סובלות מצפיפות דיוור העולה על 3 נפשות לחדר.

על פי סקר תנאי דיוור שנערך בראשית 1971⁽¹⁾ נמצא כי לכ- 6.5% מכלל משקי הבית היהודיים בירושלים אין בית שימוש בדירה, ולכ- 13.3% אין מקלחת או אמבטיה. כלומר לכ- 3,600 משפחות אין בית שימוש בדירתם, ולכ- 7,350 משפחות אין מקלחת בדירתם. (מספרים אלה כוללים גם משפחות שהוזכרו לעיל כמשפחות המתגוררות בצפיפות דיוור גבוהה).

על פי הגדרות השומה של עיריית ירושלים קיימים 2 סיווגים של דירות העשויות להוות אינדיקציה לסוג זה של דירות פגומות בצורה זו או אחרת. ההגדרות לסוגי בנינים אלה הם כדלקמן⁽²⁾.

סוג בנין 14

דירה בבנין אשר בו דירה אחת או יותר, הבנוי מאבן, בסון או בלוקים, מסויח מבפנים ומרוצף רצפות מלט, עץ, ומקורה בחקרת בסון ואשר אין לו אמבטיה, או בית כסא, או דירה, שיש בה אמבטיה ובית כסא או מטבח משותף בין משפחות שונות בדירה. או דירה אשר השירותים נפרדים ונמצאים מחוץ לדירה. וכך דירה שנמצאת לפחות מטר ושלושים ס"מ מתחת לפני הקרקע ושבה אמבטיה או מקלחת, בית כסא, מטבח נפרד.

(1) סקר תנאי דיוור 1971, לוח 21 עמ' 43, שם.

(2) ראה עיריית ירושלים, שעורי הארנונה הכללית, פברואר 1970.

סוג בנין 5:

בנינים רעועים, צריפי עץ, צריפי פח, דירות ללא
אמבטיה ובית כסא, או דירות מרחף אשר חקרתן נמצאה
לכל העברים בגובה פני הקרקע או למטה ממנו.

על פי נתוני אגף השומה של עיריית ירושלים, היו ב- 30 לנובמבר 1972
כ- 24,955 דירות מסווגות כסוג 4, וכ- 2,290 דירות מסווגות כסוג 5 בעיר
המערבית. במילים אחרות, כ- 36% מכלל הדירות הרשומות בעיריה לעיר המערבית
היו מסווגות כסוג בנין 4, וכ- 3.4% היו מסווגות כסוג 5.

לוח 2: הדירות שלמטה מהרגיל (1) בירושלים (2) 1972-1966 (3)

סח"כ דירות	מזה: דירות שלמטה מהרגיל	אחוז הדירות שלמטה מהרגיל מכלל הדירות
1966	55,392	27,358
1967	57,498	27,743
1968	59,109	27,981
1969	61,040	28,031
1970	62,814	27,638
1971	65,173	27,621
1972	68,047	27,246

המקור: עיריית ירושלים, הגזברות קובץ סטטיסטי מס' 1 וקובץ סטטיסטי
מספר 5.

הערות: (1) סוגי בנין 4 ו-5, הגדרות לעיל.
(2) ירושלים המערבית בלבד.
(3) נכון ל- 30.11 כל שנה.

מנהל חברת "פרדות" רואה כתושבים המתגוררים בסוגי בנין 4 ו-5 את היקף
הבעיה של קבוצות אוכלוסיה הזכאיות לטיפול ציבורי במסגרת הנורמות שנקבעו
בחכנית החומש.

האזורים הבעיתיים ביותר בעיר מבחינת רמת הדיור הם: אזור סנהדריה,
מחניים, שכונת הבוכרים, בית ישראל, ומאה שערים, מורשה וממילא, מחנה
יהודה, זכרון, נחלאות, שערי חסד, עין כרם, עיר גנים, אסבסטונים
ומנחת שכונות גונן א'-ס', וימין משה, הר ציון, מקור חיים, בית צפפה.
בשכונות אלה קיימות כ- 55,647 דירות מהן כ- 22,497 דירות מסווגות כבנינים
מסוג 4 ו-5 כלומר כ- 63% מכלל הדירות מסווגות כדירות שלמטה מהרגיל. בסוף 1970

התגוררה בשכונות אלה אוכלוסיה המונה כ- 115,256 נפש, אשר היוותה כ- 53% מכלל אוכלוסית ירושלים היהודית דאז, וגודל משק בית ממוצע בהן היה 3.23 נפשות, נמור מהממוצע העירוני.

1.3. הריסות נדרשות עקב מימוש תכניות הדרכים

מימוש תכנית האב לכבישים לירושלים רבה, מחייב הריסות של כ- 6,700- 8,000 חדרים בעיר, בהתאם לאלטרנטיבות הפריסה שתבחרנה, עד 1985. באלטרנטיבת הפריסה המחייבת הריסות מקסימליות, יש להרחיב ולהאריך את הדרכים הבאות:

הרחבת רח' יפו
הרחבת רח' אגריפס
הרחבת רח' בצלאל
הרחבת והארכת רח' אוסישקין
הרחבת רח' יחזקאל
הרחבת רח' המלך ג'ורג'
סלילת השדרה המרכזית (החוצה את העיר)
הרחבת רח' הנביאים
הרחבת רח' המלך דוד

עקר ההריסות של החדרים מתוכננת באזורי המגורים הצפופים במרכז העיר ובאזורים המבונים מסביב למרכז. המאפיין את האזורים האלה, היינו זמן בניתם, שדרך כלל נבנה עוד לפני הקמת המדינה, וחלקים נבנו עוד בתחילת המאה. אזורים אלה מבונים בעקרים בטכנולוגיה של החקופה, כלומר בדרך כלל, בניה שאינה עולה על 3 קומות, ללא סידורי חימום, ובניצול קרקע יחסית נמוך, יחסית לערכי הקרקע בהווה. יש להניח שרוב הדירות והחדרים המוסלצים להריסה, כלולים בקבוצת הדירות שנידונה לעיל כקבוצת הדירות שמתחת לרגיל (כלומר סוגי בנין 4 ו- 5). תכנון מחדש של האזורים הנידונים, המתחייב בחלקו עקב תכנון הדרכים תוך הוספת זכויות בניה על השטח הנותר לבינוי תוך הפרשה נכונה של שטחי ציבור, עשוי לאפשר הריסה ובינוי מחדש של האזורים ללא סובסידיה ממשלתית.

2. פעולות שיקום בירושלים בשנים 1967-1971

בשנים 1969-1971 שפרו כ- 930 משפחות את תנאי הדיור שלהן ע"י הרחבת הדירה, הוספת חדר וכדומה. כ- 60% ממשפחות אלה הסתייעו בחברת עמידר, ואילו יתרון פעלו ביזמתן ילבד. בעקר אמורים הדברים בשכונות גונן, ובמקצה במורשה.

כ- 795 משפחות הסתייעו בשיקומן בחברת פרזות בין השנים 1967-1971. כ- 350 משפחות שוקמו בשכונת שמואל הנביא, כ- 100 משפחות בתלפיות, 100 באסבסטונים ומספר דומה בעיר גנים. רב הדירות הועמדו לרשות הדיירים בתנאי שכירות.

בשכונות ימין משה, משכנות שאננים ושמעה פעלה החברה לפיתוח מזרח ירושלים. מחוץ שכונות אלה פונו כ- 142 משפחות. 80 מחוץ קבלו פיצויים ויתרון שוקמו באמצעות חברת פרזות.

ביוזמת משרד השיכון פונו כ- 100 משפחות, אשר רובן התגוררו במבנים שנהרסו או מיועדים להריסה. עקר ההריסות בוצעו ברוממה, מעברת תלפיות, מנחת. חלק מהמשפחות קיבלו דירות בתנאי שכירות מחברת עמידר בתנאי שכירות, חלקן שוקם בדירות חדשות של משרד השיכון, וחלקן קיבלו פיצויים ורכשו דירות בכוחות עצמם.

ניחן לומר כי בסה"כ שוקמו אם בכוחות עצמן ואם בסיוע ציבורי כ- 1,465 משפחות שהן כ- 365 משפחות לשנה במוצע.

3. תכניות השיקום הקיימות בירושלים

על פי תכנית החומש של משרד השיכון לשיקום משפחות אשר זכאיות לשיקום בירושלים לשנים 1972-1976, יסופקו כ- 6,500 פתרונות.

הזכאות לשיקום נקבע על פי שני קריטריונים:

1. צפיפות דיור שלמעלה מ- 3 נפשות לחדר.
2. דיור פגום מבחינת סיב המבנה או רמת השירותים בדירה.

ע"פ התכנית הנ"ל הובטחו 6,500 פתרונות בהרכב הבא:

<u>פתרונות</u>	סה"כ
6,500	
1,000	הרחבת דירות
1,250	שיפוץ דירות
1,500	הלוואות לרכישת דירות
	רכישה ע"י משרד
2,750	השיכון למסירה בשכירות
2,250	מזה: בנייה חדשה
500	רכישה מיד שניה

בשנת התקציב 1972 הופעלה תכנית של 1,300 פתרונות בהרכב הבא:

300	הלוואות למשפחות (25,000 ל"י למשפחה בממוצע)
350	דירות חדשות שנמסרו בשכירות
250	דירות שופצו
200	הרחבות דירות
100	דירות רכישה מיד שניה נמסרו בשכירות
100	דירות חדשות נמסרו לדיירים בקניה
1,300	סה"כ פתרונות

בשנת 1973 מופעלה תכנית לפתרון כ- 960 משפחות בחלוקה כדלקמן:

315	דירות חדשות למסירה בשכירות
180	הלוואות למשפחות (30,000 ל"י בממוצע למשפחה)
65	דירות רכישה מיד שניה לשכירות
200	דירות שופצו
200	דירות שהורחבו
960	סה"כ פתרונות

מחוך 6,500 הפתרונות ל- 5 שנים יפתרו אם כן עד סוף שנת החקציב 1973
כ- 2,260 פתרונות שהם כ- 35% מכלל הפתרונות שהובטחו עד 1976 .

4. מימוש תכניות השיקום מול צרכי השיקום

העמדת צרכי השיקום כפי שנבחנו בסעיף 1, מול תכניות השיקום כפי שהוצגו
בסעיף 3, ומול הביצוע בשנים 1967-1971 כפי שהוצג בסעיף 2 מאפשר הסקת
המסקנות הבאות:

1. הגדרת הצרכים איננה קלה לאור הנחונים הקיימים. שימוש
באומדני משרד השיכון, האומד את מספר הזכאים בכ- 8,000
משפחות, נראה בשלב זה כמספר סביר של מקרים.

2. מימוש תכניות הסלילה וההרחבה של כבישים בעשור הקרוב,
עשוי לחייב הגדלה מסוימת של מספר המקרים, אך לא במלוא
מספר הפיננסיים המתחייב מתכניות הכבישים.

3. חלק ניכר מפתרונות השיקום ניתנים לביצוע ללא הריסה של
דירות קיימות אלא באמצעים אחרים, כגון איחוד דירות,
הוספת חדרים או שירותים, שיפוצים בדירה, סיוע לחלק
מבני המשפחה ע"י הסיוע הקיים לזוגות צעירים, או סיוע
להעברת קשישים למוסדות מתאימים.

4. ההכניה המומלצת ע"י הוועדה הבין משרדית, מציעה בינוי
כ- 6,000 דירות לצרכי שיקום, ומניחה שיהרסו כ- 2,100
דירות קיימות בעשור. חלקן של דירות אלה חייבות להיהרס
עקב תכניות הבינוי והסלילה של הכבישים כפי שפורט לעיל.

יש להניח כי עד סוף העשור יאלצו לההרס בעיר המערבית
כ- 2,800-3,000 דירות, הן לצרכי כבישים והן לאור
צרכים אחרים הנובעים מהתפתחות העיר, גרס בנינים
מבחינה פיסית ומבחינה כלכלית.

1. כללי

1.1. צפיפות דיור

אומדן מספר המשפחות הנזקקות לשיקום עקב חנאי הדיור בו הן מחגורות בירושלים לוקה מכיוון שלא פורסם עד היום אומדן כזה. מהנתונים הקיימים (סקר חנאי דיור 1971) ניתן להסיק את המסקנות הבאות:

לוח מספר 1: משקי הבית בירושלים לפי צפיפות דיור

לא יהודים	ילידי ישראל	ילידי אירופה אמריקה	ילידי אסיה אפריקה	סה"כ יהודים	סה"כ ירושלים	
12.7	19.1	20.1	16.1	55.3	68.0	סה"כ משקי בית
						<u>צפיפות נפשות לחדר</u>
1.5	8.5	12.8	4.3	35.1	17.2	עד 1 נפש לחדר
0.2	3.6	2.6	1.7	7.9	8.1	1.01-1.49
3.2	2.9	2.4	2.5	13.8	17.0	1.50-2.00
1.8	3.1	1.8	5.1	4.0	5.8	2.01-2.99
6.0	1.0	0.5	2.5	4.0	10.0	3.00+

המקור: הל.מ.ס סקר חנאי דיור 1971, פרסום סכני מס' 405 לוחות 14, ו-20, עמודים 23 ו-40 בהתאמה.

מלוח 1 נראה כי יש כ-10 אלפים משקי בית המחגורים בחנאי דיור של 3 נפשות ויותר לחדר. מזה, כ-4 אלפים משקי בית יהודיים, המהווים כ-7% מכלל משקי הבית, ברומה למשקל משקי הבית היהודיים בישראל בקבוצה זו.

צפיפות הדיור הממוצעת לאוכלוסיה היהודית בירושלים ב-1971 נמדדה כ-1.4 נפשות לחדר, בהשוואה לכ-1.34 נפשות לחדר בחל-אביב, ו-1.22 נפשות לחדר בחיפה. באוכלוסיה הלא יהודית בירושלים נמדדה צפיפות ממוצעת של כ-3.14 נפשות לחדר בהשוואה לכ-2.8 נפשות בכלל האוכלוסיה הלא יהודית בישראל, 2.74 נפשות לחדר באוכלוסיה הלא יהודית בחל-אביב, 1.81 נפשות לחדר באוכלוסיה הלא יהודית בחיפה.

השכונות בהן צפיפות הדיוור גבוהה במיוחד הן: הקטמונים, מורשה, נחלאות, מחניים, חלקים בקרית יובל.

בידי חברת "פרזות" רשימה שמית של כ- 708 משפחות אשר מתגוררות בצפיפות דיוור העולה על 3 נפשות לחדר. 90 משפחות מתוך 708 אלה, מתגוררות בצפיפות של 6 נפשות ויותר לחדר, 129 משפחות מתגוררות בצפיפות של 5 נפשות לחדר.

1.2. תנאי דיוור לקויים

בדיקה שנערכה ברשות לפינוי ובינוי אזורי שיקום אומדה את מספר המשפחות היהודיות המתגוררות בתנאי דיוור לקויים בכ- 3,300. מספר זה של משפחות כולל רק את אותן המשפחות המתגוררות בתנאי דיוור פגום, אך אינן סובלות מצפיפות דיוור העולה על 3 נפשות לחדר.

על פי סקר תנאי דיוור שנערך בראשית 1971⁽¹⁾ נמצא כי לכ- 6.5% מכלל משקי הבית היהודיים בירושלים אין בית שימוש בדירה, ולכ- 13.3% אין מקלחת או אמבטיה. כלומר לכ- 3,600 משפחות אין בית שימוש בדירתם, ולכ- 7,350 משפחות אין מקלחת בדירתם. (מספרים אלה כוללים גם משפחות שהוזכרו לעיל כמשפחות המתגוררות בצפיפות דיוור גבוהה).

על פי הגדרות השומה של עיריית ירושלים קיימים 2 סיווגים של דירות העשויות להיות אינדיקציה לסוג זה של דירות פגומות בצורה זו או אחרת. ההגדרות לסוגי בנינים אלה הם כדלקמן⁽²⁾.

סוג בנין 4:

דירה בבנין אשר בו דירה אחת או יותר, הבנוי מאבן, בסון או בלוקים, מסויח מבפנים ומרוצף רצפות מלט, עץ, ומקורה בתקרת בסון ואשר אין לו אמבטיה, או בית כסא, או דירה, שיש בה אמבטיה ובית כסא או מטבח משותף בין משפחות שונות בדירה. או דירה אשר השירותים נפרדים ונמצאים מחוץ לדירה. וכן דירה שנמצאת לפחות מסר ושלושים ס"מ מתחת לפני הקרקע ושבה אמבטיה או מקלחת, בית כסא, מטבח נפרד.

(1) סקר תנאי דיוור 1971, לוח 21 עמ' 43, שם.

(2) ראה עיריית ירושלים, שעורי הארנונה הכללית, פברואר 1970.

סוג בנין 5:

בנינים רעועים, צריפי עץ, צריפי פח, דירות ללא אמבטיה ובית כסא, או דירות מרהף אשר חקרתן נמצאת לכל העברים בגובה פני הקרקע או למטה ממנו.

על פי נחוני אגף השומה של עיריית ירושלים, היו ב- 30 לנובמבר 1972 כ- 24,955 דירות מסווגות בסוג 4, וכ- 2,290 דירות מסווגות בסוג 5 בעיר המערבית. במילים אחרות, כ- 36% מכלל הדירות הרשומות בעירייה לעיר המערבית היו מסווגות בסוג בנין 4, וכ- 3.4% היו מסווגות בסוג 5.

לוח 2: הדירות שלמטה מהרגיל (1) בירושלים (2) 1966-1972 (3)

סח"כ דירות	מזה: דירות שלמטה מהרגיל	אחוז הדירות שלמטה מהרגיל מכלל הדירות	
1966	55,392	27,358	49.4
1967	57,498	27,743	48.3
1968	59,109	27,981	47.3
1969	61,040	28,031	45.9
1970	62,814	27,638	44.0
1971	65,173	27,621	42.4
1972	68,047	27,246	40.0

המקור: עיריית ירושלים, הגזברות קובץ סטטיסטי מס' 1 וקובץ סטטיסטי מספר 5.

הערות: (1) סוגי בנין 4 ו-5, הגדרות לעיל.
(2) ירושלים המערבית בלבד.
(3) נכון ל- 30.11 כל שנה.

מנהל חברת "פרדוח" רואה כתושבים המתגוררים בסוגי בנין 4 ו-5 את היקף הכפיה של קבוצות אוכלוסיה הזכאיות לטיפול ציבורי במסגרת הנורמות שנקבעו בחכנית החומש.

האזורים הבעיתיים ביותר בעיר מבחינת רמת הדיור הם: אזור סנהדריה, מחניים, שכונת הבוכרים, בית ישראל, ומאה שערים, מורשה וממילא, מחנה יהודה, זכרוןות, נחלאות, שערי חסד, עין כרם, עיר גנים, אסבסטונים ומנחת שכונות גונן א'-ס', וימין משה, הר ציון, מקור חיים, בית צפפה. בשכונות אלה קיימות כ- 55,647 דירות מהן כ- 22,497 דירות מסווגות כבנינים מסוג 4 ו-5 כלומר כ- 63% מכלל הדירות מסווגות כדירות שלמטה מהרגיל. בסוף 1970

התגוררה בשכונות אלה אוכלוסיה המונה כ- 115,256 נפש, אשר היוותה כ- 53% מכלל אוכלוסית ירושלים היהודית דאז, וגודל משק בית ממוצע בהן היה 3.23 נפשות, נמור מהממוצע העירוני.

1.3. הריסות נדרשות עקב מימוש תכניות הדרכים

מימוש תכנית האב לכבישים לירושלים רבה, מחייב הריסות של כ- 6,700- 8,000 חדרים בעיר, בהתאם לאלטרנטיבות הפריסה שתבחרנה עד 1985. באלטרנטיבת הפריסה המחייבת הריסות מקסימליות, יש להרחיב ולהאריך את הדרכים הבאות:

הרחבת רח' יפו
הרחבת רח' אגריפס
הרחבת רח' בצלאל
הרחבת והארכת רח' אוסישקין
הרחבת רח' יחזקאל
הרחבת רח' המלך ג'ורג'
סלילת השדרה המרכזית (החוצה את העיר)
הרחבת רח' הנביאים
הרחבת רח' המלך דוד

עקר ההריסות של החדרים מחוכננת באזורי המגורים הצפופים במרכז העיר ובאזורים המבונים מסביב למרכז. המאפיין את האזורים האלה, היינו זמן בניתם, שבדרך כלל נבנה עוד לפני הקמת המדינה, וחלקים נבנו עוד בתחילת המאה. אזורים אלה מבונים בעקרים בטכנולוגיה של התקופה, כלומר בדרך כלל, בניה שאינה עולה על 3 קומות, ללא סידורי חימום, ובניצול קרקע יחסית נמוך, יחסית לערכי הקרקע בהווה. יש להניח שרוב הדירות והחדרים המומלצים להריסה, כלולים בקבוצת הדירות שנידונה לעיל בקבוצת הדירות שמתחת לרגיל (כלומר סוגי בנין 4 ו-5). תכנון מחדש של האזורים הנידונים, המתחייב בחלקו עקב תכנון הדרכים חוץ הוספת זכויות בנייה על השטח הנותר לבינוי חוץ הפרשה נכונה של שטחי ציבור, עשוי לאפשר הריסה ובינוי מחדש של האזורים ללא סוכסידיה ממשלתית.

2. פעולות שיקום בירושלים בשנים 1967-1971

בשנים 1969-1971 שפרו כ- 930 משפחות את הנאי הדיור שלהן ע"י הרחבת הדירה, הוספת חדר וכדומה. כ- 60% ממשפחות אלה הסתייעו בחברת עמידר, ואילו יתרון פעלו ביזמתן ילבד. בעקר אמורים הדברים בשכונות גונן, ובמקצת במורשה.

כ- 795 משפחות הסתייעו בשיקומן בחברה פרזות בין השנים 1967-1971. כ- 350 משפחות שוקמו בשכונת שמואל הנביא, כ- 100 משפחות בתלפיות, 100 באסבסטונים ומספר דומה בעיר גנים. רב הדירות הועמדו לרשות הדיירים בתנאי שכירות.

בשכונות ימין משה, משכנות שאננים ושמעה פעלה החברה לפיתוח מזרח ירושלים. מתוך שכונות אלה פונו כ- 142 משפחות. 80 מחוכן קבלו פיצויים ויתרון שוקמו באמצעות חברת פרזות.

ביוזמת משרד השיכון פונו כ- 100 משפחות, אשר רובן התגוררו במבנים שנהרסו או מיועדים להריסה. עקר ההריסות בוצעו ברוממה, מעברת תלפיות, מנחת. חלק מהמשפחות קיבלו דירות בתנאי שכירות מחברת עמידר בתנאי שכירות, חלקן שוקם בדירות חדשות של משרד השיכון, וחלקן קיבלו פיצויים ורכשו דירות בכוחות עצמם.

ניחן לומר כי בסה"כ שוקמו אם בכוחות עצמן ואם כסיוע ציבורי כ- 1,465 משפחות שהן כ- 365 משפחות לשנה במוצע.

3. תכניות השיקום הקיימות בירושלים

על פי תכנית החומש של משרד השיכון לשיקום משפחות אשר זכאיות לשיקום בירושלים לשנים 1972-1976, יסופקו כ- 6,500 פתרונות.

הזכאות לשיקום נקבע על פי שני קריטריונים:

1. צפיפות דיור שלמעלה מ- 3 נפשות לחדר.
2. דיור פגום מבחינת טיב המבנה או רמת השירותים בדירה.

ע"פ התכנית הנ"ל הובטחו 6,500 פתרונות בהרכב הבא:

<u>פתרונות</u>	סה"כ
6,500	
1,000	הרחבת דירות
1,250	שיפוץ דירות
1,500	הלוואות לרכישת דירות
	רכישה ע"י משרד
2,750	השיכון למסירה בשכירות
2,250	מזה: בנייה חדשה
500	רכישה מיד שניה

בשנת התקציב 1972 הופעלה תכנית של 1,300 פתרונות בהרכב הבא:

300	הלוואות למשפחות (25,000 ל"י למשפחה בממוצע)
350	דירות חדשות שנמסרו בשכירות
250	דירות שופצו
200	הרחבות דירות
100	דירות רכישה מיד שניה נמסרו בשכירות
100	דירות חדשות נמסרו לדיירים בקניה
1,300	סה"כ פתרונות

בשנת 1973 מופעלה תכנית לפתרון כ- 960 משפחות בחלוקה כדלקמן:

315	דירות חדשות למסירה בשכירות
180	הלוואות למשפחות (30,000 ל"י בממוצע למשפחה)
65	דירות רכישה מיד שניה לשכירות
200	דירות שופצו
200	דירות שהורחבו
960	סה"כ פתרונות

מחוך 6,500 הפתרונות ל- 5 שנים יפתרו אם כן עד סוף שנת התקציב 1973
כ- 2,260 פתרונות שהם כ- 35% מכלל הפתרונות שהובטחו עד 1976 .

4. מימוש תכניות השיקום מול צרכי השיקום

העמדת צרכי השיקום כפי שנבחנו בסעיף 1, מול תכניות השיקום כפי שהוצגו
בסעיף 3, ומול הביצוע בשנים 1967-1971 כפי שהוצג בסעיף 2 מאפשר הסקת
המסקנות הבאות:

1. הגדרת הצרכים איננה קלה לאור הנחונים הקיימים. שימוש
באומדני משרד השיכון, האומד את מספר הזכאים בכ- 8,000
משפחות, נראה בשלב זה כמספר סביר של מקרים.

2. מימוש תכניות הסלילה וההרחבה של כבישים בעשור הקרוב,
עשוי לחייב הגדלה מסוימת של מספר המקרים, אך לא במלוא
מספר הפיננסיים המתחייב מתכניות הכבישים.

3. חלק ניכר מפתרונות השיקום ניתנים לביצוע ללא הריסה של
דירות קיימות אלא באמצעים אחרים, כגון איחוד דירות,
הוספת חדרים או שירותים, שיפוצים בדירה, סיוע לחלק
מבני המשפחה ע"י הסיוע הקיים לזוגות צעירים, או סיוע
להעברת קשישים למוסדות מתאימים.

4. התכנית המומלצת ע"י הוועדה הבין משרדית, מציעה בינוי
כ- 6,000 דירות לצרכי שיקום, ומניחה שיהרסו כ- 2,100
דירות קיימות בעשור. חלקן של דירות אלה חייבות להיהרס
עקב תכניות הבינוי והסלילה של הכבישים כפי שפורט לעיל.

יש להניח כי עד סוף העשור יאלצו לההרס בעיר המערבית
כ- 2,800-3,000 דירות, הן לצרכי כבישים והן לאור
צרכים אחרים הנובעים מהתפתחות העיר, גרס בנינים
מבחינה פיסית ומבחינה כלכלית.

1.7.1973

צרכי הבניה למגורים ליהודים בירושלים 1973-1977

1. האוכלוסיה והוספת האוכלוסיה עד סוף 1977

בסוף 1972 נאמדה האוכלוסיה היהודית בירושלים לכ- 232.4 אלף נפש. על פי אפסריות האכלוס כפי שנבחנו ע"י הוועדה הבין-מסרדית נמצא כי בסוף 1977 יכולה אוכלוסיה ירושלים לסנות כ- 283.6 אלף נפש, כלומר הוספת של 51.2 אלף נפש.

לוח 1: האוכלוסיה היהודית בירושלים 1972-1977
(אלפים, סוף שנה)

232.4	אוכלוסיה בסוף 1972
27.0	הוספת עליה נטו ⁽¹⁾
24.2	הוספת מריבוי טבעי ⁽²⁾
283.6	אוכלוסיה בסוף 1977

הערות: (1) עליה נטו מירידה ומריבוי טבעי.
(2) כולל ריבוי טבעי של העולים, במיעורי מריבוי הטבעיים שהונחו לירושלים מידי שנה.

2. הביקוש לדירות להוספת אוכלוסיה

החזית הביקוש לדירות נוספות להקופה 1973-1977 נערכת על בסיס החזית ארצית⁽¹⁾ ולירושלים⁽²⁾ שנערכה ע"י הכנון וייעוץ כלכלי בע"מ, בהזמנת משרד השיכון. החזית נערכה בנפרד לאוכלוסיה מקומית ולעולים וזאת הוך התבססות על ממצאים מחקרי, מדיניות השיכון ודיוגים עם משרד השיכון ומשרד הקליטה.

(1) צרכי הבניה למגורים בישראל 1972-1976, ניתוח ותחזית, הכנון וייעוץ כלכלי בע"מ, ספטמבר 1972, מוגש למשרד השיכון.
(2) אלטרנטיבות לאיכלוס מואץ לירושלים, ביקוש ותוצע של בניה דירות בחומש 1971-1975, הכנון וייעוץ כלכלי בע"מ, ספטמבר 1972, מוגש למשרד השיכון.

2.1.

דירות דרושות לחוספת אוכלוסיה מקומית

הוספת הדירות לאוכלוסיה המקומית פורכבת מקבוצות אוכלוסיה שונות: זוגות נישאים, מתגרשים, רווקים, סטודנטים, שינויי ייעוד (כגון איחוד דירות). הקבוצה הדומיננטית בביקוש לדירות הינה קבוצת הזוגות הנישאים, המהווה כ- 90% מכלל חוספת הביקוש הנובעת מהגידול באוכלוסיה המקומית.

על פי ההנחות המפורטות בתחזית דלעיל, נובע כי לגבי אוכלוסיה זו, מתחייבת דירה נוספת לכל "משק בית שולי" בין 2.13 נפשות. "משק בית שולי" הינו למעשה ביטוי טכני לצורך חישובים ומחושב כמנה, כאשר במונה מצויה חוספת האוכלוסיה מריבוי טכני, ובמכנה חוספת הדירות, נמו, לקבוצת אוכלוסיה זו.

כפי שנאמר לעיל החוסף לאוכלוסיה כ- 24.2 אלף נפש מריבוי טכני, שפירושו חוספת ביקוש של כ- 11,400 דירות נוספות.

2.2.

דירות דרושות לקליטת העליה

בדיקות שנעשו במסגרת עם משרד הקליטה העלו כי מסקי הבית הממוצעים בין העולים נעים בין 3 נפשות לבין 3.15 נפשות, כמובקציה של מקור העולים. בתחזית זו הונח גודל משק בית ממוצע של 3.08 נפשות למשפחת עולים.

על פי הנחת זו, יידרשו לקליטת 27,000 עולים 9,000 דירות.

2.3.

דירות לצרכי שיקום בירושלים

החלטת הוועדה הבין משרדית למחרון 3,500 מחרונות דיור במסגרת שיקום משפחות זכאיות בירושלים, הנדרשות לדירות חדשות (ראה בנושא השיקום) מחייבת בניית חדשה של כ- 2,200 בלבד, ואילו כ- 1,300 דירות ניהן יהיה לאכלס ללא תריסה, עם ע"י שיפוץ ועם ע"י הרחבת.

2.4.

מלאי ריק "תפקול נדרש" לסוף 1977

הוועדה הבין משרדית הניחה כי נדרש מלאי ריק בשיעור של כ- 3% מספאי הדירות הכולל לירושלים. לצורך זה השבנו את מספר הדירות בירושלים החזוי על ידינו כפי שפורט בלוח 2 להלן.

לוח 2: מספר הדירות בירושלים המערבית סוף 1977
(אלפים)

64.0	דירות תוספות בירושלים בסוף 1972
22.6	תוספת דירות עד סוף 1977
86.6	סה"כ דירות מאוכלסות בסוף 1977
2.7	מלאי ריק תפעולי נדרש (3%)
<u>25.3</u>	סה"כ מלאי דירות נדרש בסוף 1972

כלומר מספר הדירות הנדרש לירושלים בסוף 1977 הוא לכן 86.6 אלף דירות, רמת המלאי הנדרש הוא 2,700 דירות.

2.5. סך הדירות הנוספות הדרושות מבניה בסנים 1977-1973

בסך הכל דרושה תוספת של 25.3 אלף דירות לירושלים עד סוף 1977, 22.6 דירות לאוכלוס ו- 2.7 אלף דירות כמלאי ריק.

לוח 3: דירות נוספות דרושות בחומש 1977-1973

<u>25.3</u>	סה"כ
11.4	לתוספת אוכלוסיית מקומית
9.0	לקליטת עלייה
2.2	לשיקום (נסו)
2.7	למלאי ריק תפעולי

3. היצע דירות קיים בירושלים בסוף 1972

בסוף 1972 היו על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כ- 9,800 דירות בבניה. חונת כי כ- 9,400 דירות היו בבניה ליהודים.

על פי נתוני מפקד האוכלוסין 1972, היו בעת המפקד כ- 4,900 דירות ריקות בשכונות יהודיות. בסוף מאי 1972 ועד סוף דצמבר אותה שנה הסתיימה בנייתן של 2,900 דירות נוספות. מול תוספת הדירות הנסתיימת, אוכלסו באותה תקופה כ- 2,500 דירות. כלומר ניתן להניח בצורה סבירה כי היו בסוף 1972 כ- 5,300 דירות הנסתיימת בנייתן ולא אוכלסו.

ניתן אם כן לראות בכ- 14,700 דירות כפוטנציאל לאיכלוס בשנה שנתיים הבאות.

בשנת 1973 צפויות להתחיל בניתן של כ- 5,000 דירות ע"י הקטור הציבורי והפרטי גם יחד.

מלאי הדירות הלא מאוכלס, מלאי הדירות שהיה בבנייה בסוף 1972, ומלאי הדירות שהוחל, או יוחל בבנייתו במשך 1973, מבטיח היצע של כ- 19,700 דירות. יש אם כן להוסיף ולכנות, כך שיהיה מוכן לאכלוס עד סוף 1977, כ- 5,300 דירות בלבד.

4. הצעות הוועדה הבין משרדית

הביקוש החזוי לאיכלוס יהודים בירושלים, מחייב הספקת 25.3 אלף דירות (כולל מלאי ריק). יחד עם זאת מציעה הוועדה חוספת של 1,400 דירות נוספת כרזרבה מיוחדת לאור אי הוודאות המיוחד לירושלים. על כן ממליצים על כן מהכנס סך הביקוש לכ- 26.7 אלף דירות.

ביקוש והיצע לדירות 1973-1977

היצע	מח"כ	ביקוש	מח"כ
<u>26.7</u>		<u>26.7</u>	
מלאי ריק בסוף 1972	5.3	ריבוי טבעי	11.4
בנייה בסוף 1971	9.4	קליטה עליה	9.0
מוחל בבניה במשך 1972	5.0	שיקום (גסו)	2.2
יוחל בבניתן כך שחמתיים בניתן עד סוף 1977	7.0	מלאי ריק	2.7
(מזהו פרטי 5.0)		רזרבה	1.4
(ציבורי 2.0)			

בהנחה שהקטור הפרטי מיוזמחו מסוגל להתחיל ולסיים מידי שנה כ- 2,000 דירות, וזמן הבנייה הוא כשנה וחצי צפוי שהקטור הפרטי יוכל לסיים כ- 5,000 דירות מיוחל בבניתן בשנים 1974, 1975 ובמחצית הראשונה של 1976. הקטור הציבורי יוכל על כן להתחיל בשנים 1974 ו- 1975 כ- 2,000 דירות בלבד.

אומדן ההשקעה 1973-1982 לפי מקורות האוכלוסיה

1. כללי

ההשקעה בירושלים ניהנת לסיווג לפי יעודי האוכלוסיה בצורה הבאה:

1. שיפור רמת החיים של האוכלוסיה הקיימת
2. קליטת חוספת אוכלוסיה: מריבוי סבקי ומעליה
3. השקעות בשירותים בירושלים כבירת ישראל או כחלק מהשירותים אשר אינם קשורים בצורה חזקה עם קצב האיכלוס שיבחר.

לוח 1: הקצאת ההשקעות החזויות לשנת 1973-1982 לפי קבוצות אוכלוסיה

לשירותים כלל ארציים	לעולים	לריבוי סבקי	לאוכלוסיה נוכחית	סה"כ ההשקעה	
<u>1,415</u>	<u>2,595</u>	<u>3,800</u>	<u>3,705</u>	<u>11,515</u>	סה"כ
-	965	1,355	2,455	4,775	מגורים
-	345	520	1,120	1,985	חשית עירונית
1,415	1,285	1,925	130	4,755	מקורות תעסוקה

מלוח 1 רואים, כי כ- 3.7 מיליארד ל"י יופנו להעלאת רמת החיים של האוכלוסיה הקיימת, כ- 3.8 מיליארד ל"י להבטחת השירותים השונים המתחייבים מהריבוי הסבקי כ- 2.6 מיליארד ל"י, לקליטת העליה, וכ- 1.4 מיליארד ל"י לשירותים כלל ארציים בירושלים.

2. שיפור רמת החיים של האוכלוסיה הנוכחית

כפי שנאמר לעיל כ- 3.7 מיליארד ל"י יושקעו בהעלאת רמת החיים של האוכלוסיה הקיימת.

כ- 2.45 מיליארד ל"י יושקעו בהעלאת רווחת הדיור של האוכלוסיה הקיימת. זאת כתוצאה מהעלאת רווחת הדיור אצל היהודים מכ- 1.4 נפשות לחדר ב- 1972 לכ- 1.1 נפשות לחדר בהחילת העשור הבא. במקביל תעלה גם רווחת הדיור אצל הלא יהודים, מכ- 2.9 נפשות לחדר לכדי 2.2-2.3 נפשות לחדר בהחילת העשור הקרוב.

חלק ניכר מההוצאות הרווחת הדירור מבוצע ביוזמת המשפחות, אולם חלק מההליך זה של העליה ברמות הדירור תושג ביזמת הממשלה באמצעות פעולות שיקום מתוכננות, הן במקטור היהודי והן במקטור חלא יהודי.

שיפור הנאי החיים של האוכלוסיה החול גם בתחומים אחרים, כגון העליה החזויה ברמת המינוע בירושלים, עליה שיפור קווי הסלפון לאוכלוסיה, וכן החנה האוכלוסיה הנוכחית משיפור שירותים אחרים כגון מימוש תכנית הביוב לירושלים, הרחבת רשת החשמל וכדומה.

במקורות העסוקה הונה, כי רק השיפור ברמת השירות (קרי גידול במספר המיטות ל- 1,000 נפש) תשפרנה גם את הנאי החיים של האוכלוסיה הנוכחית.

3. ההשקעות לתוספת האוכלוסיה, ריכוזי טבעי ועליה

ההשקעות לתוספת אוכלוסיה כללו את המעיינים הבאים:

(1) מגורים. תוספת הדירות הדרושה לקליטת תוספות האוכלוסיה וחלקן בסך תוספת הדירות.

(2) בתשתית העירונית חושבו ההשקעות יחסית להשקעות במגורים לתוספת האוכלוסיה.

(3) במקורות העסוקה, חושבו ההשקעות המסחייבות מתוספת השירותים הנדרשת לעומת תוספת האוכלוסיה, בתחומים השונים, כגון חינוך, בריאות, שירותים ציבוריים אחרים כגון עובדי עיריה גוספים וכדומה.

ההקצאה בין העולים לבין תוספת האוכלוסיה מריכוזי טבעי נעשתה על פי המסקל היחסי של כל קבוצה בכלל תוספת האוכלוסיה עד 1982.

4. השקעות בשירותים ארציים

ההשקעה בסעיפים אלה כוללת את ההשקעות החזויות לירושלים אשר אינן קשורות בקצב האיכלוס של העיר.

השקעות אלה כוללות את המעיינים הבאים:

(1) השקעות חזויות בבתי מלון לקליטת תוספת המיירים החזויה להגיע לירושלים.

(2) תוספת השקעות במשרדי ממשלה "מרכזיים" הנובעת מגידול חזוי במקידי ממשלה מרכזיים כחוצאה מגידול אוכלוסיה ישראל.

(3) השקעות החזירות באוניברסיטת העברית בתר-הצומים, בבנין רם ובעין ערם. אף
השקעות אלה אושרו לסם קשר עם קצב הגידול המוצע לירושלים.

ה' תשנ"א

EMBASSY OF ISRAEL
2 PALACE GREEN.
LONDON, W8. 4QB.
TEL: 01-937 8091

סגרירות ישראל
לונדון

ח' בסיון תשל"א
1.6.71

אישי

111.3

אל : מר א. לוריא, המשנה למנכ"ל
מאת: השגריר לונדון

בנוסף הודעה שה"ח בכנסת ב-26.5 (פרשת בנבנישתי), שמתי לב
שהשר התייחס כמה פעמים למושג "ריבונות ישראל" על ירושלים כולה,
לרבות מזרח ירושלים. האם הדבר מהווה חידוש בהגדרת מעמדנו מפי
גורם רשמי ומוסמך?

בזמנו דברנו על איחוד מוניציפלי ועל תחולת המשפט הישראלי
בהתאם לחוק שנתקבל ב-1967 והתחמקנו מהשאלה אם פירוש החוק היה
סיפוח מזרח ירושלים למדינת ישראל במובן המלא, דהיינו, תחולת
ריבונות ישראלית. מוטב כי נדע אם השתחררנו מהזהירות הקודמת
ועברנו להתייחסות גלויה למזרח ירושלים לא רק בתור חלק בלתי נפרד
מירושלים השלמה אלא גם בתור חלק בלתי נפרד של מדינת ישראל.

בברכה,
מ. קוממי

העתק: לשכת השר
המנכ"ל
מר מ. גזית, סמנכ"ל

10/1/54

10/1/54

10/1/54

10/1/54

10/1/54

10/1/54

10/1/54

30.6.71

משרד החוץ

סיווג

מוזכר

שר-החוץ
המנכ"ל

א ל :

א ל :

מאת :

משה ששון, סמנכ"ל

מאת :

הנדון: פיצויים - תושבי ירושלים

11/3

א. אמנה חשובה-לבן למאמר הראשי בעתון "אל-קודס" מהיום הדין בהודעת שר-המשפטים בדבר פיצויים לתושבי ירושלים על רכושם בישראל.

הנקודות במאמר הן: (1) לא מדובר בהחזרת רכוש אלא בפיצויים. (2) הנושא אינו מנוחק מהאספקט המוליטי של בעיה פוליטית. (3) אין בחוק המוצע בחירה בין החזרת רכוש לבין פיצויים. (4) אין הוא מכסה כל סוגי הרכוש. (5) קיימת הודעה חד-צדדית על עקרונות הפיצויים ולא קיים מושג המו"מ בין בעל הרכוש לבין הצד הממנה. (6) הקריטריונים לקביעת הפיצויים אינם מעודדים. כל זה בתוספת הקביעה שפיצויים ינתנו במשך עשרים שנה - אינו יצר בסיס היכול להתקבל. בסיכום: ההצעה אינה מגשימה החקוקה של בעלי-הרכוש ומתחייב עיון מדויק יותר כדי שהחוק יהיה צודק יותר.

ב. יש להניח שחבוא תגובה חריפה מצד מדינות-ערב ואף איומים על התושבים שלא לשתף פעולה. הנני מביא לשקולך פניה מצדך אל שר-המשפטים ושר-המטרה כי ידאגו ככל הניתן לתגובות חיוביות יותר מהאוכלוסייה.

רצוי לנצל המלצת העתון לעיין מחדש בפרטי החוק כדי לפנות לגורמים ערביים מקומיים ולבקש, לפחות פרו-פורמה - את הוות-דעתם ולהפכם לשותפים לדבר ככל האפשר.

בברכה,

מ. ששון

לשכת שירות המעורבות

11.00

WINTER 1964

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

11.00

תל-אביב, כ"ג בניסן תשל"א

18.4.1971

Handwritten signature and initials "111B"

Handwritten note: (א) לאמר לאגודת צד צדק

אל: מר א. אבן, שר-החוץ
העתק: מר י.ש. שפירא, שר-המשפטים
מר מ. שמגר, היועץ המשפטי לממשלה
מאת: יורם דינשטיין

כבוד השר,

הנדון: מעמדה של ירושלים המזרחית

בשבוע שעבר שיגרתי אליך (וכן אל שר-המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה) תדפיס של מאמרי "ציון במשפט הבינלאומי היפדה", אשר פורסם בחוברת האחרונה של "הפרקליט". לצערי לא יכולתי להעביר את התדפיס לתעודתו קודם לכן, משום שהייתי בחו"ל (בשליחות משרד-החוץ).

זה עתה הגיע לידי העתק מכתב מיום 4 דנא, שהיוהמ"ש שלח אליך בעניין המאמר הנ"ל. אני מיצר על כך, שהיוהמ"ש כתב מה שכתב מבלי שניסה להחליף דברים עם בעל הדבר. ברם אני מפציר בך, כי אמנם תקרא את המאמר ותשקול את האמור בו. אכיר לך תודה אם תואיל, כמו כן, לאפשר לי להיפגש עמך לשיחה, על מנת להוסיף הסברים בע"פ.

חרשה לי כאן לומר רק כמה מלים. תקציר המאמר (ללא האסמכתאות המשפטיות) פורסם כבר בעיתון "דבר" מיום 31.12.70. מטרת שתי הרשימות כאחת - כפי שנאמר במפורש בשתייהן - הייתה להחריע על כך, שיותר מדי דברים פוזיזים נאמרים בסוגיית מעמדה של ירושלים, וכי החפץ ביקרה של העיר ובשמירת אחדותה תחת שלטון ישראלי מוטב לו שידאג יותר למעשים ופחות לסיסמאות.

מבחינה מדינית אינני צריך לספר לך - שר-החוץ - כי הרעיון של סיפוח חד-צדדי של ירושלים המזרחית על ידי ישראל נידחה כמעט פה אחד על ידי החברה הבינלאומית. מבחינה משפטית ניתן לספור על אצבעות יד אחת את המשפטים הבינלאומיים (וגם אלה כולם יהודים ורובם ישראלים) הסבורים ברצינות, כי ישראל זכאית לספח כדין את ירושלים המזרחית מכוח רצונה-היא בלבד. הדעה המקובלת עם זאת - בארץ ובעולם - היא, כי אמנם סיפחנו (או בלשון רוב המשפטים, ההיימרנו לספח) את מזרח העיר, ועל כך לקינו כבר מספר מכות מדיניות.

המאמר בא להציע נקודת-מבט חדשה על המצב, כדלקמן:

(1) מעמדה הנוכחי של ירושלים המזרחית אינו צריך להחשב כטיפול מבחינה משפטית;

(2) אין צורך בטיפול כזה במצב המדיני והמשפטי הנוכחי, כל עוד לא נעשתה אמנת-שלום בין ישראל לירדן.

(3) לכשתעשה אמנה כזאת, אם תעשה, ממילא היא שתקנה לישראל זכות-קניין שלמה על מזרח ירושלים.

(4) אם לא תעשה אף פעם אמנת-שלום, ישאר המצב הקיים בעינו, וניתן יהיה לדבר בעתיד הרחוק על התיישנות.

כל הדברים הללו נאמרים במאמר בצורה חד-משמעית, ולכן ודאי תבין כי מכתבו של היוה"מ"ש חרה לי מאד. ברצוני להעיר עוד שתי הערות לגבי הפיסקה האחרונה באותו מכתב:

(א) כאשר שוללים כל זכות מירדן מעבר מזה של הנהר, כופרים לחלוטין ולמפרע במעמדם המשפטי של הסכמי שביתת-הנשק משנת 1949. ידוע לי היטב, כי קיימת היום נטייה בכיוון זה בחוגים בממשלתיים (וכבר ראיתי חוברת אומללה המופצת בחו"ל ברוח זאת). טיעון זה - מבלי להיכנס לנקודות-התורפה המשפטיות שלו - במקום להציב סימן קריאה ליד ישיבתנו בירושלים המזרחית ובחברון, מצליח להעמיד סימן שאלה ליד זכותנו לימו ולעכו. ראוי לזכור, כי לא רק ירדן זכתה לגושפנקא משפטית להתרחבות טריטוריאלית בהסכמי שביתת-הנשק. האם מישחו רוצה להעמיד על סדר היום של שיחות יארינג גם את הגליל המערבי?

(ב) אינני יודע איזה הד בדרך-כלל יעורר מאמרי, אם בכלל, בארץ ובחו"ל. אולם אוכל לדווח על תגובה מעניינת אחת, שנתקלתי בה בשיחה שקיימתי ב-2 דגא בניו-יורק עם גב' ריטה האוזר, נציגת ארה"ב בגופי זכויות האדם של האו"ם. גב' האוזר, אשר שמעה על המאמר, אמרה לי כי מבחינה אמריקנית הרעיון המובע בו הוא "רעיון מתוחכם" מצד ישראל, שמבמתו להמשיך את השליטה האפקטיבית בירושלים המזרחית, מצד אחד, ולמנוע החלטות גינוי באו"ם, מצד שני.

אשמח כאמור על האפשרות להשלים מכתב קצר זה בשיחה בע"פ.

במבוא רב ובברכה,

ד"ר יורט זינגר

מרצה בכיר במשפט בינלאומי

מדינת ישראל
משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ט' ניסן תשל"א
4 באפר' 1971

1/4/882

ל
ה
מ
ש
פ
ט
י

אל: שר החוץ

אדוני השר,

11/3

הנדון: מעמדה של מזרח ירושלים

1. לווה הנני מעביר לידיעתך תצלום רשימה אשר פורסמה בחוברת של "הפרקליט", תקופון של לשכת עורכי הדין בישראל, אשר מופצת לקהל קוראיה בימים אלה.
2. הרשימה נכתבה בידי ד"ר יורם דינשטיין, והתייזה המונחת ביסודה היא, כי מזרח-ירושלים ממשיכה להיות שטח כבוש אשר אין למדינת ישראל זכות קניין בו. ישראל תוכל לרכוש זכות קניין במזרח-ירושלים רק אם ירדן חאות להעביר שטח זה לישראל בהסכם בינלאומי כתוב וחתום. זכות קניין מכוח החזקה בלבד תקום לישראל, אם בכלל, רק בעוד כמה דורות.
3. דעתי היא, כי גירסתו המשפטית של ד"ר י. דינשטיין היא מוטעית ויהיה זה רק בשל כך, שירדן או כל מדינה אחרת איננה יכולה להקנות זכות קניין בדבר שאיננו מקנינה. הנני מעביר את המאמר לידיעתך, כי יש להניח שלאור מעמדו של ד"ר דינשטיין באוניברסיטת תל-אביב ולאור ההחלטיות והפסקנות בהן ראה לנסח את דבריו, יהיה להם עוד הד בארץ ובחו"ל.

מ ב ר כ ה,

מאיר שמגר

היועץ המשפטי לממשלה

UNITED STATES
BUREAU OF LAND MANAGEMENT

Form 100-10 (Rev. 1-15-60)

Section 106, National Historic Preservation Act
of 1966, 16 U.S.C. 470

DATE OF SURVEY

BY

REPORT OF SURVEY

1. This report was prepared under contract and is subject to the terms and conditions of the contract, which are attached hereto.

2. The purpose of this survey was to determine the location and extent of the historic site, and to determine the nature and extent of the damage to the site.

3. The results of the survey are as follows: The historic site is located on the east side of the river, and is approximately 100 feet long and 50 feet wide.

4. The damage to the site is as follows: The site is in poor condition, and the damage is extensive. The site is in need of immediate action.

[Handwritten signature]

Very truly yours,
[Signature]

בשולי הפסיקה

ציון במשפט הבינלאומי תיפדה

(בג"ץ 283/69, דו"ד ואח' נ' בית המשפט הצבאי נפת חברון ואח', פד"י כ"ד (2) 419)

באוקטובר 1970 ניתן בבית המשפט העליון, בשבתו כבית המשפט גבוה לצדק, מסקדין חשוב הנוגע למעמדה של ירושלים המזרחית. כאן דובר במנהלי חנות למסחר בעתיקות, אשר הואשמו בעבירה של העברת עתיקות — בלי היתר מן הרשות המוסמכת — מחברון לירושלים המזרחית. העבירה היתה על החוק הישראלי, החל בשטח הגדה המערבית, אשר אוסר על יצוא עתיקות ל"חוץ-לארץ" בלי רשיון. השאלה שהתעוררה בפני בית המשפט היתה אם ירושלים המזרחית נחשבת ל"חוץ-לארץ" לעומת איזור הגדה המערבית. שני הצדדים הסכימו (זה במפורש וזה מכללא), כי ירושלים המזרחית סופחה למדינת ישראל, ובהעדר מחלוקת על שאלה מכרעת זו, הגיעו שלושת השופטים שישבו לדיון למסקנה, כי אמנם ביצוא ל"חוץ-לארץ" אמורים היו הדברים. השופט חיים כהן נוהר להקפיד ולחטעים כיאות, כי ההחלטה ניתנה "אך-זרק מחמת הסכמתם של העותרים, כי ירושלים המזרחית סופחה למדינת ישראל ואילו חברון לא סופחה", ואין צורך לומר שהסכמה זו כוחה יפה רק במשפט הצבאי הנוכחי, כנגד העותרים בלבד¹. אולם שני עמיתיו הלכו מעבר לזה. השופט ויתקון רמז, כי הוא מקבל את סיפוח ירושלים המזרחית כ"עובדה קיימת", ואילו השופט יצחק כהן אמר את הדברים ללא כחל ושרק².

אליבא דאמת, אין זו הפעם הראשונה שנאמר על ידי שופטי בית המשפט העליון דברים — ישירים או עקיפים — מהם משתמע כאילו ירושלים המזרחית סופחה למדינת ישראל. כבר בבג"ץ 223/67, בד"ב נ' שני הדחות, נזקק הנשיא אגרנט (בשם בית המשפט, שישב בהרכב של חמישה שופטים) לניסוח משתמע לשתי פנים בסוגיה דנן³. בבג"ץ 171/68, חאנואליס נ' בית הדין של הכנסיה הפרווארכית היוונית-אורתודוקסית ואח', השמיע השופט הלוי (אמנם בפסק נפרד,

¹ כ"ד (2) פסק"ד 419, 423.

² שם, 422.

³ שם, 424.

⁴ כ"ב (1) פסק"ד 440, 442.

לא בשם בית המשפט בהדגשה, כי "ירושלים המאוחדת מהווה חלק בלתי-נפרד מישראל".³ ולאחרונה, בבג"ץ 222/68, חוגים לאומיים ואח"י נ' נטר המשטרה, התייחס השופט ברנזון (שוב בפסק נפרד) ל"סיפוח מזרח ירושלים אחרי מלחמת ששת הימים לישראל".⁴

עם זאת, פסק-הדין בעניין דודי מיוחד במינו, מבחינה זאת שכאן אי אפשר לפטור את דברי השופטים כמימרות-אגב, אלא הכרחי לראות בשאלת סיפוח ירושלים המזרחית לבנה חיונית בנדבך המשפטי שהקים בית-המשפט. פסק-הדין עוד עלול לשמש בעתיד נשק לנגח בו את מדינת ישראל בפירום בינלאומי לא אחד. קשה להבין מדוע ראתה הפרקליטות חובה לעצמה להסתבך במשפט כזה, אשר מעורר מטבעו שאלות מדיניות קשות. אולם העובדה, שהפרקליטות לא הפעילה את שיקול הדעת המדיני הנכון, אינה משחררת אותנו מן הצורך לעמוד על כך, שבית-המשפט לא הגיע למסקנה המשפטית הנכונה.

ראש לכל יש לבדוק את הדברים מבעד לעדשה של הדיון הישראלי. כבר ביוני 1967, ימים ספורים לאחר תום קרבות מלחמת ששת הימים, חוקקה הכנסת — ביזמת הממשלה — את החוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 11), תשכ"ז—1967, אשר לפיו —

המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה יחולו, בכל שטח של ארץ-ישראל שהממשלה קבעה בצו.⁵ ...
למחרת היום הוציאה הממשלה, מכוח הוראת זה, את צו סדרי השלטון והמשפט (מס' 1), תשכ"ז—1967, הקובע שטח כזה, אשר בולל את איזור ירושלים המזרחית.⁶ בעת הדיון בכנסת על החוק שלפנינו, דובר שר המשפטים אודותיו כעל "מעשה ריבונית".⁷ ברם, במהלך הדיון צויין הדבר, כי הממשלה לא הלכה בעצם בדרך הקונסטיטוציונית הנכונה לגבי סיפוח שטח — על ידי הפעלת פקודת שטח השיפוט והסמכויות, תש"ח—1948.⁸ — וכפי שהתבטא חבר-הכנסת שוסטק, "פועלים כגנבים בלילה".⁹ פקודת שטח השיפוט והסמכויות קובעת עד היום את שטח המדינה.¹⁰ הפקודה מבחינה, בסעיפה הראשון, בין "שטח מדינת ישראל" לבין "שטח מוחזק".¹¹ החוק מתשכ"ז בפירוש אינו מדבר על הרחבת "שטח מדינת ישראל". מדובר בו בתחולת המשפט הישראלי — כמו, למשל, חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז—1967.¹² — וכן השיפוט והמינהל, אולם סיפוח לא יזכר בו.

גם כך הביאה החקיקה הישראלית משנת תשכ"ז לתגובות חריפות מאד בחברה הבינלאומית, אשר באו לידי ביטוי, בין היתר, בשורה ארוכה של החלטות

- ³ כ"ב (1) פסקי-דין 269, 260.
- ⁴ כ"ד (2) פסקי-דין 174, 141.
- ⁵ תשכ"ז ספר-החוקים 74.
- ⁶ תשכ"ז קובץ-התקנות 2690.
- ⁷ 49 דברי-הכנסת 2420 (תשכ"ז), לדברים אלה בעיקר התייחס הנשיא אנרנס בבג"ץ 223/67, לעיל הערה 4.
- ⁸ 23 עיתון רשמי, תיססת א', 61 (תש"ח—1948).
- ⁹ 49 דברי-הכנסת 2423 (תשכ"ז).
- ¹⁰ ראת רובינשטיין, החשפוף הקונסטיטוציוני של מדינת ישראל 46 (תשכ"ט).

של העצרת ומועצת הביטחון של אירגון האומות המאוחדות.¹⁰ וראוי לציין, כי אף ידידותיה הקרובות ביותר של מדינת ישראל בחיים הבינלאומיים מסרבות להשלים עם אותה חקיקה. קל וחומר בשמדובר בסיפוח ממש.

שאלת הסיפוח של מקום כלשהו עלי אדמות כמובן אינה נתונה לשרירות ליבה של כל מדינה. אילו ישראל יכלה לספח כאוות נפשה את ירושלים המזרחית, או כל שטח אחר, יכלה גם מצריים לספח את תל-אביב, ויכלה ביקרואה לספח את ארצות-הברית. המשפט הבינלאומי הוא אשר קובע אימתי מדינה יכולה לספח טריטוריה, ואין סיפוח נעשה כדין אלא על פי. הכלל שנקבע על ידי בית-המשפט העליון (בהרכב של המישה שופטים) ב־ע"פ 336/61, אייכמן נ' היועץ המשפטי לממשלה, הוא כן —

מן הדין לפרש את החוק החדש, שעה שהוא משתמע לכאן ולכאן ותכנו אינו מחייב פירוש אחד, כהתאם להוראות המשפט הבין-לאומי.¹¹

את החוק מתשכ"ז יש לפרש — על פי הדין הישראלי הפוזיטיבי — בצורת שתמנע בכל האפשר התנגשות בינו לבין כללי המשפט הבינלאומי, פירוש זה אפשרי ומעשי גם יחד, אם מכירים בכך שתחולת המשפט, השיפוט והמינהל של ישראל על ירושלים המזרחית (הגם שהיא מהווה צעד מרחיק-לכת) אינה מגיעה כדי סיפוח.¹²

כאשר בודקים את המצב מזווית-הראיה של המשפט הבינלאומי ברור, כי בנתונים העובדתיים של שנת תשכ"ז לא יכלה ישראל כלל לספח את ירושלים המזרחית, הקיפות, כשהוא מותר, מהווה אחד מדרכי הרכישה של טריטוריה על ידי מדינה, ברכישה הכונה לזכות-קניין (title) על הטריטוריה; להבדיל מחוקת (possession) גרידא, בזכות¹³ או שלא בזכות, הסיפוח (annexation) יוצר זכות-קניין על שטח מכוח פעולה חד-צדדית של מדינה, היינו, שלא מכוח הסכם בינלאומי. סיפוח שטח של מדינה זרה, כתוצאה ממלחמה, אפשרי — על פי המשפט הבינלאומי — רק כאשר המדינה הזרה (שאת שטחה מספחים) מתפוררת לחלוטין, לאמור, תולה מלהתקיים. אם מלחמה מסתיימת בתבוסה של מדינה, הרי במידה שעוד קיימת ממשלה שלה (לרבות ממשלה בגולה או ממשלה העומדת בראש פרטינגים), היא יכולה להעביר למדינה המנצחת חלק מן הטריטוריה של המדינה המנוצחת (או אף כולה) כתוצאה מפורשת או משתמעת¹⁴ מהסכם בינלאומי — לרוב אמנת-שלום —

¹⁰ לעיל הערה 10.

¹¹ תשכ"ז ספר-החוקים 75.

¹² ראה בעיקר: החלטות העצרת מס' 2253 (ES-V) ו-2254 (ES-V) (שתיהן מיולי 1967); והחלטות מועצת-הביטחון מס' 252 (ממאי 1968), 267 (מיולי 1969) ו-271 (מספטמבר 1969).

¹³ ט"ז מסק"ד"ן 2033, 2041.

¹⁴ זו גם מסקנתו של — E. Lauterpacht, *Jerusalem and the Holy Places* 51 (1968).

¹⁵ חוקת בזכות, שאינה שווה לזכות-קניין, יכולה למשל לנכר מחבירה של שטח במדינה זרה לצורך הקמת קיסם צבא או צי.

¹⁶ למעשים מדברים על סיפוח חלק טריטוריה של מדינה זרה כאשר — בעקבות מלחמה וכיבוש אותו חלק — עורבות המדינה המנצחת והמנוצחת אמנת-שלום, מבלי להתייחס כלל לשטח בו מדובר, אשר נשאר ביד המדינה המנצחת. ראה —

ואז יש לראות בכך, כפי שיוסבר מיד, העברה ולא סיפוח. ברם, אם, כתום המלחמה ובפטייה, לא קיימת יותר ממשלה של המדינה המנוצחת, זו מאבדת אחד מתנאי היסוד לקיומה, והיא חדלה להיות מדינה. למצב כזה, במקרה כזה, קוראים בשם הלטיני *debellatio*. אז, ורק אז, יכולה המדינה המנוצחת לספח את המדינה הכבושה (כולה או חלקה) לשטחה באופן חד-צדדי.

רוב בניין ומניין הציבור בישראל — לרבות כותב דברים אלה — מאוחד בדעה, כי מלחמת ששת הימים שינתה כליל את המצב המדיני במזרח-התיכון, וצריכה להביא לשינוי משפטי של פני האיזור. הגבולות, שהיו קיימים בראשית יוני 1967, חייבים להשתנות. לכל אדם בארץ סדר-עדיפויות משלו לגבי הגבולות הטעונים תיקון, אך בראש סדר-העדיפויות של הכלל והפרט עומד שינוי הגבול שחצה את ירושלים לשניים.

מלחמת ששת הימים היתה מלחמה, שנכפתה על ישראל כמלחמת הגנה עצמית. כתוצאה מששת הימים פרצה ישראל קדמה וימה, ותפסה שטחים נרחבים של מצריים, ירדן וסוריה. המלחמה — אם כי היא מכונה על שם אותם ששת ימי בריאה מחודשת של מדינת ישראל — טרם הסתיימה, להלכה או למעשה, ושר הבטחון מדייק מבחינה מעשית ומשפטית (אף אם הוא חוטא מבחינה לשונית) שעה שהוא מדבר על "השנה הרביעית למלחמת ששת הימים". כל עוד המלחמה לא הגיעה לקיצה, ישראל שרויה במצב משפטי של כיבוש בזמן מלחמה (*belligerent occupation*). רבים בארץ סולדים באופן רגשי מן השימוש בביטוי זה, ונמצאו לו — גם באורח רשמי — תחליפים שונים. אולם כשמחליפים את התווית המודבקת על הקנקן, אין משנים עדיין את תוכנו. לשון סגיר-נחור אינה מוסיפה אף אם אינה גורעת. כיבוש בזמן מלחמה נשאר כיבוש בזמן מלחמה גם אם מוצאים לגכון, מטעמים פסיכולוגיים, לכנות אותו בכל שם אחר. כל מי שעוצם את עיניו ומסרב לראות נכוחה את המצב המדיני והמשפטי, אינו שונה בהרבה מן המדינאים הערביים. הטומנים את ראשיהם בחול ומשום כך נדמה להם שישראל אינה קיימת. הכיבוש בזמן מלחמה חל על סיני, רצועת עזה, רמת הגולן והגדה המערבית; אך כמו כן חל הוא — כל עוד המלחמה לא הסתיימה — על ירושלים המזרחית.

כיבוש בזמן מלחמה אינו מקנה למדינה, על פי המשפט הבינלאומי, זכות קניין על שטח. כל עוד ממשיכה להתנהל המלחמה, גם אם מדובר בתקופה של הפסקת-אש, אין שטח עובר כדין מן המדינה הכבושה אל המדינה הכובשת. במה

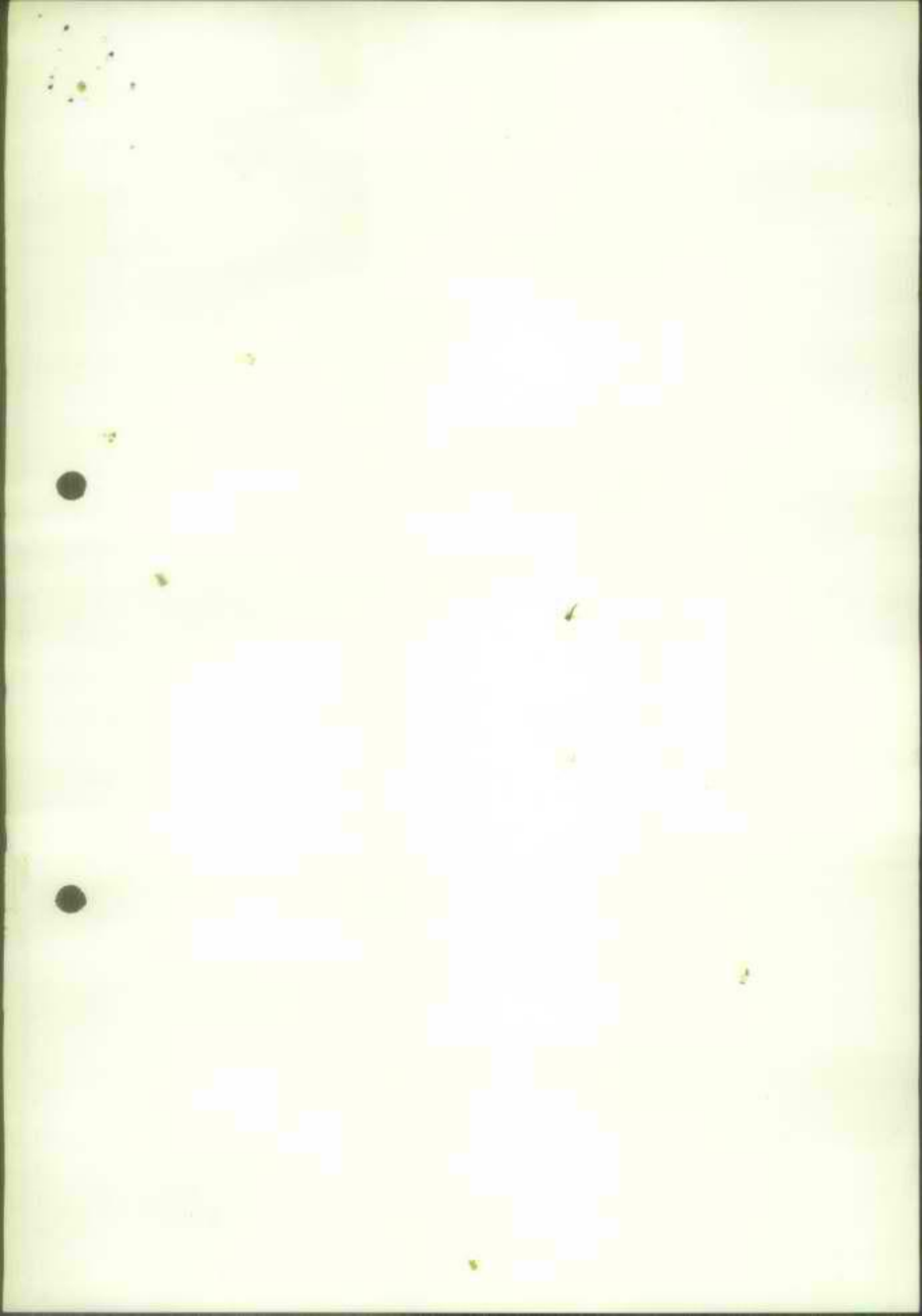
Lawrence, *The Principles of International Law* 160 (7th ed., by Winfield, 1923).

אבל גראה לי, כי מוטב לראות במקרה זה העברה מכללא, שכן אין הדברים אמורים אלא במצב שנעשתה אמנת-שלום (אשר מתעלמת מן השטח).

יש גורסים, כי מצב-הדברים של *debellatio* אירע, למשל, לגבי גרמניה, לאחר כניעתם ללא תנאי של כוחותיה הנבאיים בסיום מלחמת-העולם השנייה.

ראה — Kelsen, "The Legal Status of Germany according to the Declaration of Berlin", 39 *American Journal of International Law* 518-526 (1945).

ראה — Dinstein, "The Legal Issues of 'Para-War' and Peace in the Middle East", 44 *St. John's Law Review* 466, 469-470 (1970).

דברים אמורים? בזכות-הקניין. אבל זכות-החזקה מוקנית למדינה הכובשת כל זמן שנמשכת הפסקת-האש.

כיצד להביא לידי צירוף זכות-הקניין לזכות-החזקה על ירושלים המזרחית למדינת ישראל? הדרך הנכונה והמקובלת היא להביא את הצד השני, משמע ירדן, לידי כך שתאות להעביר לישראל כדת וכדין — בהסכם בינלאומי כתוב וחתום (בגוף, ובעיקר, באמנת-שלום) — את ירושלים המזרחית, כולה או מקצתה.

העברה (cession) היא דרך לגיטימית לרכישת טריטוריה על פי המשפט הבינלאומי. והיא נעשית מכוח הסכם בינלאומי. ההעברה יכולה להעשות בהסכם רגיל של מתנה או תמורה, והיא יכולה להעשות באמנת-שלום, כתום מלחמה בה נוצחת המדינה המעבירה. בעבר אמנת-שלום היתה הדרך הקלאסית להעברת זכות-קניין בטרטוריה ממדינה אחת לשנייה; כמעט כתום כל מלחמה בטרטוריה היתה המדינה המנוצחת מעבירה למדינה המנצחת, באמנת-השלום, חלק מן הטרטוריה שלה, למעטות המדינות הוותיקות בעולם, שהטרטוריה שלהן אינה (כין היתר) פרי של מלחמות ואמנות-שלום. לא מעט איזורים בעלי חשיבות כלכלית או אסטרטגית עברו בדרך זו מיד ליד מספר פעמים (למשל, אלזס-לורדין בין גרמניה לצרפת). אולם עם איסור המלחמה במשפט הבינלאומי — ואף הפללתה — התגבשה בתאוריה המשפטית השקפה, כי לא יתכן שיהיה תוקף מתייב לאמנה, אשר מדינה תוקפנית כופה על מדינה מנוצחת כתום מלחמה (או, ללא מלחמה, על ידי איום בה). כפי שאומר הפתגם הלטיני: *ex injuria jus non oritur*, לאמור: מעולה לא תצמח זכות, או "אין חוטא נשכר". הובעה גם דעה, כי השקפה זו הפכה לחלק מן המשפט הבינלאומי המנהגי הקיים.²² אמנם קשה לומר, שהפרקטיקה של המדינות עד כה נתנה אישור לאותה השקפה, ברם היא זכתה לאימוץ בהוראת סעיף 52 של "אמנת האמנות" משנת 1969, אשר זו לשונה:

"אמנה הנה בטלה אם עריכתה הושגה על ידי איום או שימוש בכוח, תוך הפרת עקרונות המשפט הבינלאומי הבאים לידי ביטוי במגילת האומות המאוחדות".²³

מהוראה זו אין אמנם להסיק, כי כל אמנת-שלום בטלה אוטומטית. המלחמה עדיין מותרת לפי מגילת האומות המאוחדות בשני מקרים חריגים: הגנה עצמית וביטחון קולקטיבי.²⁴ כאשר המדינה שנחלצה להגנה עצמית יוצאת מלחמה במלחמה, אין שום פגם בכך שכתוצאה מן הניצחון היא תוכה בחלק מן הטרטוריה של המדינה העבריינית; אסור שהעבריינית ייחנה מפירות פשעו, אבל אין פסול בכך שקורבן הפשע ייצא נשכר.²⁵ אכן, סעיף 75 של "אמנת האמנות" קובע במפורש לאמור:

"הוראות הסכם זה אינן גורעות מכל חובה ביחס לאמנה, שעשויה לנבוע לנבי מדינה

²² ראה — Report of the International Law Commission to the General Assembly, 18th Session (A/6309/Rev. 1), [1966] 2 Yearbook of the International Law Commission 169, 246.

²³ Vienna Convention on the Law of Treaties, 1969, 63 American Journal of International Law 875, 891 (1969).

²⁴ על חריגים אלה, ובעיקר על הגנה עצמית, ראה — Dinstein, *op. cit.*, 467 ff.

²⁵ ראה — Schwebel, "What Weight to Conquest?", 64 American Journal of International Law 344, 347 (1970).

תוקפנות כתוצאה מאמצעים, אשר נוקטו בהתאם למגילת האומות המאוחדות ובקשר לתוקפנותה של אותה מדינה.²⁴

משום כך, אם תעשה אמנת שלום בין ישראל לבין ירדן (ומדינות ערב אחרות), אשר תשקף בתיחום גבולות ישראל את נצחונה במלחמת ששת הימים — שהיתה, כאמור, מלחמת הגנה עצמית — אמנה כזאת צריכה להיות כשרה למתירין.²⁵ התחלטה המפורסמת מס' 242, מנובמבר 1967, של מועצת הביטחון של אירגון האומות המאוחדות, אמנם מדברת גבוהה-גבוהה במבוא שלה על —

"the inadmissibility of acquisition territory by war"²⁶, אך נוסח זה (שאין לו תוקף משפטי מחייב) מעררב בעצם בין המעמד המשפטי של הפרשע לבין זה של קורבנו.

ראויה חשובה, מן הפרקטיקה החדשה ביותר של המדינות לגיתוח זה, ניתן למצוא באמנת אי-התוקפנות, אשר נעשתה באוגוסט 1970 בין ברית-המועצות לגרמניה המערבית.²⁷ בסעיף השלישי של אמנה היסטורית זו נאמר, כי לא יתכן לשמור על השלום באירופה אלא אם יישמרו בה הגבולות הקיימים, ומשום כך מקבלים שני הצדדים על עצמם לראות גבולות אלה — כפי שהנם קבועים ביום עריכת האמנה — כגבולות שאסור לחללם.²⁸ הסעיף מתייחס במפורש ובמיוחד לקו אודר-נייסה, התוחם את גבולה המערבי של פולין, ולגבול בין גרמניה המערבית והמזרחית.²⁹ גבולות אלה ואחרים באירופה (ובעיקר גבולה המערבי של ברית-המועצות), נוצרו כתוצאה משימוש בכוח, היינו, מלחמת-העולם השנייה, אף על פי כן, אסור לחללם.³⁰ הואיל והמלחמה נכפתה על ברית-המועצות, פולין (ושאר מדינות חברית) על ידי תוקפנותה של גרמניה הנאצית, מגילת האומות המאוחדות עצמה — בסעיף 107³¹ — מתירה פעולות מנובעות ממלחמת-העולם השנייה, כנגד האוייב המשותף, אולם העקרון הכללי והבלתי-מעורער הוא של הבחנה בין תוקף לנתקף. צא ולמד, שהחתימה המתמדת של ישראל — מאז שנת 1967 — להגיע למשא-ומתן (תחילה תוך תביעה שהוא יהיה דווקא ישרי, ולאחר מכן תוך השלמה עם היותו עקיף) עם מדינות ערב, במגמה להשיג הסדר מוסכם, שיביא קץ למלחמה ויעביר לישראל על פי דין לפחות חלק מן השטחים הכבושים, צופנת בחובה את הפתרון המשפטי האידיאלי לבעיית ירושלים המזרחית.

הסדר מוסכם כזה נראה היום, עם זאת, כחלום בהקיץ. מה הדין אם מדינות ערב, וירדן בתוכם, יתמידו בסירובן להגיע להסכם כלשהו עם ישראל? התשובה היא, כי מבחינה משפטית בינלאומית יכול המצב של כיבוש בזמן מלחמה לעמוד בעינו ללא הגבלת זמן, ככל ששלטון ישראל בירושלים המזרחית נמשך בדיעבד, בכל שנוצרות עובדות בשטח, יכולה החוקה למעשה להביא להתגבשות זכות-קניין

²⁴ לעיל הערה 23, בעמוד 898.

²⁵ ראה — Dinstein, *op. cit.*, 482.

²⁶ ראה נוסח התחלטה שם, 476-477.

²⁷ Federal Republic of Germany and U.S.S.R., Non-Aggression Treaty, 1970.

²⁸ 9 International Legal Materials 1026 (1970).

שם.

שם.

²⁹ 1 כתבי-אמנה (מס' 19), 203, 235.

שלמה. אם תחלוף תקופה ניכרת של שלטון כזה, ואם ההפרעות והמתאות הערביות לאותו שלטון יפוגו, תוכר (אמנם אולי רק בעוד כמה דורות) זכותה הקניינית של ישראל בשטח, ובלבד שהזכות תהיה מושתתת על "ביטוי רצוף מתוך שלום של סמכות המדינה". כדברי פסק הבורר הידוע שניתן בשנת 1928 בענין האי פלמאס²³, זכות הקניין תוכר אז מכוח התיישנות (prescription). שאף היא דרך מותרת לרכישת טריטוריה על פי המשפט הבינלאומי.

ברור, שאין מדינה רוכשת טריטוריה כדין, אלא בדרך המוכרת על ידי המשפט הבינלאומי. אבל אם להתעלם לרגע מזכות הקניין, ראוי להעיר, כי במידה שהחוקה — כלומר, השלטון — של ישראל בירושלים המזרחית נמשכת, הרי הקומץ שאין בו כדי להשביע את הארי של "ארץ ישראל השלמה" צריך להשביע את רצון מי שחפץ בירושלים מאוחדת ישראלית. דווקא הדיוטות (משמע, לא משפטנים) מצטיינים בדרך כלל בעורף של לגליסטיקה. נדמה להם, לעתים, כי בלי "קושאך" ביד אין משמעות לזכויות. אבל המשפטן יודע, כי החוקה — כדברי המימרה המפורסמת — היא תשעים אחוז של הדין. במסגרת זכות החוקה יכולה ישראל לעשות גדולות ונצורות: לבנות ולנטוע, לסלול וליישב, בקצרה, יש מקום לציונות מעשית, ציונות מגשימה, גם בשעת ליקוי מאורות של הציונות המדינית. הבעיה העיקרית מתעוררת כאשר מרוב התלהבות לזכויות קניין מתחילים להעמיד בסכנה את זכות החוקה. השימוש בביטוי סיפוח בהקשר של ירושלים המזרחית כמוהו כסמרטוט אדום, שמניפים לנגד עיני הפר בקורידה הבינלאומית. מי שמעוניין לא בסיסמאות אלא במעשים, לא בזכויות מושלמות אלא במציאות של שלום, מוטב לו שיוכזר כי לפעמים "שתיקה מקיימת ואין שתיקה מבטלת". במקרה של ירושלים המזרחית לא חדלה המדינה המנוצחת — ירדן — להחקים, נמצא שבעוד אשר ישראל יכולה להמשיך להפעיל חוקה כדין בירושלים המזרחית, כל עוד נמשך מצב הכיבוש בזמן מלחמה, אין היא זכאית לפי המשפט הבינלאומי לספח שטח זה. משום כך יש להצטער על הרבה דברים פזוים הנאמרים בנושא זה. על אחת כמה וכמה כשמדובר בפסיקה של בית המשפט העליון. מוטב לזכור ולשמור, כי במידה שציון במשפט תיפדה — במשמעות מעידכנת ורלבנטית של הפסוק — לא די בנקודת המיצפה של המשפט הישראלי, אלא יש להביא בחשבון גם את המשפט הבינלאומי.

ד"ר יורם דינשטיין

²³ *Island of Palmas Case (1928)*, 2 *Reports of International Arbitral Awards* 829, 869.

סודי

משרד החוץ

1.14.71

סיווג

מזכר

11.3

אל :

מאת :

שה"ח
המנכ"ל

אל :

מ. שרון, ממנכ"ל

מאת :

הנדון: פניה פלשתינאית מירושלים לניקסון ולהית'

ממקור סודי נודע לנו שב-3.1.71 שגר המברק הבא לנשיא ניקסון, לרוח"מ הית':
 "Resumption of Jarring mission without Palestinian representation another
 gross injustice committed against Palestinian people. We urge your government
 take appropriate measures to permit delegation of West Bank and Gaza residents
 to participate in Jarring talks. Only self determination in accordance to with
 United Nations Charter will guarantee lasting peace settlement in Middle East.

"Palestinian National Alignment".

המבריק, צעיר ירושלמי בעלי נטיות בעפיות המשתייך לקבוצה צעירים הנמצאת, ללא
 הצלחה, בחהליך ההגבשות. אין לו או לקבוצתו כל משקל מדיני.

כנראה שהיתה גם פניה לפולברייט שהשיב להם בצורה מקוררת.

מברכה,

מ. שרון

העחק: מנהל מצמ"א
 מנהל אירומה 2

15.1.71

משרד החוץ

ס ו ר י

סיווג

3.11

מזכר

אל :	המנכ"ל	אל :
מאת :	מ. ששון, סמנכ"ל	מאת :

לשאלתך הרצ"ב

1. מבחר הנמענים הנו טוב.
2. ההכרח בפעולת לחץ עליהם נעשה במדה רבה ביוזמתנו. עמדתנו העקרונית נתקבלה בועדה ועל סמך זה עובד הצעד הזה (נעדרתי מהישיבה).
3. הצעתי האישית היתה שונה במקצת מהצעד שהוחלט עליו; הצעתי:
 - א. שראש המועצה המוסלמית לא ייקרא למשטרה אלא לשר המשטרה שיחבק ממנו להפריד בין פוליטיקה לדת.
 - ב. שאנוור כטיב ייקרא למשטרה ויוזהר בלשון מאד חריפה שהרי הוא היוזם לפי הוראות אל-חל.
 - ג. שלגבי האחרים תהיה ההתראה בסגנון שונה.
4. מכל מקום - אין זו הפעם האחרונה של פעילות ערבית מעין זו וכלליה הפעולה היתה חיונית וטובה.

מ. ששון

UNIT 10

UNIT 10	UNIT 10
UNIT 10	UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

UNIT 10

מזכר

אל :	המנכ"ל
מאת :	משה שרון, סמנכ"ל

הנדון: אזהרה לנכבדים במזרח-ירושלים

1. בעקבות פרסום ההודעה מטעם המועצה המוסלמית במזרח ירושלים וקיום התארגנות לפעולות מחאה ומרי על רקע שיחות יארינג, אישר שר-המשטרה הזמנת מספר נכבדים למפקד המשטרה מרחב ירושלים ומסירת התראה לאנשים אלה.
2. להלן נוסח ההתראה שתמסר להם:
- "על פי הוראת מפקד המחוז, הריני להודיעך כי יש בידינו ידיעות המצביעות על כך כי אתה מעורב בפעולות העלולות לפגוע בסדר הציבורי ובבטחון העיר. בתור האחראי לבטחון ירושלים, הריני להחרות בך כי פעולות כאלה תענשנה בכל הומר הדין, לא נרשה כל שביתות, הפגנות, הפצת כרוזים, או כל צעד אחר הפוגע בסדר הציבורי ובבטחון. נראה אותך אחראי למעשים כאלה".
3. יוזמנו: אנוור כטיב, אנוור נוסייבה, שייך חלמי מוחסב (ראש המועצה), חאפז טחבוב (מנהל הווקף) ועלי טזיז (נשיא לשכת המסחר).
4. תקוים גם שיחת התראה עם בעל עתון "אל-קודס".

העמק: לשכת שה"ח
מר ש. דיבון.

רכה,

כ. ששון

2022 12

10000

$\frac{1}{2} \times 10 = 5$

2500 1/2 1/2 1/2

PyxN/d

Σ 12/12

3.11

סיווג

משרד החוץ

מזכר

המנכ"ל

אל: העתק: שה"ח

מאת: משה ששון, סמנכ"ל

אל:

מאת:

הוראות מירדן על פעילות בירושלים

מן הממשל נמסר לנו כי הגיעו הוראות
מממשלת ווספי חל לחדש בירושלים פעולות
מחאה פוליטיות לקראת שיחות יארינג, וזאת
כדי לפגוע בתדמית כאלו קיימים השלמה מצד
האוכלוסיה למצב בעיר. הכוונה בשלב הראשון
היא לרכז המחאות בנושא יהוד ירושלים,
הפקעת אדמות ויצירת עובדות ישוביות בהן.

בברכה,

מ. ששון

11.1.71

חתימה

תאריך

חתימה

תאריך

REPORT

DATE

8.4

TIME

NAME	ADDRESS	PHONE
NAME	ADDRESS	PHONE

REPORT OF THE FIELD OFFICER

On the above date, at the above place, the following information was obtained from the above named person(s):

1. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

2. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

3. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

4. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

5. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

6. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

7. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

8. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

9. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

10. The above named person(s) is/are a member(s) of the [redacted] organization.

[Signature]

C. 111

11.1.11

NAME

NAME

NAME

NAME

ארכיון המדינה

משרד ראש הממשלה

טופס מראה מקום להוצאת תעודות יחידות*

חטיבה מס': 9A
מיכל מס': 4587
תאריך התעודה: 11.01.71
שם מחבר התעודה: גולד, י. ר.
שם הנמען: מ. ס. ג.
תיק מס': 10
סוג התעודה (סמן ✓ במקום המתאים):

מכתב	☒
מברק	☐
תזכיר או מיזכר	☐
דין וחשבון או זכרון דברים משיחה או דיון	☐
פרוטוקול של שיחה, דיון או ישיבה	☐

*הטופס ימולא בשני עותקים. העותק הירוק יוכנס לתיק במקום התעודה שהוצאה;
העותק הלבן יצורף לתעודה שהוצאה.

1870

8. C. 115

668

ירושלים, ר' בכסלו תשל"א

4 בדצמבר 70

אל: הגביר י. הקדש, באו"ם ביר יורק

טאט: היועץ המשפטי

הנדון: ירושלים - הפקעות

בהמשך למכתבי 666 מחיום רצ"ב עותק הצר.

ב ב ר כ ה,

ח. מירון

העמק:

מר א. לוריא, המשנה למנכ"ל

מר מ. שרון, סגנ"ל

סגן לשכת המנכ"ל

11
ירושלים, ר' בכסלו תשל"א

666

4 בדצמבר 70

אלו השגריר י. הקופ, גאוו"ט, ביר יורק
מאת: היועץ המשפטי

111

הנדון: ירושלים - הפקעות

מכתבי מס' 659 מיום 27/11/70

בהמשך למכתבי הב"ל ברצוני להודיעך שטר האוצר חתם
על הצו והצו יתפרסם בפורס הבא. אנו מטפלים בהשגת הגרסה
המלא של הצו ובעביר לך אותו כבפרד.

ב צ ר כ ה,

ח. מירון

הערות:

מר א. לוריא, המפנה למבכ"ל

מר מ. טרון, סגב"ל

מנהל לשכת הסגב"ל

דחוף-סודי

סיווג

3

משרד החוץ
מזכר

3.12.70

אל:	מר ד. ריבלין, יועץ שה"ח וראש לשכתו
מאת:	המשנה למנכ"ל
מאת:	משה ששון, סמנכ"ל

3.12.70

הצעה להריסת בתי חבלנים במחוז-ירושלים

הועדה לבטחון ירושלים קבלה החלטה בדבר הריסת בתיהם של ארבעה חבלנים הקשורים בפעולות חבלה והביאו להרג אדם.

אחר ההיעצות עם המשנה למנכ"ל ובהתאם להנחיותיו, הסתייגתי בשם משה"ח בישיבת הועדה, מהצעה זו שהובאה על-ידי שירות הבטחון, והצעתי הצעות אלטרנטיביות.

מאחר שהחלטת ועדת הבטחון תובא לפני שד-המשטרה אשר יעלה הנושא לדיון ואשר במישור ממשלתי, הנני מצרף בזה דו"ח מפורט שהער יזדקק אליו לקראת הדיון. (מצורף לדו"ח - סיכום מודיעיני של ש.ב. על חשימת החא שבו מדובר).

בברכה,
משה ששון

חתימה	תאריך	חתימה	3.12.70 תאריך
-------	-------	-------	------------------

מזכר

אל :	שר-החוץ המשנה למנכ"ל	אל :
מאת :	משה ששון, סמנכ"ל	מאת :

הצעה לפוצץ בתים של אנשי מח"ע בכפר
עיסאוניה במחוז ירושלים.

1. הועדה לבטחון ירושלים דנה בהפיסת רשת של 8 חבלנים חושבי הכפי עיסאוניה (ליד הר הצופים) שחלקם השתתפו במועל בהנחה מטעני חבלה (מפעל הגז בשועפט, במפעל לזבל כימי בשועפט, זריקה רימונים לתוך מטעדות בבעלות יהודית-ערבית בירושלים - מטערת "דולפין", מטערת "ערבסק", מטערת "הצבי"; שיגרו ערבי-ישראלי לפגוע בהחנה המרכזית בח"א) וחלקם אימנו חבלנים בנשק, החזיקו מצבורי נשק, זרקו רימון על סיור מב"ב ועוד.
 2. כתוצאה מפעילות זו נהרגו ונפצעו מספר אזרחים ומספר החרוגים והפצועים היה בודאי גדול יותר (למשל בהחנה בח"א), אלו השכילו להשתמש בחומר שברשותם בצורה יעילה יותר.
 3. אותה חוליה עצמה עמדה לבצע עוד פיגועים שהיו מביאים לאבדן חיים ונזק חמור וזאת פרט להרתעה החושבים הערביים מדו-קיום בשלום בין חושבי ירושלים המזרחית והמערבית.
 4. שרות הבטחון הביא בעני הועדה לבטחון ירושלים המלצה לפוצץ הבתים בהם גרים שמונת החבלנים הנ"ל. בהצעה המקורית מדובר על הריסת שמונה מבנים, בני 25 חדרים בסך הכל, בהם מתגוררות 57 נחשות (קרובי משפחה, וכן שוכרים).
 5. הועדה לבטחון ירושלים בראשות ניצב רוזוליו דנה בישיבתה ביום 30.10.70 בהצעה שרות הבטחון וחוותה דעתה כדלקמן:
 - א) ההצעה הועלתה עקב גלוי רשת החבלה האחרונה בים' ובח"א. אחד החשודים היה, ועדיין קיים, כי בגלל המדיניות הליברלית בירושלים, ההפך העיר למרכז מחבלים. אי-נקיטת אמצעים יחידים רגש שבירושלים המדיניות שונה מהשטחים ולפיכך, יש לבצע פעולות דרסטיות, דבר שאין עליו חלוקי דעות. השאלה היא מהן הפעולות שצקטו. בעבר נסינו הגליות ונכשלנו, הדבר היחיד שיש לו השפעה, הוא הריסת, או חלום.
 - ב) חומר מפורט על המחבלים הנ"ל, המגוועים שבצעו, וחיאור המבנים הועבר לחברי הועדה ביום 29.11.70 (החומר בלשכתי).
- ג) (1) הועדה מחליטה פה אחד להמליץ על הריסתה שלא בדרך פצוץ בתייהם של: רבחי אבו חומוס; גאלב חסין דרויש; נבה מוסה עליאן; מחמד חסין דרויש. וכן על הריסת מבנה הנמצא בואדי ושמש לאמוני החוליה. (הערה: מס' 2 ו-4 אחים וגרים במבנה אחד).
 - (2) הועדה מצביעה על כך כי סמיכות בעתוי בצוע ההריסה לגלוי המחבלים חיוני ליצירת האפקט הדרוש.

1000

UNITED STATES

1000

1000

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES

UNITED STATES OF AMERICA
DEPARTMENT OF THE ARMY
OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL
WASHINGTON, D. C. 20315

MEMORANDUM FOR THE RECORD
SUBJECT: [Illegible]

1. [Illegible]

2. [Illegible]

3. [Illegible]

4. [Illegible]

5. [Illegible]

6. [Illegible]

7. [Illegible]

8. [Illegible]

9. [Illegible]

10. [Illegible]

11. [Illegible]

12. [Illegible]

13. [Illegible]

14. [Illegible]

15. [Illegible]

16. [Illegible]

17. [Illegible]

18. [Illegible]

19. [Illegible]

20. [Illegible]

21. [Illegible]

22. [Illegible]

23. [Illegible]

24. [Illegible]

25. [Illegible]

26. [Illegible]

27. [Illegible]

28. [Illegible]

29. [Illegible]

30. [Illegible]

31. [Illegible]

32. [Illegible]

33. [Illegible]

34. [Illegible]

35. [Illegible]

36. [Illegible]

37. [Illegible]

38. [Illegible]

39. [Illegible]

40. [Illegible]

41. [Illegible]

42. [Illegible]

43. [Illegible]

44. [Illegible]

45. [Illegible]

46. [Illegible]

47. [Illegible]

48. [Illegible]

49. [Illegible]

50. [Illegible]

51. [Illegible]

52. [Illegible]

53. [Illegible]

54. [Illegible]

55. [Illegible]

56. [Illegible]

57. [Illegible]

58. [Illegible]

59. [Illegible]

60. [Illegible]

61. [Illegible]

62. [Illegible]

63. [Illegible]

64. [Illegible]

65. [Illegible]

66. [Illegible]

67. [Illegible]

68. [Illegible]

69. [Illegible]

70. [Illegible]

71. [Illegible]

72. [Illegible]

73. [Illegible]

74. [Illegible]

75. [Illegible]

76. [Illegible]

77. [Illegible]

78. [Illegible]

79. [Illegible]

80. [Illegible]

81. [Illegible]

82. [Illegible]

83. [Illegible]

84. [Illegible]

85. [Illegible]

86. [Illegible]

87. [Illegible]

88. [Illegible]

89. [Illegible]

90. [Illegible]

91. [Illegible]

92. [Illegible]

93. [Illegible]

94. [Illegible]

95. [Illegible]

96. [Illegible]

97. [Illegible]

98. [Illegible]

99. [Illegible]

100. [Illegible]

מזכר

א ל :

א ל :

מאת :

מאת :

- 2 -

(3) הועדה, (בהסתייגות נציג העיריה, משרד המשפטים והיועץ לעניני ערבים) ממליצה לאטום את קומה א' בביתו של עות'מן ע/מג'יד חסין דרויש (מס' 5 ברשימה).

(4) הערת נציג משרד-החוץ: ההרעה מחייבת פעולה מהירה, לעומת העתוי שמבחינה מדינית אינו נוח עתה. על כן, ובלית-ברירה, נראה שיש להפח תגובה מרחיקה שונה מאשר הריסת מבנים.

6. חוץ הפנית חשובה-לבך לעמדה שנקטתי לפיה שללתי הריסת הבתים אך המלצתי להפח דרך הרעה שונה - לחלן העמדה המפורטת בה נקטתי:

(א) לסגור כל הבתים בהם המדובר.

(ב) לגרש לעבר-הירדן, באופן הדרגתי, כל הגברים המדוברים הגרים באותם הבתים. הערתי שעונש כזה הנו קשה יותר מאשר הריסת בתים ללא הרעש המדיני וההסברתי שיהיה מלווה לכך. עובדה שבחדשים האחרונים גורשו עשרות לא מעטות (במעבר צאפי) והדבר עבר בשקט. גרוש המבוגרים ייאלץ אולי המשפחות לבקש לצאת דרך הגשר וכל הכתר יחוש בעונש המגע לאנשים שגרו עם רוצחים וכנראה שחלקם אף ידע על פעילותם מבלי שראו צורך לנקוף אפילו אצבע.

7. המלצה ועדת הבטחון חובא לשר-המשטרה אשר בוודאי יביא הדבר לדיון במישור שדים.

ב ב ר כ ה,

מ.א.א.

משה שרון

לשם שירות החוץ המשרד כלכלי

QWERTY KEYBOARD

000000

DATE

TIME

TIME

DATE

DATE

1. The first part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the President of the United States, dated January 1, 1900. The letter is addressed to the President and is signed by the Secretary.

2. The second part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the President of the United States, dated January 1, 1900. The letter is addressed to the President and is signed by the Secretary.

3. The third part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the President of the United States, dated January 1, 1900. The letter is addressed to the President and is signed by the Secretary.

4. The fourth part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the President of the United States, dated January 1, 1900. The letter is addressed to the President and is signed by the Secretary.

5. The fifth part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the President of the United States, dated January 1, 1900. The letter is addressed to the President and is signed by the Secretary.

6. The sixth part of the document is a letter from the Secretary of the Department of the Interior to the President of the United States, dated January 1, 1900. The letter is addressed to the President and is signed by the Secretary.

[Handwritten signature]

ירושלים, ה' בכסלו תשל"א
3 בדצמבר 1970

אל : ד"ר ש. קולבי, מנהל המחלקה לעדות נוצריות, משרד הדתות

שאחז הממונה על עניינים כנסייתיים

הנדון: קולב" דה פרייר

... רצ"ב טבא-נא העתק מכחבו של מנהל ביה"ס,
מליקס, אל היועץ המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, מיום
30/11 ש.ז.

על עמדה זו ידעינו, למעשה, זה כמה.

נראה רצוי כי הספול בשפוס הביעה ביה"ס
יזורז כעת: האם הוכל אחת לחרום לכך?

ב ב ר כ ה ,
(-) מיכאל פרגאי

מיכאל פרגאי

לומה.

העמק: מר א. לוריא, מנכ"ל במוקל
חשגירות, לומה
אירומה 1

Collège des Frères
De la Salle High School
estab. 1876
Tel. 82321 Box 287

Me Meir Shamgar
Conseiller juridique
de l'Etat d'Israël.
Jerusalem.

Jérusalem ce 30.11.70

Hf.1/4/882-VI

Monsieur,

Nous nous exprimons de donner suite à votre lettre du 8.11.70, tout d'abord pour vous remercier de l'intérêt que vous avez porté à notre requête et de la célérité que vous avez mise à nous répondre.

Au sujet de la proposition que l'on nous fait, notre Conseil de province me prie de vous répondre comme suit:

Premièrement nous regrettons d'être mis en demeure d'abandonner notre terrain du Mt Scopus, situation particulièrement centrale pour notre population scolaire.

Deuxièmement, concernant le terrain éventuel que l'on pense nous offrir en compensation, nous faisons les remarques suivantes:

- a) Comme maintes autorités me l'ont certifié, il doit être de mêmes dimensions que celui que nous perdons.
- b) d'accès facile et pouvant servir à des fins scolaires.
- c) comme nous l'avons toujours réclamé, ce terrain doit être libre de tout sujétion et n'appartenant pas à des "absents".

Daignez agréer, Monsieur, l'expression de nos salutations les plus distinguées.

P. Félix
directeur

Copie à M. Pragat des Affaires Etrangères
et à S.Exo. Mgr Pio Laghi, Délégué apostolique.

Collège des Frères
De La Salle High School
estab. 1876
Tel. 82321 Box 287
Jerusalem — Israël
Me Meir Shagar

Conseiller juridique
de l'Etat d'Israël.
Jérusalem.

Rf. 1/4/882-IV

קולג' דה פרייר
בית-ספר דה לה סאל
נוסד ב. 1876
ת.ד. 287 מל. 82321
ירושלים - ישראל

Jérusalem ce 30.11.70

11/ 3
Monsieur,

עולה
ד"ר
11/11/70
5
Nous nous empressons de donner suite à votre lettre du 8.11.70, tout d'abord pour vous remercier de l'intérêt que vous avez porté à notre requête et de la célérité que vous avez mise à nous répondre.

Au sujet de la proposition que l'on nous fait, notre Conseil de province me prie de vous répondre comme suit:

Premièrement nous regrettons d'être mis en demeure d'abandonner notre terrain du Mt Scopus, situation particulièrement centrale pour notre population scolaire.

Deuxièmement, concernant le terrain éventuel que l'on pense nous offrir en compensation, nous faisons les remarques suivantes:

- a) Comme maintes autorités me l'ont certifié, il doit être de mêmes dimensions que celui que nous perdons.
- b) d'accès facile et pouvant servir à des fins scolaires.
- c) comme nous l'avons toujours réclamé, ce terrain doit être libre de tout sujétion et n'appartenant pas à des "absents".

Daignez agréer, Monsieur, l'expression de nos salutations les plus distinguées.

F. Félix
directeur

Copie à M. Pragat des Affaires Etrangères
et à S.Exc. Mgr Pio Laghi, Délégué apostolique.

131
ירושלים, כ"ט בחשוון תשל"א
27 בנובמבר 1970

11.3
1/4/977

שומר - דחוף

אלו היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לפקודת הקרקעות
(רכישת לצרכי ציבור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים
מכתבך מיום י"ט בחשוון תשל"א (18 בנוב" 1970)

היועץ המשפטי לממשלה החליט לאחר עיון במכתבך הנ"ל,
להציע הצו לחתימתו של שר החוץ מיד.
כמובן, כל יתר החנאים בהקפס עומרים.
לידיעתך.

ב ב ר כ ה ,

דאב שר
המשנה ליועץ המשפטי
לממשלה

העמק:
שר המשפטים
היועץ המשפטי לממשלה
המנהל הכללי, משרד החוץ
מר מ. שרון, ממנכ"ל, משרד החוץ

ירושלים, כ"ח בחשוון תשל"א
27 בנובמבר 1970

11-3 1/4/977

סמור - דחוף

אלו היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לפקודת הקרקעות
(רכישת לצרכי ציבור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים
מכתבך מיום י"ט בחשוון תשל"א (18 בנוב' 1970)

היועץ המשפטי לממשלה החליט לאחר עיון במכתבך הנ"ל,
להציע הצו לחתימתו של שר האוצר מיד.

כמובן, כל יתר התנאים בהקשר עומדים.

לידיעתך.

בברכה,

זאב שר
המשנה ליועץ המשפטי
לממשלה

הצעת

שר המשפטים
היועץ המשפטי לממשלה
המנהל הכללי, משרד החוץ
מר מ. שרון, סמנכ"ל, משרד החוץ

מדינת ישראל
משרד המשפטים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ח בחשוון תשל"א
27 בנובמבר 1970

1/4/977

שמור - דחוף

אל: היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לפקודת הקרקעות
(רכישה לצרכי ציבור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים

מכתבך מיום י"ט בחשוון תשל"א (18 בנוב" 1970)

היועץ המשפטי לממשלה החליט לאחר עיון במכתבך הנ"ל,
להציע הצו לחתימתו של שר האוצר מיד.

כמובן, כל יתר התנאים בהקפס עומדים.

לידיעתך.

ב"ב רב ה
זאב שר
המשנה ליועץ המשפטי
לממשלה

העמק:

שר המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

המנהל הכללי, משרד החוץ

מר מ. ששון, סמנכ"ל, משרד החוץ

SECRET
NOFORN

CONFIDENTIAL

SECRET, "A" SECRET, "X"
T S SECRET, "O" SECRET

11/1/77

SECRET - CONF

SECRET, "A" SECRET, "X"

SECRET, "A" SECRET, "X"
(SECRET, "A" SECRET, "X")
SECRET, "A" SECRET, "X"
(SECRET, "A" SECRET, "X")

SECRET, "A" SECRET, "X"
SECRET, "A" SECRET, "X"

SECRET, "A" SECRET, "X"

SECRET.

SECRET

SECRET
SECRET, "A" SECRET, "X"
SECRET, "A" SECRET, "X"

SECRET
SECRET, "A" SECRET, "X"
SECRET, "A" SECRET, "X"
SECRET, "A" SECRET, "X"
SECRET, "A" SECRET, "X"

יְרוּשָׁלַיִם, כ"ח בחשוון תשל"א

שְׁמוֹר

27 בנובמבר 70

אלו: סר ז. שר, המסנה ליועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים
מאת: היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לשקודת הקרקעות
(רכישת לצרכי ציבור), 1943 - פרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים

אני מחזיקים למכתבי אליך מיום 18 דנא ולהגובותך בעל פה.
כרצוני להבהיר שלדעתנו מוטב לא לפרסם את הצו עד לגמר העצרת,
אך אם לדעתכם חיוני לא לעכב את הצו חרי אין בודעתנו להביש לכך
התנגדות.

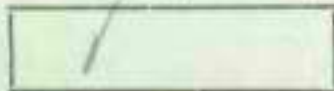
ב כ ר כ ה,

ח. סירון

העמק:

סר א. לוריא, משנה למנכ"ל

L 3/1

סיווג

משרד החוץ

בחינה

מזכר

שטיר

אל: מר. מילר
מאת: מ. א.

אל: מר. א. א. א. א. א.
מאת: ג. מ. מ. מ. מ.

Pursuant to our talk,
our line with the
should be that from
the point of view of the
Matters it would be
preferable to leave
the matter over till
after the U.N. Assembly.
But if they feel that
it is essential to go
ahead at once we will
not object.

27/11

חתימה

תאריך

ועד לפרק בגאוג
ה-1 שלמה אלגק שטיר
כ. א. א. א. א. א.
של פיראוי הקס של
עובדים הסובים בלא
עבו ע. פ. א. א. א. א. א.
אקבו ג. כ. א. א. א.
ה. א. א. א. א. א.
ה. א. א. א. א. א.

חתימה

תאריך

27/11

(I understand from Dawson that it does not involve
any removal of residents).

0
✓
29

ירושלים, יט' בחסון תשל"ג
18 בנובמבר 70

שטור

אלו: מר זאב שר, המענה ליועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים
מאת: היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 למקודת הקרקעות
(רכישה לצרכי ציבור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים
סכתבן מיום 5 בנובמבר 1970

רשטנו בפנינו דבריו כי "הצו סיוצא לא יראה במפורש כי
הסדובר בעיר העתיקה, אלא יסנה לצו הקודם ולמפות". בהתחשב
בכך, ובהבנה הברורה שלא יהיו הודעות לעחונות ולא התבטאויות
טומניות כלשהן בנדון, מסכים משרד החוץ לצעד המוצע בחנאי
שפירטוס הצו יעוכב עד סוף חודש דצמבר 1970, וזאת בהתחשב
בעצרה האו"ם.

ב ב ר כ ה,

ה. מירון

העתה

שר המשפטים, משרד המשפטים, ירושלים
היועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים, ירושלים
המנהל הכללי, משרד החוץ

ד. שטור, סאנר, מאור בגור

משרד החוץ

מוזכר

סיווג

אל: המנכ"ל

מאת: היועץ המשפטי

אל: המנכ"ל

מאת: ח.י.ב.

הנדון: הפקעות ברובע היהודי

רצ"ב הנני מעביר לך את מכתבו של המשנה
ליועץ המשפטי לממשלה בנדון ומפנה השומח לבך
לשאלה המובעת בסעיף 4.

אודה לך אם תקבע את עמדת המשרד.

כשלעצמי, אני בדעה שיש לבקש עיכוב ביצוע

של הצעד המוצע ודאי עד סוף העצרת, אך השאלה

היא האם זה מספיק. ייתכן ולא נוכל להתנגד לעיכוב

מעבר לעצרת.

בברכה,

ה. מירון

ח.י.ב.

יועץ המשפטי
לרשות הממשלה

הערת:

שר החוץ

מר מ. ששון, סמנכ"ל

10/11/70

תאריך

חתימה

ח.י.ב.
חתימה

ח.י.ב.
תאריך

אני גלם לב למסמך
הזה 2, פרט הקהל
ללא גליון כל הוקדש
לדיון, ולא יקו
יפוסם ברשות
לדבר בקורה של
unintelligible to the
layman.
אם את צויה ברור
שמיין קופץ לוקים
אל התניות לזכר
וג הפרסם אפילו
קוראיו המוסמך, צד
אחרי הערה.

תאריך 13/11

סוג סלבי

מזכר

אל הרב בן-שאול

מאת ג. ע. ג.

הנדון

אחא, במדבר
בבית אריה

הגיונה
בית

13/11

סוף

היוזף האמט

לר"ב

ראה נון יורא

המנצח אקלידא

שכחו לספדו כהמלך

עב"ו אדוק סדר

הקטנה הקו בוקא

הצמח השרה

מלבד

חיה

מדינת ישראל
משרד המשפטים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ו' בחשוון תשל"א
5 בנובמבר 1970

1/4/977

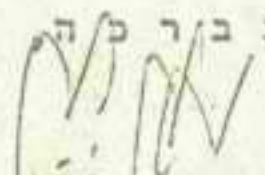
אל: מר ט. מירון, היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לפקודת הקרקעות
(רכישה לצרכי ציבור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים

1. כידוע לך הוצא בזמנו צו רכישה על קרקע של הרובע היהודי בירושלים העתיקה. רכישה זו נעשתה עפ"י פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943. ובזמנו כללה ההודעה רק הודעה לפי הסעיפים 5 ו-7 לפקודה, דהיינו שר האוצר הודיע שבכוונתו להפקיע את הקרקע ודרש מסירת החזקה לאלתר.
2. הקניית הבעלות על הקרקע, הנעשית לפי סעיף 19 לפקודה, לא נעשתה בזמנו וזה בגלל שני טעמים -
(א) כל עוד לא הוקנתה הבעלות ניתן להשתמש בטעמים הקבועים בסעיף 9 לפקודה לשם רכישת החזקה וטעמים אלה מהירים יותר.
(ב) שר החוץ התנגד לכך בזמנו מטעמים מדיניים.
3. עתה פונו כבר חלקים ניכרים של הרובע היהודי מהמחזיקים הקודמים ואנו מבקשים להשלים את פעולת ההפקעה ע"י הקניית הבעלות. דבר זה דרוש בדחיפות כיוון ויש לעשות הוצי הכירה עם המשתכנים אשר יכנסו בחודשים הבאים, במספרים גדלים והולכים, לבתים המשופצים.
4. נוכח דחיפות העניין אסיר חודה אהיה אם תודיעני בהקדם האפשרי האם למשרד החוץ עדיין התנגדות לביצוע ההקנייה האמורה.

|| אוסיף כי הצו שיוצא לא יראה במפורש כי המדובר בעיר
|| העתיקה, אלא יפנה לצו הקודם ולמפוח.

5. אנא ראה הדבר כדחוף ביותר.

ב ב ר כ ה

זאב טר
המשנה ליועץ המשפטי
לממשלה

הערה:
טר. המשפטים
היועץ המשפטי לממשלה
מר י. תמיר, החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי

ירושלים, כח' בחשוון תשל"א

652

27 בנובמבר 70

מס' 70

3. 111

אלו הסברים י. חקוק, באו"ט, גיו יורק

מאת: היועץ המשפטי

הנדון: ירושלים - הפקעה

בהמשך למכתבי מס' 652 מיום 22/11/70, ברצוני להודיע
כי קיימת אמירה רצינית שמניחנו לעיכוב פרסום של הצו בענין
ההפקעה לא תתקבל וכי הצו יתפרסם עוד לפני גמר העצרת.

ב כ ר כ ה,

ח. מירון

הערות

מ. א. לוריא, הסכנה למנכ"ל

מ. מ. ששון, ממנכ"ל

מנחל לשכת המנכ"ל

ירושלים, כח" בחשוון תשל"א

קטור

27 בנובמבר 70

אל: מר ז. שר, המטנה ליועץ המשפטי לממשלה, מארץ המשפטים
מאת: היועץ המשפטי, משרד החוץ

3.11.70

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 למקודת הקרקעות
(רכישת לצרכי ציבור), 1943 - ברובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים

אני מתייחס למכתבי אליך מיום 18 רנא ולהגובתך בעל פה.
ברצוני להבהיר שלדעתנו מוטב לא לפרסם את הצו עד לבטול העצרת,
אך אם לדעתכם חיוני לא לעכב את הצו הרי אין ברעמנו להגיש לכך
התנגדות.

ב ב ר כ ה,

ח. מירון

הערת:

מר א. לוריא, מטנה למנכ"ל

ישיבה קי"ס (25 בנובמבר 1970):
שאלות ותשובות
ש. תמיר

mi.3

2

ביום י"ב באלול תש"ל (13 בספטמבר 1970):

כי מקידים במשרד החוץ טוענים בתשובה להאשמות שהופנו נגדם על פגיעה בפעולות לבניה ולאיכלוס מזרח ירושלים, כי בגלל פעולות מנהל מקרקעי ישראל נמנעה בניה מזורזת יותר באיכלוס רב יותר של מזרח ירושלים.

אבקש את כבודו להשיבני:

1. האם נכונה הידיעה?
2. אם כן - האם יכול כבוד השר למסור אם היו מחדלים בפעולות מינהל מקרקעי ישראל אשר גרמו לעיכובים בבניה בירושלים המזרחית?

לפני כן - אב
ס.י.

- 36 -

ישיבה קי"ס - 25.11.1970
שאלות ותשובות
א. אבן

תשובת שר-התחזק א. אבן לשאלתה מס' 1667:

2.11

לסעיף 1 - התשובה שלילית.

לסעיף 2 - לאור התשובה בסעיף 1,

שאלה זו נופלת סאליה.

22 בנובמבר 70

3
111

אלו מר י. הקופ, נאמ"ט, ניו יורק

מאת היועץ המשפטי

הנדון: ירושלים - הפקעות ומסים

רש"ב הנני מעביר לך פותקי החברות בינינו לבין משרד
המסמטים שהבננו מדבר בעד קצתם, וזאת כדי להקנות לך את הרקע
הנחוץ כסירה וחשאלות תעליבה בניו יורק,
עמותת המשרד בענינים חז"ל בקבעו כל דעה המנהל הכללי.

בברכה,

ה. סירון

העמק:

מר א. לוריא, המענה למנכ"ל
מר מ. דאון, ממנכ"ל
מנהל לשכת המנכ"ל

11.3

מר אורי גורדון, מאו"ס ב'

סגן מנהל מאו"ס א'

.. • מצ"ב מכתבו של מר שני ממרכז חינוכי
לנוער בחפוצות מ- 9.11.70. האם תוכל
להודיענו אם נכון הדבר שהקולג' הערבי
לשעבר בצפון תלפיות היה כלול בשטח ישראל
בהחאם לקוי שביתת הנשק.

ב ב ר כ ה,

א. מ. למברט

20.11.70

קרית מוריה - מרכז חינוכי לנוער בתפוצות בע"מ
KIRYAT MORIAH — INTERNATIONAL JEWISH YOUTH CENTER

מספר 9.11.70

י ר ו ש ל י ם
ח.ד. 92 - טלפון 27581
J E R U S A L E M
P.O.B. 92 - TEL. 27581

לכבוד
הנהלת מאו"ם
משרד החוץ
הקרית
ירושלים

א.ג.,

אנו מקימים כוסד חינוכי לנוער התפוצות בשטח הקולג' הערבי לשעבר
(בצפון תלפיות).

נודע לנו ממקורות מוסמכים, כי השטח הנ"ל היה כלול בגבולות מדינת
ישראל עד יוני 1967.

נכיר לכם טובה אם תמציאו לנו אישור, כי אסנם השטח הזה היה כלול
תמיד בתוך גבולות הקו הירוק.

האישור הזה דרוש לנו כדי להמציאו למגבית היהודית הסאוחרת בארה"ב.

בכבוד רב,

נ. שני
מנהל הפרוייקט

THE UNITED STATES OF AMERICA
DEPARTMENT OF JUSTICE
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION
WASHINGTON, D. C. 20535

TO : DIRECTOR, FBI
FROM : SAC, NEW YORK
SUBJECT: [Illegible]

Re New York letter to Bureau dated 1/15/64, captioned as above.

Enclosed for the Bureau are two copies of a letterhead memorandum (LHM) dated and captioned as above.

The LHM is being prepared by the New York Office and is being submitted to the Bureau for information.

Very truly yours,
[Signature]

cc: [Illegible]
[Illegible]
[Illegible]

מסור

ירושלים, יס' בחשון תשל"א
18 בנובמבר 70

111.3

אלו: מר זאב שר, המנהל היועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים
מאת: היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לעקודת הקרקעות
(רכישת לצרכי איכור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים
מכתב מיום 5 בנובמבר 1970

רשמנו בפנינו דבריו כי "חצו שיוצא לא יראה בספורש כי
המורבר בעיר העתיקה, אלא יפנה לצו הקודם ולמפות". בהתחשב
בכך, ובתמנה הברורה שלא יהיו הודעות לעסונות ולא התבטאויות
מומביות כלשהן בנדון, מטמים משרד החוץ לצער המואע בחנאי
שפירסום הצו יעוכב עד סוף חודש דצמבר 1970, וזאת בהתחשב
בעצרת האו"ם.

ב ב ר כ ת,

ת. מירון

ת. מירון

הערה

שר המשפטים, משרד המשפטים, ירושלים
היועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים, ירושלים
המנהל הכללי, משרד החוץ

מ. ד. ששון, סגן, משרד החוץ

11/11

THE FOLLOWING IS A SUMMARY OF THE RESULTS OF THE
ANALYSIS OF THE SAMPLES OF THE

RESULTS OF THE ANALYSIS OF THE
SAMPLES OF THE

THE FOLLOWING IS A SUMMARY OF THE RESULTS OF THE
ANALYSIS OF THE

11/11

THE FOLLOWING IS A SUMMARY OF THE RESULTS OF THE
ANALYSIS OF THE

THE FOLLOWING IS A SUMMARY OF THE RESULTS OF THE
ANALYSIS OF THE

הסנכ"ל

היועץ המשפטי

הנדון: הפקעות בדוכן היהודי

רצ"ב הנני מעביר לך את סכמכו של השנה
ליועץ המשפטי לממשלה בדיון ומפנה תשומת לבך
לשאלה המובעת בסעיף 4.
אודה לך אם תקבע את עמדת המשרד.
כשלעצמי, אני ברעה שיש לבקש עיכוב ביצוע
של הצעד המוצע ודאי עד סוף העצרת, אך השאלה
היא האם זה מסמיק. ייתכן ולא נוכל להתנגד לעיכוב
מעבר לעצרת.

ב כ ר כ ה,

ה. מירון

העמק:

שר החוץ

מר מ. שרון, סנכ"ל

10/11/70

מדינת ישראל
משרד המשפטים

החשנה ליועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ו' בחשוון תשל"א
5 בנובמבר 1970

1/4/977

אל: מר ט. מירון, היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: הודעה על-פי סעיף 19 לפקודת הקרקעות
(רכישה לצרכי ציבור), 1943 - הרובע
היהודי בעיר העתיקה בירושלים

1. כידוע לך הוצא בזמנו צו רכישה על קרקע של הרובע היהודי בירושלים העתיקה. רכישה זו נעשתה ע"י פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943. ובזמנו כללה ההודעה רק הודעה לפי הסעיפים 5 ו-7 לפקודה, דהיינו שר האוצר הודיע שבכוונתו להפקיע את הקרקע ודרש מסירת החזקה לאלתר.
2. הקניית הבעלות על הקרקע, הנעשית לפי סעיף 19 לפקודה, לא נעשתה בזמנו וזה בגלל שני טעמים -
(א) כל עוד לא הוקנתה הבעלות ניתן להשתמש בטעמים הקבועים בסעיף 9 לפקודה לשם רכישת החזקה וטעמים אלה מהירים יותר.
(ב) שר החוץ התנגד לכך בזמנו מטעמים מדיניים.
3. עתה פונו כבר חלקים ניכרים של הרובע היהודי מהמחזיקים הקודמים ואנו מבקשים להשלים את פעולת ההפקעה ע"י הקניית הבעלות. דבר זה דרוש בדחיפות כיוון ויש לעשות חוזי חכירה עם המשתכנים אשר יכנסו בחודשים הבאים, במספרים גדלים והולכים, לבתים המשופצים.
4. נוכח דחיפות העניין אסיר חודה אהיה אם תודיעני בהקדם האפשרי האם למשרד החוץ עדיין התנגדות לביצוע ההקנייה האמורה.

אומיך כי הצו שיוצא לא יראה במפורש כי המדובר בעיר
העתיקה, אלא יפנה לצו הקודם ולמפות.

5. אנא ראה הדבר כדחוף ביותר.

ב ב ר כ ה
זאב שר
המשנה ליועץ המשפטי
לממשלה

הערה:
שר המשפטים
היועץ המשפטי לממשלה
מר י. המיר, החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי

ירושלים, יז' בחשוון תשל"א
16 בנובמבר 70

אל: גב' מיכל בורנקין, עוזרת ליועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים
מאת: היועץ המשפטי, משרד החוץ

יג
3
111
;

הנדון: פס רכוש במזרח ירושלים
מכתבך מיום 29 באוקטובר

רשמנו בפנינו את נוסח מכתבה של הגב' שביד-גלעד המצורף
למכתבך מיום 29/10/70 בענין פס הרכוש במזרח ירושלים.

ב כ ר כ ה,

ח. טירון

יְרוּשָׁלַיִם, יד' בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי
13 בְּנוֹבֵמְבֵר 1970

אלו פר א. אגמון - פנכ"ל האגד, ירושלים

מאזן פ. אמיר, פנכ"ל

פ' 111.3

הגדרון מלון אינטרקונטיננטל - ירושלים
סבוכין: כתב פר חיים י. צוק מ-17/8

אנו סבורים כי העברה המלון מרשות האגודות לנכס
במקרים לרשות המזון איננה רצויה מבחינה מדינית.

יש לתגיה כי בצוע המעברה ינואל ע"י גורמים קויינים
קונים להתקנה מאודעת עלינו בענין אחוד ירושלים, על כל הסתמך
מכך.

ב ב ר ב ה,

מ. אמיר (א) מ. אמיר

מנכ"ל

המקנ: פר א. לוריא, יועץ לפר

פר ס. שרון, מנכ"ל

פר א. מירון, היועץ המשפטי

כלכלית

11/3

טו"ו

י.א.י.

המנכ"ל

היועץ המשפטי

הנדון: העסקה ברובע היחודי

רצ"ב הנני מעביר לך את מכתבו של המנהל
ליועץ המשפטי לממשלה בנדון ובהנהגתו נאמרה לך
לשאלה המובעת במקיף 4.
אורה לך אם הקבע את עמדת המשרד.
כשלעצמי, אני בדעה שיש לבקש עיכוב ביצוע
של הצעד המוצע ודאי עד סוף העצרת, אך השאלה
היא האם זה מספיק. ייתכן ולא נוכל להתנגד לעיכוב
מעבר לעצרת.

בברכה,

ח. סירון

העמק:

שר החוץ

מר מ. שרון, ממנכ"ל

10/11/70

ירושלים, ז' בחשוון תשל"א

7 באוקטובר 70

~~188~~
111.3

אלו היועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים, ירושלים
מאחז היועץ המשפטי, משרד החוץ

הנדון: מט רכוש במזרח ירושלים

בכתב מט' 1/4/882 מיום 27/9/70

להלן נושא הילומי סכומים בוני לבין סנכ"ל משרד החוץ:

"אלו הסנכ"ל

מאחז היועץ המשפטי

הנדון: מט רכוש במזרח ירושלים

רצ"ב מניית היועץ המשפטי לממשלה בנדון. לאור האמור בסעיף 5 בכתב פציעים

מ.ט. ששון ואנוכי להביע את הסכמת משרד החוץ למוצע.

ת. מירון "

4/10/70

"אלו מ.ט. מירון

מאחז הסנכ"ל

מאשר, בהנחי סזה לא יסבך בערביי ירושלים המזרחית וימאז מצומצם לשכונות

היחודיות החדשות.

ג. רמאל "

6/10/70

ב. ב. כ. ה.

ת. מירון

מ ש ר ד ה ח ו צ

חוזר מס' 815

ירושלים, כ' אלול תש"ל
21 ספט' 1970

111.3

6

א ל: כל הנציגויות

מאת: מנהל הסברה

הנדון: הפקעת קרקעות בירושלים.

1. נושא הפקעת 12,000 דונאם בירושלים בינהיים איננו מהווה מיסוד הסברתי. הסיבה לכך נעוצה כנראה באירועים אחרים שהאפילו על ההפקעות.
2. במידה ובכל זאת יעלה הנושא, הוכלו לציין, טיעון נוסף כלהלן: באותו זמן שהופקעו באזור ירושלים קרקעות, מרביתם של ערבים, הופקעו על הר הכרמל 13,000 דונאם קרקעות שכולם של יהודים. קרקעות אלה היו שייכות ל- 3500 בעלי מגרשים, יהודיים, ונועדו לבניה.
3. לסיכום - ההפקעות בהר הכרמל פוגעות במספר גדול יותר של יהודים מאשר מספר הערבים שבהם פוגעות ההפקעות בירושלים.

ב ב ר כ ה,

11/9/70
אלוף הראבן

ירושלים, י"ז באלול תש"ל
18 בספטמבר 1970

המחלקה למזרח תיכון
יום תיכון מזרחי

11.3

לכבוד
מר אלוני ראובן
מנהל מקרקעי ישראל
רח' שמאי 6
ירושלים

א.ג.ג.

נחבקשתי ע"י סגן הסנהל הכללי, מר משה ששון הנמצא
בחופשה להעביר לכם חומר הלוסח במתיחס להפקעת הקרקעות
באזור ירושלים. חומר זה נשלח לנציגויותינו על מנת להבהיר
הטעות והמשטעות האמיתית של ההפקעות. חוכלו להעביר חומר זה
לועדה הישראלית לזכויות האדם.

בברכה,

דוד סולטן

LEGATION D'ISRAEL

צירות ישראל

אנקרה, י"ז באלול תשל"ל
18 בספטמבר 1970

938

של. 3.111

אל : מזהי"ם

מאת : האזיר, אנקרה

הגדרון: הפקעת קרקעות בירושלים

הפקעת הקרקעות בירושלים לא זכתה
להגובה בלשהי בעתונות, וכן לא שמעתי דבר
מאנשי משה"ח.

בברכה

ד. לאור

העתיק: לשכה הסנכ"ל
מר מ. ששון, סמנכ"ל
חקר

מג/

U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE

WASHINGTON, D. C.

1932

RECEIVED
U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE
MAY 10 1932

TO :

FROM :

RECEIVED

RECEIVED
U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE
MAY 10 1932

RECEIVED

U. S. DEPT.

RECEIVED
U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE
MAY 10 1932

1932

11.3.11

ירושלים, ה' באלול תש"ל

492

6 באבוסט 70

מסמך 100

אל: נאו"ם, ניו יורק

מאת: לשכת היועץ המשפטי

הנדון: מקורת הקרקעות לרכישה לצרכי ציבור, 1943,

מברשכס מס' 388

נא למצוא רצ"ב את הנוסח המסולב של המקורת הנ"ל (ואחכם הסליחה על צורת מספר עמודים, אולם לא היה מוצא אחר). כן אנו ממציאים לכם בזאת גם תרגום עברי מוסמך של החוק הירדני המקביל "חוק הקרקעות, רכישה לצרכי ציבור", אותו מסרנו לתרגום לאנגלית. את לקוט המפרטומים בו החטרסם צו ההפקעה נשלח כאשר נקבלו.

ב כ ר כ ה,

ד"ר י. גרא

11/11/11

TO THE HONORABLE
MEMBER OF PARLIAMENT
FOR THE DISTRICT OF
SOUTHERN
SOUTH AFRICA

REPORT ON THE PROGRESS OF THE
WORK OF THE COMMITTEE

THE COMMITTEE HAS THE HONOR TO
REPORT THAT THE WORK OF THE
COMMITTEE HAS BEEN
CONDUCTED IN ACCORDANCE
WITH THE RESOLUTIONS
ADOPTED BY THE HOUSE OF
PARLIAMENT ON THE 11TH
MAY 1911.

Yours faithfully,
J. H. B. B.

1111

ירושלים, ג' אלול תש"ל
3 בספטמבר 70

אלו: מר ציון אוריאל, מינהל מערקעי ישראל, רח' שמאי 6, ירושלים
מאת: לסכת היועץ המשפטי, משרד חוץ

הנדון: טפח התפקוד

אנו זקוקים בדחיפות לטפח התפקוד בירושלים אשר אותן הסמיכה
הממשלה להפקיע ביום 30/8/70.
גודה לך מאד אם תואיל להמציא לנו בהקדם האפשרי.

בברכה ובחורה,

יגאל ענתבי

ירושלים, א' אלול תש"ל
2 בספט' 1970

3852

111.3

א ל: כל הנציגויות

מאת: ס/מנהל הסברה

הנני מעביר אליכם להלן כמה נחונים על ההפקעות בירושלים. אין, כמובן, לידום פעולות בענין זה. החומר הוא לידיעתכם ולשימוש במידה ותחבקשו לחת פרטים.

הנדון: ההפקעות בירושלים

הנני מעביר אליכם להלן כמה נחונים על ההפקעות בירושלים. אין, כמובן, לידום פעולות בענין זה. החומר הוא לידיעתכם ולשימוש במידה ותחבקשו לחת פרטים.

שטחי עיבוד	בעלים ערבים ומשוערים	לערבים	למדינה	ליהודים	השטח ברונם	המקום	
--	100	400	15	55	470	נוה יעקב	1.
400	600	4800	35	5	4,840	בית איכסא- ליפחא	2.
800	400	2000	—	240	2240	ארמון הנציב	3.
600	400	2000	375	325	2700	שרפאח-מלחה	4.
400	300	1100	40	60	1200	קלנדיה (אזור תעשיה)	5.
--	--	--	*50	80	130	שמאעה (פארק לאומי)	6.
--	--	--	60	40	100	המרכז המסחרי הישן (ממילא)	7.
--	--	--	--	600	600	רמת רחל	8.
2,200 ===	1,800 ===	10,300 ===	575 =	1,405 ===	12,280 ===		

* בהפקעה בשכונת שמאעה כ-24 דונם לכנסיות.

- א. מיהודים הופקעו 1,405 דונאם, ממדינה הופקעו 575 דונאם, בסה"כ 1,980 דונאם.
- ב. ב-12,280 דונאם שהופקעו מחגוררים כ-120 ערבים ב-20 מבנים רעועים.
- ג. באדמות שהופקעו מחגוררים 450 משפחות יהודיות שהם כ-2,700 נפש.
- ד. 450 המשפחות ו-300 בתי העסק נמצאים ב-235 מבנים.
- ה. האדמה שהופקעה מיהודים נמצאת בידי כ-700 בעלים יהודים.
- ו. החוצאה לרכישה ופיצויים במרכז המסחרי הישן מוערכת ב-60 מיליון ל"י.
- ז. החוצאה לפיצויים לבעלי שאר הקרקעות המופקעות מוערכת ב-60 מיליון ל"י.

מ ב ר כ ה,

דוד משריבס

הערה: לשכות
מחלקות המשרד

ש ס ו ר

ח* 56

בשלח: 2.9.70

אל: בניו יורק, וושינגטון

מאת: המשורר

3-111

באום, העתק: וושינגטון

ירושלים.

לידיעתכם כי הקונסול הכללי האמריקני החציין אצל מירון כנבנישתי בפרשת ההפקעות / וקיבל הסבר מלא. לעומת זאת לא היו שום פניות דיפלומטיות אלינו מכל צד שהוא.

אליאב

תפוצה: שהחץ דוהס3 מכלל3 סמבכל מאום א+ב מצפא חקר הסברה קעת הדס מזת רם אמן

סס/רז

ORANG SCHREIBSATZ

0 6 7 7

1577
1578

ਸ' ਫੇਰੇ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

[illegible]

לפיכך נראה כי המצב הכלכלי של ישראל, על אף שהתאזרחו, אינו נראה כמצב טוב. המצב הכלכלי של ישראל, על אף שהתאזרחו, אינו נראה כמצב טוב.

॥८॥

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ ԱՎԱՅԻՆ ԿՐԹԱՆՈՒԹՅԱՆ
 ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ ԱՎԱՅԻՆ ԿՐԹԱՆՈՒԹՅԱՆ
 ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ ԱՎԱՅԻՆ ԿՐԹԱՆՈՒԹՅԱՆ

ש ש ר ר

מס' 1

אל: המשרד

בשלח: 011140 ספט' 70

מאת: אדים

ב ה ר ל

11/1

מאף בראון.

הפקעת קרקעות ירושלים.

האם ניתן להשהות הפרסום עד לאחר הבלתי סדירות או לפחות עד לאחר

חום הפיסגה כאן.

בשיחות עם ידידינו חוזרת ופולת הבקשה שלא בקשה עליהם כאשחקד

במאבק בגב הבלוק הערבי בתומכיו.

סג

שהח3 מנכל3 ממכלל מאף2 הסברה2 חקר הדס מאוס ב קעח

מס/רמ

אל: המשדד

מאת: בני יורק

מס: 388

בסלח: 311630 ארג 70

מ.3

מאום ב.

שלד-393

שלחובא החוק מ-1943 באנגליה ברואה אויר.

(הפקעת קרקעות - תדור הסברה)

באום

מנכל 3 סמכל מאום ב הסברה 2 מצפא קעת

מס/רמ

ORWIG SCHREIBSATZ

ԿՆ: ընտր

ՁԱՌ: ԵՐ ԵՐԵՐ

ՁԱՌ 88Է

ԵՐԵՐ: ՕՇԹԻԷ ԿԵԼ՝ ՕՇ

ՁԱՌ ԵՐ.

ՁԱՌ ԷԷԷ.

ՁԱՌԵՐ ԵՐԵՐ Ձ-ԷԷԷԷ ԵՐԵՐԵՐ ԿԵԼ.

(ԵՐԵՐ ԵՐԵՐԵՐ - ԵՐԵՐ ԵՐԵՐ)

ԵՐԵՐ

— ԵՐԵՐ ԵՐԵՐ ԵՐԵՐ ԵՐԵՐ ԵՐԵՐ

ԵՐԵՐ

ש ש ר ר

ש ש ר ר

מס' 311

אל: המשרד

במלח: 311730 ארג' 70

מאת: רושינגטון

|||. >

ש ש ר ר

הסברה

שלכם חוזם 11

הפקעת קרקעות בירושלים

כל הקונסוליות מדווחות שעד כה לא חוזר לא עלה נושא הפקעת

הקרקעות

בעים

שהחז' מנכלז סמנכל הסברה 2 מצפא קעת קבס הדס דמ2

מס/רמ

В В. В. В. В.

𐎧𐎫𐎼𐎹 𐎠𐎧𐎡𐎹
 𐎠𐎧𐎡𐎹 𐎠𐎧𐎡𐎹

८८ ११६

ԵԹՆ: ՕՔՄԻԷ ՔԸՆՔ ՕՄ

ПОСЛ.

ཐད་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་།

ԴԵՐՄԱՆ ԳՐԳՄԱՆՈՒ ԼՐՐՐԱՄՆԻՑՈՒՄ:

Ե՛կ եղբայրներու օտարութիւնն արդէն իսկ զիսկէն ինքեան
եղբայրսն:

上 下 左 右

Son oti nro qto qn xez Snuen dno e'ed de nne

so/ra

משרד השיכון
לשכת השו

זל
על
/

לכ
מר ג. בירן /

לדביר
טן הבנק

3.11

וה/לוק-איש

ברכה

31.8.1970

משרד השיכון

לשכת היישוב

התקנות בירושלים

תכנון וקצוות-מסובס ומקורות

מס' תכנון	שטח ברוטו	ליחודים	למדינות	לערים	בכלים קרביים ומסוקים	שטחי קיבוץ
1. גומ-יסק	470	55	15	400	100	-
2. בית-הייבנה-ליסמ	4,840	5	35	4,800	600	400
3. ארמון חבזיב	2,240	240	-	2,000	400	800
4. שרמא-מלח	2,700	325	375	2,000	400	600
5. קלודיה (מיזור העשיה)	1,200	60	40	1,100	300	400
6. שטאקה (מארק לאומי)	130	80	50 (*)	-	-	-
7. המרכז המסחרי הישן (מחיל)	100	40	60	-	-	-
8. רמת-רחל	600	600	-	-	-	-
	<u>12,280</u>	<u>1,405</u>	<u>575</u>	<u>10,300</u>	<u>1,800</u>	<u>2,200</u>
	*****	*****	*****	*****	*****	*****

(*) בתפקיד בשכונת שטאקה כ-24 דונם לכנסיות.

- א. מיחודים הוטקו 1,405 דונם, ממדינות הוטקו 575 דונם, בס"ח 1,380 דונם.
- ב. כ-12,280 דונם שהוטקו מהגוררים כ-120 ערים ב-20 מבנים רעועים.
- ג. באדמה שהוטקו מהגוררים 450 שטחיות יהודיות חס כ-2,700 נפש.
- ד. 450 השטחיות נ-300 בחי חסס נמבאים כ-235 מבנים.
- ה. הארסה שהוטקו מיחודים נמבא בידי כ-700 בקלים יהודים.
- ו. החובאח לרכישת ומיצויים במרכז המסחרי הישן מנכר כ-60 מיליון ל"י.
- ז. החובאח למיצויים לבעלי שני הקרקעות החוטקות מנכר כ-60 מיליון ל"י.

הובן ע"י יחידת ל"י

מ ש ר ד ה ח ו ן

ירושלים, כס' באב תש"ל
31 אוג' 1970

11/3

א ל: כל הנציגות

מאת: מחלקת ההסברה

חוזר מס' 791

הנדון: הפקעת קרקעות בירושלים

... בהמשך לחוזרנו מס' 3844, אנו מעבירים לכם רצ"ב החלטת הממשלה בנדון ונייר
הרקע באנגלית שהופץ מטעם לשכת העחונות הממשלתית.

ב ב ר כ ה,

12/2
בנימין נבון

העחק: לשכות
מחלקת המשרד

PRESS BULLETIN

JERUSALEM, 30 AUGUST 1970

CABINET SESSION

AT THE WEEKLY CABINET SESSION:

- THE MINISTER OF DEFENCE AND THE CHIEF OF STAFF REVIEWED SECURITY MATTERS.
- THE MINISTER FOR FOREIGN AFFAIRS AND AMBASSADOR Y. TEKOAHI REPORTED ON THE TALKS WITH AMBASSADOR JARRING.
- THE CONCLUSIONS OF THE COMMITTEE APPOINTED BY THE PRIME MINISTER TO LOCATE AND DETERMINE THE SOURCE OF DISRUPTIONS IN LABOUR RELATIONS AT ASHDOD WERE APPROVED.
- THE MINISTER OF FINANCE WAS AUTHORISED TO EXPROPRIATE LANDS IN JERUSALEM, WITHIN THE FRAMEWORK OF JERUSALEM URBAN DEVELOPMENT.

GOVERNMENT DECISION ON JERUSALEM DEVELOPMENT PROJECT

BACKGROUND

DECISION

FURTHER TO PREVIOUS GOVERNMENT DECISIONS, AND WITH THE COMPLETION OF THE DETAILED PLANNING, THE MINISTER OF FINANCE HAS BEEN AUTHORIZED TO EXPROPRIATE, THROUGH THE AGENCY OF THE ISRAEL LAND AUTHORITY, PLOTS OF LAND IN THE JERUSALEM DISTRICT OF A TOTAL AREA OF SOME 3,000 ACRES. THEY ARE LOCATED IN THE JERUSALEM COMMERCIAL CENTRE, NORTH, NORTHWEST, SOUTHWEST AND SOUTHEAST JERUSALEM, THE PROPOSED NATIONAL PARK AT SHAMA'A AND RAMAT RAHEL.

PURPOSE: PLANNED IMPLEMENTATION OF DEVELOPMENT

THE PURPOSE IS TO PERMIT THE COMPETENT AUTHORITIES TO DEVELOP THE JERUSALEM DISTRICT SYSTEMATICALLY AND PROGRESSIVELY. THE DEVELOPMENT IS DESIGNED TO SERVE THE OVERALL POPULATION OF THE CITY - ARABS AND JEWS ALIKE.

COMPENSATION

THE EXPROPRIATION IS CARRIED OUT STRICTLY IN ACCORDANCE WITH THE EXISTING LAW IN ISRAEL. THERE IS A LAW WITH IDENTICAL PURPOSE IN JORDAN. ALL OWNERS OF THE PROPERTY IN QUESTION WILL BE AWARDED COMPENSATION, AND THE CRITERIA OF PAYMENT WILL BE GENEROUS.

THE BACKGROUND: DEVELOPMENT NEEDS

AS IN THE CASE OF URBAN AREAS ALL OVER THE WORLD, THE JERUSALEM AREA MUST UNDERGO ADVANCE PLANNING FOR THE PURPOSE OF DEVELOPMENT. THE MASTER-PLAN WAS COMPLETED IN JUNE THIS YEAR. THE PROBLEMS ARE PARTICULARLY SERIOUS:

- A. AT LEAST FIVE THOUSAND ARAB FAMILIES AND FOUR THOUSAND JEWISH FAMILIES LIVE IN SUB-STANDARD HOUSING, AND THEY ARE PRECISELY THAT SECTOR OF THE COMMUNITY TO WHICH PRIORITY MUST BE GIVEN IN THE CONSTRUCTION OF PROPER HOMES.
- B. MANY HUNDREDS OF YOUNG JERUSALEMITES ARE LEAVING THE CITY BECAUSE OF THE HOUSING SHORTAGE.
- C. THERE IS ALSO THE PRESSURE OF PERSONS NOW LIVING OUTSIDE JERUSALEM WHO WANT TO COME AND LIVE IN THE CITY.
- D. JERUSALEM HAS FALLEN BEHIND IN INDUSTRIAL DEVELOPMENT. ONLY 17 PER CENT OF THE MANPOWER EMPLOYED THERE IS ENGAGED IN TRADES AND INDUSTRY, AS OPPOSED TO 34 PER CENT IN TEL AVIV. THERE IS, THEREFORE, THE NEED TO SPEED UP THE PACE OF INDUSTRIAL CONSTRUCTION.

THE NATURE OF THE PLOTS

MOST OF THE PLOTS ARE STONY WASTELAND, UNSETTLED AND UNCULTIVATED. SETTLED AND CULTIVATED AREAS HAVE BEEN SPECIFICALLY EXCLUDED.

THOSE IN ARAB OWNERSHIP INCLUDE, ALL TOLD, NOT MORE THAN TWENTY HOUSES. THOSE IN JEWISH OWNERSHIP INCLUDE (IN THE COMMERCIAL CENTRE) THE HOMES OF THREE HUNDRED AND FIFTY FAMILIES AND THE BUSINESS PREMISES OF THREE HUNDRED OTHERS. EVERY EFFORT HAS BEEN MADE TO EXCLUDE AGRICULTURAL LAND. IF IT SHOULD BE ESTABLISHED THAT ANY LAND INVOLVED IS AGRICULTURAL, IT WILL BE EXCLUDED FORTHWITH.

NO WAQF LAND (MOSLEM RELIGIOUS ENDOWMENT), NO HOLY PLACES AND NO PUBLIC PROPERTY IS IN QUESTION.

MAIN POINTS OF THE DEVELOPMENT PROGRAMMES

IN THE OLD COMMERCIAL CENTRE IN WEST JERUSALEM

- A. REHABILITATION OF POOR FAMILIES
- B. RENOVATION OF DECAYING INDUSTRIAL ZONE.
- C. ESTABLISHMENT OF MODERN COMMERCIAL CENTRE.

IN NORTH JERUSALEM

- A. SETTING UP AN INDUSTRIAL ZONE ON THE PERIPHERY OF THE CITY. IT WILL INCLUDE JEWISH AND ARAB INDUSTRIAL ENTERPRISES, AND JOINT JEWISH-ARAB CONCERNS, INCLUDING TEXTILES, LIGHT CHEMICALS AND ELECTRONICS.
- B. COMMERCIAL CENTRES FOR JEWS AND ARABS.

IN THE SHAMA'A AREA (WEST JERUSALEM)

THE AREA IS INTENDED TO BE PART OF THE NATIONAL PARK EXTENDING FROM MT. SCOPUS TO SOUTHEAST JERUSALEM.

IN SOUTHEAST JERUSALEM AND SOUTHWEST JERUSALEM, AND RAMAT RAHEL

- A. RESIDENTIAL AREAS FOR JEWS AND ARABS.
- B. HOTEL ZONES.
- C. UTILITY AND SERVICE AREAS FOR JEWS AND ARABS.

DC/ML

18.00 HOURS

11/3

שמור

מס' 393
בשלח: 31.8.70

אל: בני יורק
מאת: המשד

דיון.

הפקעת הקרקעות בירושלים. בהמשך לחוזם 999 וחוזם 12.

א. להלן בתוכם מדויקים שקבלנו ממשד השיכון. אפשר להשתמש בהם בשיחות במידת הצורך אך אינם לפרסום.

2. סה"כ הופקעה 12,280 דונם, מהם 10,300 השייכים לערבים, 1405 השייכים ליהודים 575 השייכים למדינה.

3. בעלי הקרקע הערבים מונים כ-1,800 נפש, חלקם מחוץ לישראל. יש 700 בעלים יהודיים.

4. בקרקעות שהופקעו במצאים 235 מבנים בבעלות יהודית בהם מתגוררים כ-2,700 נפש ובמצאים 300 בתי עסק. לעומת זאת במצאים רק 20 מבנים בבעלות ערבית שבהם מתגוררים 120 ערבים ואין שם בתי עסק. מבחינה זאת הפגיעה הישירה היא תמורה

בהרבה כלפי יהודים. יודגש גם שהמבנים היהודים נמצאים כולם במרכז המסחרי הישן, רובע מגורים צפוף, ומשמשים כאמור לדיוור ועסק בעוד שקומץ המבנים הערבים דעוע ומפוזר בשטחים המופקעים.

5. ההוצאה לרכישה ופיצויים של הקרקעות במרכז המסחרי הישן, כ-100 דונם מתוך כלל הקרקעות, מהם 40 דונם השייכים ליהודים ו-60 השייכים למדינה, באמדה ב-60 מליון ל"י בעוד שכל יתר הקרקעות המופקעות מוערכות אף הם בסכום זה. מכאן שגם מבחינת שווי הקרקע הפגיעה ביהודים תמורה יותר.

ב. צו ההפקעה פורסם בילקוט הפרסומים ב-30/8 ובעבירו לשנקבל. הוא מתבסס על החוק המנדטורי מ-1943 השדיר בישראל הנקרא:

LAND (ACQUISITION FOR PUBLIC PURPOSES) ORDINANCE NO. 24, 1943
מניח שברשותכם.

ג. לפי שעה לא הגיעו הדים מיוחדים מהבירות ואף לא מירדן. וודאי תבדוקו מיידית על מיידית על התפתחויות אצלכם במידה שתהיינה.

מאס ב'

שהח 3 רוחם 3 מכלל אלון דיין סמכל מצפא מאומב* מזתים הסברה קעת הדס דם אמן
דבון/קלם ים
מב/בש

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

ה'תש"ח

11/3
עלם

שכר

אלו נושגמון, ביו יורק, אוטבה, לונדון, פאריס, ברו, בריסל, האג, שטוקהולם, רומא, אתונה, אנקרה, טהראן, טוקיו, ביירוטי, וינה ברו, מקסיקו, ריו, ביינס, אויס, העתק: ציריך.

הוצם מס' 999

בשלח: 30.8.70

מ י ד י

הפקעת קרקעות באזור ירושלים. הנה"י, הסברה.

1. לפי חלטה ממסלה שכבראה תתקבל היום יוסמך שר האוצר להפקיע

באמצעות מינהל מקרקעי ישראל שטחים באזור ירושלים הסתכמים

ב-12 אלף דונם בקירוב, שטחים אלה מצויים באזורים הבאים: המרכז

המס'רי בירושלים, צפון ירושלים וצפון מערב ירושלים, אזור הגן

הלאומי בשמאעה, רמת רחל, דרום מערב ירושלים ודרום מזר' ירושלים.

2. ככל איזור עירוני בעולם גם איזור ירושלים ייב בתכנון מראש

למטרות פיתוח. תכנית האב לפיתוח ירושלים הוסלסה ביוני השנה.

בעיות הפיתוח בירושלים מסורות במיו"ר:

א. ישנן שכונות רבות בירושלים הסובלות מתנאי תת-זיור. לפ"ח

5000 משפחות ערביות ו-4000 משפחות יהודיות גרות בתנאים של

תת-זיור ומחסור ציבור שיש לתת קדימות לבניית זיור עבורו.

ב. מאות צעירים בני ירושלים עוזבים את העיר בגלל מצוקת הזיור.

ג. יש להץ על תושבים מ"וץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר.

ד. ירושלים נ"שלת בפיתוח תעשייתי. אולם במרכז ירושלים כמעט

ולא נותרו שום דורכות אוטה לבנייה תעשייתית.

3. מטרת ההפקעה לאפשר לגורמים הגוגעים בדבר לפת' את אזור ירושלים

בצורה הרובתית.

/2...

ԽՈ՛ՒՆ ՄԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՆՔԱՎԱՐՑՈՒՄԸ
ՀԱՆՔԱՎԱՐՑՈՒՄԸ ԵՎ ԴՊՆԵՐՈՒՄԸ
ԲԱՆԿԱՆԻ ՏՈՒՆՈՒՄԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՆՈՒՄԸ
ԶԵՆՈՒՄԸ ԵՎ ԴՊՆԵՐՈՒՄԸ

CSM: COURT

2008.08.07

ՆԱԾԵՐԱՆ ԳՐԱԳԵՐՈՒ ԸՆԿՆԻՐ ԲՐՈՒՆԴՐԵՐԸ, ՈՆՔԵՐՈՒ ՈՐԸՐԸ,

[illegible]

Տ. ՀԵՐ ԽՈՒՐԴ ԽՐԴԵՐ ԶԵՐԿՈ ՀՅ ԽՈՒՐԴ ԻՐԱՆԿՈՒ ՌԵՆԶ ԶՈՇԷՐԻ ՕՐԱՅ
ՎՅՈՐՐԱ ՅԵՈՐՈՒՄ. ՈՇԷՐԱ ՌԱԶ ՎՅՈՐՈՒՄ ԻՐԱՆԿՈՒ ՌԵՆԿՈՒ ԶԻՐԶԵ ՌԱԶՈՒ.
ԶՅՈՐԱ ՌԱՅՈՐՈՒՄ ԶԻՐԱՆԿՈՒ ՌԱՅՐՐԱ ԶՅՈՐՈՒՄ:

0002 amara xaxara e-0003 amara xaxara xaxa xaxara xax
 0004 amara xaxara e-0005 amara xaxara xaxa xaxara xax
 0006 amara xaxara e-0007 amara xaxara xaxa xaxara xax

၃. ဝန်ကြီးရုံးအဖွဲ့မှ အရေးကြီးသော စာချုပ်များကို ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်း။

2. 70 5th 10th 15th 20th 25th 30th 35th 40th 45th 50th 55th 60th 65th 70th 75th 80th 85th 90th 95th 100th 105th 110th 115th 120th 125th 130th 135th 140th 145th 150th 155th 160th 165th 170th 175th 180th 185th 190th 195th 200th 205th 210th 215th 220th 225th 230th 235th 240th 245th 250th 255th 260th 265th 270th 275th 280th 285th 290th 295th 300th 305th 310th 315th 320th 325th 330th 335th 340th 345th 350th 355th 360th 365th 370th 375th 380th 385th 390th 395th 400th 405th 410th 415th 420th 425th 430th 435th 440th 445th 450th 455th 460th 465th 470th 475th 480th 485th 490th 495th 500th 505th 510th 515th 520th 525th 530th 535th 540th 545th 550th 555th 560th 565th 570th 575th 580th 585th 590th 595th 600th 605th 610th 615th 620th 625th 630th 635th 640th 645th 650th 655th 660th 665th 670th 675th 680th 685th 690th 695th 700th 705th 710th 715th 720th 725th 730th 735th 740th 745th 750th 755th 760th 765th 770th 775th 780th 785th 790th 795th 800th 805th 810th 815th 820th 825th 830th 835th 840th 845th 850th 855th 860th 865th 870th 875th 880th 885th 890th 895th 900th 905th 910th 915th 920th 925th 930th 935th 940th 945th 950th 955th 960th 965th 970th 975th 980th 985th 990th 995th 1000th 1005th 1010th 1015th 1020th 1025th 1030th 1035th 1040th 1045th 1050th 1055th 1060th 1065th 1070th 1075th 1080th 1085th 1090th 1095th 1100th 1105th 1110th 1115th 1120th 1125th 1130th 1135th 1140th 1145th 1150th 1155th 1160th 1165th 1170th 1175th 1180th 1185th 1190th 1195th 1200th 1205th 1210th 1215th 1220th 1225th 1230th 1235th 1240th 1245th 1250th 1255th 1260th 1265th 1270th 1275th 1280th 1285th 1290th 1295th 1300th 1305th 1310th 1315th 1320th 1325th 1330th 1335th 1340th 1345th 1350th 1355th 1360th 1365th 1370th 1375th 1380th 1385th 1390th 1395th 1400th 1405th 1410th 1415th 1420th 1425th 1430th 1435th 1440th 1445th 1450th 1455th 1460th 1465th 1470th 1475th 1480th 1485th 1490th 1495th 1500th 1505th 1510th 1515th 1520th 1525th 1530th 1535th 1540th 1545th 1550th 1555th 1560th 1565th 1570th 1575th 1580th 1585th 1590th 1595th 1600th 1605th 1610th 1615th 1620th 1625th 1630th 1635th 1640th 1645th 1650th 1655th 1660th 1665th 1670th 1675th 1680th 1685th 1690th 1695th 1700th 1705th 1710th 1715th 1720th 1725th 1730th 1735th 1740th 1745th 1750th 1755th 1760th 1765th 1770th 1775th 1780th 1785th 1790th 1795th

Դ. ԳՐԴԱԿՆԵՐ ԷՊԻՍԿՈՍ ԶԱՎԱՐՈՒ ՈՍԹԻՅՈՒՆ. ՈՐԴՈ ԶԵՐԿԻ ԳՐԴԱԿՆԵՐ ԸՍՏՈՒ

የሰነዱ ዋና ዋና ክፍሎች በሰነዱ ውስጥ ተዘርዝረዋል፡

Հ. ԹԱՐԵԱՆ ԳՈՐԾԱՅԻՆ ԳՆԱԾՈՐ ԳՆԱԾՈՐ ԳՆԱԾՈՐ ԵՐԵՐ ԳՆԱՊ՝ ԱՐԱ ՊԵՐԵՐ ԵՐԵՐՈՒՄՈՒ

[illegible]

הפיתוח^ה נועד לשרת את מכלול תושבי היער - ערבים ויהודים גם יחד.

התפקעות מבוצעות בהתאם ל^ה חק הקצים בישראל. ^ה חק שמירתו זהה.

קיים גם בירדן. כל בעלי השטחים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים

ליבולים לתשלום, בידי... מדי... מדי...

4. מרבית השטחים נחשאים אופי של מרשים, לא מיושבים ולא מעובדים.

השטחים כוללים בסך הכל לא יותר מ-20 בתים. השטחים בבעלות יהודית

כוללים (במרכז המס^הרי של ירושלים) מגורים של 350 משפחות ועסקים

של 300 יהודים. נעשה מאמץ שלא להכליל אנחות קלאיות בשטחים

המפקעים. אם יוכ^ה שאנחה מהופקעת היא קלאית, היא תשו^הרר מהפקעה.

השטחים אינם כוללים שום אנחות וק^ה, מקומות קדושים ורכוש ציבורי.

5. באותם שטחים שהינם מיושבים יישארו התושבים במקומותיהם עד לבידול.

מא^הר והמכבון הוא לשנים רבות, יהיה המפול בגושא זה תהליך איטי

ויעשה הכל על מנת למנוע סבל מהתושבים ולפצותם בצורה באותה בעון

2. מעורבות ציבורית במימוש של תוכנית היערות ייעבד בהכרח בידי

6. עיקרי תכנית הפיתוח^ה: חשב להגדיל ירושלים הרחוקה בידי ישראלי.

צבמרכז המס^הרי של ירושלים: א. שיקום משפחות ערבי;

ב. שיקום איזור תעשייתי מבוזר.

בצפון ירושלים: א. הקמת אזור תעשייתי שיהיה בשולי העיר. איזור

זה יכלול מפעלי תעשייה יהודיים וערביים וכן מפעלים יהודיים-ערביים

משותפים. צפוי שהתעשיות יקיפו קשת מפעלים כולל טכסטיל, כימיה עדינה

ואלקטרוניקה. ב. מרכז מס^הרי ליהודים וערבים.

אזור שמאפה (במערב ירושלים)

מיועד לגן לאומי.

דרום מזר^ה ירושלים ודרום מערב ירושלים ורמת ר^הל

א. אזור מגורים ליהודים וערבים.

ב. אזור מלונאות.

3/...

ՔԱՐՏԱՐՆԵՐԸ ԶԵՐԴ ԿՍՈՒՄ ՈՒ ՅԵՐԿՐԵՆՈՒՄ ՈՐՏԱԿՆԵՐԻՆԵՐԸ - ՄԵԴՅՈՒՄ ԻՊՈՂԻՏԻՈՒՄ ԵՄ ԵՆԻՄ:

[illegible][illegible]

4. Գրե՞՛ն խոսքի մասերը ընթացքի մեջ գտնվող, չեն օգտակում ընդհանուրին:

מסמך זה נמצא בבעלות משרד המשפטים, והוא אינו חלק מהתקן.

ՀԱՅԿԵՐՈՒՄ (ՀԱՐՑԻ ՈՍՈՒՐԵ ՄԵ՛ ՎԵՐԱԽԿԵՐՈՒՄ) ՁԱՐՐԵՐՈՒ ՄԵ՛ ՕՂԷ ՃԱՌՈՒՐՈՒ ՐԱՍԳՎՈՐԸ

ԱՅՏ 008 ԳՈՐԴԵՐՈՒ. ԼՅՈՍԻՆ ԳՆԱՎՅԱՆ ԱՅՏԻ ԿՈՇԿՐԵՎՈՒ ՄԵՐՈՒ ՊԳՆԱՐԵՐՈՒ ԼՅՈՍԻՆՈՒ

ՅԱՐԱՐԱՐՔԵՐԸ. ԽՈՒՐՇԷՄԻ ԽԱՐԱՌԱՆ ԽԱՐԱՐԱՐՔԵՆ ԴՔՄ ՊԳՆՔԻՆ, ԴՔՄ ՈՅՐՈՐԴՈՐԻՆ ԾԱՇՇԱՐՔԵՆ.

በመጨረሻም ስራው ርዕሰ ልማት ማረጋገጫ ሆኖ፣ ልማቱን ለማረጋገጥ የሚያስፈልጉትን ምንጮች ይገልጻል፡-

2. ՀԱՐՈՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՍԵՐՈՒՄԻ ՎԵՐՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԼՈՐՄԱՐԱՐՈՒՄ ԵՄ ԴՆՔԷՐ՝.

ՅԱՐՈՒՆԻ ԲԱՐՈՇԵՐԻ ՈՐԱ ՎՅԱԾՈՒ ԲԱՐՈՒ, ԵՈՒՄ ՈՍԵՐԸ ՀԱՐԱՅ ԵՑ ՈՒՆԵՐ ԿՍԾ՝

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋ ՎԵՐԱԴՐՈՒՄԸ

ՀԱՅԿԻ ՔՈՑՈՐԷ ՍԵ ԵՐԻՅՈՒՆ: Ա. ՍԵՂՈ ՍԱՅՈՐԱ ՄԵԼԵ: Ե. ՍԵՂՈ ՔԵՐԵՐ ՔԱՄԱՌԵ ՍԵՐԴԻ.

ՀԱՅԱՐԴ ԲՐՈՍԻՆԻՑ: Ք. ՈՐՈՇԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ՈՒՍԿԵՐԴԻՑ ԹԵՂԵՆ ԼՈՐԻՆ՝ ՈՐՈՐԴ. ՊԵՏԻՐ

78 ԲՇԵՐԸ ԾԱԶՆԻ ԶԵՄԻՆ ԲՈՐԻՐԵՐՈ ՄԱՐԸՆԵՐՈ ՄԱՐԸՆԵՐՈ ԲՇԵՐԸ ԲՈՐԻՐԵՐՈ-ՄԱՐԸՆԵՐՈ

စာအုပ်, အစုံ စာအုပ်များကို ရောင်းချရာတွင် အမြဲတမ်း ငွေကြေး ပေးအပ်ရန်, ငွေကြေး ပေးအပ်ရန်

ՀԱՅԳՈՐԴԷՊՈՒ Հ. ՅՐԵԿԻ ԾՈՌԻ ՀԻՄՆԻԾ ԴԱՐՇԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

STIC BOMEN (COERCIEFFICIënt)

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

FROM: [REDACTED] TO: [REDACTED]

8. **ԱՄԵՐ ԵՐԵՄԻԱ ԿՈՌԻՆԹՈՍ ԴՈՒՆԵՐՈՒՄ:**

E. HOFF GYERGA.

בני אזור שירותים ליהודים וערבים.

7. מכלל הבקורות לעיל יש להדגיש המידע

י.א. שהפקעות בוצעו ליהודים וערבים כא"י ובעדות לשירות ערבים ויהודים
ליהודים.

8. שמספר היהודים הגרים בשטחים המופקעים עולה פי כמה וכמה על מספר

הערבים. בני אזור שירותים ליהודים וערבים.

9. במידה והימצאו בדבר העיתון תוכלו לומר שאין אזור אין לעיתון

אין שום משמעות מדינית והוא קטור בתהליכי תכנון ופיתוח של אזור

הערבים. ייתכן שיהיה שיתוף פעולה ביניהם.

8. הצהרה אלה ייכנסו לתוקף עם פרסום החלטה על הסמכה עליה

5. בבעלותם בידי אזור שירותים ליהודים וערבים.

בני אזור שירותים ליהודים וערבים.

לייצא מכלל של אזור שירותים ליהודים וערבים.

הראשון

הדפוס

שה"צ ורומז מכלל אלון דיון סמבל מצא אירופה אב מלם מאסוק מדתים

מאף הסברה קעם הדס רמז 2. אמן רצון/קלם ים

מב/אש

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

הדפוס

2. 0003F 000000 00000 00000 000000 0000 00 000 0000 00 0000

2. STRENGTHENED CONTRACTS

Y. ԵՐԿՆԱԿԱՆ ԿՐԹԻ ԵՄ ԳՈՐԾԻՍ ՈՍԿՐԻՐՆԵՐՆԵՐԸ

[illegible]

регресс.

[illegible]

647690.

2. ՀԱՅՏԻՈՒ ՐԱԾԱԽԱՆԴ ԷՄԵՐ ՈՒՇԱՐԵՆՔՆԵՐ ԱՐԵՎԵՐ ՎՐԱՐ ՍԱՅՐ ԴԵՐԵՐ ՍՅՐ ՎՇԱՐԵՐ

WFO GUGERA AR²GA FNRH QURR ZAN²CE ACZRY REVAR^N W² MYRR

● 研究の目的

8. **កងកម្មវិធី អប់រំ វប្បធម៌ កីឡា និង ព័ត៌មាន គណនេយ្យ ធុរកិច្ច កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ តាមដាន ធនធាន**

2279.

GRACEY

SECRET

[illegible]

SECRET

[illegible]

北風吹雪

[illegible]

БЕРСЭ.

ፌ. ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ በዋናው ቦርሶች የነበሩ ህይወት ተገዳሪዎች አንዱ ናቸው

УГО. СОВЕРШО. 07.01.90. РАСЧ. АННЕР. СОВЕРШО. ВЕКОВ. 14.01.90. УГО. СОВЕРШО.

第 1 章 绪论

地址：四川省成都市高新区天府大道中段138号 邮编：610094 电话：028-85123456 传真：028-85123457 电子邮箱：info@china.com.cn

ירושלים, כח' באב תש"ל
30 אוג' 1970

א ל: כל הנציגויות

מאת: מחלקת ההסברה

111.3

הנדון: הפקעת קרקעות באזור ירושלים - הנחיות הסברה

להלן חוכן מברק מנהל הסברה בנדון:

1. לפי החלטת ממשלה, שכנראה תתקבל היום, יוסמן שר האוצר להפקיע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל שטחים באזור ירושלים המסתכמים ב-12 אלף דונאם בקירוב. שטחים אלה מצויים באזורים הבאים: המרכז המסחרי בירושלים, צפון ירושלים וצפון מערב ירושלים, אזור הגן הלאומי בשמאעה, רמת רחל, דרום מערב ירושלים ודרום מזרח ירושלים.

2. ככל אזור עירוני בעולם גם אזור ירושלים חייב בתכנון מראש למטרות פיתוח. חכנית האב לפיתוח ירושלים הושלמה ביוני השנה. בעיות הפיתוח בירושלים חמורות במיוחד:

א. ישנן שכבות רחבות בירושלים הסובלות מתנאים של תת-דיור. לפחות 5,000 משפחות ערביות ו-4,000 משפחות יהודיות גרות בתנאים של תת-דיור והן מהוות ציבור שיש לתת קדימות לבניית דיור עבורו.

ב. מאות צעירים בני ירושלים עוזבים את העיר בגלל מצוקת הדיור.

ג. כמו כן יש לחץ של תושבים מחוץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר.

ד. ירושלים נחשלת בפיתוח תעשייתי. אולם במרכז ירושלים ולא נותרו שום רזרבות

אדמה לבנייה תעשייתית.

3. מטרת ההפקעה היא לאפשר לגורמים הנוגעים בדבר לפתח את אזור ירושלים בצורה הדרגתית. הפיתוח נועד לשרת את מכלול תושבי העיר - ערבים ויהודים גם יחד. ההפקעות מבוצעות בהתאם לחוק הקיים בישראל. חוק שמטרתו זהה - קיים גם בירדן, כל בעלי השטחים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים ליברלים לתשלום.

4. מרבית השטחים נושאים אופי של טרשים, לא מיושבים ולא מעובדים. השטחים בבעלות ערבית כוללים בסך הכל לא יותר מ-20 בחים. השטחים בבעלות יהודית כוללים (במרכז המסחרי של ירושלים) מגורים של 350 משפחות ועסקים של 300 יהודים. נעשה מאמץ שלא להכליל אדמות חקלאיות בשטחים המופקעים. אם יוכח שאדמה שהופקעה היא חקלאית היא תשוחרר מהפקעה.

השטחים אינם כוללים שום אדמות וקף, מקומות קדושים ורכוש ציבורי.

5. באותם שטחים שהינם מיושבים ישארו החושבים במקומותיהם עד לבינוי. מאחר והתכנית היא לשנים רבות, יהיה הטיפול בנושא זה תהליך איטי וייעשה הכל על מנת למנוע סבל מהחושבים ולפצותם בצורה נאותה בעוד מועד.

6. עיקרי תכנית הפיתוח:

במרכז המסחרי של ירושלים:

א. שיקום משפחות עוני;

ב. שיקום איזור תעשייתי מנוון.

בצפון ירושלים:

א. הקמת איזור תעשייתי שיהיה בשולי העיר. איזור זה יכלול מפעלי תעשייה יהודיים וערביים וכן יהודיים-ערביים משותפים. צפוי שהתעשיות יקיפו קשת נושאים כולל טכסטיל, כימיה עדינה ואלקטרוניקה.

ב. מרכז מסחר ליהודים וערבים.

איזור שמאקה (במערב ירושלים):

מיועד לגן לאומי.

דרום מזרח ירושלים ודרום מערב ירושלים ורמת רחל:

א. איזור מגורים ליהודים וערבים;

ב. איזור מלונאות;

ג. איזור שירותים ליהודים וערבים.

7. מכל הנקודות לעיל יש להדגיש במיוחד:

א. שההפקעות נוגעות ליהודים וערבים כאחד ונועדות לשרת ערבים ויהודים.

ב. שמספר היהודים הגרים בשטחים המופקעים עולה פי כמה וכמה על מספר הערבים.

ג. במידה ותישאלו בדבר העיתוי תוכלו לומר שאין חוזר אין לעיתוי שום משמעות

והוא קשור בתהליכי תכנון ופיתוח של איזור ירושלים.

ב/ר ב.ה.
2/11
בנימין נבון

העמק: לשכות
מחלקת המשרד

15/8/42

משרד החוץ

טופס מברק צפון

החלק שמעל לשם הכפול העליון מיועד למחלקת הקשר.
המיועד להברקה יכתב בשפה שבין הקוים הכפולים בלבד.
בכתב המברק ירשום מתחת לקו הכפול התחתון את התאריך והנושא.

ט"ס המברק		נרשם ע"י מועד תפילה	
המפיץ	סוג בטהוני	העתיקים	
מועד המשלוח		מספר המשלוח	
מספר הקבוצות		מספר המשלוח	

11/3

ממלכת ישראל וושינגטון, ניו-יורק, אוסבה, לונדון, פאריס, בון, בריסל, האג,
שטוקהולם, רומא, אתונה, אנקרה, טהראן, טוקיו, ניירובי
ניו ג'ייז
המשרד
סוג יחידים
מיידי
סוג בטהוני
שבור

- הפקעת קרקעות באזור ירושלים. הנהיות הסברה.
- לפי החלטת ממשלה שכנראה תתקבל היום יוסמך שר האוצר להפקיע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל שטחים באזור ירושלים המסתכמים ב-12 אלף דונאם בקירוב. שטחים אלה מצויים באזורים הבאים: המרכז המסחרי בירושלים, צפון ירושלים וצפון מערב ירושלים, אזור הגן הלאומי בשמאעה, רמת רחל, דרום מערב ירושלים ודרום מזרח ירושלים.
 - ככל איזור עירוני בעולם גם איזור ירושלים חייב בתכנון מראש למטרות פיתוח. הכניית האב לפיתוח ירושלים הושלמה ביוני השנה. בעיות הפיתוח בירושלים המורות במיוחד:
 - ישנן שכבות רחבות בירושלים הסובלות כתנאים של תת-דיור. לפחות 5000 משפחות ערביות ו-4000 משפחות יהודיות גרות בתנאים של תת-דיור והן מהוות ציבור טיש לתת קדימות לבניית דיור עבורו.
 - מאות צעירים בני ירושלים עוזבים את העיר בגלל מצוקת הדיור.
 - כמו כן יש להץ על תושבים מחוץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר.
 - ירושלים נחשלת בפיתוח העשיתי. אולם במרכז ירושלים כמעט ולא נותרו שום רזרבות אדמה לבנייה תעשייתית.
 - מטרת ההפקעה היא לאפשר לגורמים הנוגעים בדבר לפתח את אזור ירושלים בצורה הדרגתית. הפיתוח נועד לשרת את מכלול תושבי העיר - ערבים ויהודים גם יחד. ההפקעות מבוצעות בהתאם לחוק הקיים בישראל. חוק שמטרתו זהה - קיים גם בירדן. כל בעלי השטחים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים ליברלים לתשלום.

2/.

תאריך: _____ תנושא: _____
אשור מנהל המחלקה
אשור המנכ"ל
השולח

משרד החוץ

טופס מברק צפון

החלק שמעל לקו הכפול העליון מיועד למחלקת הפטר.
המיועד להברקה יכתב בשפה ערבית הקוים הכפולים בלבד.
בוחב המברק ירשום מתחת לקו הכפול התחתון את התאריך והנושא.

מס' המברק		התבונה:	
גרשם ע"י סועד הקבלה			
העתיקים	סוג בטחוני	המפיץ	
סועד המשלוח			
מספר המשלוח	מספר הקבוצות		

הסוגי הבטחוני

סוגי הדחופות

2 - 2

4. מרבית השטחים נושאים אופי של טרשים, לא מיושבים ולא מעובדים. השטחים בבעלות ערבית כוללים בסך הכל לא יותר מ-20 בתים. השטחים בבעלות יהודית כוללים (במרכז המסחרי של ירושלים) מגורים של 350 משפחות ועסקים של 300 יהודים. נעשה מאמץ שלא להכליל אדמות הקלאיות בשטחים המופקעים. אם יוכח שאדמה שהופקעה היא הקלאית, היא תשוחרר מהפקעה.
- השטחים אינם כוללים שום אדמות וקף, מקומות קדושים ורכוש ציבורי.
5. באותם שטחים שהינם מיושבים וישארו התושבים במקומותיהם עד לבינוי. מאחר והתכנון הוא לשנים רבות, יהיה הטיפול בנושא זה תהליך איטי וייעשה הכל על מנת למנוע סבל מהתושבים ולפצותם בצורה נאותה בעוד מועד.
6. עיקרי תכנית הפיתוח:
- במרכז המסחרי של ירושלים: א. שיקום משפחות עוני;
ב. שיקום איזור העשיתי מנוון.
- בצפון ירושלים: א. הקמת אזור תעשייתי שיהיה בשולי העיר. איזור זה יכלול מפעלי תעשייה יהודיים וערביים וכן מפעלים יהודיים-ערביים משותפים.
צפוי שהתעשיות יקיפו קשת נושאים כולל טכסטיל, כימיה עדינה ואלקטרוניקה.
- ב. מרכזי מסחר ליהודים וערבים.
- אזור שמאפה (במערב ירושלים)
מיועד לגן לאומי.

3/.

הנושא

תאריך

אשור המגביל

אשור מנהל המחלקה

השולח

משרד החוץ
טופס מברק צפון

סדר המברק		נרשם ע"י סועד הקבלה	
המפיץ	סווג בסחונני	העתקים	
מועד המשלוח			
מספר הקבוצות	מספר המשלוח		

סווגי הרחיקות סווגי הבסחונני

- 3 -

דרום מזרח ירושלים ודרום מערב ירושלים ורמת רחל
א. אזור מגורים ליהודים וערבים.
ב. אזור מלונאות.
ג. אזור שירותים ליהודים וערבים.

7. מכל הנקודות לעיל יש להדגיש במיוחד:

א. שההפקעות נוגעות ליהודים וערבים כאחד ונועדות לשרת ערבים ויהודים.
ב. שמספר היהודים הגרים בשטחים המופקעים עולה פי כמה וכמה על מספר הערבים.
ג. במידה ותיטאלו בדבר העיתוי הוכלו לומר שאין חוזר אין לעיתוי שום משמעות
אמדינית והוא קשור א בתהליכי תכנון ופיתוח של אזור ירושלים.

8. הנחיות אלה ייכנסו לתוקף עם פרסום ההודעה על החלטת הממשלה עליה עוד נבריק אליכם.

הראבן

30.8.70

הנושא

אלוף הראבן
השוכח

אשור מנהל המחלקה

אשור תמכיל

משרד החוץ
שמור

ירושלים, כח" באב תש"ל
30 אוג' 1970

3.11

3844

א ל: כל הנציגויות

מאת: מחלקת ההסברה

הנדון: הפקעת קרקעות באזור ירושלים - הנחיות הסברה

להלן חוכן מברק מנהל הסברה בנדון:

1. לפי החלטת ממשלה, שכנראה תתקבל היום, יוסמך שר האוצר להפקיע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל שטחים באיזור ירושלים המסתכמים ב-12 אלף דונאס בקירוב. שטחים אלה מצויים באיזורים הבאים: המרכז המסחרי בירושלים, צפון ירושלים וצפון מערב ירושלים, אזור הגן הלאומי בשמאעה, רמת רחל, דרום מערב ירושלים ודרום מזרח ירושלים.
2. ככל אזור עירוני בעולם גם איזור ירושלים חייב בתכנון מראש למטרות פיתוח. חכנית האב לפיתוח ירושלים הושלמה ביוני השנה. בעיות הפיתוח בירושלים חמורות במיוחד:
 - א. ישנן שכבות רחבות בירושלים הסובלות מתנאים של תת-דיור. לפחות 5,000 משפחות ערביות ו-4,000 משפחות יהודיות גרות בתנאים של תת-דיור והן מהוות ציבור שיש לתת קדימות לבניית דיור עבורו.
 - ב. מאות צעירים בני ירושלים עוזבים את העיר בגלל מצוקת הדיור.
 - ג. כמו כן יש לחץ של תושבים מחוץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר.
 - ד. ירושלים נחשלת בפיתוח תעשייתי. אולם במרכז ירושלים ולא נותרו שום רזרבות אדמה לבנייה תעשייתית.
3. מטרת ההפקעה היא לאפשר לגורמים הנוגעים בדבר לפתח את אזור ירושלים בצורה הדרגתית. הפיתוח נועד לשרת את מכלול תושבי העיר - ערבים ויהודים גם יחד. ההפקעות מבוצעות בהתאם לחוק הקיים בישראל. חוק שמטרתו זהה - קיים גם בירדן. כל בעלי השטחים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים ליברלים לחלום.

4. מרבית השטחים נושאים אופי של טרשים, לא מיושבים ולא מעובדים. השטחים בבעלות ערבית כוללים בסך הכל לא יותר מ-20 בתים. השטחים בבעלות יהודית כוללים (במרכז המסחרי של ירושלים) מגורים של 350 משפחות ועסקים של 300 יהודים. נעשה מאמץ שלא להכליל אדמות חקלאיות בשטחים המופקעים. אם יוכח שאדמה שהופקעה היא חקלאית היא תשוחרר מהפקעה.

השטחים אינם כוללים שום אדמות וקף, מקומות קדושים ורכוש ציבורי.

5. באותם שטחים שהינם מיושבים ישארו התושבים במקומותיהם עד לבינוי. מאחר והתכנית היא לשנים רבות, יהיה הטיפול בנושא זה תהליך איטי וייעשה הכל על מנת למנוע סבל מהתושבים ולפצותם בצורה נאותה בעוד מועד.

6. עיקרי תכנית הפיתוח:

במרכז המסחרי של ירושלים:

א. שיקום משפחות עוני;

ב. שיקום איזור תעשייתי מנוון.

בצפון ירושלים:

א. הקמת אזור תעשייתי שיהיה בשולי העיר. איזור זה יכלול מפעלי תעשייה יהודיים וערביים וכן יהודיים-ערביים משותפים. צפוי שהתעשיות יקיפו קשת נושאים כולל טכסטיל, כימיה עדינה ואלקטרוניקה.

ב. מרכז מסחר ליהודים וערבים.

אזור שמאעה (במערב ירושלים):

מיועד לגן לאומי.

דרום מזרח ירושלים ודרום מערב ירושלים ורמת רחל:

א. אזור מגורים ליהודים וערבים;

ב. אזור מלונאות;

ג. אזור שירותים ליהודים וערבים.

7. מכל הנקודות לעיל יש להדגיש במיוחד:

א. שההפקעות נוגעות ליהודים וערבים כאחד ונועדות לשרת ערבים ויהודים.

ב. שמספר היהודים הגרים בשטחים המופקעים עולה פי כמה וכמה על מספר הערבים.

ג. במידה ותישאלו בדבר העיתוי תוכלו לומר שאין חוזר אין לעיתוי שום משמעות

והוא קשור בתהליכי תכנון ופיתוח של אזור ירושלים.

ב/ר ב.ה.
2/1
בנימין נבון

העמק: לשכות
מחלקת המשרד

ירושלים, כו' באב תש"ל
28 באוגוסט 1970

הפקעת הקרקעות באזור ירושלים

סיוטה לדברי מזכיר הממשלה

ההחלטה

לפי החלטת הממשלה הוסמך שר האוצר להפקיע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל שטחים באזור ירושלים המסחכמים ב-11 אלף דונאם בקירוב. שטחים אלה מצויים באזורים הבאים: המרכז המסחרי בירושלים, צפון ירושלים וצפון מערב ירושלים, אזור הגן הלאומי בשמאעה, רמת רחל, דרום מערב ירושלים ודרום מזרח ירושלים.

הרקע להפקעה: צרכי הפיתוח

ככל איזור עירוני בעולם גם אזור ירושלים חייב בחכנון מראש למטרות פיתוח. חכניה האב לפיתוח ירושלים הושלמה ביוני השנה. בעיות הפיתוח בירושלים חמורות במיוחד:

- א. ישנן שכבות רחבות בירושלים הסובלות מחנאים של תת-דיור. לפחות 5000 משפחות ערביות ו-4000 משפחות יהודיות גרות בחנאים של תת-דיור והן מהוות ציבור שיש לתת קדימות לבניית דיור עבורו.
- ב. מאות צעירים בני ירושלים עוזבים את העיר בגלל מצוקת הדיור.
- ג. כמו כן יש לחץ של חושבים מחוץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר.
- ד. ירושלים נחשלת בפיתוח תעשייתי. 17% מכוח האדם העובד בירושלים עוסקים במלאכה ותעשייה לעומת 34% בחל אביב. יש צורך אם כן להגדיל את חנופת הפיתוח התעשייתי. אולם במרכז ירושלים כמעט ולא נותרו שום רזרבות לבניה תעשייתית.

מטרת ההפקעה: ביצוע מתקן של הפיתוח

מטרת ההפקעה היא לאפשר לגורמים הנוגעים בדבר לפתח את אזור ירושלים בצורה הדרגתית. הפיתוח נועד לשרת את מכלול חושבי העיר - ערבים ויהודים גם יחד.

המסגרת החוקית

ההפקעות מבוצעות בהתאם לחוק הקיים בישראל. חוק שמטרתו זהה - קיים גם בירדן. כל בעלי השטחים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים ליברלים לחלוקה.

אופי השטחים

מרבית השטחים נושאים אופי של טרשים, לא מיושבים ולא מעובדים. השטחים בבעלות ערבית כוללים בסך הכל לא יותר מ-20 כחים. השטחים בבעלות יהודית כוללים (במרכז המסחרי של ירושלים) מגורים של 350 משפחות ועסקים של 300 משפחות. נעשה מאמץ שלא להכליל אדמות חקלאיות בשטחים המופקעים. אם יוכח שאדמה שהופקעה היא חקלאית, היא תשוחרר מהפקעה. השטחים אינם כוללים שום אדמות וקף, מקומות קדושים ורכוש ציבורי.

תושבים יישארו בשטחיהם עד לבינוי

באותם שטחים שהנם מיושבים יישארו התושבים במקומותיהם עד לבינוי. מאחר והתכנון הוא לשנים רבות, יהיה הטיפול בנושא זה תהליך איטי וייעשה הכל על מנת למנוע סבל מהתושבים ולפצותם בצורה נאותה בעוד מועד.

עיקרי תכניות הפיתוח

במרכז המסחרי של ירושלים

- א. שיקום משפחות עוני.
- ב. שיקום אזור תעשייתי מנוון.

בצפון ירושלים

- א. הקמת אזור תעשייתי שיהיה בשולי העיר. אזור זה יכלול מפעלי תעשייה יהודיים וערביים וכן מפעלים יהודיים-ערביים משותפים. צפוי שהתעשיות יקיפו קשת נושאים כולל טכסטיל, כימיה עדינה ואלקטרוניקה.
- ב. מרכזי מסחר ליהודים וערבים.

אזור שמאפה (במערב ירושלים)

השטח מיועד לגן לאומי.

דרום מזרח ירושלים ודרום מערב ירושלים ורמת רחל

- א. אזורי מגורים ליהודים וערבים.
- ב. אזור מלונאות.
- ג. אזור שירותים ליהודים וערבים.

ירושלים, כ"ו אב תש"ל
28 באוג' 70

①

אל: הג' ה'ה

הג' ה'ה

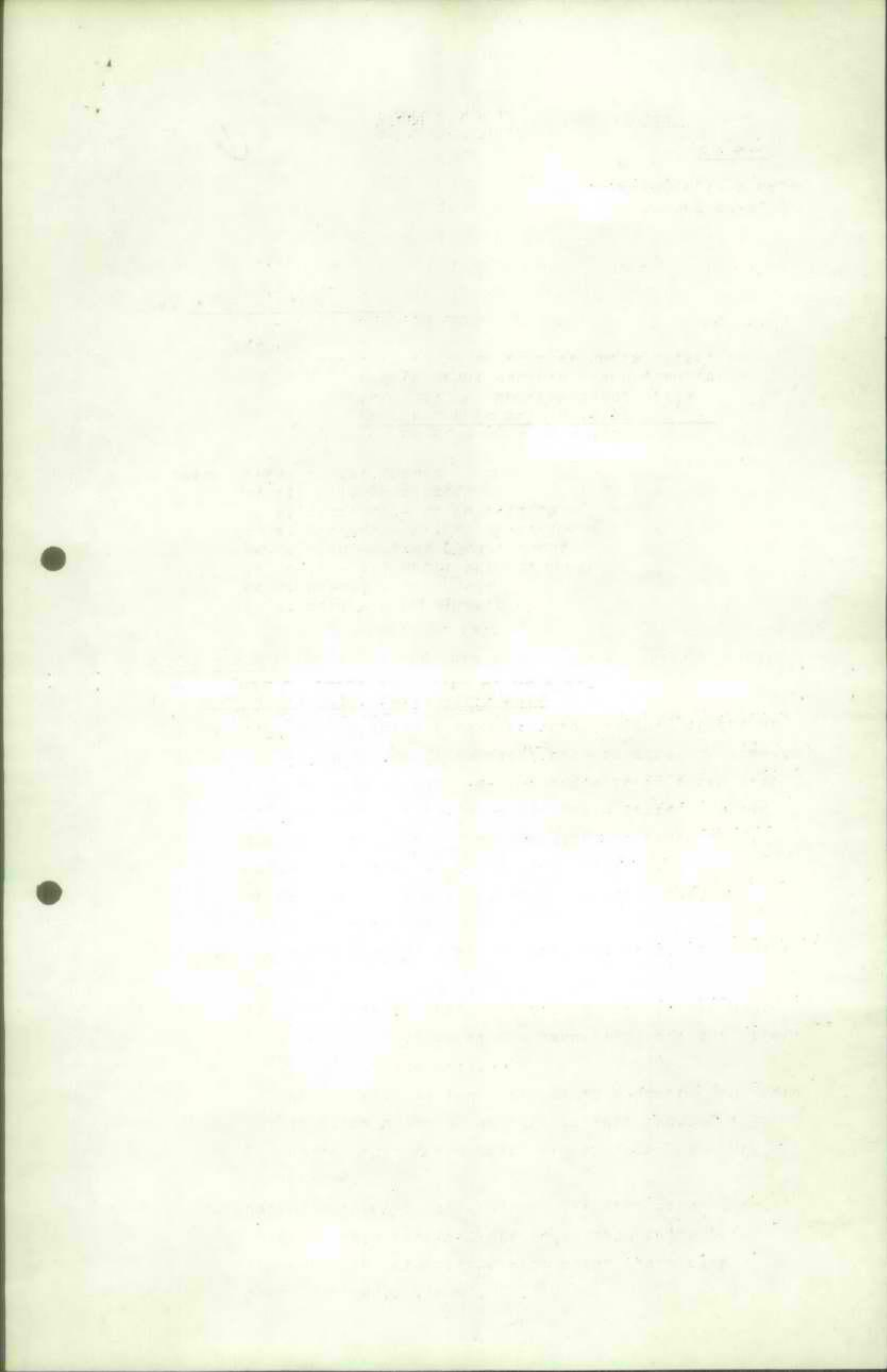
הנדון: סכום ישיבה בענין דרכי תשלום הפיצויים
בעקבות הפקעת הקרקעות במזרח ירושלים
ודרכי הסברה והתקיימה בלחכת היועץ
המשפטי לממשלה ביום 26.8.70

החתמו: היועץ המשפטי לממשלה
מר י. רויזן, החשב הכללי
מר מ. בנבנישתי - עיריית ירושלים
מר צ. אוריאלי - מינהל מקרקעי ישראל
מר ח. שוחט - מינהל מקרקעי ישראל
מר בר-נר - סגן הסמאי הממשלתי הראשי
מר א. הר-אבן - משרד החוץ
מר ע. סיון - משרד המשפטים

ה ח ל ס ו ת

1. דרכי תשלום הפיצויים בעקבות הפקעה

- א. יוצע לממשלה למנות ועדה בינמשרדית אשר תהיה מופקדת על הטיפול בתשלום הפיצויים לבעלי הזכויות בקרקעות שתופקענה ואשר תרכז את כל הפעולות של תשלום פיצויים לרבות ייזום מו"מ עם בעלי זכויות לחם הסכמה לקבלת פיצויים, קביעת סכום הפיצויים בהתאם לכללים הנקבעו ע"י הועדה ועוד. החלטת הועדה תחמץ אסמכתא לתשלום הפיצויים. הרכב: משרד האוצר - יו"ר, מינהל מקרקעי ישראל, משרד המשפטים, עיריית ירושלים.
- ב. הכללים הנקבעו ע"י הועדה יוחתחו, בין היתר, על העקרונות הבאים:
- 1) סכום הפיצויים חייב להיות סכום נטו. (היינו הסכום היוטקם, יחורב באופן שלא יפחת מן המוסכם ע"י הניכוי של מס חבב מקרקעין).
 - 2) הועדה קובעת את מתח הסכום בו יכול התשלום שלה לעלות על הערכת החמאי אם הנסיבות מצדיקות זאת.
 - 3) התשלום יכול להיות במטבע חוץ או דינרים או מחוץ לישראל.
- ג. המינהל יהיה חייב לקבוע הסדרים מינהליים מיוחדים לחם טיפול בתביעות הפיצויים כולל הקמת לחכה במזרח העיר לנוחא וקביעת רכז אדמינסטריטיבי מיוחד זיהיה כפוף לוועדה המפורסמת בסעיף א'.

- ד. המינהל יקים הרכב נוסף של הועדה לקביעת בעלויות אחר מתפקידה יהיה לספל באופן בלעדי בקביעת בעיות הבעלות המתעוררות סביב להפקעה זו.
- ה. בעלי חזקה בקרקע לא יינקטו לגביהם פעולות משפטיות ולא יסולקו ממקומם, אלא באיחור היועץ המשפטי לממשלה. בדרך כלל, תהיה המדיניות לא ליטול חזקה עד שלא מתעורר הצורך לבנות.
- ו. בקשות בקשר לשחרור חלקות מתוך ההפקעה (רכוש מיתגלה כרכוש כנסיות וכדו') יובאו בפני ועדה של חלוקה: היועץ המשפטי לממשלה, מר ציון אוריאל ומר מירון בנבנישתי.
- ז. ההצעה בדבר הקמת ועדה בינממשלית וההסדרים המינהליים הכרוכים בתחלום פיצויים יובאו בפני הממשלה, לאיחורה.

2. פעולת הסברה בעניין ההפקעות

- א. הסברת חוץ לעתונאים וגורמים זרים תרוכז ע"י מחלקת ההסברה של משרד החוץ (אלוף הר-אבן).
- ב. הסברת פנים תרוכז ע"י דובר משרד החיכון אחר יבוא בדברים עם מר הר-אבן, משרד החוץ, ומר בנבנישתי מעיריית ירושלים. הקווים יחייבת תאום ביום ה' 27.8.70.
- ג. נקבעו ראשי פרקים באשר לתכנן ההסברה בנושא זה ובנוסף יקיים מר הר-אבן כאמור ביום ה', יחייבת תאום במגמה לאסוף נתונים עובדתיים מן הגורמים שיש להם נגיעה לעניין.

3. הפקעת קרקעות באזור ממילא

- א. האזור יופקע לטובת מינהל מקרקעי ישראל. לאחר מכן יוסדרו היחסים החוזיים בין הממשלה לחברה לפיתוח מזרח ירושלים או חברה מיוחדת יחוקק למטרה זו והנושא יעבור בחלב זה לטיפול.
- ב. אזור זה יופקע יחד עם ההפקעה הכללית ויובא להחלטת ממשלה ביום א' הקרוב ע"י מר האוצר.

ב ב ר כ ה,

מיכל בונדקין

עוזרת ליועץ המשפטי לממשלה

מזכר

אל : העתק: ☒ המנכ"ל
מנהל לשכת שד-החוץ
מאת : משה שרון, סמנכ"ל

אל :
מאת :

הנדון: הפקעת מקרקעין בירושלים

1. כזכור הצלחנו בשעתו לדחות הצבעת הממשלה בנדון בשעה שש"ח היה בביקור בארה"ב ובקנדה.
2. בעקבות הדחיה נחקיים אבל חיועץ המשפטי לממשלה דיון בהשתתפות: משרד השיכון, משרד הקליטה, עיריית ירושלים ומינהל מקרקעי ישראל, לשם איחור סופי של השטחים המוצעים להפקעה.
3. בדיון זה סוכם כי כדי להקים 25.000 דירות תוך 5 השנים הקרובות, יש להפקיע 8.540 דונם ולא 7.650 כפי שסוכם בועדת השרים.
4. החצעה להפקיע 8.540 הדונמים חובא לישיבת הממשלה בישיבתה בעוד שבועיים, היינו ביום 12.7.70.
5. מזכיר הממשלה העביר אלי לידיעתו האישית, ובאופן בלתי רשמי נוסח ההחלטה המוצעת שהנני מצרף בזה.
6. כן הציע מזכיר הממשלה כי במידה ויש למשרדנו "תכנית ליחסי צבור" הוא מוכן להציע את התכנית לרוה"מ על-מנת שזו תהווה חלק מההחלטה. הכוונה היא לתכנן כיצד להציג זאת בפני הצבור על-מנת להמעיט, ככל הניתן, תהודה מדינית ותעמולתית שלילית.
7. הנני מבין שרוה"מ איננה נלהבת מהרעיון כי התכנית חוצג לקהל על-ידי ראש-העיר בעוד שדעת שש"ח היתה שראש-העיר יחזיר את תכניות הפתוחה הכלליות של העיר ויבליע בתוך זה את הקטע בדבר ההפקעות וזאת כדי לאזן התמונה.
8. לדעתי, מתבקש דיון פנימי בנושא זה (לפני הדיון בממשלה) בראשות שש"ח ובהשתתפות וכן בהשתתפות מר דיבון. לקראת אותו דיון, הנני מציע כי תבקש את מר דיבון להביא הצעה כיצד להציג את כל העניין. מר דיבון יוכל להכין הצעתו אחר ברורים עם הנוגעים בדבר (ראש-העיר וכו').

לשכת שד-החוץ

בברכה,

מ. שרון

STATE

NAME	WILLIAM J. HAYES
RESIDENCE	1000 10th St. N.W., Wash. D.C.

STATE OF NEW YORK

1. That the undersigned, William J. Hayes, do hereby certify that the following is a true and correct copy of the original as the same appears in the records of the State of New York:

2. That the original of the foregoing is on file in the office of the Secretary of the State of New York, and is open to the inspection of all persons who may desire to examine the same.

3. That the undersigned, William J. Hayes, is a duly qualified and acting Secretary of the State of New York.

4. That the undersigned, William J. Hayes, is a duly qualified and acting Secretary of the State of New York.

5. That the undersigned, William J. Hayes, is a duly qualified and acting Secretary of the State of New York.

6. That the undersigned, William J. Hayes, is a duly qualified and acting Secretary of the State of New York.

7. That the undersigned, William J. Hayes, is a duly qualified and acting Secretary of the State of New York.

8. That the undersigned, William J. Hayes, is a duly qualified and acting Secretary of the State of New York.

סדר החקלאות

ישראל - כ"ה בסיון תש"ל

29 ביוני 1970

אל: מזכיר ועדת השרים לענייני כלכלה

מאה: סדר החקלאות

הנדון: הפקעת מקרקעין בירושלים

אבקשך להעלות את הצעת ההחלטה הבאה על סדר יומה של ועדת השרים לענייני כלכלה באחת הישיבות הבאות.

להסתייך את שר האוצר להפקיע, באמצעות מינהל מקרקעי ישראל, את השטחים המפורטים להלן:

1. שטח של 2,200 דונם בערך באיזור ארמון הנציב.
2. שטח של 1,410 דונם בערך באיזור צור בהיר (גבעת חומה).
3. שטח של 3,000 דונם בערך באיזור בית חנינה.
4. שטח של 480 דונם בערך בנווה - יעקב (להסלמת ההפקעה הקודמת).
5. שטח של 1,300 דונם בערך באיזור קלנדיה א'.
6. שטח של 150 דונם בערך בשכונת שמעה.

8.540
1.540
3.000

דברי הסבר

1. בישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים מ-12/5/70 הוחלט להפקיע שטח של 4,400 דונם באיזור ארמון הנציב (כולל גבעת חומה) וכן שטח של 700 דונם בנווה - יעקב לפיתוח שיכון עירוני לאיכלוס ירושלים וכמו-כן 2 שטחים באיזור קלנדיה (דרומית מסדה החקופה) האחד - קלנדיה א' בשטח של כ-1,300 דונם, והשני קלנדיה ב' בשטח של 1,100 דונם לפיתוח אזורי תעשייה.

כמו כן הוחלט להפקיע שטח של 150 דונם בשכונת שמעה להקמת השלב הראשון של הגן הלאומי סביב חומות ירושלים.

2. בדיונים שהתקיימו אצל היועץ המשפטי לממשלה, בהתאמות משרד השיכון, משרד הקליטה, עיריית ירושלים ומינהל מקרקעי ישראל, בקשר לאיתור הסופי של השטחים המוצעים להפקעה טובים, כי כדי לאפשר הקמת 25,000 דירות בירושלים תוך 5 השנים הקרובות כמוכנן ע"י משרדי השיכון והקליטה ע"י החלטת הממשלה, יש להפקיע את השטחים הנ"ל וזאת, בנוסף לרזרבה הקרקעית המצויה בידי המינהל.

2 / ...

סד ההקלאוה

ירושלים

מס.

- 2 -

האוסדן על מספר הדירות שניתן להקים על השטחים המוצעים להפקעה
הוא כדלקמן:

כ - 5,000 דירות	-	ארמון הנציב	(1)
" 4,000 - כ	-	גבעת הוסה	(2)
" 8,000 - כ	-	מועצת - בית חנינה	(3)
" 2,000 - כ	-	נוה - יעקב	(4)
כ - 19,000 דירות			
" 6,000 - כ			
כ - 25,000 דירות	סה"כ		

בתוספת דורבה קרקעית שבידי המינהל -

בדיונים הנ"ל, חוקנו גבולות השטחים שהוצעו להפקעה באיזור ארמון הנציב
ובנוה - יעקב והוצאו מהאיתורים שהוצעו מלבחחילה כל השטחים שאינם ניתנים
לניצול, וכן הוחלט להוציא מהחום ההפקעה באיזור ארמון הנציב קבוצות הסבנים.

כדי להגיע עד ל - 25,000 יחידות, סוכם בדיונים בקווימו אצל היועץ המשפטי
לממשלה, כי בנוסף לשטחים שאושרו להפקעה ע"י ועדת השרים לענייני ירושלים
ביטיבתה מ - 12/5/70 כאמור לעיל, להפקיע שטח של כ - 3,000 דונם באיזור
מועצת - בית חנינה כמפורט בטעיף 3 מחצית ההחלטה הנ"ל והמיועדים להקמה כ -
8,000 דירות.

לעומת זאת סוכם בדיונים הנ"ל, לדחות בסלב זה את הפקעת השטח המיועד לתעסיה
בקלנדיה ב' בגודל של 1,100 דונם, כפי שהוחלט עליו בוועדת השרים לענייני
ירושלים ביטיבתה מ - 12.5.70, מכיון ששטח זה הוא ברובו חקלאי ומוחזק ע"י
ערבים, ולחסמק לע"ע בהפקעת השטח של 1,300 דונם בקלנדיה א'.

כמו כן סוכם כי מכיון שלא נותרו שטחים רורביים לתעסיה בירושלים, להציע
שטחים אולטרנטיבים לתעסיה מחוץ לחחום ירושלים בסביבה הסמוכה לירושלים.

3 / ...

שר החקלאות

ירושלים

ט.ס.

- 3 -

7. האומדן להטלות פיצויים, כפי שהוערך ע"י השכאי הטמסלתי הראשי
במסגרת המטמטים, המורת המקרקעין הנ"ל עולה לכ - 40 מליון ל"י.

8. להלן הטינויים בין החלטת ועדת המרים לבין הצעת ההחלטה הנ"ל :

סה"כ השטחים המוצעים
להפקעה

סה"כ השטחים שהוחלט להפקיע
בוועדת המרים

השטח	המקום	השטח -	המקום -
2,200	ארסון הנציב	4,400	ארסון הנציב (כולל
1,410	גבעה חומה	700	גבעה חומה)
480	נוה יעקב	1,300	נוה יעקב
3,000	שועפט-ביח-חנינה	1,100	קלנדיה א'
1,300	קלנדיה א'	150	קלנדיה ב'
150	שכונת שמעה		שכונת שמעה
8,540	סה"כ	7,650	סה"כ

ב ב ר כ ה ,

חיים גבחי

שר החקלאות

מדינת ישראל
משרד המשפטים

ס ו ד י

ירושלים, כו' אב תש"ל
28 באוג' 70

11.5

אל: מר ז. קיבין, מלצר המלך

הנדון: הפקעות בירושלים - סיוגים

בדיון עם שר המשפטים בהסתתפות מר צ. אוריאל ממינהל מקרקעי ישראל
ומר חניאור פלג מינהל למנכ"ל משרד החכון סוכס כי -

1. אדמה חתופקע ואחר יוכח לגביה כי ערב ההפקעה היתה מעובדת
עבוד חקלאי - תהיה המגמה לחחררה מן ההפקעה.
2. אין ליסול חזקה בקרקע מעובדת, אלא באיסור היועץ המשפטי
לממחלה.

בברכה,

מאיר ימגר

היועץ המשפטי לממחלה

1871
1872
1873

1874
1875
1876

1877
1878
1879

1880
1881
1882

1883
1884
1885

1886
1887
1888
1889
1890

1891
1892
1893

1894
1895
1896

מזכר

א ל :

מאת :

מר מ. שרון
מר מ. גזיתשר החוץ
המנכ"ל

מר ש. דיבון

א ל :

מאת :

הנדון: הפקעות קרקע בירושלים - חכנית ההסברה

1. בדיון שהתקיים במטה"ח היום סוכם שהסברה חכנית ההפקעות תבוצע כלהלן:

א. מזכיר הממשלה ימסור על החלטת הממשלה וימסור הסברים בעל-פה ובכתב, טיוטת הנוסח מצ"ב.

ב. דובר משרד השיכון ימסור פרטים משלימים.

ג. ייעשה נסיון על ידינו למתן את התייחסות אמצעי התקשורת בישראל לנושא.

2. כל הגורמים הקשורים בנושא המימי דעים שגם אם נציג המונה מתונה וחיונית לגבי ההפקעות, עשויים העתונאים תוך 2-3 ימים ללמוד את מלוא הפרטים ומשמעותם.

3. יש צורך לקבוע מי תהיה הכתובת אליה יופנו העתונאים (בעיקר הזרים) אם יהיו להם שאלות נוספות להציג. ברור שמשרד החוץ לא יכול להיות הכתובת לכך. נראה לי שהכתובת היא משרד השיכון. דובר משרד השיכון מוכן לטפל בפניות עתונאים כתנאי שיקבל הנחיות מה לוטר. ברצוני להציע שהממשלה הנחה את משרד השיכון כיצד לטפל בעתונאים שיפנו בנושאים כגון:

א. בקשה פרטים על הטיפול בהפקעות 1968. בשנת 1968 הופקעו 3345 דונאם מהוכם 800 דונאם על יהודים. כל היהודים קיבלו פיצויים ואילו אף אחד מהערבים לא קיבל פיצוי עד היום.

ב. בקשה פרטים על הרכב אדמות המופקעות עתה - ממנה יסתבר ש-80% מהאדמות הן ערביות ושזו כל יתרת הרדבה הקרקעית השייכת לערבים.

4. שאלת העיתוי. הממשלה צריכה לתת דעתה גם למתן תשובה מוסמכת לשאלות שיתעוררו בדבר העיתוי שנקבע לפעולה זו. איש בעולם לא יאמין שההפקעה של אדמות המהוות רבע מכל שטחה של ירושלים הגדולה נקבעה על ידי ממשלת ישראל ללא קשר למצב המדיני. הנימוק "שזו הזדמנות אחרונה" איננו תופס, כי זו משפטי פנימי ישראלי איננו מהווה כשלעצמו עובדה. שגורמים זרים יראו אותה כבלתי ניתנת לשינוי. משום כך ייטו לפרש את ההחלטה בעיקר כנסיון ישראלי לחבל בשליחות יארינג.

5. נראה לי שיש מקום להבהיר לממשלה שההסברה תוכל לנסות להציג תמונה מתונה וחיונית לגבי ההפקעות - כמפורט במסמך המצ"ב. אולם ההסברה לא תוכל להשיב בצורה מסכנת על השאלות שיתעוררו - ובפרט שאלת העיתוי.

ב ב ר כ ה,

א. הראבן
מנהל הסברה

ירושלים, כו' באב תש"ל
28 באוגוסט 1970

הפקעת הקרקעות באזור ירושלים

סיוטה לדברי מזכיר הממשלה

ההחלטה

לפי החלטת הממשלה הוסמך שר האוצר להפקיע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל שטחים באזור ירושלים המסתכמים ב-11 אלף דונאם בקירוב. שטחים אלה מצויים באזורים הבאים: המרכז המסחרי בירושלים, צפון ירושלים וצפון מערב ירושלים, אזור הגן הלאומי בשמאעה, רמת רחל, דרום מערב ירושלים ודרום מזרח ירושלים.

הרקע להפקעה: צרכי הפיתוח

ככל איזור עירוני בעולם גם אזור ירושלים חייב בהכנון מראש למטרות פיתוח. תכנית האב לפיתוח ירושלים הושלמה ביוני השנה. בעיות הפיתוח בירושלים חמורות במיוחד:

- א. ישנן שכבות רחבות בירושלים הסובלות מהנאים של תת-דיור. לפחות 5000 משפחות ערביות ו-4000 משפחות יהודיות גרות בתנאים של תת-דיור והן מהוות ציבור שיש להתקדימות לבניית דיור עבורו.
- ב. מאות צעירים בני ירושלים עוזבים את העיר בגלל מצוקת הדיור.
- ג. כמו כן יש לחץ של תושבים מחוץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר.
- ד. ירושלים נחשלת בפיתוח תעשייתי. 17% מכוח האדם העובד בירושלים עוסקים במלאכה ותעשייה לעומת 34% בתל אביב. יש צורך אם כן להגדיל את תנופת הפיתוח התעשייתי. אולם במרכז ירושלים כמעט ולא נותרו שום רזרבות לבניה תעשייתית.

מטרת ההפקעה: ביצוע מתקן של הפיתוח

מטרת ההפקעה היא לאפשר לגורמים הנוגעים בדבר לפתח את אזור ירושלים בצורה הדרגתית. הפיתוח נועד לשרת את מכלול תושבי העיר - ערבים ויהודים גם יחד.

המסגרת החוקית

ההפקעות מבוצעות בהתאם לחוק הקיים בישראל. חוק שמטרתו זהה - קיים גם בירדן. כל בעלי השטחים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים ליברלים לתשלום.

אופי השטחים

מרבית השטחים נושאים אופי של טרשים, לא מיושבים ולא מעובדים. השטחים בבעלות ערבית כוללים בסך הכל לא יותר מ-20 בהים. השטחים בבעלות יהודית כוללים (במרכז המסחרי של ירושלים) מגורים של 350 משפחות ועסקים של 300 משפחות. נעשה מאמץ שלא להכליל אדמות הקלאיות בשטחים המופקעים. אם יוכח שאדמה שהופקעה היא הקלאית, היא תשוחרר מהפקעה. השטחים אינם כוללים שום אדמות וקף, מקומות קדושים ורכוש ציבורי.

תושבים יישארו בשטחיהם עד לבינוי

באותם שטחים שהנם מיושבים יישארו התושבים במקומותיהם עד לבינוי. מאחר והתכנון הוא לשנים רבות, יהיה הטיפול בנושא זה תהליך איטי וייעשה הכל על מנת למנוע סבל מהתושבים ולפצותם בצורה נאותה בעוד מועד.

עיקרי הכניות הפיתוח

במרכז המסחרי של ירושלים

- א. שיקום משפחות עוני.
- ב. שיקום אזור תעשייתי מנוון.

בצפון ירושלים

- א. הקמת אזור תעשייתי שיהיה בשולי העיר. אזור זה יכלול מפעלי תעשייה יהודיים וערביים וכן מפעלים יהודיים-ערביים משותפים. צפוי שהתעשיות יקיפו קשת נושאים כולל טכסטיל, כימיה עדינה ואלקטרוניקה.
- ב. מרכזי מסחר ליהודים וערבים.

אזור שמאקה (במערב ירושלים)

השטח מיועד לגן לאומי.

דרום מזרח ירושלים ודרום מערב ירושלים ורמת רחל

- א. אזורי מגורים ליהודים וערבים.
- ב. אזור מלונאות.
- ג. אזור שירותים ליהודים וערבים.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא-מסווג

סודי ביותר

אלז לובדון, פאריס, ניו יורק
מאת: המשרד

בהול

ה' 969
בשלה: 26.8.70

111.3

אנד. פרימור.

1. ביום ראשון כנראה הממשלה תחליט על הפקעת שטחי קרקעות באיזור ירושלים.
נראה זה לפי שעה לא לפרסום.
2. במסגרת הכנות ההסברה אנו מעוניינים להעזר בדוגמאות להשוואה מערים אחרות.
3. מבקשים שתאספו מארכיובי עתונים ומטקורות אחדים לפי שיקולכם פרטים על הפקעות קרקע שנוצעו בלובדון, פאריס וניו יורק מאז 1945 בעיקר לצרכי פיתוח, דיור ותעשייה. האיסוף צריך כמובן להעשות מבלי למשוך תשומת לב כלשהי לנושא ההתעניינות.
4. הכריקו בא ריכוז בתוכים לא יאוחר ממוצאי שבת.

הראבן.

שחן 3 ריהמ3 אלון דיין מנכל לוריא אנבר גזית מידון ששון הדס הראבן/הסברה
אירומה א+3 מצפא רם אמן
תא/טא

מזכר

אל :	שר החוץ
מאת :	המנכ"ל
אל :	מר ש. דיבון
מאת :	מר מ. ששון

מ/מ: מל"מ ירוק

הנדון: פרשת ההפקעות

1. בנפרד - תכנית ההסברה לנושא זה, עליה חתקיים פגישת תיאום במשרד ב-28 באוגוסט.

2. גם שנעשה כמיטב יכולתנו להציג את הנושא בצורה חיובית, נראה לי שעל משה"ח להמשיך ולהבהיר לממשלה שעשויות להתעורר תגובות מעבר ליכולת השליטה שלנו, ושספק אם יש להן פתרון הסברתי.

3. הנושאים העשויים להתעורר הם:

א. העיתוי - מדוע בחרה ישראל להפקיע שטח המסתכם ברבע משטח של ירושלים הגדולה ושרובו ערבי, דווקא במועד הנוכחי? יהיו גורמים בארץ ובחו"ל שיציגו זאת כחבלה יוזמה במאמצי השלום.

ב. נפגעי ההפקעה - יסחבר שדווקא ערבים ששיתפו פעולה עמנו, בכפרים סמוכים לירושלים, הם בין אלה שקרקעותיהם יופקעו.

ג. פרשת ההפקעות ב-1968 - פרשה זו עשויה להפתח מחדש וכשיחטטו בה יגלו שמכל בעלי הקרקעות שהופקעו אז, רק שניים קיבלו פיצויים. לגבי היתר לא היתה יוזמה לפיצויים - לא מצד בעלי הקרקעות ולא מצד המדינה.

ד. פרשת רכושם המופקע של ערבים בירושלים המזרחית עשויה לעלות הפרשה של ערבים בירושלים המזרחית, שלהם רכוש בירושלים המערבית. רכוש זה עבר אחרי 1948 לבעלות ישראלית ועליו לא קיבלו שום פיצויים, למרות שהם כיום תושבי ירושלים המאוחדת. האם לא ניתן, בהזדמנות שאנו מבטיחים פיצויים לבעלי רכוש שיופקע ב-1970, להודיע שנעשה משהו לגבי תושבי ירושלים הערבית שרכושם הופקע הלכה למעשה ב-1948?

הפקעה עתידית - לא גורמת
אלוהי עירוב מ"מ

10. 11.

WEST GUYANA

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

1977

משרד החוץ

-2-

מזכר

סיווג

אל :

מאת :

אל :

מאת :

ה. ממשלה ועיריה - מאחר ועירית ירושלים מבקשת לנתק עצמה ככל האפשר מפרשה זו, עשויים לפרשה בעיקר כצעד מדיני - ולא דווקא כצעד לקראת פיתוח.

4. ברצוני להדגיש שלמרות קשיים אלה, נעשה מה שבאפשרותנו לצמצם את הנזק ההסברתי. אולם מוטב ונהיה מציאותיים בהערכת התוצאות הצפויות.

ב ב ר כ ה,

א. הראבן
מנהל הסברה

לשם נחז' המשרד נלגז

משרד החוץ

סודי-אישי

ירושלים, כה' באב תש"ל
27 באוגוסט 1970

אל : הח"ל

הנדון: הפקעות קרקע באזור ירושלים - חכנית ההסברה

הכוונה

1. קביעת חכנית הסברה בנושא הפקעת הקרקעות באזור ירושלים ותיאום בין הגורמים השונים העוסקים בנושא זה.

חלוקת אחריות

2. האחריות להסברה הנושא תחולק כלהלן:
- א. דובר הממשלה - פרסום החלטת הממשלה;
- ב. דובר משרד השיכון - הסברה הרקע להפקעות ומטרתן;
- ג. משרד החוץ/ הסברה - חידוש נציגי העתונות הזרה ונציגויות ישראל.

לוח זמנים

3. הממשלה תקבל החלטה בישיבתה ביום ראשון 30 אוגוסט.
4. מזכיר הממשלה יפרסם את ההחלטה במסיבת עיתונאים בבית אגרון באותו יום בשעה 17:00.
5. על דעת מזכיר הממשלה מוצע שבאותה מסיבה יהיה נוכח גם דובר משרד השיכון שיסביר את המניעים להפקעות.
6. במקביל למסיבה בבית אגרון יחדרכו נציגי משרד החוץ את העיתונאים הזרים.
7. מברק חידוש לנציגויות ישוגר מיד אחר קבלת ההחלטה על ידי הממשלה.

אמצעי הסברה

8. חומר בכתב - בנספח א' קוי יסוד להסברה. מוצע שהללו יושלמו בפרטים טכניים על ידי משרד השיכון ויימסרו על ידי הדובר שלו במסיבת העיתונאים.

9. חומר צילומי - מוצע לספק לעתונאים גם חומר צילומי כלהלן:
- א. משכנות עוני - צילומים המדגימים את בעיות חת-דיוור באזור ירושלים;
 - ב. השטח שיופקע - צילומים המדגימים את אופי הטרשים של מרבית השטח.
10. סיור עתונאים - יש לשקול כדאיות עריכת סיור עתונאים באזורי משכנות עוני ואחרי כן בחלק מהשטחים שיופקעו.

פרשת ההפקעות 1968

11. הגורמים העוסקים בהסברה נושא זה חייבים להיות מצויידים גם בחומר לגבי פרשת ההפקעות ב-1968, על מנת שיוכלו להשיב על שאלות במידה ויתעוררו. נייר חדרוך בנושא זה נמצא בהכנה במשה"ח.

מעקב ודיווח

12. מחלקת ההסברה במשה"ח תקיים מעקב ודיווח על תגובות לנושא בשני מישורים:

- א. כתבי חוץ;
- ב. אמצעי תקשורת בחו"ל.

ב ב ר כ ה,

א. הראבן
מנהל הסברה

נספחים
נספח א' - הצעת קווים להסברה

הפקעת הקרקעות באזור ירושלים

הצעת קוים להסברה
(יושלמו ע"י משרד השיכון)

העובדות

לפי החלטת הממשלה הוסמך שר האוצר להפקיע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל את השטחים המפורטים להלן:

	איזור	גודל השטח בדונמים	מטרה	הערות
1.	נוה יעקב	470	מגורים	
2.	צפון מערב ירושלים (אזור נבי סמואל)	4680	מגורים	
3.	דרום מזרח ירושלים (אזור ארמון הנציב)	2240	מגורים ומלונאות	
4.	קלנדיה	1200	תעשיה	
5.	שמאעה	130	גן לאומי	בידי ישראלים
6.	דרום מערב ירושלים (אזור שרפת)	2800	מגורים	
7.	ממילה			בידי ישראלים
8.	רמת רחל			בידי ישראלים

קוים להסברה

1. הרקע להפקעה: צרכי הפיתוח

ככל איזור עירוני בעולם גם אזור ירושלים חייב בתכנון-מראש למטרות פיתוח. בירושלים במיוחד בעיות הפיתוח חמורות בגלל הסיבות הבאות:

- א. יש מחסור בדיוור הגורם אף לכך ששכבות גיל צעירות נוטשות את העיר;
- ב. ישנן שכבות בירושלים הסובלות מחנאים של תת-דיוור. שכבות אלה כוללות ערבים ויהודים.
- ג. יש לחץ של תושבים מחוץ לירושלים המבקשים להשתכן בעיר;
- ד. יש צורך למשוך תעשיה לאזור ירושלים.

2. מטרת ההפקעה: לאפשר ביצוע מתוכנן של הפיתוח

מטרת ההפקעה היא לאפשר לגורמים הנוגעים בדבר פיתוח מודרג של אזור ירושלים במשך השנים הבאות. הפיתוח נועד לשרת את מכלול תושבי העיר - ערבים ויהודים גם יחד. יחידות דיור אשר ייבנו יועמדו לרשות יהודים וערבים. תעשיה אשר תוקם (בעיקר באזור קלנדיה) תאפשר העסקת אלפי פועלים ערבים ויהודים.

3. המסגרת החוקית

ההפקעות מבוצעות בהתאם לחוק הקיים בישראל. חוק שמטרתו זהה קיים גם בירדן. כל בעלי השטחים המופקעים יקבלו פיצויים וייקבעו קריטריונים ליברליים לחלוקה.

4. אופי השטחים

- א. חלק ניכר מהשטח נושא אופי של טרשים.
- ב. לא הופקעו שום אדמות וקף, מקומות קדושים, רכוש ציבורי.
- ג. נעשה מאמץ להמעים ככל האפשר בהפקעת אדמות חקלאיות.
- ד. השטחים שיופקעו כוללים שטחים בבעלות ערבים ובבעלות יהודים.
5. תושבים יישארו בשטחיהם עד לבינוי

באותם שטחים שהינם מיושבים יישארו התושבים במקומותיהם עד לבינוי. מאחר והתכנון הוא לשנים רבות, יהיה הטיפול בנושא זה חלקי איטי, וייעשה הכל למנוע סבל מהתושבים ולפצותם בצורה נאותה ובעוד מועד.

6. עיקר תוכניות הפיתוח

(יפורט על ידי משרד השיכון).

ירושלים, כ"ה אב תש"ל
27 באוג' 70

המנכ"ל - חוץ

11.3

אל: סר האוצר
סר המספטים
סר החיכון
סר החקלאות

הנדון: הפקעות בירושלים - הסברה

1. לקראת החלטת הממשלה בענין הפקעת הקרקעות בירושלים נתעורר הצורך לקבוע מי הגורם האחראי להסברה בכל הקשור בהפקעות האלה.
2. אשר להסברה לגורמי חוץ ולסגרינות ישראל - הרי סוכס, כי דבר זה יבוצע ע"י משרד החוץ. ריכוז הנושא הוטל על מר אלון הר-אבן. ביום 26.8.70 קיימתי אתו דיון ראשון לחם מסירת אינפורמציה על הרקע להפקעה וסוכס כי ביום 28.8.70 יקיים מר הר-אבן דיון מתאם עם מזכיר הממשלה, דובר משרד החיכון, מר מ. בנבנישתי מעיריית ירושלים, מר אורילי ממינהל ישראל ומר פרחי. בדיון זה גם יחתף היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה.
3. אשר להסברה לגורמים בתוך ישראל, הרי התברר כי הואיל ולדעת העירייה לא ניתן להטיל עליה את ההסברה של ההפקעות נותרת רק החלופה להטיל את ההסברה על הדובר של המשרד הנוגע במישרין לנושא היינו, משרד החיכון. המלצה זו סוכמה בדיון המתאם סאליו התייחסתי בסעיף 2 לעיל.
4. כאמור יהיה צורך בתאום העמדות ועל כן הצעתי, כי בדיון סיקוריים ביום ו' 28.8.70 יתתפו הן משרד החוץ, הן דובר משרד החיכון והן מזכיר הממשלה אשר עלול להיטאל על נושא זה בעקבות החלטת הממשלה.
5. הזמון לישיבה ייעצה ע"י מר הר-אבן ממשרד החוץ.

העתיקים: מזכיר הממשלה

מנכ"ל אוצר

מנכ"ל מספטים

מנכ"ל חיכון

מנכ"ל חקלאות

מנכ"ל מקרקעי ישראל

מנכ"ל רוח"מ היועץ לענייני ערבים

חשב הכללי

מנכ"ל חוץ

מר אלון הר-אבן - משרד החוץ

ב ב ר כ ה,

מאיר

חמגר
היועץ המספטי לממשלה

ראש העיר
رئيس البلدية

26 באוגוסט 1970
כ"ד באב תש"ל

א י ש י

לכבוד
מר זיאמה דיבון,
משרד החוץ,
ירושלים.

זיאמה היקר,

לקראת הפגישה ביום א', אני חושב כי חיוני ביותר שהאנשים שיעסקו
בהסברת העניין יכינו לעצמם נחונים רבים ככל האפשר על-מנת שלא תחול החרוצות
של הרבע האחרון.

להלן מספר נקודות שלדעתי עליכם לאסוף ולהתכוון להשיב על השאלות שעוללות
להתעורר עקב כך:

- א. גודל השטח המופקע לפי אזוריים: דרום ירושלים, ארמון הנציב וכו', בהקשר
יש לדעתנו להצטייד מחדש בנחונים מדויקים לגבי שתי ההפקעות הקודמות של
4000 דונם;
- ב. מספרים לגבי הבעלים, המחזיקים ולאומיותם;
- ג. הערכות כספיות כלליות לפי חלוקה לאזורי תכנון; שטח שהיה חקלאי או לבניה וכו';
- ד. המטרות עליהן הולכים להודיע כמטרות ההפקעה; למשל, מדוע הופקעו 1300 דונם
לתעשייה, או האם השטח כולו אינו מוגזם (כונתנו כי אף אם יבנו שלש יחידות נסו
על דונם יוצא כי יש מקום ל-33 אלף יחידות דיור);
- ה. ענין הפיצויים: - האם שולמו בפועל פיצויים עבור ההפקעה הקודמת - כמה ולמי,
מה לגבי היתר? מה השוני שנותן יסוד להאמין שהפעם החושבים ירצו לקבל פיצוי,
ומה יהיה גובה הפיצוי?
- ו. מספר הדיירים בפועל בשטחים המופקעים וחלוקתם לפי לאומיות;
- ז. יש לתת את הדעת להסברת מועד ההפקעה.

בנוסף לפרוט זה קיים כמובן פרוט רחב יותר, ואם האנשים שיאספו בשבילך חומר
זקוקים להדרכה היכן למצוא את החומר המבוקש, אנא הפנה אותם למר מירון בנבנישתי.

בברכה,

מדי קנל

משרד החוץ

502

111.3

108

סיווג

מזכיר

דחוף

111.3

אל: מזכיר
מאת: מזכיר

אל: שר-החוץ
המנכ"ל
מאת: משה ששון, ממנכ"ל

I believe that we will have to get the Gov's decision on this before Sunday. My own feeling is that the Gov should participate in the meeting. On the substance I feel that one should go ahead with the registration around 3:30 but not in East Jerusalem proper.

הנדון: הפקעת קרקעות בירושלים

ביום ראשון 23/8 בשעה 08.80 מחקים אצל רה"מ דיון בנושא הפקעת הקרקעות בירושלים.

יש להניח שחששם הדעה, שללא ספק יש לה משקל, כי צורך לקראת שיחות יארינג יש למחר וליצור עובדות נוספות. לעומתו אפשר להשמיץ הדעה שלקראת העצרה וכן לקראת מתיחת השיחות עם יארינג, הפקעת קרקעות בקנה מדה גדול וחסי-הקדים ייראה כנסיון למגוץ בשיחות.

אודה אם תנחה אותי לגבי הקו שאותו עלי לייצג בועדה בשם למקרה ואם לא חוכל להשחקף.

בברכה,

משה ששון

20.8.70

חתימה

תאריך

חתימה

תאריך

11.3

מסמך מס' 11.3

11.3

11.3

--

11.3

11.3

11.3

11.3

11.3

11.3

11.3

11.3

19.8.70

משרד החוץ

111.3

סיווג

מזכר

אל : שר החוץ
מאת : א. בנצור

אל :
מאת :

הנדון: הפקעות בירושלים

לקראת הדיון הנ"ל אבקש להזכיר הנימוקים לשלילת כוונת ההפקעות בירושלים כפי שהועלו בישיבה בביתר ב-8.7.70.

1. העיתוי איננו מתאים. אם ההפקעות תתבצעה כמתוכנן היינו סמוך למועד השנה לשריפת אל-אקצה, עשויה להיות השלכה מדינית ובמחויבות לצעד זה.
2. ההפקעות תבלטנה חד הסטריות שבעשי ממשלת ישראל בעקבות אחד ירושלים. ההפקעות תדגשנה הצד השלילי שבמעשיו לעומת הסאזן לחיוב הנראה דל מבהינת אוכלוסיה הערביים של ירושלים.
3. ההפקעות עשויות להזמין כינוס מועבי"ס ע"י מדינות ערב וסביר שהמועצה תקבל החלטה חריפה ביותר בענין ירושלים שגם האמריקנים יאלצו לתמוך בה. יש לזכור שבהחלטות או"ם הקודמות על ירושלים הוזכרו ההפקעות כאמצעי בו נוקטת ממשלת ישראל הפרת החלטות או"ם בענין ירושלים.
4. האמריקנים הדיעונו מפורשות כי אינם יכולים להשלים עם ההפקעות, בראותם שליטתו במזרח ירושלים אחיזה בשטח כבוש.
5. לפרויקט הבניה הנוכחי יש עדיין רזרבה קרקעית מספקת. רצוי - אם יש הכרח - להפקיע בשלבים בהתאם לצרכים ולאפשרויות הכספיות של המדינה.
6. אם יוחלט בחיוב לבקש דחיית הביצוע לינואר-פברואר 1971.
7. חלק מהשטח העמיד להיות מופקע מיועד לפארק לאומי. לחלק זה של חכנית ההפקעה ניתן להסכים ללא חשש שיגרם לבזק מדיני-במחויבות.

ב ב ר כ ה ,

א. בנצור

לשמוע נחזור המשרד נלכד

111.3

8th July, 1970

Mr. Shimon Peres
Minister of Immigrant Absorption
Jerusalem.

Sir:

We are a group of new immigrants which for four years has been continually trying to find permanent housing in Jerusalem. Today our group consists of about fifty families, of whom approximately 75% are newcomers.

Our attempts to find housing have in the past been frustrated by governmental bureaucracy and unfulfilled promises. We finally saw an opportunity to solve our housing problem when we were offered land on East French Hill by the Israel Lands Authority. In the fall of 1968, CAMDEV (a company formed under the initiative of Mr. C. Blankstein of Winnipeg, Canada) was also offered land without tender on East French Hill on the condition that seven out of nine families be new immigrants. At this point the Israel Lands Authority strongly recommended that our group join the CAMDEV project. We followed this recommendation and this has led us to our current predicament. Since then CAMDEV has become a company composed of three shareholders: Mr. C. Blankstein, Canada Israel Development Corporation and Gad Construction Company.

For almost two years now we have been holding countless meetings with representatives of CAMDEV and among ourselves in order to reach specific terms about the proposed housing. Before a contract was presented to us, each family paid IL5, 000 as earnest money towards the purchase of their house. In March of this year we were offered a contract by Gad as managers of the CAMDEV project. Because of the one-sidedness of this contract, we engaged a lawyer who advised us not to sign what he considered to be an unfair contract.

After first refusing to negotiate with us as a group, CAMDEV finally entered into negotiations with our lawyer, representing each of us individually. While negotiating with our lawyer, CAMDEV was sending our members intimidating letters in order to force a signing of the original contract. In addition, on the one hand our lawyer was reporting to us on the progress on the negotiations, while on the other hand CAMDEV was denying the fact that new contracts would ever be offered. In other words, it is our opinion that CAMDEV simply reneged on verbal agreements made with us and with our lawyer.

.../...

There is a strong suspicion that CAMDEV has not dealt honestly with your Ministry, has not dealt honestly with the Israel Lands Authority, and certainly has not dealt honestly with us! For example, after agreeing to a pricing policy review by the Ministry of Immigrant Absorption and the Ministry of Housing, CAMDEV made it clear that regardless of the outcome of such a review their prices and contracts would not be changed.

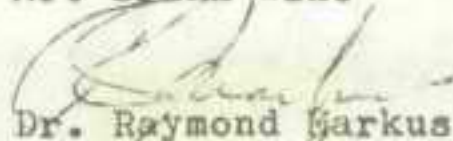
During the past year while this protracted and enervating process has been going on, several of our members have dropped out of our group and some have even talked of leaving Israel out of frustration. We do want to live in Israel; and we want to live in Jerusalem. We are not asking for any special treatment; all we ask is for fair and honest dealings.

This letter has been of necessity brief and without details. We therefore request a meeting with you at your earliest convenience.

Sincerely,

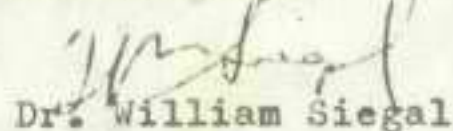
Mr. Brian Wine

Dr. Raymond Sarkus

Mr. Noam Ayal

Dr. William Siegal

for the group of prospective residents of

East French Hill

P.O.B. 9212

Jerusalem.

cc. all Cabinet Ministers
all Members of Knesset
State Comptroller

מר ז. דמאל, המנכ"ל

ט. דיבון

הנדון: התקפת מקרקעין בירושלים
למזכר ה. בר-און מיום 1.7.70

במידה והממשלה תקבל החלטה לבצע את הכניסה המקדמת המקרקעין בירושלים, אני מבין
בזה ראשי מוקדים לדרכי הסברה אשר ילוו את פרסום התכנית בפומבי.

א. התקפת המקרקעין באה במסגרת תכנית פתוח ובינוי כללית של העיר במזרח ומערב ירושלים.
בצד אדמות שיומקעו במזרח ירושלים תומקענה גם אדמות בשכונת שמעה, מקרקעין אשר היו
מערבת לקו הירוק. לבעלי הרכוש השולם תמורה הולמת במקובל בתכניות מיתוח וכפי שנהוג
גם במדינות אחרות כאשר נוצר הכרח למנות שטח מסוים לשם בינוי ושיקומו.

ב. בתכנית זו אין מקיימים אדמות וקף, מקומות קדושים, רכוש ציבורי וכו' והמגמה להמשיך
ככל האפשר בהתקפת איזור מאוכלס ואדמה הקלאית מעובדת.

ג. מרבית האדמות אינן בשמוש ובעליהן אינם מסוגלים לפתח אותן בכוחות עצמם. לכן מתכוונת
הממשלה לפתח איזור זה בכוחות ובמימון ממשלתי.

ד. בהתאם לתכנית ייבנו יחידות דיור אשר יועמדו גם לרשות תושבי מזרח ירושלים החיים כיום
בתנאי דיור ירודים. מיתוח האיזור יכלול הקמת תעשייה אשר תספק עבודה לאלפי ידיים עובדות
ערביות. יסללו דרכים וכבישים חדשים וייבנו מבנים עירוניים וציבוריים אשר ישרתו את כלל
תושבי האזור ויספקו להם הסדקה ושרותים מהקדמים.

ה. ההתקפה נועדה לארכי פתוח ובינוי בלבד ואין בה אעד טרירות כלל וכלל. בטרם נבחר האזור
נבדקו היטב כל התנאים והאפשרויות האלטרנטיביות וההכרעה נפלה רק לאחר שיקול ובדיקה
יסודיים.

ו. מן הראוי לתת את הדעת על מועד הפרסום המומבי של התכנית, במידה ותאושר על ידי הממשלה.
בשיקור רצוי לרתות את הפרסום לאחר ה-21/8 שהוא יום אל-אקצה. קרבת מועדים בין השניים
שלולה לקטור אידוע זה לתכנית האמורה, להוסיף לה תהוצה מיוחדת, לסבך את הענין ולהערים על
ההסברה שלנו קשיים בלתי נחוצים.

אלו הערותי בשלב זה. כמובן שפעמוד במגע עם הגורמים המטפלים בנושא כדי לתאם
עמם את הצד ההסברתי.

ב ב ר כ ה,

ט. דיבון

התקן מר א. לוריא, המטנה למנכ"ל
מר מ. קומי, יועץ מדיני לשה"ח
מר ד. ריבלין, מנהל לשכת השר
מר מ. גזית, ס/מנכ"ל
מר מ. שרון, ס/מנכ"ל
מר חנן בר-און, מנהל לשכת המנכ"ל
מר מ. מירון, היועץ המשפטי

אשר נכנסה תחתיה - 4900

111.3.70
ד"ר יצחק רבינוביץ

ס. דייבון

ס. דייבון, המנכ"ל

ס. דייבון

הודעה ממשרד המסחר והתעשייה
למזכיר מ. בר-און מיום 1.7.70

במידה והממשלה תפיק החלטות לבצע את חובות המסחר והתעשייה, אני מבין
בזה ראשי פרקים לדרכי המבצע אשר ילכו את משרד המסחר והתעשייה במסגרת.

א. המסחר והתעשייה באה במסגרת חובות המסחר והתעשייה של העיר במסגרת משרד המסחר והתעשייה.
במסגרת משרד המסחר והתעשייה ירושלים תופקענה גם חובות המסחר והתעשייה, המסחר והתעשייה
משרד המסחר והתעשייה. למעלה מכלל חובות המסחר והתעשייה המסחר והתעשייה
במסגרת חובות המסחר והתעשייה המסחר והתעשייה המסחר והתעשייה.

ב. בחובות זה אין מקיימים חובות וקרן, הקומות קדומים, רכוש אימורי וכד' והממשלה להקפיד
בכל האפשר בהתקפה איזור כחולסלס ואדמה הקלואית סגובות.

ג. מרבית החובות אינן בטוחות ובמליתן אינן בטוחות למתן אותן בכוחות עצמם, לכן מהכוחות
הממשלה למתן איזור זה בכוחות ובמליתן הממשלה.

ד. בהתאם לחובות ייבנו יחידות דיור אשר יוקדמו גם לרשות המסחר והתעשייה משרד המסחר והתעשייה
במסגרת דיור ירושלים. מיתות האיזור יכלול הקמה בפסיקה אשר המסחר והתעשייה ירושלים סובדות
עריכות, יכלול דרכים וכבישים חדשים וייבנו מבנים קירוביים וביבוריים אשר ישרתו את כלל
המסחר והאיזור ויסייעו להם המסחר והתעשייה.

ה. הממשלה נועדה למדוי סמות ובינוי מלבד ואין בה צעד מדיניות כלל וכלל. במסגרת ובחבר האיזור
נכנסו תיטב כל התנאים והאמצעים האמצעים והאמצעים נכלל רק לאחד מיקול ובדיקה
יטודיים.

ו. מן הראוי לתת את הדעת על מועד המסחר והתעשייה, במידה והממשלה של ירי הממשלה.
בעיקר רצוי לדחות את המסחר והתעשייה לאחר ה-21/6 שנות יום אל-אקצה. קרבה מועדים בין המסחר והתעשייה
עלולה לקטוע אירוע זה למסגרת המסחר והתעשייה, להוסיף לה חובות מיוחדות, לסבך את המסחר והתעשייה של
המסחר והתעשייה של המסחר והתעשייה.

אלו המסחר והתעשייה נכלל זה, כמובן שמועד במסגרת עם הודעות הממשלה בנושא כדי להשם
סמך את הצד המסחר והתעשייה.

בברכה,

ס. דייבון

המסחר והתעשייה, המסחר והתעשייה
מ. מ. קומי, יועץ מדיני לשמ"ח
מ. ד. ריבלין, מנהל לשכת המסחר והתעשייה
מ. מ. גזית, מ/מנכ"ל
מ. מ. שרון, מ/מנכ"ל
מ. חנן בר-און, מנהל לשכת המסחר והתעשייה
מ. מ. מירון, היועץ הממשלתי

0

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

11.3.2.11

מר ש. דיבון, הממונה על סעודת ההסברה
פנהל לשכת המנכ"ל

הנדון: התקנת מערכת בירוסלים

אני מצדף העתק מזכר של מר סטון בצדף הצעת החלטה עבור הממשלה בנרון.

אודה לך באם תאזר להכין חכמים המכירה ממורשת מוך החיפצות עם הגורמים
הנוגעים בדבר, כולל אלה מחוץ למשרד כגון ראש פירית ירושלים, על מנת לאפשר
דיון מהיר בנושא אצל סה"ח עוד כמים יועלה העניין לדיון בממשלה ב-12/7.

אכיר לך מודה באם תוכל להגיש את החכמים למנכ"ל עם העתקים ליתר המכוננים
לא יאוחר מ-8/7.

הייתי שמליץ שבנסות חכמים המכירה ילקחו בחשבון בין האחר גם הגורמים הבאים:-
המלכות הממשליות של עתוי התקעה על דיוני העברת הקרובה, דיוני אח"א שבה האלמנט
המוסלמי ניכר, התקעה אפשרית בעיקר באמצעות מוסלמיות כגון מרס, בוחיקאל ובערב
מועצת המסמיות (עתוי הכנס תבא שלהם), הנצול הווראי של התקעה ע"י ממירדן לצרכיה
היא, יום הענה הראשון של שריטה אל-תקעה וקוד.

מר ריבלין: אודה אם תוכל לקבוע את ההתייעצות בנושא אצל סה"ח לא יאוחר מ-10/7.

בברכה,

חנן בר-און

העתק: מר א. לוריא, הממונה למנכ"ל
מר מ. קומיי, יועץ מדיני לסה"ח
מר ד. ריבלין, פנהל לשכת המר
מר מ. גזית, ממנכ"ל
מר א. ש. ש. ש. ש. ש.

7.7.70

משרד החוץ

ס ו ד י

סיווג

מוזכר

אל : מר ג. רמז, המנכ"ל

אל :

מאת :

מאת : ש. דיבון

III. 3

הנדון: הפקעת מקרקעין בירושלים
למזכר ח. בר-און מיום 1.7.70

במידה והממשלה תקבל החלטה לבצע את תכנית הפקעת המקרקעין בירושלים, אני מביא בזה ראשי פרקים לדרכי הסברה אשר ילוו את פרסום התכנית בפומבי.

א. הפקעת המקרקעין באה במסגרת תכנית פתוח ובינוי כללית של העיר במזרח ומערב ירושלים. בצד אדמות שיופקעו במזרח ירושלים תופקענה גם אדמות בשכונת שמעה, מקרקעין אשר היו מערבה לקו הירוק. לבעלי הרכוש תשולם תמורה הולמת כמקובל בתכניות פיתוח וכפי שנהוג גם במדינות אחרות כאשר נוצר הכרח לפנות שטח מסוים לשם בינוי ושיקומו.

ב. בתכנית זו אין מפקיעים אדמות וקף, מקומות קדושים, רכוש ציבורי וכד' והמגמה להמעיט ככל האפשר בהפקעת איזור מאוכלס ואדמה חקלאית מעובדת.

ג. מרבית האדמות אינן בשמוש ובעליהן אינם מסוגלים לפתח אותן בכוחות עצמם. לכן מתכוונת הממשלה לפתח איזור זה בכוחות ובמימון ממשלתי.

ד. בהתאם לתכנית ייבנו יחידות דיור אשר יועמדו גם לרשות תושבי מזרח ירושלים החיים כיום בתנאי דיור ירודים. פיתוח האיזור יכלול הקמת תעשייה אשר תספק עבודה לאלפי ידיים עובדות ערביות. יסללו דרכים וכבישים חדשים וייבנו מבנים עירוניים וציבוריים אשר ישרתו את כלל תושבי האיזור ויספקו להם תעסוקה ושרותים מתקדמים.

ה. ההפקעה נועדת לצרכי פתוח ובינוי בלבד ואין בה צעד שרירותי כלל וכלל. בטרם נבחר האיזור נבדקו היטב כל התנאים והאפשרויות האלטרנטיביות והתבררה נפלה רק לאחר שיקול ובידוק יסודיים.

ו. מן הראוי לתת את הדעת על מועד הפרסום הפומבי של התכנית, במידה ותאושר על ידי הממשלה. בעיקר רצוי לדחות את הפרסום לאחר ה-21/8 שהוא יום אל-אקצה. קרבת מועדים בין השניים עלולה לקשור אירוע זה לתכנית האמורה, להוסיף לה תהודה מיותרת, לסבך את העניין ולהערים על ההסברה שלנו קשיים בלתי נחוצים.

אלו הערותי בשלב זה. כמובן שנעמוד במגע עם הגורמים המספלים בנושא כדי לתאם עמם את הצד ההסברתי.

ב ב ר כ ה

ש. דיבון

העתק: מר א. לוריא, המשנה למנכ"ל

מר מ. קומי, יועץ מדיני לשה"ח

מר ד. ריבלין, מנהל לשכת השר

מר מ. גזית, ס/מנכ"ל

מר מ. ששון, ס/מנכ"ל

מר חנן בר-און, מנהל לשכת המנכ"ל

מר ט. מירון, היועץ המשפטי

2. 1951

1.7.70

משרד החוץ

סודי-אישי

סיווג

ד ח ו ך

מזכר

אל :	מר ש. דיבון, הממונה על מערך ההסברה אל :
מאת :	מנהל לשכת המנכ"ל מאת :

הנדון: הפקעת מקרקעין בירושלים

אני מצרף העתק מזכר של מר ששון בצרף הצעת החלטה עבור הממשלה בנדון.

אודה לך באם תאות להכין תכנית הסברה מפורטת תוך התייעצות עם הגורמים הנוגעים בדבר, כולל אלה מחוץ למשרד כגון: ראש עיריית ירושלים, על מנת לאפשר דיון מפורט בנושא אצל שה"ח עוד בטרם יועלה העניין לדיון בממשלה ב-12/7.

אכיר לך תודה באם תוכל להגיש את התכנית למנכ"ל עם העתקים ליתר המכותבים לא יאוחר מה-8/7.

הייתי ממליץ שבנסות תכנית ההסברה ילקחו בחשבון בין השאר גם הגורמים הבאים:-
ההשלכות האפשריות של עתוי ההפקעה על דיוני העצרת הקרובה, דיוני אח"א שבה האלמנט המוסלמי ניכר, ההשפעה אפשרית בעיקר בארצות מוסלמיות כגון: פרס, בוחיקאן ובקרב מועצת הכנסיות (עתוי הכנס הבא שלהם), הנצול הוודאי של ההפקעה ע"י ממירדן לצרכיה היא, יום השנה הראשון של שריפת אל-אקצה ועוד.

מר ריבלין: אודה אם תוכל לקבוע את ההתייעצות בנושא אצל שה"ח לא יאוחר מה-10/7.

ב ב ר כ ה,

חנן בר-און

העתק: מר א. לוריא, המשנה למנכ"ל
מר מ. קוממי, יועץ סדיני לשה"ח
מר ד. ריבלין, מנהל לשכת חשר
מר מ. גזית, סמנכ"ל
ל א י א ש ש ו נ . פ א ג ל

WEST HILL

1901

WEST

WEST

WEST

WEST

WEST

WEST HILL

WEST HILL

WEST HILL

WEST HILL

WEST HILL

WEST HILL

WEST HILL

WEST HILL

105-188-311

סיון

מוזכר

אל :	המנכ"ל	אל :
מאת :	מנהל לשכת שר-החוץ	מאת :
	מנהל שטח, סמנכ"ל	

הנדון: הפקעת מקרקעין בירושלים

1. כזכור האלחננו בשעתו לדחות הצבעת הממשלה בנדון בשעה שש"ח היה בביקור בארה"ב ובקנדה.
2. בעקבות הדחיה נחקים אצל היועץ המשפטי לממשלה דיון בהסתמכות: משרד השיכון, משרד הקליטה, עיריית ירושלים ומינהל מקרקעי ישראל, לשם איחור סופי של השטחים המוצעים להפקעה.
3. בדיון זה סוכם כי כדי להקים 25.000 דירות תוך 5 השנים הקרובות, יש להפקיע 8.540 דונם ולא 7.650 כפי שסוכם בוועדת השרים.
4. ההצעה להפקיע 8.540 הדונמים תובא לישיבת הממשלה בישיבתה בעוד שבועיים, היינו ביום 12.7.70.
5. מזכיר הממשלה העביר אלי לידיעתי האישית, ובאופן בלתי רשמי נוסח ההחלטה המוצעת שהנני מצרף בזה.
6. כן הציג מזכיר הממשלה כי במדה ויש למשרדנו "הכניה ליהוסי צבור" הוא מוכן להציג את ההכניה לרוח"מ על-מנת שזו תהווה חלק מההחלטה. הכוונה היא לתכנן כיצד להציג זאת בפני הצבור על-מנת להמעיט, ככל הניתן, תהודה מדינית ותעמולתית שלילית.
7. הנני מבין שרוח"מ איננה נלהבת מהרעיון כי ההכניה תוצג לקהל על-ידי ראש-העיר בעוד שדעה שח"ח היתה שראש-העיר יתאר את הכניות הפתוחה הכלליות של העיר ויבליע בתוך זה את הקטע בדבר ההפקעות וזאת כדי לאזן התמונה.
8. לידיעתי, מחבקש דיון פנימי בנושא זה (לפני הדיון בממשלה) בראשות שח"ח ובהשתתפות וכן בהשתתפות מר דיבון. לקראת אותו דיון, הנני מציע כי חבקש את מר דיבון להביא הצעה כיצד להציג את כל העניין. מר דיבון יוכל להכין הצעה אחת ברורים עם הנובעים בדבר (ראש-העיר וכו').

ב. כ. ה.
18.7.70
מ. שו.

סדר התקציב

יחידת - כ"ח בסיון תש"ל

29 ביולי 1970

אגף תכנון ויזום הערים לענייני כלכלה

כחול - תקציב

הנדל: : תחומי תכנון ויזום הערים

המטרה: להעביר את התחומים הנכללים במסגרת סדר יזום על ידי הערים לענייני
כלכלה במסגרת היזומים המאוחדים.

לחסיך את שר התכנון והמקצועיים במסגרת מינהל מקרקעי ישראל, את השטחים
המפורטים להלן:

1. שטח של 2,200 דונם בערך באזור ארסון הנציב.
2. שטח של 1,410 דונם בערך באזור צור בהיר (גבעת חומה).
3. שטח של 3,000 דונם בערך באזור בית הניב.
4. שטח של 450 דונם בערך בנווה - יעקב (להחלטה ההפקה הקודמת).
5. שטח של 1,300 דונם בערך באזור קלנדיה א'.
6. שטח של 150 דונם בערך בטכונה שמעה.

8.000
1.000
9.000

דברי הסבר

בישיבת ועדה השליש לענייני ירושלים מ-12/5/70 הוחלט להפיק שטח של
4,400 דונם באזור ארסון הנציב (כולל גבעת חומה) וכן שטח של 700 דונם
בנווה - יעקב לפיתוח שיכון עירוני לאיכלוס ירושלים וכמו כן 2 שטחים
באזור קלנדיה (דרומית מטה העיר) היחד - קלנדיה א' בשטח של כ-
1,300 דונם, והשני קלנדיה ב' בשטח של 1,100 דונם לפיתוח אזורי העיר.

כמו כן הוחלט להפיק שטח של 150 דונם בטכונה שמעה להקמת השלב הראשון
של הגן הלאומי סביב הנווה ירושלים.

בדיונים שהתקיימו אצל היועץ המשפטי לממשלה, בהתאמות מסד היזום, מסד
הקליטה, פיריח ירושלים ומינהל מקרקעי ישראל, בקשר לאיתור הסופי של השטחים
המוצעים להפקה טובים, כי כדי לאפשר הקמה 25,000 דירות בירושלים הוך 5
השנים הקרובות משוכנע "י" ארדני הסיכון והקליטה עם "י" ההלטה הכספית, יש
להפיק את השטחים הנ"ל וזאת, בנוסף לרזרבה הקרקעית המצויה בידי המינהל.

האומדן על סמך ההימנות כניתן להקים על הסכמים המוצעים להפקה
הוא כדלקמן:

ב - 5,000 דירות	-	אגודת הנשים	(1)
" 4,000 -	-	בנין הנהל	(2)
" 5,000 -	-	נועם - בית חנינה	(3)
" 2,000 -	-	נוה - יעקב	(4)
ב - 19,000 דירות			
" 6,000 -		בהוספת דורבנה קרקעית לבידל המינהל -	
ב - 25,000 דירות	סה"כ		

בדיונים הנ"ל, חוקלו גבולות הסכמים שהוצעו להפקה באזור ארמון הנציב
ובנוה - יעקב והוצאו מההימנות שהוצעו מלכתחילה כל הסכמים שאינם ניתנים
לניכול, וכן הוחלט להוציא מהחום ההפקה באזור ארמון הנציב קבוצות הסכמים,

כדי להגיע עד ל - 25,000 יחידות, סוכם בדיונים בקריטו אצל היועץ המשפטי
למ"ה, כי בנוסף לשכחים שאושרו להפקה ל"י ועדה הערים לענייני ירושלים
בישיבתה מ - 12/5/70 כאמור לעיל, להפיק סכמ של כ - 3,000 דונה באזור
נועם - בית חנינה כמפורט בטעיף 3 מהצעה ההחלטת הנ"ל והמיועדים להקטת מ -
8,000 דירות.

לעומת זאת סוכם בדיונים הנ"ל, לדחות בסלב זה את הפקעת השטח המיועד להעשיה
בקלנדיה ב' בגודל של 1,100 דונם, כפי שהוחלט עליו בוועדה הערים לענייני
ירושלים בישיבתה מ - 12.5.70, מכיון ששטח זה הוא ברובו הקלאי ומוקדק ע"י
ערבים, ולתספק לע"ע בהפקה השטח של 1,300 דונם בקלנדיה א'.

כמו כן סוכם כי מכיון שלא נותרו שטחים דורביים להעשיה בירושלים, להציע
שטחים אולטרנטיביים להעשיה מחוץ לחחום ירושלים בסביבה הסמוכה לירושלים.

כר התקלאות

- 3 -

האומדן להלכות סיכונים, כפי שהוערך ע"י הנכאי השמילתי הרמני
במסד המבטחים, המורה המקריצין הנ"ל עולה לכ - 10 מיליון ל"י.

להלן הסיכונים בין החלטה ועד המדים לכין הצעת ההחלטה הנ"ל :

סה"כ הסיכונים המובעים
להפקה

סה"כ הסיכונים שהוחלט להפקיע
בנוקדה המדינה

המדינה	המדינה	המדינה	המדינה
אומדן הסיכונים	אומדן הסיכונים	אומדן הסיכונים	אומדן הסיכונים
2,200	אומדן הסיכונים	4,400	אומדן הסיכונים
1,110	גבעת הזכר	700	גבעת הזכר
480	גבעת הזכר	1,300	גבעת הזכר
3,000	גבעת הזכר	1,100	גבעת הזכר
1,300	גבעת הזכר	150	גבעת הזכר
150	גבעת הזכר		גבעת הזכר
8,540	סה"כ	7,650	סה"כ

סה"כ - 8,540

ב ב ד כ ה

היום גבתי

שר התקלאות

מוזכר

11.3

אל :
מאת :

אל : מר מ. אליצור, מנהל מצפ"א
מאת : מנהל קונסולריה

הנדון : חלונה אמריקאית על הפעלה חוקי ישראל במזרח ירושלים

הקונסול הכללי האמריקאי, מר קמפבל, בקר אצלי ביום 19.6.70, בענינם של שני אזרחים אמריקאים, המחזיקים במניות של חברת Arab Hotels Co. Ltd. (בעלת מלון אמבסדור) שבקשו אשור להעברת הכנסותיהם ממניות אלה לחו"ל, ונמסר להם כי ההעברה יכולה להתבצע בתנאים מסויימים, הנהוגים במדינה.

הקונסול ביקש למסור כי תנאים אלה הם מבוססים על החוק הישראלי בעוד שלפי דעה מחמ"ד אין ישראל רשאית להטיל חוקים אלה במזרח ירושלים, ועליה להרשות את העברת הכספים כפי שזה נעשה לפני הכיבוש.

אסרתי לקמפבל שבוודאי ידוע לו ולמח"ד המדינה כי אין אנו רואים במזרח ירושלים שטח מוחזק, וכי חוקי ישראל אמנם חלים על ירושלים כולה. עם זאת ציינתי שאביא את העניין בפני המשרד.

הוא מסר לי גם את פרטי טענותיהם בכתב, לפי מברק שקבל ממחמ"ד.

ב ב ר כ ה

[Signature]

מרדכי שלו

העתק : מר מ. גזית, סמנכ"ל
מר ח. מירון, היועץ המשפטי

מש/מל

לשירות משרד החוץ

1941

WILLIAM J. BROWN

1941

STATE

1941	1941
1941	1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

1941

3

Messrs. John Ricca and W. F. Moore, both American citizens, are stockholders in the Arab Hotels Company. Ltd., and wish to receive dollar remittances for stock dividends payable to them by that company.

Messrs. Ricca and Moore have been informed by their Israeli lawyers (the firm of Machlis and Machlis of Tel Aviv) that the Controller of Foreign Exchange will agree to said remittances on the fulfillment of two conditions: (1) Proof that the shares were paid for in dollars, and (2) deposit of the stock certificates in a bank in Israel. The Controller of Foreign Exchange has also informed the firm of Machlis and Machlis that the remittance will be paid at the rate for a blocked account, i.e. 4.30 Israeli pounds per dollar rather than at the official rate of 3.50 Israeli pounds per dollar.

Messrs. John Ricca and W. F. Moore, both American citizens, are stockholders in the Arab Hotels Company, Ltd., and wish to receive dollar remittances for stock dividends payable to them by that company.

Messrs. Ricca and Moore have been informed by their Israeli lawyers (the firm of Machlis and Machlis of Tel Aviv) that the Controller of Foreign Exchange will agree to said remittances on the fulfillment of two conditions: (1) Proof that the shares were paid for in dollars, and (2) deposit of the stock certificates in a bank in Israel. The Controller of Foreign Exchange has also informed the firm of Machlis and Machlis that the remittance will be paid at the rate for a blocked account, i.e. 4.30 Israeli pounds per dollar rather than at the official rate of 3.50 Israeli pounds per dollar.

The United States Government is concerned that the Government of Israel is seeking to make its corporation and financial laws applicable to property interests held by U.S. citizens in East Jerusalem. As we have made clear many times in the United Nations and in discussions with the Government of Israel, we regard Israel as an occupying power in East Jerusalem and the West Bank and it may not, under international law and most specifically under Article 43 of the 1907 Hague Regulations, extend its own general laws to occupied territories. Legal commentators are in general agreement that Article 43 of Hague Regulations prohibits any occupant from suspending or altering existing commercial law of occupied territory except in interests of public order or military necessity. We have objected to the Administrative Provisions Law on this ground and we believe the same objection is valid in the Ricca case.

In any case we fail to see the logic of the discriminatory exchange rate which would appear to resemble a tax on the property of U.S. citizens in occupied territories. We refer to Article 48 of the Hague Regulations providing that;

"If, in the territory occupied, the occupant collects the taxes, dues, and tolls imposed for the benefit of the State, he shall do so, as far as is possible, in accordance with the rules of assessment and incidence in force..."

We interpret this paragraph to mean that the Government of Israel is not entitled to impose a new tax in occupied territory.

We believe the Government of Israel should not impose burdens on American owners of property in occupied territories not already imposed by Jordanian law except in cases of valid security requirements and that Mr. Ricca and others similarly situated should be able to obtain dividends on the same conditions and at the same rates as they have before the Israeli occupation.

We interpret this paragraph to mean that the Government of Israel is not entitled to impose a new tax in occupied territory.

We believe the Government of Israel should not impose burdens on American owners of property in occupied territories not already imposed by Jordanian law except in cases of valid security requirements and that Mr. Ricca and others similarly situated should be able to obtain dividends on the same conditions and at the same rates as they have before the Israeli occupation.

יב"א איר חש"ל
18.5.70

ממ. 3. 18.

ס ו ד י

לכבוד
הגב' גולדה מאיר
ראש הממשלה
ירושלים.

גברתי ראש הממשלה,

בישיבת ועדה השרים לעניני ירושלים מיום 12.5.70, הוחלט על הפקעתם של שטחים שונים בירושלים. כזכור לך הובאו אז המלצות, שהייתי שותף להן, על הפקעת 4 שטחים. תוך כדי הישיבה הוסף ע"י השד"ר פורס, שטח חמישי, קלנדיה ב', בן 1300 דונם. ההנמקה להצעה זו הייתה, שיש פיתוי להעביר לירושלים חלק מן התעשייה האווירית ויש ליעד לצורך זה שטח נרחב בקרבת שדה התעופה בעטרות.

מאחר שלא ידעתי מהו האיתור המדויק ושטחתי שההכרעה הסופית תדחה לישיבת הממשלה, לא ראיתי להתייחס לענין בן במקום, אלא לבדוק את האיתור.

לאחר שבדקתי את הפרטים הסתבר לי שהשטח שהוחלט עליו מרוחק כ-3 ק"מ משדה התעופה. אין אפשרות להשיג רציפות בינו לבין איתור השדה, הוא בחלקו מעובד וחלקו שייך למוסדות סעד וצדקה דתיים.

באם רוצים לייצר שטחים להגדלת שדה תעופה ולפיתוח תעשייה אווירית הצריכה לקום בקרבת השדה, שטחים כאלה הם מעבר לגבולות העיר.

לאור זה נדמה לי שיש מקום לשקול מחדש את ההחלטה בענין השטח המכונה "קלנדיה ב'" ואני מצדי ממליץ לרחות את ההפקעה של שטח זה.

ב ב ר כ ה,

סדי קולק

העתק: חברי ועדה השרים.

A 5

A 6

A 6

A 5

סדר

27 * 27

חלל המסדר

70 במיליון 971500

A5

111.3.20

שטח

שלך 84 לאוטובט.

כלל הוא שהודעה על פיתוח ירושלים מוסב שתמסר / על שם ראש העיר פורץ תיאור הדאגה

לכל התושבים היהודים והערבים. לשיטת זו השמעה DEFUSING על התהודה

בחול.

quarto

חלל

In-quarto

מסמך שנתן רותם המבול לורד שטח

לחלוקה/לש

DIN A 4

ORMIG

אב טופס

לפני השמוש נא להוציא ניד ביניים

א. לוז ובנו בע"מ חיפה טל. 224015

0575

NAME: _____

၁၈၈၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်

55

07 אב תשס"ז

WWT.

॥८॥ ५४ ॥ ८॥ ८॥ ८॥

החברה הזאת היא שמה שיש לה
 DEFUSING חשיבות רבה. החברה הזאת
 היא שמה שיש לה חשיבות רבה. החברה הזאת
 היא שמה שיש לה חשיבות רבה.

NET

ዕለታዊ ምሽት ጥናት ልሳሽ ሳይኖር ምሆኑ

1997/98

1

סודי - מיידי

ירושלים, ט' באייר תש"ל
15 במאי 1970

11.3

אל : מר מ. ארנון, מזכיר הממשלה

מאת: משה ששון, סמנכ"ל

הנדון: החרטה אדמות בירושלים - דיון בממשלה

בהמשך לשיחתנו הטלפונית מהבוקר:

1. ... מצא נא רצ"ב העתק מברקו של מר ארחור לוריא לשה"ח באוטבא (מיום 13.5.70 מס. 391) וכן חשובה שה"ח (מיום 14.5.70 מס. 30).
2. ... שה"ח יוצא לוואשינגטון ביום 20.5 ויקיים שם שיחות עד במשך יומיים. ב- 22 הוא יוצא ללונדון, שם ישהה יומיים, ויחזק ויפגש שם עם שה"ח הבריטי, מר אבן חוזר לישראל ביום ראשון 24.5.
3. ... מצא נא כ"כ בר"ב העתק מברקי לשה"ח בעקבות שיחתנו השניה מהבוקר.

בהערכה ובתודה,

משה ששון

העתק: מר א. לוריא, מנהל למנכ"ל

910

סיווג

משרד החוץ

28.4.70

מוזכר

11.3 אל : מאת :	המנכ"ל אל : העתק: שה"ח מאת : מ. ששון, סמנכ"ל
--------------------------------------	---

הנדון: פניית שר הדתות בדבר הקמת בית-הדין השרעי בירושלים

1. ראה נא ר"ב העתק מכתב שר הדתות אל מזכיר הממשלה וכן העתק מכתב מזכיר הממשלה אל שר המשטרה בו מתבקשת חוות-הדעה של ועדת בטחון ירושלים.
2. ועדת בטחון ירושלים דנה בנושא זה בישיבתה ביום 22.4.70 וקיבלה לפי המלצתי את ההחלטה הבאה:
 - א. הועדה רואה בעניין זה שאלה בעלת חשיבות עקרונית ויסודית בכל מערכת היחסים בינינו לבין המערך הדתי והמדיני הערבי מוסלמי בכלל.
 - ב. לדעת הועדה אין הצעד המוצע ע"י שר הדתות עשוי לתרום בכוון הרצוי, ולפיכך מציעה הועדה לא לשנות את המצב הקיים, שעל כל אי הנוחות שבו, נותן טווח זמן ואפשרויות לתירוץ.
 - ג. מומלץ בפני הממשלה או ועדת השרים לענייני בטחון להקים ועדת מומחים משפטית-מדינית ללימוד מכלול הנושא של השפוט השרעי של מזרח ירושלים ולהעלות הצעות לממשלה בדבר מדיניות כוללת, בכל מכלול הבעיות הללו.
 - ד. עם זאת, מוצאת הועדה להזהיר מפני צעדים בלתי מחושבים עד תומם בנושא עדין וחשוב זה, אשר לו השלכות מדיניות מרחיקות לכת בכל הנוגע ליחסי המדינה עם העולם המוסלמי.

לשם שיתוף משרד בטחון

בברכה,
מ. ששון

100-100000

UNIT 1000

100-100000

1000

UNIT

100-100000
1000
1000

100-100000
1000
1000

UNIT 1000

UNIT 1000

UNIT 1000

UNIT 1000

UNIT 1000

UNIT 1000

UNIT 1000

UNIT 1000

ה ע ת ק

ב"ה, ירושלים, כ"ז באדר א' תש"ל
5 במרס 1970

שר הדתות

א ל: מזכיר הממשלה
מאת: שר הדתות

נא להעמיד על מדר יומה של ועדת הבטחון (השטחים) בעיית הקמת בית-הדין השרעי בירושלים.

דברי הסבר:

מתוך מאמרים שנפרסמו בשבועות האחרונים בעתון "אל-קודס", מסתבר כי קיימת התמסרות רבה בקרב הציבור המוסלמי בירושלים נגד שיטה "שב ואל תעשה", שבה נוקטת המנהיגות המוסלמית, לא רק ביחס למצב השורר בבית הדין השרעי בירושלים, אלא ביחס לשאר בעיות התלויות ועומדות בין הציבור הערבי והממשלה.

עובדה היא כי במשך שנתיים האחרונות לא חדלו בעלי הדין מירושלים לעלות לבית הדין השרעי ביפו כדי לברר את עניניהם בפני הקאדי של יפו שסמכותו כוללת גם את ירושלים, וכי מספר פסקי-הדין שנחקו בית-הדין ביפו מגיע למאתיים בקרוב.

בעלי הדין טוענים כי "עליה לרגל" זו ליפו עולה להם בדמים "תרחי-משמע" ולכן דורשים הם לפתוח סניף לבית-הדין ביפו בירושלים, וכי יומיים בשבוע ישב הקאדי של יפו בדין בירושלים. השאלה היא אם יש לפתוח סניף לבית-הדין השרעי בירושלים או יש להכות עד שיאות בית"ר השרעי בירושלים לשתף פעולה בצורה כל שהיא.

ב ב ר כ ה,
(-)
ז. ורהפטיג

מזכירות הממשלה

ירושלים, א' באדר ב' תש"ל
9 במרץ 1970

א ל: שר המשטרה
מאת: מזכיר הממשלה

אני מצרף כאן מכתב אוהו קיבלתי משר הדתות בקשר להקמת בית הדין השרעי בירושלים.

תרצה בוודאי לקבל את חוות דעתה של "ועדת רוזוליו" לקראת הדיון בנושא.

ב ב ר כ ה,
(-)
מיכאל ארנון

העמק: תא"ל י. ליאור, מזכיר צבאי לראש הממשלה
מר ש. טולידנו, היועץ לעניני ערבים

Section 1

1.1.1

1.1.2

1.1.3

1.1.4

1.1.5

1.1.6

1.1.7

1.1.8

1.1.9

1.1.10

1.1.11

1.1.12

1.1.13

1.1.14

1.1.15

1.1.16

1.1.17

1.1.18

1.1.19

1.1.20

ס"י 111

משרד החוץ

26:3:70

מוזכר

אל :

מאת :

Mr. Meron
The Legal Adviser

Michael Comay

אל :

מאת :

Thank you for drawing my attention to the extract from the article by Rosalyn Higgins.

I think her reference to the resolutions on Jerusalem is based on a misinterpretation which is fairly general. According to my understanding, the "status of Jerusalem" which according to the resolutions should not be altered by Israel, is the status existing immediately after the Israel occupation of East Jerusalem, and not that existing before then under Jordanian occupation. On this premise, the status is that of the rest of the occupied territory, and as an occupying power Israel cannot adopt measures contrary to international law or the Fourth Geneva Convention applying to occupied territory. This was the position expressly stated by Yost on behalf of the United States Government, during the last Security Council debate on Jerusalem.

Michael Comay
Michael Comay

cc. HaSar

HaMankal

(together with copy of extract)

precedents, it behooves Security Council members to pay the greatest attention to the legal implications of this class of resolutions. It is clear, however, that the pressure of events sometimes prevents this from being done. The result can be the assertion of legal principle based upon insufficient scrutiny or confused understanding. To take first an example of inadequate scrutiny:

After the June war of 1967 the General Assembly adopted a resolution¹³ which called upon Israel not to alter the status of Jerusalem. The assumption has grown out of that resolution—the terms of which have been subsequently confirmed¹⁴ by the Security Council—that Jordan has a legal title in Old Jerusalem which is preferable to that of Israel's. Jordan holds Old Jerusalem by virtue of her military action against Israel in 1948. It is perhaps arguable that she has now obtained a title through occupation, notwithstanding the clauses in the Jordan-Israel Armistice which stress that the Armistice itself confers no legal title to territory demarcated by it. But there was no discussion at all within the Security Council of this point; or of the question whether, if Jordan was in occupation of Old Jerusalem but without title to it, it could be legally dispossessed by a country claiming to have responded in self-defense to an attack by Jordan. These are very difficult and very complex questions. It is not my purpose here to provide answers to them,¹⁵ but rather to point out that resolutions which by implication take a stand on those questions have been passed without proper consideration of the legal issues involved.¹⁶

To turn now to resolutions affecting legal rights and duties which may be based on misunderstanding: again, the June war affords an example. And even those nations which most pride themselves on respect for, and knowledge of, international law, can be party to this. At the heart of the Arab-Israel problem there is an intractable political and strategic problem: Which should come first in time, Israeli withdrawal from the Arab territories which she holds, or Egyptian recognition of Israel and formal acknowledgment of peace? But what is particularly disturbing to the lawyer is the way in which the notion of territorial acquisition has become deliberately blurred with that of military occupation. Nearly all of the arguments advanced have spoken of the prohibition in Article 2(4) as requiring Israeli withdrawal from the occupied territories. Article 2(4) makes it clear, by implication at least, that an aggressor should not be allowed to retain the

¹³ General Assembly Res. 2253 (ES-V).

¹⁴ Security Council Res. 252 (1968).

¹⁵ Though see Eli Lauterpacht, *Jerusalem and the Holy Places*, Monograph for Anglo-Israel Association, 1968; Julius Stone, *No Peace-No War in the Middle East*, published by Australian Branch, I.L.A.; and S. Shepard Jones, "The Status of Jerusalem: Some National and International Aspects," *Law and Contemporary Problems*, Winter, 1968.

¹⁶ Equally, the General Assembly purported to terminate the mandate for South West Africa without adequate discussion of the legal issues: for doubts as to the validity of the Assembly action, see Higgins, "The International Court and South West Africa: The Implications of the Judgment," *International Affairs*, Oct. 1966, pp. 573-599, at 598-599. For a detailed discussion of the legal aspects of revocation, see Dugard, "The Revocation of the Mandate for South West Africa," 62 *A.J.I.L.* 78-97 (1968), and Marston "Termination of Trusteeship," 18 *Int. and Comp. Law Q.* 1-40 (1969).

fruits of his aggression. But this article provides no clear guidance on the problem of a state which has responded to a threat of annihilation, and in so doing has taken the fight into the enemy's territory. Now it may well be, as Professor R. Y. Jennings has suggested,¹⁷ that there are compelling policy reasons why, even in these circumstances, the victorious state should not be permitted permanently to retain these territories; but we cannot pretend that it is Article 2 of the Charter which answers this problem.

More important has been the general failure in debate, and in the text of Security Council resolutions, to distinguish between claiming title to territory and legitimate military occupation of it. A sharp distinction must be drawn between the situation in Jerusalem and the situation in the rest of the territories which are presently occupied, for in the latter there is no claim to annexation or title.¹⁸ And there is nothing in either the Charter or general international law which leads one to suppose that military occupation, pending a peace treaty, is illegal. The Allies, it will be recalled, did not claim title to Berlin in 1945; but neither did they withdraw immediately they had entered it. The law of military occupation, with its complicated web of rights and duties, remains entirely relevant, and until such time as the Arab nations agree to negotiate a peace treaty, Israel is in legal terms entitled to remain in the territories she now holds.

II

This leads us on to a second question: We have noted that the political discretion of the Security Council is circumscribed by law—the law of the Charter as a whole, and the injunction in Article 1(1) that disputes be settled “in conformity with . . . international law.” But not only is the Council enjoined to decide “in conformity with the principles of international law” but also “the principles of justice.” This raises the problem of the compatibility of law and justice. This is a problem which is more meaningful to some lawyers than to others. To those lawyers who perceive law primarily as fixed rules to be applied to situations, the dichotomy between “law” and “justice” can be a very real one, though it is a dichotomy which they may feel it is not in their power to redress.¹⁹ Others, perceiving law as a decision-making process, feel that, as reliance on past decisions (rules) is to be tempered by the need for reconciliation with community objectives, the identification of law with justice is largely in the decision-makers' hands.²⁰ A middle view is also possible, whereby law is, but is not only, a decision-making process. It has, it is argued, a many-faceted rôle.

¹⁷ *The Acquisition of Territory* 52-67.

¹⁸ For detailed arguments on this point, see R. Higgins, “The June War: The United Nations and Legal Background,” *Journal of Contemporary History* (July, 1968) 252-273, at 269-272.

¹⁹ See, for example, the views of Judge Sir Gerald Fitzmaurice, as discussed in R. Higgins, “Policy Considerations and the International Judicial Process,” 17 *Int. and Comp. Law Q.* 58 (1968).

²⁰ This view, of course, permeates the writings of Myres McDougal and his associates. See, particularly, McDougal, “Some Basic Theoretical Concepts about International Law: A Policy Oriented Framework of Enquiry,” 4 *Journal of Conflict Resolution* 337 (1960).

While this skepticism open the p contented order, incl

If, arg ing in m Council th when just authority a settleme Article 38 Article 37 mend suc both this concludes most whi another p considers venture to priate” in law” in A discretion far as “jus that the f justice: th dundantly tirely in l deliberate

This is decide in hamper t b or if i alone? T considera internatio reference most usu be weak. Minister ticularly

²¹ Such article, “Th
²² See F
²³ Kelsen

ירושליקסן ס' אדר ב' תש"ל
17 סרן 1970

111.3

(בגאס טאן (סל)
למאד סג. זא. 18.)

לכבוד
ה"כ בנימין הלוי
הכנסת
ירושלים
ה"כ הלוי הנכבד,

בחשוכה לשאלתך אלי אחרי הישיבה המשותפת של ועדות החוץ הבמחון והכספים
בדבר נוסח דברי שה"ח בהוצאתו בברוטל בנושא ירושלים, הנני מחבד להמציא לכבודו
את הנוסח המקורי:-

Israël ne prétend pas exercer une juridiction unilatérale ou exclusive sur les lieux saints de la chrétienté et de l'islam à Jérusalem. Israël est prêt à discuter ce principe avec ceux qui sont traditionnellement concernés. Il y a toute une gamme de possibilités permettant de trouver un statut pour les lieux saints de façon à favoriser au Proche Orient la paix et l'harmonie oecuménique. En attendant, les lieux saints chrétiens et musulmans doivent rester sous la responsabilité de ceux qui les tiennent pour sacrés.

Il existe à Jérusalem des intérêts universels pour lesquels il faut trouver une expression juridique en accord avec ceux qui ont traditionnellement eu la responsabilité de sauvegarder les lieux saints au nom de la chrétienté et de l'islam.

בברכה
11232
גדעון דפאל

ירושלים, י"ד באדר ב' חש"ל
12 במרץ 1970

3.100

ת

אל : מוכיר הממשלה

מאת: שר החוץ

בהמשך לפכתבי מיום 4.2.70 בעניין
הצבת הנושא "חביעותיהם של נוצרים לפיצויים
על קרקעות מופקדות בירושלים" על סדר היום
של ועדת השרים לענייני ירושלים, ברצוני
להודיע כי בינתיים מתקיימם מבטים בנושא
בין מינהל מקרקעי ישראל לנציג הפטריארכיה
הלטינית ועל כן אין לפי שעה צורך לדון בדבר
בועדת השרים.

בברכה,

sc/c

ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904

ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904

ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904
ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904

ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904

ST. LOUIS, MO. MAY 15, 1904

3.11

col n, 11/11/70 ~~11/11/70~~

שר החוץ

היועץ המשפטי

המצא ודאי ענין בבקורת ההשמייעריות
Higgins על הטפול של סועצת הבטחון בשאלת
מעמד ירושלים ובשאלת העקרון כביכול שכנוע
איננו מותר, כנאמר שנתפרסם בג'ורנל
האמריקאי של המשפט הבינלאומי, בינואר 1970.

בברכה,

ת. סירון

העוזר המנכ"ל

מר מ.ש. קומיי

9.3.70

לשבת שר החקלאות

Handwritten signature and initials

מז' באדר א' תש"ל
22 בפברואר 1970
113.2

לשבת שר
משדד החוץ
02.11.
דואר נכנס

Handwritten: 11.3.70
Handwritten: 11.3.70
Handwritten: 11.3.70

אל : סגן מזכיר הממשלה
סאח : עוזר שר החקלאות

החבקקה ע"י שר החקלאות להודיע על הסכמתו להעמיד על סדר
יומא של ועדה השדים לעניני ירושלים את הנושא המוצע ע"י שר החוץ : -
"חביעותיהם של נוצרים למיצויים על קרקעות מופקעות בירושלים".

ב ב ר כ ה,

Handwritten signature
י א י ר א מ ת י

העמק: ✓ שר החוץ
שר האוצר

11/3

מנהל הסברה

מנהל לשכת המנכ"ל

דא"ב מזכרו של מר מרגאי על כנית
בית המשפט הגבוה על חר-חצומפס.

מאחר וימכן שלאור הנסוח האופלל של
ילקוט הפרסומים יתפרטמו כאבות עוינות
מביעך, שבתאום עם מר מרגאי השקול הוצאת
חוזר לכל הנציגויות המובעות בזכר כדי
להעמיד את העובדות על דיוקן.

ב ב ר כ ה,

חנן בר-סון

העקו: מר מ. מרגאי, הממונה על ענינים כגסיחיים
מר ב. שרון, מ/מנכ"ל
מר מ. קומיי, יועץ מדיני לשה"ח
מר ח. מירון, היועץ המשפטי

15.2.70

ירושלים, כ"ח בשבט ה"ש"ל
4 בפברואר 1970

111.3

אל : מזכיר הממשלה

מאת: שר החוץ

אבקשן לרשום על סדר היום של
ועדה השרים לענייני ירושלים את הנושא:

"הביעוהם של נוצרים לפיצויים
על קרקעות מופקעות בירושלים".

אני מצרף בזה דברי הסבר על הנושא.

בברכה,

sc.sc

דברי הסבר לנושא "תביעות נוצרים
לפיצויים על קרקעות מופקעות בירושלים"

מאז חוק ההפקעות מלפני שנתיים פונים בעלי
נכסים נוצריים וחוזרים ופונים בבקשה לבוא
בדברים עמם על הסדר תביעותיהם לגבי מקרקעין
הכלולים בחק ההפקעה. תביעות אלו הועלו גם
ברומא וגם כאן, כולל ע"י השגרירות האיטלקית.
האתראי לנושא זה הינו מנהל מקרקעי ישראל
אשר טרם מצא אפשרות לפתור את הבעייה.

מוצע להחליט לחייב את מינהל מקרקעי
ישראל להזמין את התובעים הנוצריים כדי לברר
את תביעותיהם הקרקעיות במגמה של פתרון
חילופין או פיצויים.